

AHMET HALDUN
TERZİOĞLU



HUN
KARTAL SAVAŞÇISI

GÖKBERK İLE ALMILA

ROMAN

PA
N
PANAMA

4. BASKI

Hun Kartal Savaşçısı

Gökberk ile Almıla

Ahmet Haldun Terzioğlu

4. BASKI



Hun Kartal Savaşçısı
Gökberk ile Almila

Ahmet Haldun Terzioğlu

Panama Yayın No: 174

ISBN: 978-605-9127-08-0

Genel Yayın Yönetmeni
Caner Vural

Kapak Tasarımı
Leyla Çelik

Tarama ve Düzenleme
Kutluk Bllge Yusuf Kağan

Birinci Baskı: Nisan 2015
İkinci Baskı: Mayıs 2016
Üçüncü Baskı: Eylül 2017
Dördüncü Baskı: Ekim 2018

Baskı-Cilt: Bizim Büro Basımevi
Sertifika No: 26649
Yayıncı Sertifika No: 18439

*© Bu kitabın her hakkı saklıdır.
Yayıncının izni olmaksızın çoğaltılamaz,
kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.*

Panama Yayıncılık
Yüksel Caddesi 7A/7
Kızılay-ANKARA
Tel-Fax: (0.312) 432 14 89
www.panamayayincilik.com
info@panamayayincilik.com

Depo
Libya Caddesi 25/B
Küçükesat-ANKARA

Hun Kartal Savaşçısı

Gökberk ile Almıla

Ahmet Haldun Terzioğlu

Gökberk ile Almıla'ya...

Seçilmiş...

Tanrı'nın ululadığı¹ kişilere seçilmiş demekten başka ne deme gücümüz var?

Onların ayrıcalıklı olduğunu kabul etmekten başka...
Sorgulamak mümkün mü?

"Kalmayacağım elbette daha fazla. Kalmamalıyım! Zamanını yitirenin övüncü yitik olur. Kocamışlık kötü. Onca yaşamanın yükü taşınmazcasına ağır. Birkaç Gök zamanı için direnmek boşuna gelir. Var olduğunu sandığın, aslında yokluğundur. Ey Gök, beni al artık! Daha fazla koyma yerde!"

Çokça savaşın kişiöğluna² armağanı, çağların sayısını unutmaması mı? Ah, usunu³ bulandıran kocamışlık! Ah, kollarındaki, dizlerindeki tükenmişlik! Ah, gözlerindeki sis.

Ah, usunu zorlamaya başlayan unutkanlık!

Yay geren parmaklarının uyuştüğünü hissediyor zaman zaman. Oysa en büyük ustalığıydı.

Yay bile çekemedikten sonra...

"Kutsı!"

¹ Ululamak: Kutsamak, kutsallaştırmak.

² Kişioğlu: İnsan.

³ Us: Akıl.

“Buyur ata!”

Neden seslendiğini, söyleyecek sözünü unuttu. Öylece durdu bir zaman. Başyelin⁴ sesi araya girmese, yıldıgın bir sessizlik olacaktı. Düşündü. Oğlu da bekledi. Onun bu durumlarına alışkıındı. Sonunda hatırladı diyeceğini.

“Av,” dedi nice zaman sonra, “Gün doğduğunda ava gidelim! Ne zamandır av yapmayı özledim.”

“Olur ata!”

Ne iyiydi oğlu. Evdeşini yitiren atasını yalnız bırakmamış, törenin gereğini kılıp çadırını sahiplenmiş, bir sözünü ikiletmez, buyruğunu yere koymaz... Olması gerektiği gibi.

En küçükleriydi oğullarının. Ata çadırı zaten onun hakkıydı. Asla uzaklaşmamış, töreyi uygulamıştı.

“Budunu töre yaşatır!”

Diğer dört oğlunun ikisi uçmağa varmış, ikisi obanın öbür yanında kurmuştu çadırlarını. Seslendiğinde buyruğuna koşarlardı, ancak buna pek gerek olmuyordu. Altı kızı ise ere varmış, erlerinin obalarında yaşar olmuşlardı. Çokça torun sahibiydi ve bununla övünürdü. Ata çadırından çıkıp oğuşunu kurduğundan beri büyükçe bir uruğun atası oluvermişti. Bunu da seksen üç yıllık yaşamının ürünü belliyordu. Acuna⁵ seksen üç yıl borçlu kalmış, bu borcunu erlikle, atalıkla ödemişti.

“Şimdi de ulu⁶ atalıkla!”

Gülümsedi, bunu düşünüp. Kutsı'nın oğulları düştü

⁴ Başyel: Fırtına.

⁵ Acun: Dünya, yer.

⁶ Ulu: Büyük, yaşça büyük, saygıyı hak eden, değerli, saygın anlamlarında kullanılır.

usuna. İlk beşi başkaydı, ama altıncısı bambaşka.

Onunla ilgili tek bir açıklaması vardı.

“Seçilmiş...” dedi içinden, “Gök’ün kolladığı bir kişi o!”

Seçilmişlik!

Bunu söylerken sesini yükseltmişti hafifçe. Oysa duyulmasını istemezdi. Övgünün zamanı ve yeri önemliydi. Acunun duyumsal güçleri, kulaklarını dikip kötülük düşünebilirlerdi bu çok sevilene. Çok sevilen kişi bir ayrı kolanmalı, korunmalıydı. Anlaşılmaz nedenlerle uçmağa varan⁷ birçok çocuğun olduğu açırken.

Torununa göz değmesinden korkuyordu.

Bir ulu kamın öğrettiği, gözden koruma sözlerini seslice söyledi ki torununa, son kanına, kötülük etmeyi düşünen ruhların gücü kırılsın.

“Kötü gözler kurusun, kötü uslar durulsun!”

“Buyur atam!”

Oğlu Kutsı, ona seslendiğini sanmıştı.

“Bir şey yok oğul,” dedi. “Kendi kendime dua ediyorum!”

Gülümsedi Kutsı. Kocamış atasının geçmişte dualara fazla ilgi duyduğunu görmemişti. Demek ki yaş, kişiogullarını dille dileğe zorluyordu. Ne duasıysa...

“Kut olsun!”

Yaş; bala⁸, çocuk, genç, kocamış ve uçmaklık dizgisinin imlediği⁹ zaman dilimleri. Başlıyorsun, farkına bile varma-

⁷ Uçmağa varmak: Kadim Türklerde ölümü tanımlayan söz dizini. Ölüp ruhun Gök’e yükselmesi.

⁸ Bala: Bebek, küçük çocuk.

⁹ İm: İşaret, parola, iz.

dan geçiyor. Uçmağa vardığında, Gök kondusunda yeniden başladığında, yeniden genç oluyorsun. Orada bala, çocuk öncelliği bulunmuyor. Kocamışlık ve yok oluş olmuyor. Hep aynı yaşta, hep aynı güçte.

“Bu en güzeli!”

Bunu özlemekte atası, bütün kocamış erler gibi. Uçmaklık, yeniden doğuş demek. O, yeniden doğuşu özlüyor. Kocamışlığın çekilmez dertlerini düşününce ona hak vermemek mümkün mü?

Kutsı, atasının en küçük oğlu olmasının sevginliğinde korunup kollanırken, şimdi adım adım ilerlediği yaşlarının güz döneminde kocamışlığın dertlerini fark ediyordu. Kocalık sırası ona da gelecekti. O kadar fazla yaşamamanın derdi, iyiliğinden çok oluyordu. O da bütün Hun erleri gibi elinde yay, savaşırken uçmaklığı yeğlerdi. Atası da bunu düşünmişti mutlaka. Ancak nedense Gök, bazılarına uzun yaşama şansı veriyordu.

Ersüb Koca, nice zamanlar görmüş, ulu bir kişiydi. Hun budunun geçmiş anlatılarına sahip olacak kadar ulu... Bu durum Kutsı'nın çocukları için büyük talih olmuştu. Anlatan, yönlendiren bir ulu atanın yararı başka hiçbir şekilde karşılanamazdı. Obalarında tekti Ersüb Ata. Hatta on yıllık yakınlarında bile çok sağ kişi kalmamış, çoğu göçüp gitmişti. Bu nedenle yalnızlık duygusu egemendi Ersüb Ata'nın ruhuna. Bu nedenle çocukların, gençlerin dostluğundan medet umuyordu. Obanın çocuklarının, gençlerinin bin bir yakarışla onun anlatılarını dinleme isteği büyük anlam taşıyordu. Bir kocamış destancı olup çıkmıştı Ersüb Koca. Bununla zaman geçiriyor, mutlu oluyor ve övünü-

yordu. Hiç şikâyeti yoktu. Bir işe yaradığı için seviniyordu da.

“Tuvu Bey”¹⁰ zamanı diye başlardı anlatmaya. Teoman Tanhu¹¹ ile sürer, Mete Tanhu ile durulur, bugüne, Ulu Tanhu Kiok’a gelince, elbette anlatmaktan yorulurdu. Neler de bilirdi! Bir kısmına Kutsı da tanıktı elbette. O da üç ulu Hun tanhusunun çağından geçmiş, hepsinin ordularında erlik etmişti. Sürmekte olan altın çağın kutunu yaşamıştı, hâlâ da yaşıyorlardı. Bunca bolluk, varıllık¹² ve huzur, bunca güç...

“En büyük mutluluğu ne zaman yaşadın ata?”

“Bir büyük savaş ve bir ulu törende yaşadım. Unutulacak gibi değildi. O zamanların kutu öylesine büyüktü ki!”

Yaşadıklarının hâlâ etkisinde.

Yüzünde bir gülümseme doğuyor hatırladıkça.

İlki, Çin Huang-di’si¹³ Kao Ti’yi; Peteng Yaylası’nda kuşattıklarında¹⁴, Çinlilerin aciz, zavallı, düşkün durumlarını görmesi, ikincisi ise Tailin Yaylası’nda yapılan ve sonrasında töre haline gelip her yıl uygulanan sayım ve geçiş töreni¹⁵...

¹⁰ Tuvu Bey, destansı anlatılarda; İlk Hun Tanhusu Teoman’ın atası olarak anılır.

¹¹ Tanhu: Hun hanlarının unvanı. Sonsuz genişlik, derinlik demek. Şenyu, Şenhu diye okuyanlar da vardır.

¹² Varsıl: Zengin.

¹³ Huang-di: Çin imparatorlarının unvanı.

¹⁴ Mete Tanhu zamanında Çin’e karşı kazanılan en büyük utkudur. At Rengi Kuşatması ile ünlenmiştir. Bakınız “Mete Han” ve “Hunlar da Çılgındı” adlı eserlerim.

¹⁵ Mete Tanhu’dan itibaren, Hunlar her yıl bir kez Tailin Yaylası’nda toplanır, er ve at sayımı yapılır, büyük toy kurulurdu.

Utku ve geçiş töreninin coşkusu. Hunların, tanhularının önünde yaptıkları ilk kutlu geişti.

“İlk olan en güzelidir.”

İlkleri yaşamak her ere denk gelmez. Bu ne büyük talihtir, yaşamayan bilemez.

Sanki yeniden yaşıyor farkında olmadan. ylesine mutlu ki. O günleri yeniden yaşamak...

Yaşıyor!

“Hepsi Gök’teler şimdi!”

Onun özlediği yerdeler.

Erlerin, önünde sonunda bir araya gelmesi kaçınılmaz. Yerde ve sonra Gök’te. Ersub Koca yerde birliği yaşadı, Gök’te birliğin zleminde.

“Gelmedi mi daha?”

Bu soruyu bekliyordu Kutsı. Neden sormaz diye meraklıydı. Atasının, küçük oğluna dřknlyđn bilirdi. Akşamın bu çağında, onun geldiğini bilmeden uyku tutmazdı gözlerini. Onu, geçmişte kendisini zlediğinden daha çok zlediğinin farkındaydı. Oğuldan çok özlenen torun...

Onca torunu varken, birini daha fazla sevdiğini göstermek için sormamıştı Ersub Koca. Yoksa... O başkaydı. Hani derler ya onda kendi gençliğini görmek! Ancak öylesi de değildi. Kendi gençliğini örnek göstermesi yanlış olurdu. Haksızlık olurdu torununa.

“O başka!”

Seçilmiş...

Yeniden aynı korkuları hatırlayıp sustu. Gzden, sözden sakınmak gerek. Her yan kötülük dolu. Kötü gözler, kötü düşünceler taşırlar. Grnmeseler bile...

“Gelmedi ata! Ama yakındır.”

Başını salladı Ersub Koca. Gelmesi yakındır torununun. Gelsin ve kısacık da olsa neler yaptığından söz etsin. Onunla yeniden yaşasın bu kocamış er. Onunla yeniden erliğini tatsın.

Onunla...

“Yarın o da ava gelse!”

Bu bir buyruk değil. Böylesi bir yiğide, torunu da olsa buyruk vermek doğru değil. O, yolunu bulma çabalarında. Ordu içinde kendisine yer tutup uruğunu, oğuşunu gururlandırmakta. Var gücüyle çabada.

“Gelse...”

“Gelince söylerim!”

“Yok, söyleme! Eğer kendisi isterse...”

Kendisinin anlaması gerek. Kendisinin dilemesi... Başka türlü olmaz. O şimdi yaşlılarıyla savaş oyunları kurgusunda. En iyi olmak için çaba içinde. Onun verdiği emeği görüyor. Bu yaşların tutkusunu biliyor.

Övünçle gözleri parlıyor Ersub Koca'nın. Hem kendisi hem bütün oğulları bir Hun savaşçısı övüncüyle yaşadılar, savaştılar. Benzerleri gibi, akına seslendiklerinde en ön safalarda yer tutup erlik sundular tanhuya. Bunu bir görev, bir gereklilik övüncünde yaptılar. Sıradandı, çünkü Hun budun böylesi erlerin kurduğu bir orduydu.

Oysa o! Torunu!

Bütün bunların dışında bir ayrıcalık, bir güç, bir kut...

Seçilmiş...

Bundan on bir yıl önce, bozkırın nedensiz sınamalarından birine tanık olmuşlardı. Daha güçlüydü Ersub Koca.

Daha dik yürürdü örneğin. Daha gür çıkardı sesi. Eline ayağına etkindi. Yay gerip ok saldığında, hedefi bulması kolaydı. Atının üzerinde daha dik durabilirdi. Hatta kendince oyunlar kurabilirdi.

Bırak daha genç yaşlarını, o zamanları bile özleyip araması ne kötü. Bir daha asla bulamayacağını bilerek aramak ne kötü.

Oysa arama çağında Ersub Koca. Bulamayacağını bile bile...

O gün:

Önce bir başyelin etkisiyle savrulmuşlardı. Birden başlamıştı. Baharın deneme zamanlarıydı ya olurdu. Alışkındı balalar, çocuklar. Kaçmak yerine oyun tutmayı yeğlediler. Güçlü esinti, bulutları seslemiştir ardından. Hava kararmaya başlamıştı. Yaşın¹⁶ ve çakın¹⁷ beklentisiyle biraz da ürkerek Gök ile buluştu gözler. Çok sürmedi yağmurun başlaması. Önce yavaştan, sonra hızlanarak. Sonra da durmamacasına. Islanmanın keyfini sürmek üzere şenlenirken kişiler, Gök sesiyle irkildiler. Kızgınlığın, onlara ait olan Gök'ün seslenişiydi. Çakınlar ve yaşınlar başladığında, yerden ok salarak karşılık verdiler.¹⁸

“Seni duyduk, kızdığını gördük. Anladık. Bizi bağışla.”

Yağışlar¹⁹ düştü dillerine. Gök'ü mutlu etmenin başka yolu yoktu. Varsa da onlar bilmiyorlardı. Bildikleri oydu desek de olur.

¹⁶ Yaşın: Yıldırım.

¹⁷ Çakın: Şimşek.

¹⁸ Kadim Türk inancında, gök gürültüsü, yıldırım ve şimşek karşısında; Gök'e ok salınırdı.

¹⁹ Yağış: Kurban. Kurban adamak.

Yerleri yüksekçeydi ya sel korkuları yoktu, ama yine de bir etkiyle tanıştılar. Analar, çocuklarını toplayıp çadırlara alma çabasına girerken, sürü başları, at ve koyun sürülerini gözlüyorlardı tedirginlik içinde.

Herkes kaçıırken...

O, orada, aldırmadan Gök'e bakıp gülümsemekteydi. Altı yaş almıştı acundan. Kendince bir çocuktuk ki zayıftı, güçsüzdü. Doğduğundan itibaren sayrılıklar²⁰ çekmiş, uçup gidecek diye fazla önem verilmemişti ona. Ta ki boylarının ulu kamı Barku Ata'nın yolu obalarına düşene dek.

O günü anmak gerek mutlaka...

Şimdi, güçlenen yağmurun altında ıslanıyordu cılız oğlan. Birden üzerini soyunmaya başladı. Ne varsa çıkarıp yere attı. Kollarını yukarıya kaldırmış, yüzüne yağın yağmura rağmen gözlerini açık tutarak Gök'e bakıyordu. Gü-lüyordu bir yandan. Yaşça denkleri, küçükleri çoktan çadırlarına kaçmış, biraz büyükler ki, içlerinde beş yaş öncelli eçisi de²¹ vardı, şaşkınlıkla onu izlerken çekip götürmeye çabalamışlar, başaramamışlar, bir koşu anasına varmışlardı.

"Ana..."

Kadın, Gök'ün alıp almamakta uzun tereddütler yaşadığı çağdan beri küçük oğlunu daha bir kollanmıştı. Seslenmeyle elindeki işini bırakıp bir koşu fırladı dışarıya. Yağmuru elbette fark etmiş, ancak bunca fazla olduğunu düşünmemişti. Usu başından gitti.

"Nerede?" diye oğlunu sordu heyecanla, "Nerede?"

²⁰ Sayrılık: Hastalık.

²¹ Eçi: Ağabey, amca.

İmledikleri yöne döndüğünde, gözlerini kısıp seçmeye çalıştı cılız oğlunu. Onun öylece değişik bir raks tutunmasındaki şeklini, salınışını görüp şaşırđı. Çırılçıplak durumuna, sallantısına bakıp sanki artık orada olmadığı hissine kapılmıştı. Gözlerinden yaş geldi bir an.

“Usunu da yitirdi!”

Güçsüzlüğünün üzerine bir de usuzluk!

Nedense onu tutmak, alıp çadıra sokmak, kurulayıp odun²² önüne koymak yerine, gereken neyse o olsun dercesine, öylece kaldı yerinde.

“Tanrı’nın buyruğu neyse?”

Pek çok kişi seslere çıkmış, çadırların sayvanından, gözüneğinden²³, kimileri ıslanmaya aldırmayıp açığa çıkararak öylece bakıyorlardı yağmurun altında ıslanan, ıslanırken kendince raks eden çocuğa.

Serinlik de çökmüş, bedenler ürpermeye başlamıştı.

“Alsana oğlanı!”

Sese döndü ana. Kayın atası kızgın gözlerle ona bakıyordu. Bir adım atıp durdu aniden. Gel-gitlerle yaşam kurmak erlerin işi değildi. Kaç kez sayrılıyıp, bir türlü tam iyileşmeyen oğlu, eğer kendince bir seçim yapmışsa, ona engel olmayacaktı. Bozkırın zorlu koşullarına uyamayanlar çok yaşamazdı ki. Bugün olmazsa yakın bir zamanda göçüp gideceğini, gençliğini görmeyeceğini düşünüyordu ana. Hem, bir değişik durum vardı bu duruşta. Anlamsız değildi.

“Ne olacaksa olsun ata!”

²² Od: Ateş.

²³ Gözünek: Pencere.

“Ne demek o?”

Ana vazgeçmişti oğlunun yazgısını değiştirme çabasından.

“Ne olacaksa...”

Bıkkın bir seçkiyle değil de, anlam veremediği bir etkiyle etmişti bu sözü. Ersub Koca şaşırılmış, kızmış, yinelemişti buyruğunu.

“Al şunu, ölüp gidecek!”

“Ne olacaksa olsun ata!”

İlk kez buyruğuna karşı gelen gelinine kızgınlıkla baktı Ersub Koca, “Demek oğlanı gözden çıkardın öyle mi?” deyip, ilerledi oğlana doğru. Birbiri ardına çakan çakınlardan ürkererek, yaşının erdiğince adımladı aradaki yolu. Yağmur ilerleyişini engelliyordu. Ancak yaklaştıkça, tuhaflığı o da fark etmeye başladı. Sıradan bir duruş değildi torununun duruşu. Bir ululanma dileği, bir tapınma, bir...

Bunca küçük çocuk ne bilecekti böyle bir işi? Bu hareketleri nereden öğrenmişti? Nasıl oluyor da yapıyordu? Böyle sürerse yakında Gök için bir küçük yolcunun hazırlığını yapmalıydılar. Oysa sıra, en kocamışın değil miydi?

Seslenmeyi uygun buldu ki, ad koymaya gerek duymadıkları için nasıl sesleneceğini bilememişti Ersub Koca. Kendi aralarında cılız oğlan demeleri başkaydı, şimdi bu durumda iken... Öyle seslenemezdi ya!

Nasıl yapsın? Adı bile yok!

“Gel buraya oğul!”

Sesi cılız, isteksiz ve etkisizdi. Gelinin düşüncesi ona da mı geçmişti yoksa.

“Ne olacaksa olsun!”

Hayır! O yazgıyı şekillendirecek gücü bulamazdı kendinde. Yapması gerekeni yapacaktı. Sonra kendini suçlardı. Çok üzüldü.

Ona yakışmazdı böylesi düşünceler. Tanrı almadıkça, umuda tutunmak gerekiyordu. Yaşadıkça umut vardı.

Dişlerini sıkıp hızlandı Ersub Koca.

Bu arada cılız oğlan, o güçsüz, arık²⁴ durumuna bakmadan Gök'le konuşur gibiydi. Üç adım kalmıştı ulu atasının onu tutması için. Üç adım sonra...

Birden Gök öylesine ışıldı ki. Ardından ışık, kendince bağlantılarla yere yöneldi. Deneyimiyle, çakının bir yerlere doğru hareketlendiğini anlamıştı Ersub Koca. Ancak üzerine, yakınlarına diye düşünmemişti.

"Şimdi Gök..."

Demeye kalmadı, korkunç bir sesle konuştu Gök ve tam önüne, cılız oğlanın üzerine doğru yöneldi ışık. Yaşın düşmüştü torununun üzerine.

Olduğu yerde çakıldı kaldı Ersub Koca. Gözlerini yumdu. "Demek ki bunaydı!" diye geçirdi içinden. "Yaşını cılız oğlan sesledi. Onun da dileği Göklenmekti. İşte dileğini kabul etti Tanrı!"

Gözleri yumulu öylece durdu. Düşüncesi de susmuştu. Usu, gördüklerini anlasın diye sorgudaydı.

Gözlerini açtığında ya hiçbir şey göremeyeceğini, ya da cılız oğlanı kapkara, yanmış halde göreceğini düşünüyordu.

Yalnız o değildi bunu düşünen. Pek çok göz, ana da iç-

²⁴ Ank: Zayıf.

lerinde, oğlanın yanıp kül olduğuna neredeyse emindiler. Yaşın düşen ağaçların, atların, koyunların, sığırların ve hatta kayaların durumunu biliyorlardı.

“Gitti zavallı oğlan!”

Bozkır budunları, yazgının imine sarılan yapıdadırlar. Bekledikleri gibi sonuçlanan olaylarda abartılı acılar yaşamazlar. İnançları da bunu desteklemektedir. Yazgıya inanır, güvenirler.

Sıradan bir çocuktur cılız oğlan. Zayıf doğmuş, bu yaşa dek illetlerle boğuşmuştur. Şimdi, Göksel bir son onu onurlandırıp hakkında söz edecek kadar ünlendirecektir. Bu bile bir ayrıcalıktır.

Ulu Barkı Ata'nın falı çıkmamıştı. Kamlar da yanılırlardı zaman zaman. Doğruyu yalnızca Tanrı bilir, zaman gösterirdi.

Oysa neler demişti de...

Onları umuda boğmuştu!

Önce şaşkınlık seslerini duydu, sonra gözünü açtı Ersub Koca. Yaşın, nasıl bir iş etmişti ki budun böyle sesler çıkarıyordu.

Gözünü açtı, ama açmasıyla kapatması bir oldu. Torunu hâlâ yağmurun altındaydı ama bu kez ellerini yukarıda tutmuyor, ulu atasına doğru uzatıyordu. Bir ışık demeti içindeydi. Olduğu yeri aydınlatıyordu. Yağmur yuyuyordu adeta onu. Üzerine üzerine geliyordu. Yere siyah bir şeyler akıyordu. Şaşkın, donup kalmış, baştan aşağıya süzdüğü oğlanın ayaklarına kaymıştı gözleri. Birisi, sağ taraftaki, biraz kararmış gibi geldi ona. Diz altından başlayıp ayaklara inen ve gittikçe artan bir karalık...

Yaşının değdiği yer miydi?

O yana doğru koşuşanlar olanların merakında, sorularını haykırmaktan geri durmazken, yağmurun etkisine de aldırıyorlardı artık. Olağanüstü bir olaydı yaşanan. Tansık...²⁵ Hemen yanında, bu tansığa tanık olan gelini, az önceki düşüncelerinden utanıyor olsa ki ne yapacağını bilmez halde bir ona, bir oğluna bakıyordu.

Yaşın düşmüştü. Hepsi görmüştü. Hem de oğlanın tam üzerine... Kurtulması, yaşaması mümkün görünmeyen bir işti. Oysa ne olmuştu da?..

Birdenbire duruma el koymanın ve saygınlığını hatırlatmanın gereğini duydu kocamış er. Bunca seyir üzerine yürütülecek sözler torununa zarar verebilirdi. Karabudun²⁶ elbette olanları abartacaktı. Aslında abartıya gerek olmayacak kadar abartılıydı olanlar. Geline seslendi.

“Al çocuğu! Götür üstünü başını giydir!”

Gelini koşturdu, varıp sarıldı cılız oğlana. Bu sırada titredi ve bir acı nida çıktı ağzından. Canı yanmıştı. Nedenini anlayamadı. Aldırmadı. Oğlunu kucakladı.

Oğlanın gülümseyen gözleri, “Olanları gördün mü ulu atam?” dercesine takılmıştı Ersub Koca'nın gözlerine. O ise öylece kaldı yağmurun altında. Gelini, kucağında oğluyla yanından geçerken oğlan sağ gözünü yumup açtı ulu atasına. Bir im verir gibi. “Aramızda kalsın!” der gibi. Nereden öğrenip nasıl cesaret bulduysa. Belki de ona öyle geldi. Düş görüyormuşçasına başını iki yanına salladı Ersub Koca. Bacak kadar oğlanın oyun edecek durumumu vardı? Kim

²⁵ Tansık: Mucize.

²⁶ Karabudun: Halk.

bilir ne etki yapmıştı yaşın bedeninde ve usunda. Bedeni zaten zayıf şimdi bir de usu gittiyse...

“Tanrı korusun!”

Bedensel eksiklik ne ise ama usuzluk...

Yağmur azalmaya başlamıştı. Sanki gösteri bitmiş gibi... Gök aydınlanırken, güneş ışıklarıyla yeni bir ime durdu sanki.

“Bugün imler günü!”

Böyle fısıldadı kendi kendine. Bütün soruların cevabını vermek istercesine...

Olanlar hiç unutulmayacak, habire anlatılıp eklemelerle üretilecekti. Yayılıp gidecekti dilden dile. Budun görmediklerini de hisleriyle tamamlayacak, düşünecek, iyiye yoracak, bu Göksel düşü yorumlayıp sevinecekti. Eğer Gök bir armağan vermişse içlerinden birine, bu armağan bütün obayı etkiler, uğurlu olurdu.

Her dem uğura gerek vardı bozkırda.

O günün etkisi çok sürmüştü, yağış kurbanları sunulup, Gök'ün verdiği armağan karşılanmaya çalışılmıştı. Ana, bir garip hislere kapılmış, yanlış düşüncelerine çok ağlamıştı.

“Ben vazgeçtim oğlumdan, Gök vazgeçmedi! Büyük yanlış yaptım. Tanrı beni bağışlasın.”

Altı oğlunun en küçüğü, diğerlerinin tersine arık, cılız ve illetli olunca... Bir gün nasılsa ölecek tedirginliğiyle yaşayınca...

Oysa Ulu Kam Barkı, neler söylemişti en ağır illetine denk geldiğinde.

Odlar içinde yatıyor, ne yiyor ne de içiyordu cılız oğlan. Öylesine arıktı ki derdinin çözümsüz olduğuna karar vermişti oğuş. Umudu kesmişti. Acılar çekerken yaşamanın, eksikli, sakat olup varlığın anlamı yoktu bozkırlı gözünde. Tanrı vermişti, Tanrı dilediğini dilediği zaman alırdı. Bir oğulun, bir çocuğun yitmesi acıydı elbet, ancak böyle güçsüz yaşaması daha acıydı.

Ad almamış, ad almasına gerek olmamıştı. Öylece giderse...

Elini başına koymuş, huzursuz uykusunu sona erdirmişti Barkı Ata. "İyi" demişti, "O çok iyi, meraklanmayın!"

Alay ediyor gibi gelmişti onlara. Kama karşı söz söylemekten çekinmeseler, "Neresi iyi ata? Ha gitti ha gidecek!" diye sorgularlardı onu. Sesleri çıkmamıştı. Kamın dua mırıltılarını iyiye yormaktan başka yapacakları yoktu.

"Gelecek seni bekler ey koca yiğit!"

Bu ne demekti şimdi. Gök erlerine yakışmayan bir sesleniş. Çocuk, acılar içinde, odlarda tutuşurken, oğuşu onun göçmesini beklerken, gelecek için umulmadık sözler etmenin anlamı ne?

Bu seslenişi anlamamışlardı. Anlayamamışlardı.

Ersüb Koca dayanamamış, "İyi mi olacak?" diye sormuştu kama. İnanmadığını açık eden ses tonuyla yapmıştı bunu.

"Elbette iyi olacak? Ya siz ne sandınız?"

Renkli, şekillerle süslü, adeta Gök tanısı giysisini dalgalandırarak ayağa kalkmış, ocağa yönelmiş, Ocak Tanrısı²⁷ için iki güzel söz etmiş, ardından avurdundan²⁸ bir küçük

²⁷ Ocak Tanrısı: Kadim Türklerin dini öğelerinden.

²⁸ Avurt: Deri, küçük çanta. Sırt çantası.

kemik çıkarmış, dualar ederek oda sokmuş ve başını Gök'e kaldırarak dileğini dilemiş, kemik kor renginde kızarıncı çekip almış, her nasılsa eli yanmamış, kemik üzerindeki şekillere bakmış, bakmış... Başını aşağı yukarı sallamış, yüzünde aydınlık, "İyi olacak, hem de çok iyi olacak!" demişti yeniden ulu kam. Ardından bir küçük kap kırmızı istemiş, bir yudum alıp falladığı kemiğin üzerine tükürmüştü, dumanın şekillenmesine göz atıp yeniden, "Çok iyi" demişti. Sonra kalan kırmızı oda döküvermiş, çadırın dumana boğulmasına aldırmadan kapıdan çıkıp gitmişti.

Oğlan iyi olmamıştı. Daha da kötüye, çok kötüye gitmiş, Barkı Ata'nın inanırlılığı sorgulanır olmuştu. Bütün oğuş umutsuzluğun doruklarında iken, onun ölmesini beklerken birdenbire kendine gelivermişti çocuk. Ama yine zayıf, yine güçsüz.

Ta ki yaşın düştüğü güne dek.

Sonrası başka bir yaşa geçiş gibi. Başka bir çağa geçiş gibi. Aş yemeyen çocuk doymaz olmuş, oturduğu yerde uyuklayıp duran çocuk tutulamaz olmuştu. O çağa dek yaşından iki üç yaş küçük görünürken birdenbire gelişmeye, güçlenmeye başlamıştı. Oğlan yeniden doğmuştu.

Bahar tükenip, yaza döndüklerinde, yaylaya çıkış için hazırlık yaptıkları beklenmedik bir zamanda, Barkı Ata çıkıp gelmişti yeniden. Obanın orta yerinde bir taşın üzerine oturmuş, çadıra çağrılarını, aş sunuşlarını geri çevirmiş, bir kap kırmızı istemiş ve onu yudumlarırken çevresine toplanan çocukları gözlemeye başlamıştı.

Yaşın yemiş oğlanı görünce yüzü ışıdı.

“Gel bakalım Gök armağanı!”

Demek ki duymuştu olanları ya da bilmişti. Oğlan da çekinmeden yaklaşmıştı kamın yanına. Oysa büyükler bile bunun için ikirciklenirdi. Önce elini oğlanın başına koymuştu bir şeyler ölçer gibi. Sonra yaşının kararttığı ayağına dokunmuştu.

“Acır mı?”

“Acımaz!”

“Hele var şu karşı kayaya, bir tepik at gel bakalım!”

Büyükçe bir kayaydı. İnanılmaz bir dilekti. Ama oğlan aldırmadan varmış, beklemeden kuvvetli bir tepik atmıştı kayaya. Gören azdı ama yetmişti onların yayılması için. Kaya birkaç parçaya ayrılmıştı. Bu inanılmaz güç şaşırtmıştı duyanları. O zaman anlamışlardı ki Gök, bir armağan vermişti oğlana.

Ardından yeniden yanına seslemişti ulu kam.

“Gel bakalım! Söyle bana, ad verdi mi sana atan!”

“Yok!”

“Neden?”

“Bilmem!”

“Sen bilmezsin elbette! Düşünmezsin de. Bunu atanın, ulu atanın düşünmesi gerek.”

Yavaşça başını sallamıştı kımızını yudumlarırken. Kaşlarını çatmış, bir an düşünmüş, nasıl karar verdiyse, “Varın bunun atasını, ulu atasını, eğlerini, anasını, ulu anasını sesleyin buraya!” diye buyurmuştu. Kam buyruğu bekletilmezdi. Bir koşuşturma yaşanmış ve çok geçmeden orada

olmuştu seslenenler. Ulu kam hepsini gözlemiş, süzmüş, anasına gelince biraz kırgınca bakmış ve “Senin yanlışının gereği on attır!” dedikten sonra ulu atasına, “Sen de yirmi at yağış sunacaksın Gök’e” diye açıklamıştı buyruğunu. Sonunda eçilerine birer, atasına da beş at kurban etmesini söylemişti.

“Bunları, gün günbatında yedi kez battıktan sonraki akşam Gök’e sunun. Büyük bir toy²⁹ edip, bu yiğidin adını kutlayın!”

Kıyındı bunlar. Oğuşun, yanlış davranışları yüzünden hak ettiği kıyınlar. Elbette yerine getirilmesi gerekenlerdi. Tartışılması, ikirciklenmesi bile yasaktı. Anlamsızdı da...

Ardından şaşkın bakanlara aldırmadan yola vurmuştu kendisini. Kimse tek söz etmeye cesaret edememişti. Öyle ya, ad kutlaması olacaksa adı kim, nasıl verecekti. Birden hareketlenmişti yedi yaşını tutmuş olan oğlan. Varıp ulu kamın eteğine yapışmıştı.

“Adımı da deyiver ulu kişi!”

Bir çocuktan beklenmeyen bu davranışa ciddi bir yüzle, ama duraksamadan konuşmuştu ulu kam.

“Gök’ün berkittiği³⁰ yiğide ne denir ki?”

Bu kadar!

Açıklama yapmadan, bir bulmaca sorgusuyla baş başa bırakmıştı oğuşu. Bundan sonrası onların bulacağıydı ve bir kıyın daha vermişti oğuşa.

Böyle davranırdı ulu Gök erleri. Doğrudan söylemek

²⁹ Toy: Kadim Türklerde, her türlü toplantının adıdır.

³⁰ Berkitmek: Sağlamlaştırmak.

istemezlerdi isteklerini. Kişioğulları uslarını yorsun, kendileri bulsun isterlerdi. Bir nevi görev vermektir. Bir çeşit dilekti.

Buyruktu.

Değişim...

Günün doğuşuna ulaşınca, yeniden doğuşa da tanık olur kişi. Her gün doğumu, yaşama yeniden başlamaktır. Oysa her kişiöğlü için aynı duygular geçerli olmaz. Kimi mutlu karşılar günü, kutla anar, kimi hüznle!

Bala, bir başka başlar güne. Çocuk, genç, büyük, kocamış bambaşka... Çünkü günden beklentileri başka başkadır. Bunun değerini ve anlamını bilmek gerek.

Gün, kişiöğullarının beklentilerine aldırmadan, Tanrı buyruğıyla doğar, zamanı gelince. O, kendi değerinin farkında...

Ersüb Koca, gün görmekten usanmıştı. Her gün biraz daha güçten düştüğünün farkındaydı. Yapmak istediklerini yapamadığının da... Tesellisi torunlarını görmek, devletin güçlü olduğunu bilmektir. Bir de yaşadıklarını övünçle hatırlamak...

Ya günü gelir, yaşamayı sürdürür, ancak hatırlaması gerekenleri unutursa... İşte en kötüsü buydu.

"Tanrım, beni o kötü günlere eriştirme!"

Uyku tutmuyordu geceleri, gündüz ise tersine, canı uyuklamak istiyordu. Bu anlamsız zıtlığa ne denli direnmek istese de bedeni uymuyordu. Duyguları başka, bedeni

bařka buyruklar veriyordu. Durduđu yerde yorgun dűřüyor, suskunlařıyordu.

Ruhu ise hevesler içindeydi hâlâ. Bedeninin g s zliğine aldirmeden, istiyordu. Bu isteklere cevap verememek, asıl bu üzüyordu onu.

O gün hevesle uyandı. OĞlu Kutsı ile ava gidecekti. Keşke torunu da gelse. O, kutlu bir yiğitti ve onunla av bir başka olurdu. S yleyememişlerdi, kendiliğinden istesin diye bekliyordı.

“Gök’ n berkittiği yiğide ne denir ki?”

Doğrudan söylememiş, bildiğini esirgemiş, bir sorguya sokmuştu onları kutlu Gök eri. Neden böyle yapmıştı ki?

Ayrıcalıkları olduğu için! Hakları olduğu için!

Yaşın yemiş, bir bacağı farklılaşmış, us almaz şekilde güçlenmiş oğlanın ad alması gerekirken, bunun için toy buyruğu kam tarafından verilmişken, onu kutlu bir adla adlandırmak için dűř ncelere daldı ata ile oĐul.

“Yaşın,” dedi Kutsı, “Yaşın, desek adını!”

Güzel bir addı, ancak bunu imlememişti ulu kam. Başka bir şey, olanlara uygun. Yaşananlara denk... Daha anlamlı, daha derin! Hak edilen ve gelecekte de övgü nendeni olacak...

Gök ile anılmak güzel olurdu, ancak bunu destekleyecek bir ad bulmalıydılar.

“Zaman var!” dedi Ersub Koca, “Elbet Tanrı, bir yol gösterecektir!”

Bunları konuşup, bir yandan da yaşın yemiş ve sağ kalmış oğlanı gözlüyorlardı. Değişimi, yaşamını geliştirmeyi sürdürüyordu. Yok olmaktan nasıl kurtulmuşsa, buna nasıl karşı koymuşsa, öyle hızlı bir değişim...

Anasına varıp, "Aç oldum!" demişti. Oysa doğru dürüst hiçbir şey yemez, akşama kadar bir köşede öylece unutulsa, aç kalsa aş istemezdi. Anası bir muştu almış gibi koşturmuş, hazırda ne varsa önüne koymuş, oğlan aç bir kurt gibi saldırmıştı önüne konulara. Yemiş, yemiş daha istemiş, onları da yemişti. Sağlıklı çocuklar nasıl davranırsa öyle davranıyordu. Üstelik diğer çocuklardan ayrıcalıklı bir özelliği olmuştu.

Güçlü bir sağ bacak!

Sağ bacağındaki farklılığı her dem göstermeyi seviyor, bunu yapmaktan hoşlanıyordu. Ağaçlara, kayalara vuruyor, tekmeliyor ve kırıyor, yıkıyordu. Yaşın armağanı bacağı bir başka güçlüydü ve artık her yerde ona üstünlük sağlıyordu. Ancak usluydü ki yanlış bir iş yapmıyordu. Çok dikkatli davranıyordu bütün çekincelere rağmen.

Yaşıtları ata binme öncesi koyunlara, koçlara binerek alıştırma yaparken³¹ onları uzaktan izleyen oğlan, birden gönüllü olmuştu en azgın koçun üzerine binmek için. Elbette ilk seferde başaramamış, ancak vazgeçmemişti. İlk kez denediği o gün, gün batana dek sırtı yerden kalkmamıştı. Bıkmaması, heyecanını yitirmemesi bir ışık olarak kabul edilmişti.

Gök, bu oğlana çok iyi davranmıştı. Özel tutmuş, yaşın

³¹ Kadim Türklerde ata binme eğitimi böyle başlardı.

göndermiş ve onu değiştirmişti. Yazgısını da...

Bunun bir nedeni olmalıydı.

Yalnız Ersub Koca ve oğlu Kutsı değil, obanın bütün erleri, hatta kadınları kam buyruğunca gereğini yapmak için, yaşın yemiş oğlana ad bulma yarışına girmişlerdi. Oğlan da seslendirilen adları duyuyor, pek ilgilenmiyordu.

Oysa adı olmayan oydu.

Kamın belirlediği toy günü yaklaştı. Oba büyük bir şölene hazırlanıyordu. Oba Atbařı³² bu günün ve gecenin kutlu bir anlam taşıdığını kabul etmiş, yakın uzak obalardan soylu kişilerle toya seslemişti. Büyük bir şölen kurma çabasına, ad alacak çocuğun adına ödüllü yarışlar da eklenmişti. Ödüller büyük olunca, Hun budunun adı bilinir savaşçıları da toya katılmak için koşturmaktaydılar. Aslında ödül bahaneydi, amaç oyun kazanıp nam almaktı. Elbette ad almamış gençlerin ilgisi de fazla oluyordu. Bir çocuğa ad verilirken yapılacak oyunlarda üstünlük gösterip onlar da ad sahibi olabilirlerdi.

Oysa oğlana hâlâ ad bulamamışlardı uluları. Ne önerilirse beğenilmemiş, kamın buyruğuna uygun bulunmamıştı. Bu da canlarını sıkıyordu. Yalnızca beş gün sonra koçların üzerinde durmaya başlayan, güreşe, koşuya katılan oğlan, ayrıca güçlü sağ bacağıyla herkesi şaşırtacak işler ediyordu. Artık en büyük hevesi tavlaya yakın varıp atları izlemektir. Orada kendince seçimler yapıyor, bir yaşındaki taylardan kendisiyle birlikte büyüyecek birini seçmeye çalışıyordu. Bunu bir hak olarak gördüğü öyle belliydi ki!

³² Atbaş: Başkan, reis.

Altıncı gündü Kam'ın ayrılışının ardından. Gök ile yaşın oyunu oynayan oğlana hâlâ uygun bir ad bulamamışlardı. Yalnızca bir gün kalmıştı. Oba uluları da dert etmiş, oturmuş bunu konuşuyorlardı, kamın verdiği im üzerinden sözler ederek...

Kutsı, benzer soruları seslendirip sözcükleri bir araya getirip duruyordu.

Sonunda:

"Gök'ün berkittiği oğlum... Gök ve berk... Gök, berk..."

"Buyur ata!"

Kutsı yiğit öylece söylenirken, oğlu karşılık vermişti ona. Şaşırıldılar.

Kimi zaman ad kişiyi bulur, kimi zaman da kişi adını.

"Gökberk!"

Adı buydu yaşın tutulmasıyla tanışan oğlanın. Yol gösterilmiş, ses verilmiş, karşılığı bulunmuştu. Bu da kutlu olaylar sırasına yazılıp dillere düşerken Gökberk, bir yiğidin adı olarak unutulmazlara kılınıyordu.

Bir zamanların yaşamaz bellenen cılız oğlanı Gökberk, öylesine bir gelişme içine girmişti ki. Gök ile kurduğu yaşın oyunuyla kutlanan armağanı sayesinde, yaşlılarıyla arasındaki farkı kapatmış, kısa zamanda öne geçmeyi başarmıştı. Oğul hakkı olan ilk atını, ilk yayını, ilk kılıcını atasından aldığı anda henüz on dört yaşındaydı, ancak erliği, bu yaşın çok üzerindedeydi. Onunla yoldaş olma yarışı vardı gençler arasında. Ona benzeme yarışı da.

Tanrı'nın kutu kimi, ne zaman bulur bilinmez. Sonucun ne olduğuna da ancak Tanrı karar verir.

Obalılar artık onun seçilmiş olduğunu kabul ettiler. Böylesi bir yaşam çizgisinin başka bir anlatımı olamazdı. Bir yaşınla yazgısı değişmiş, sanki yokluktan varlığa geçivermişti. Elbette hem uruğu hem de obası için övünçtü, kazançtı. Kısa zamanda bu övünce boyu, budunu sahip çıkacaktı. İşte şimdi Kartal Savaşçısı olma dileğiyle bir adım daha öteye taşımıştı erliğini. Düşlerini ötelere taşımış, ufkunu sonsuzlamıştı.

Erlik istemekle, almakla, olmakla şekillenirdi.

“Gökberk de gelse ava!”

On yedi yaş almış torunu, uruğunun övüncü olmuş Gökberk... Söylese, ulu atasını kırmaz, ancak kendisi istesin, gönüllü gelsin dileğinde hâlâ kocamış Ersub. Zorunlu kılmak istemez.

Sessizce kalktı döseğinden Ersub Koca. Üstünü giyindi. Dışarıya çıkacak. Kışa dönen zamanın hazırlığındaki doğayı, görünmemekte direnen güneşi esenleyecek. Aydınlanmaya yüz tutmuş açıklıkta, çadırın önünde od yakacak. Sırtına bir kürk alıp, odun karşısında oturacak. Hem ısınup hem düşünecek. Geçmiş güzel günleri, o kutlu akınları, utkuları anacak. Bir yandan da söyleşiyeye ortak edeceği birilerini bekleyecek.

Kapının örtüsünü kaldırıp dışarı çıkınca iki şey şaşırttı onu. İlki yüzüne vuran serin hava ki, dünden daha serindi. Kar sesliyor derlerdi böylesine. İkincisi yakmayı düşündüğu odun yandığı ve başında birinin oturduğu.

Ondan da er davranan kimdi? Gözlerinin seçkisini engelleyen, serinliğin yaşartmasıydı. Ancak er onu görüp doğrulmuştu saygı ile.

“Buyur ulu atam!”

“Gökberk!”

Sevinmiş, sesi neşeli çıkmıştı. Ne zamandır baş başa kalmamışlar, birbirlerine bir şeyler anlatmamışlardı. Hızlandı ki zaman yitirmesin. Her zaman oturduğu postu onun için hazırladı Gökberk. Sonra da ayakta bekledi niye atası bir şey buyurur diye.

“Otursana!”

Oturdu Gökberk. Yandan ağaç alıp, odun üzerine attı. Korları karıştırdı bir dalla. Yükselen alazları düzenledi. Kıvılcımların uçuşmasını izlediler bir zaman. Sonra ikisi aynı anda derin nefes aldılar.

“Kış ağır olacak!” dedi Ersub Koca, “Tanrı’ya kut ki varsınız.”

Geçmişte, çok eski geçmişte, soğuktan, kıtlıktan kırılan budunun acı öyküleri anlatılırdı.

Kışlaklarına sahip çıkamamışlar, bozkırın açıklığı da onları korumamış... Her on kişiden yedisi yok olmuş...

“Tanrı o acıları bir daha yaşatmasın.”

“Kışın ağır olacağını nereden anladın ki ulu atam?”

Sevindi Ersub Koca. Torununa öğretebileceği bir şeyler daha vardı demek. Hemen başladı eliyle göstererek doğanın imlerini belletmeye. Ufukta oluşan ışıklardan, ağaçların dallarını şekillendirmelerinden, kış kuşlarının yönelmelerinden, yelin esme şeklinden... Uzun uzun konuştu. Gökberk, sorularla canlandırdı onu. O da öğreterek sevindi.

Obanın yavaş yavaş uykudan uyanmasına tanık oldular. Çadırlarından çıkıp ihtiyaç görmek için ayrılmış yerlere gidenleri, ayaza rağmen soğuk suyla açıkta ellerini, yüzlerini yıkayanları, ellerine temiz giysilerini alıp her zaman sıcak su bulundurulan çergeye³³ yönelenleri... Kadınların ve hizmet kişilerinin aş hazırlama çabalarını...

Az sonra bu çabalar, sürülerini sağmak için yönelen kadınların, kızların hareketlenmesiyle değişecekti.

“Neler yapıyorsun oğul?”

Bu soru sıradan bir soru değildi. Gerçekten merak ettiği içindi.

Gökberk, usundan geçenleri ulu atasıyla üleşip üleşmemekte bir an tereddüt ettikten sonra karar verdiğini belli ederek ve bunu özellikle göstererek konuşmaya başladı.

“Bir karara vardım ulu atam! Bunu hem sana, hem de atama danışacaktım! Bilmem ki şimdi zamanı mıdır söylememin?”

Yeniden mutlu oldu Ersub Koca. Ona danışılacak bir konu varsa, bu da yiğit torununun dileğiyse; yaşadığı için sevinmeliydi.

“Anlat!” dedi, fazla da gereklilik sözleri etmeden.

O, anlat demişti, ancak anlatması kolay olmasa gerekti ki sık nefeslendiğini duydu torununun. Düşündü, nedir derdi, diye. Beklemeyi seçerken, çadırın içinden gelen hareketlenmeleri duyup, bu güzel zamanın sona ereceğine üzüldü. Ne zamandır ilk kez baş başa kalmışlar, ilk kez bir şeyleri danışmak istemişti Gökberk.

³³ Çerge: Hamam.

“Gideceğim ulu atam!”

“Ne?”

Danışma dileği, anlatma isteği bu muydu? Gideceğim diyene edilecek sözleri düşündü hemen. Bu kararın nedenini anlamaya çalıştı. Son zamanda ortaya çıkan gelişmeleri... Akın varsa zaten çağrı yapardı Kiok Tanhu. Belki o da uçmaklığına neden olsun, yayı elinde Gök ile buluşsun diye bu akına katılabilirdi. Oysa zamansız gidişler yitmek, yitirmek anlamına gelirdi.

“Bekle!” dese, çok zamanı kalmadığını söylese...

Önce gerekçesini, nereye, neden gittiğini söylesin Gökberk.

Söyleyeceklerinin zorluğuyla başı yerde, gözleri buğulu, anlatma öncesindeydi Gökberk. Ersub Koca anladı içindeki ikilemi. Cesaret vermek istedi.

“De hele! İçinden ne geçiyorsa söyle ki bileyim!”

Derin bir nefes aldı Gökberk, verirken bir anda söyledi dileğini.

“Kartal Savaşçısı olmak dileğindedim! Bunu çok istiyorum!”

“Kim istemez ki?”

Dilinden birdenbire dökülen bu söze pişman oldu, ancak gerçek duygusu bu olduğu için yanlış bir iş de yapmamıştı Ersub Koca.

Kartal Savaşçıları, Hun ordusunun gizemli, güçlü, yiğit erleri. Erliğe soyunan her kişinin varmak istediği ufuk. Teoman Tanhu'nun töresini kurduğu, Mete Tanhu'nun sağlam temellere dayandırdığı, her zaman savaşa hazır tutulan birlik. Hun budununun en seçme erlerini barındıran savaş gücü.

Yenilmez ordu. Çinlilerin ve bütün Hun yağlarının en büyük korkusu. Kendince özel giysileri, başlıklarında taşıdıkları kartal tüyü ile diğerlerinden ayrılmaları, donanımları, pusatları, imleri olan yapı. Erleri seçkilerle belirlenen ve us almaz eğitimlerden geçen savaşçıların birliği.

“Kim istemez ki onlardan olmayı?”

Kendisi de istemişti bunu. Kandaşları da, oğulları da... O güne dek bu yenilmez erler arasına girip uruğlarını gurura boğacak bir kişi çıkmamıştı. Koca obada bunu başaran, şimdiye dek bir er çıkmış, o da çoktan uçmağa varmıştı. Belli bir yaşa gelen erler, Kartal Savaşçısı olmaya niyetlenir, bu nedenle Ötüken Yış'ın³⁴ yolunu tutar, bütün yaşamları boyunca onlara tanınan üç seçki hakkını kullanarak bu orunu³⁵ kazanmak isterlerdi. Daha kalabalık obalarda oba içinde ön seçki yapılır ve en fazla kırk er giderdi büyük seçkiye.

Düşleriydi, ulaşmak istedikleriydi. Ancak onca Hun eri arasında çok az kişiye Tanrı bu övüncü tanırđı.

Çin, çařıtlar³⁶ tutmuş, körüglar³⁷ görevlendirmiş, bu yenilmez savaşçıların gizine erememişti. En sonunda onların kişiöğlu olmadıkları inancı yerleşmişti Çin'de.

“Gök'ten gelip, Hun ordusuna güç vermek üzere görevlendirilen savaşçılar!”

Böyle adlandırmak Çin'in kolayına gitmişti.

O güne dek bir tek Hun Kartal Savaşçısı'nı sağ olarak

³⁴ Ötüken Yış: Destansı Türk başkenti.

³⁵ Orun: Rütbe, unvan, san.

³⁶ Çaşıt: Casus.

³⁷ Körüğ: Gizlice haber taşıyan kişi. Casus.

tutsak almak mümkün olmamıştı Çinlilere. Tunghular,³⁸ Yüeciler³⁹ ve daha nice Hun yağısı budun bunun için durmadan çaba harcamışlardı. Çin yönetenleri uğraşlarını sürdürürken, bir tekini yakalayıp budunlarına göstermek ve "İşte, onlar da kişioglu!" diyebilmek arzusundaydılar. Çünkü karşısında, "Hun Kartal Savaşçıları"nın olduğunu bilen orduları, ne denli kalabalık olurlarsa olsunlar korkuya kapılmakta ve kaçmayı seçmekteydiler. Onlar için öylesine değişik öyküler anlatılmaktaydı ki...

Neden böylesine ünlüydü Kartal Savaşçıları?

Öncelikle çok güçlü, özel yetileri olan erler seçiliyordu bu orduya. Bu erlerin soylu, Hun ırkından olmaları, bunu kanıtlamaları mutlaka isteniyor, ardından seçilen erler, sonu gelmez eğitimlere, savaş oyunu öğretilerine alınıyorlardı. Yaz, kış, soğuk, sıcak, kar, yağmur, sel demeden, durmadan süren bu eğitimlerle, yenilmez savaşçılar yaratılıyordu. Öyle ki bir Kartal Savaşçısı, on, on beş, yirmi hatta otuz yağıya karşı durabiliyor, onları bozguna uğratabiliyordu. Böylesi bir güçle baş etmek mümkün değildi.

Kiok Tanhu çağında Kartal Savaşçısı sayısının on bin ile sınırlı tutulması töre kılınmıştı. Eksilenler içinse her yıl bir kez baharda Ötüken Yış'ta, Kartal Uluları gözetiminde zorlu bir seçki yapılmaktaydı. Öyle ki yaşı kocamış, artık

³⁸ Tunghular: Hunların gündoğusuna düşen topraklarda yaşayan ve tarihçilerin Moğolların ataları olarak nitelendirdiği budun. Mete Tanhu Tunghuları yenip dağlara sürdü ve sonrasında yaşadıkları dağların adını alarak Wuhuanlar ve Sienbiler olarak ikiye ayrıldılar.

³⁹ Yüeciler: Hunların günbatısına düşen topraklarda yaşayan ve ticaret yolunu ellerinde tutan, sonrasında Hun baskısı ile daha ötelere göçmek zorunda kalan budun.

Kartal Uluları arasına katılacak erlere im takılıp eğitimde görevlendirilenlerin ve uçmağa varanların yerine yeni erler seçiliyordu. Bu sayı da çok az olduğundan, binlerce genç arasında korkunç bir yarış oluyordu.

Şu an obada bu seçkiye girmeye hazır olan elli, altmış er olduğü biliniyordu. Bunların bir kısmı ilk, bir kısmı ikinci, üçüncü hakkını kullanacaklardı. Eğer hepsi yeniden seçkiye katılmak dileğinde olursa, bunlar arasından ön seçim yapılacak, yalnızca kırk er büyük seçkiye gidebilecekti. Ancak gün yaklaştıkça sayı düşer ve kırk sayısı tamamlanamazsa ön seçki yapılmazdı. Çünkü zamanla erlerin kazanma inancı yitiyor, seçkiye katılmaktan vazgeçiyorlardı.

Gökberk, ilk kez katılacağı bu seçki için kararını açıklamıştı ulu atasına. Ancak bunu büyük bir dert gibi açıklaması...

“Bu düş, her Hun erinin düşüdür. Sıkılmanın, düşünmenin, dert etmenin bir gereği yok ki! Çalışır, gidersin. Olursa olur, olmazsa...”

Olursa!

Ne büyük övgü olurdu onun için. Oğuşu, uruğu için. Görünen oydu ki obadan giden erlerin içinde bir kişi ya seçilecek ya da hiçbiri seçilemeyecekti. Ersub Koca, üç kez katıldığı seçkide öylesine güçlü kişilerle karşılaşmış, onlarla savaşım içinde olmuştu ki! Her seferinde tam kazanacağım, demiş ama yitirmişti seçkiyi.

“Ben, çok istiyorum ulu atam!”

Bir yandan obadan ayrılıp gitmek, bir daha geri dönmek, sevdiklerinden uzak kalmak düşüncesi, bir yandan o kutlu isteğe ulaşma düşü...

“Kim istemez ki! Ah!”

Bu bir özlem nidasıydı. Gökberk’in dileği duyulduğunda, hem eçileri, hem kap⁴⁰ ve uyaları⁴¹ gelip onu kutlayacaklardı. Ona destek olmak için koşturacaklardı. Belki toy kurar, şölen ederlerdi. Çünkü bu çok önemli bir karardı. Seçkiye katılıp kazanamadan dönmeyi pek çok er göze almıyordu. Elbette yağışlar adayacaklardı bunun için.

Bir Kartal Savaşçısı çıkararak urug, oba, soycul olarak yükselir, adı anılır, sayılır, öncelikli olurdu. Tanhu katında değeri de artardı.

Her usuna düştüğünde, acabalarla yoklardı kendisini Ersub Koca.

“Acaba, o ikili savaşta karşımdakini yenseydim!”

Yenememişti. Töre gereği ikinci bir deneme hakkı verilmemişti. Her seferinde öyle olmuş, üç seçkinin ardından yazgısına boyun eğmişti.

“Elbette torunum, bu senin en doğal hakkın, ancak öncesinde çok iyi hazırlanmalısın. Biliyorum güçlüsün, ersin, kendine has özelliklerin var ama Kartal Savaşçısı olmak çok zordur.”

“Biliyorum ulu atam!”

O an suskunlukları, Gökberk kazanırsa ulagasının⁴² üzerinde nasıl görünür, düşünme takılmalarındandı.

Kiok Tanhu, Kartal Savaşçıları’nın atını gerektiğinde kendi soylu sürüsünden seçerek veriyordu. Ancak erler

⁴⁰ Kap: Akraba.

⁴¹ Uya: Hısım.

⁴² Ulaga: Savaş atı. Savaş için eğitilen at.

alıştıkları, eğittikleri atları kullanmakta da özgür oluyordularđ. Çünkü atıyla anlaşmak, bağdaşmak çok önemliydi er için. Giysileri, yayları, kılıçları, topuzları, kısa kargıları, bıçakları, kuyagları⁴³ hep özel oluyordu. Hep en iyisi oluyordu. Hun devletinin varsılığının imi olarak gerekenleri tanhu kendi varsılığından karşılıyor, savaş sonrası ulcadan, doyumluktan⁴⁴ özel leşleri oluyordu Kartal Savaşçıları'nın. Kısa sürede varsıllık ediniyorlar, hizmetlerinde çok kişi tutmaya başlıyorlardı.

“O nedenle senden yardım dileyeceğim. Atamdan da... Eilerimden de... Beni bu zorlu seçkiye hazırlayın ki...”

Bunu istemek, onlara yk olmak gibi gelmişti Gökberk'e. Başını eğmiş...

Gülümsedi kocamış Ersub. Bunca yaşında ondan yardım istenmesi gönlünü hoşnut etmişti. Evet, bilgeydi. Neler yapılacağı hakkında fikri, düşüncesi vardı elbette.

Gökberk, gideceğim, derken doğruyu söylemişti. Kartal Savaşçıları'nın yeri Ötüken Yış'taydı. Yurtları orasıydı. Eğer seçkiyi kazanırsa, Gökberk gidecek, onu görmek artık zor olacaktı. Obasından uzak kalacaktı.

Kartal Savaşçısı, tanhunun buyruğundaydı. Doğrudan ona bağlıydı.

“Gitsin,” dedi içinden Ersub Koca, “O büyük orunu kazansın da gitsin!”

Hemen zamanı hesapladı. Beş, bilemedin altı ayları vardı bunun için. Yeterliydi. Gökberk'e baktı. Boyu posu, güçlü bedeni, yakışıklılığı, uzun saçları... Özellikle yaşın vurmuş ayağının gücü...

⁴³ Kuyag: Zırh.

⁴⁴ Ulca ve doyumluk: Ganimet.

Tanrı her ere bir güç üstünlüğü sağlardı ya, Gökberk'te bu iş, o gün yaşının değdiği, değerine göre biraz daha kara olan sağ ayağında değişik bir durumla oluşmuştu. Bunun büyük yararı olacaktı. Şöyle güçlü bir tekme attığında bir taş dağıtacak, kalınca bir ağacı kıracak kadar... Ata binerken de atın üzerinde dururken de büyük etkinliği vardı o bacağı. Bunun denemelerini çokça yapmışlar, şaşıp kalmışlardı. Acı hissetmiyordu o bacağı. İşte bu, Kartal Savaşçısı seçkisinde, özel yeti gösterme gereğinde işe yarardı.

“En iyi ok salanlardan olacaksın. Öyle herkesin yapabildiğince değil, en iyisi. Atını dörtlal koştururken ardına dönüp saldığın her on oktan en az dokuzu hedefi bulmalı.”

Gökberk, ne zamandır gizlice buna hazırlandığını, en yakın tuttuğu yoldaşlarıyla denemeler yaptığını söyleme gereği duymamıştı. Oysa bu od yüreğine düştüğünden beri ölesiye çalışıyordu. Atın üzerinde çeşitli oyunlar kuruyor, her türlü koşuda yayını ustalıkla kullanabiliyordu. Kargısını, kılıcını, topuzunu birbiri ardına değiştirip gereğince hedef tutturuyordu. Biniciliğini ise öylesine geliştirmişti ki...

Güneş ortaya çıktı o sırada. Şöyle bir gösterdi yüzünü. İki er, kalkıp yönlerini o yana çevirdiler. Üç kez eğilip kut sundular güneşe. Sonra dua ettiler günlerinin kutlu, ömürlerinin övünçlü sürmesi için. İki de Gökberk'in düşlerinin gerçekleşmesini dilediler sessizce.

Yerlerine çökerlerken, çadırdan, biraz da geç kalmanın mahcupluğuyla çıktı Kutsı. O atasına saygı sunarken oğlu kalkıp yer göstermişti.

Kutsı'nın diğer oğulları genç yaşta evdeş tutup ayrı çadır kurmuşlardı. Yakınlardaydı yerleri. Aksatmadan gelip ata çadırına karşı görevlerini yapıyorlardı. Evin en küçük oğlu Gökberk, ata çadırının da sahibi olacaktı töre gereği. Oysa onun düşü daha şimdiden başka ufuklara açılmıştı.

Kutsı'nın dört kızı ere varmıştı. şimdi Gökberk'in küçükü, singılı⁴⁵ üç kızı vardı çadırında. Yaşlarınca hizmet etme ve analarına yardım çabasındaydı ki erler od başında otururken onlar da aş sofrası kurmak için uğraş veriyorlardı. Sonrasında kapları ve uyaları ile yardımlaşarak at ve koyun sürülerine bakmaya gideceklerdi. Elbette obanın sürüleri en değerli varsılıklarıydı ve yanlarında sürekli seyisler, hizmet erleri bulunmaktaydı. Yaylıma çıktığında, çobanlık edenler, koruyanlar Atbaş'ın görevlendirdiği sırayla yaparlardı bunu. Kendi otlaklarında özgürce yayılırdı sürüleri. şimdi daha ılıman olduğu için seçilen kışlaklarında yaşarken, daha da aşağıldaki yurtlarında barınıyorlardı. Kolayca su ve ot bulabilecekleri yerlerde...

Kutsı oturur oturmaz, Ersub Koca, muştuyu verip, varlığını belli etme gereği duydu. Sözlere buyrukçaydı.

"Yarın akşam için duyum sal kap ve uya erlere. Uluları özellikle sesle. Toy kuracağız!"

Durup dururken toyun gereği nedendir bilmeden bu buyruk gelince, şaşırdı Kutsı yiğit. Tartışılmaz ata buyruğunu yineledi önce.

"Olur atam! Hemen salarım duyumu! Kut olsun, muştu mudur, yas mıdır?"

⁴⁵ Singil: Küçük kız kardeş.

“Muştı!” dedi gülümseyerek Ersub Koca, “Büyük muştı. Gökberk, Kartal Savaşçısı olmak dileğinde.”

Kutsı, adının ve dileğinin dillendirilmesiyle mahcup olan, gözleri yerdeki oğluna baktı. “Kut olsun!” dedi güçlü bir sesle, “Dilemek bizden, vermek Tanrı’dan! Oğluma yakışır kartal tüyü.”

Sevinmiş, bunu sesinin rengiyle belli etmiş, ancak sorgulama gereği duymamıştı. Usuna o an düşen, kendi seçkileri ve başarısızlığıydı. O güzelim tutkuya ulaşamamıştı. Tanrı dilerse oğlu ulaşır umuduyula yeniden kut diledi.

Sabah için hazırlanan bol etli sulu aş için seslediler sofraya. Ersub Koca’ya öncelik tanıldılar. Onun ağır adımlarına uydular. Ersub Koca bu saygınlık içinde, özellikle Gökberk’in de duyması için avı hatırlattı.

“Tam av havası var! Hem serin hem de...”

Başka bir özellik gelmedi usuna. Serindi ve başka da bir şey yoktu. Av için çok fazla özellik aramazlardı ki. Gerekeç ararlardı yalnızca.

“Gecikmeden yola çıkalım!”

Gökberk anladı söylenmek istenileni. Bu ona bir av çağrısıydı. Ulu atasının huyunu bilirdi. Onu sevindirmek hoş olacaktı.

“Ava mı gideceksiniz atam?”

“Evet! Ulu atanla...”

“İzin verin, ben de geleyim!”

O an acunu buyruğuna sunsalar, böylesine sevinmezdi Ersub Koca. Ama bunu belli etmedi ki kendince iyilik eder gibi, “Gel!” dedi, “Sen de gel! Hem seçkiyi de konuşuruz!”

Av, Hun erinin ikinci büyük tutkusuydu. İlki savaş...

Savaşçılar arasında daha iyi olma yarışı vardır. Bu yarış kutlu bilinir. Öne geçen övülür, geride kalan küsmez. Av, bu yarışı gösterme yeridir. Savaş kadar önemlidir. Savaşa hazırlık için gereklidir.

Genci, kocamışı üç kişi ava soyununca, katılan çok olur! Hele yaş çeşnisi içinde olunca, yaşı geçkin erler bunu bir fırsat bilirler.

Bir anda çoğaldı onlar da. Önce uruğun erleri, sonrasında kaplar, uyalalar katıldı. Neredeyse küçük bir süre avı birliği kuruldu. En kocamış kişi olan Ersub Koca, görev dağıttı süre avı düzeninde. Avı sürecekleri, avı çevirecekleri ve av vuracakları belirledi. Genelde gençleri av sürenlere, orta yaştakileri avı belirli bir yerde tutma, çevirme görevine, kendisinin de içinde bulunduğu kocamışları da av vuranlara ayırdı. Töreye uygun, yargulu⁴⁶ bir görevlendirme erleri coşturmuş, herkesi kendince mutlu etmişti. Bugünün kutunu üleşmek üzere dağlara vurdular kendilerini.

Zaman bir gün diye başlardı, oysa av başlayınca her şey değişir, sıradan olmaktan çıkar ve bir yarışa dönerdi. Gerçi onlar ertesi akşam için toya niyetlenmişlerdi, kapları ve uyalaları ile ama belli olmazdı. Toy ötelenir, avdan geri durulmazdı. Ava kişiler niyetlenir, zamanı ise av belirlerdi.

Görev ayırımında Gökberk av sürenlere, atası Kutsı av çevirenlere, ulu atası da av vuranlara katılmıştı. Yazgının işi...

⁴⁶ Yargu: Adalet.

Üç nesil bir arada av...

Her birinin işi zorluydu. Yerine göreydi. İyi yapınca av da iyi olurdu.

Öylesine kutlu bir av oldu ki...

Gün battığında, vurdukları avları üleşmeye zaman kalmamış, o gece dağda konaklayıp, ertesi gün doğumunda erkenden yola çıkıp dönmeye karar vermişlerdi.

Büyükçe bir av odu yaktılar ormanda. Ayrıca her yaş ortaklığı, kendince küçük odaların çevresinde toplanacaktı. Vurduklarından pişirmek avın kutunu artıracak, şölen olacaktı. Bunda da bol davranmak töredendi. Av etini hazırlama işini gençler aldı üzerine, pişirmeyi de orta yaşlılar. Kocamışlar ise od başında söyleşiye başlamışlardı bile.

Önce eski kutlu avlardan açıldı söz. Her birinin öze-
linde, belki daha önce anlattığı anılar vardı ve bunları yi-
neleyip anmak hoş olacaktı. Hele içlerinden birileri de aynı
ortak anıda buluştularsa... Bu anlatı çeşnisinde en çok anı
sahibi Ersub Koca, kendisine ortak bulamamanın yoklu-
ğunda, daha fazla konuşma hakkı elde etti. Uzak geçmi-
şinden, yakına doğru bir sürü ders verici güzelliği
anlatırken, özellikle gençlerdi dinleyenleri. Bir anda çevre-
sini sarmışlar, sessizce dinlemeye geçmişlerdi. Kocamışla-
rın yaşadıkları, onların yaşayacaklarına benzer olacaktı ve
dersler vardı içinde.

“Hele bir ak geyik avı vardı ki!”

Alası, bozu, kızılı olurdu da, ak geyik!

“Dört yoldaş, akın çağrısına uymuş, Ötüken Yış’a
doğru at sürerken...”

Mete Tanhu çağından bir anı...

“Kara ormanın içine düştü yolumuz. Devletin yücelme çağlarına yakın bir zaman ki uğrulara⁴⁷ denk gelme ihtimali var. O nedenle çok dikkatli davranıyoruz. Birden onu gördük. Ak, kar gibi beyaz... İlk kez böylesiyle karşılaşınca, ki bir daha da denk gelmedim, şaşırdık. Ormanın ruhu belle dik önce. Ne yapacağımızı bilemedik. Sonra düşündük, bunu avlayana Tanrı ne büyük kut sunar. Bir anda at sürdük üzerine. Dördümüz dört bir yandan sarmak dileğindeydik. Ardında yükselen dağa doğru kaçarsa, biz de ardından koşturup geyiği yoracak ve...”

Dikkatleri üzerine toplamaktan mutluydu Ersub Koca. Yeniden gencelmiş, o günlere dönmüştü. Anlatıyor, sesi titriyor, coşuyor... Ak geyiğin ardında, av peşinde koşuyordu. Önemli bir öyküydü. Aş pişirenler bile sessiz davranıp sonunu dinlemek istiyorlardı. Daha önce dinleyenlerin, sonucu bilenlerin dikkatleri de oncaydı.

“Ak bir geyikti. Öylesine güzel, öylesine saf görünüyordu ki. Kuşattık onu. Yorulmuştu demek ki, yoksa bir geyiği yakalamak kolay mı? En yakın bendim. Aramızda yalnızca yirmi adım kalmıştı. Yayına ok sürdüm, gerdim. Aniden durdu ak geyik. Başını çevirip bana baktı. Gülümsemi!”

Ersud Koca, dönüp dinleyenlere baktı. Sözüne inanıp inanmadıklarını gözledi, sonra sürdürdü anlatısını.

“Aynı şimdi, sizin dinlerken yaşadığınız şaşkınlığı orada yaşadım ben de. Okumu salamadım. Bakarken, bir-

⁴⁷ Uğru: Hırsız, yol kesen, eşkıya.

denbire yok oldu ak geyik. Öylece dört kişinin önünde yok olup uçtu sanki. Sıradan bir geyik değildi. Sıradan bir av olmayacaktı. Bu avı kaçırdık. Tanrı böyle yazmıştı. Çünkü yakalanması ve vurulması üzerine değildi amaç. Onun görülmesi üzerineydi. Biz de gördük, yok oldu gitti.”

Avını kaçıran bir Hun eri! Hem de yirmi adımdan. Belki ak geyik öyküsü kadar dikkat çekiciydi bu durum. Ak geyiğin varlığını sorgulamamışlardı ama bunu uzun bir zaman sorguladılar. Sonrasında yeniden bugüne döndüler.

“Aş getirin!” dedi Ersub Koca, “Bunca anlatı için iyi bir av etini hak etmedik mi?”

Bir anda çözüldü duygular. Kimse ak geyiği daha fazla sorgulamadı.

Kutlu avların eriştiği doruklarda ak geyik de olurdu, başka anlaşılmazlar da...

Seçki öncesi...

Onlar kendi kap ve uyalarıyla toy kurma düşündeyken, konu Oba Atbaşı'na ulaşmış, aynı seçkiye katılmak isteyen başka savaşçıların da çıkacağı düşünülerek büyük bir toy kararı alınmıştı. Şimdiden on dört yiğidin, daha tam karar vermeseler de bu amaçta olduğu öğrenilmişti. Belki başkaları da çıkacaktı. Belki de sayı eksilirdi.

Elbette Gökberk gözdeydi, öncüldü bu işte. Yine de erleri birbirinden ayrı tutmamak gerekiyordu. Bu bir yarıştı ve Tanrı kim için ne yazmış bilinmezdi.

Toy, bir başka duygular içinde kuruldu. Övünç, dilek, özlem ve geçmişte yaşananları anarak... Orada bulunan oba ulularının çoğu Kartal Savaşçısı seçkisine katılmış, başaramamış kişilerdi. Hun erlerinin çoğu, kendisini yeterli görüp bir kez olsun denerdi bu üstün oruna ulaşmayı. Onlar da denemişlerdi. Her birine bir engel gerekçe olmuştu. Bir daha deneyenler, bir daha deneyenler olmuş, ötesini aşamamışlar, hedeflerine ulaşamamışlardı. Öylesine tutkulu bir işti ki... Kızmamışlar, küsmemişler, özenmişler, ama hak edenleri de överek anmayı seçmişlerdi. Nice yiğittiler ki onları geçmişlerdi. Budunlarından böylesi erlerin çıkması yergi değil, övgü nedeniydi.

Kocamış oba uluları bir yanda, orta yaşı tutanlar diğer yanda, genç erler karşıda, toyda yer tutmuşlardı. Ulular konuşacak, gençler dinleyecekti. Deneyimler anlatılacak, dersler verilecekti. Kim bilir kaç Hun obasında benzer toylar kuruluyordu birbirine yakın zamanlarda. Kim bilir ne heyecanlar yaşınyordu.

Oba Atbaşı açtı toyu. Bilge, güngörmüş, çok akına, savaşa katılmış bir erdi. Soyluydu ve başkentte sözü geçerliydi. Akın çağrısı geldiğinde obasından çıkardığı bini aşkın erin başında, binbaşı orunuyla yer tutardı ordu içinde.

“Hun Kartal Savaşçısı olmak büyük bir özlemdir,” diye başladı sözüne. “Bu özlem odu, zamanında hepimizi yaktı. Çok uğraşlar verdim ben ama başaramadım. Bugün seçkiye girmeyi düşünen genç yiğitlerimizden kim bu orunu kazarsa, obamızın da övüncü olur. Bilirsiniz, Kartal Savaşçıları ordusuna er vermek her obaya denk gelen bir kut değildir. Eski zamanlarda, bu orunu taşımış uçmaklık erlerin ruhuna kut sunarak toyu açıyorum. Şimdi söz etmek isteyen obamızın ulu kişileri buyursunlar.”

Ersu Sub Koca söz istedi. Onun torunu, bu yarışın en gözde eri olarak gündemi tuttuktan beri bu hakkı görüyordu kendisinde. Yaşça da en kocamış olduğu için ayrıca öncüllüğü vardı. Seçkiye kendisi gidecekmiş gibi heyecanlıydı konuşurken.

“Aynı Atbaş gibi, ben de çok diledim ki olayım, ama ben de olamadım. Tanrıdan dileğim bu kutu torunumun almasıdır. Geçmişte, Gök ile yaşın oyununa giren torunum, elbette bu seçkiye katılmayı hak ediyor diğer yaşlıları gibi!

Diyeceğim odur ki, bu yılki seçkiye kimler katılacaksa hep-
siyle ilgilenelim. Bizler hazırlayalım onları. Obamızdan
çokça Kartal Savaşçısı çıksın. Kiok Tanhu'nun has ordu-
sunda yerini alsın. Bu işte kime ne görev verilecekse kut ile
yapsın."

Obanın en kocamışı, aday olanlardan birinin ulu atası
ilk sözü etmiş, ardından yaş sırasınca diğer ululara gelmişti
sıra. Kiminin uruğundan aday vardı, kiminin yoktu. Bu hiç
önemli değildi. Yeter ki obadan birileri Kartal Savaşçısı
olsun. Birbiri ardına edilen sözler, seçkiye katılacak olanlar
için yüreklendirici ve yol göstericiydi. Önce gençleri öve-
rek cesaretlendiriyorlar, sonra da deneyimlerini anlatıyor-
lardı. Yapılması gerekenleri de.

Seçkiye katılacaklar düşünmeliydiler ki Kartal Savaş-
çıları yenilmez bir ordunun erleriydiler. Sıradanlıklardan
uzak, alabildiğine seçkin ve özel... Öyle at koşturmak, ne-
redeyse bütün erlerin yapabildiği at oyunları hiç önemli de-
ğildi seçilmek için. Daha fazlasını, daha iyisini, en iyisini
yapmak zorundaydılar. Bu yıl kaç erin seçileceği, has or-
duya alınacağı son gün söylenecekti. Belki bir tek er, belki
on, belki yüz... İşte o sayının içine girmek için olacaktı sa-
vaşım.

"Seçilecek az, katılan çok olunca, en başında yapılan
büyük koşuda sonuca ulaşabilmek bile çok önemlidir.
Çünkü engeller çoktur ve atları perişan eder. Ancak en
güçlü atlar ve en usta biniciler dayanabilir!"

Bunun anlamı belliydi.

"Öyleyse, atlarınız çok güçlü olmalı!"

Obanın en soylu, en güçlü, en hızlı atları bulunmalıydı

altlarında. Onunla özdeşleşmeli, kandaş olmalıydılar. En küçük beden hareketinde buyruğuna uymalıydı at. Yorulmak bilmemeli, gerektiğinde ileri fırlamalı...

“Bizde böyle atlar çok!”

Bunu söyleyen Oba Atbaşı’ydı. Obasından bir Kartal Savaşçısı çıkması elbette onun soyluluğuna da katkı sağlayacaktı ya, Tanhu katında saygınlığı bir üste tırmanacaktı ya, bunu sağlamaya çalışıyordu.

“Doru donlu⁴⁸ bir atım var. Adı da Doru. Çok güçlü, soylu bir at. Kendime ulaga tutacaktım, ancak böylesi kutlu bir amaç için onu Gökberk’e armağan ediyorum!”

Önceliği ona tanımişti ancak diğer gençleri de boynu bükük koymayacaktı.

“Seçkiye katılacak her ere kendi sürümden en değerli, en soylu atlarımdan vermek beni gururlandıracak.”

Öncelik Gökberk için kullanılmış da olsa bu kutlu armağan gençleri sevindirdi. Yürekten alkışla karşılandı atbaşın sözleri. Atbaşlığına yakışmıştı. Böylece kendi atını da yedek tutardı Gökberk yiğit. Ancak yeni ulagasına alışması için onunla çalışması gerekiyordu.

“Hemen yarın, gelip atını al Gökberk yiğit!” dedi, sonra ekledi, “Seçkiye katılacak kim varsa... Sürümden dilediği atı alsın!”

Garip bir çekince içindeydi erler. Ülküsünü ilk açık eden Gökberk olunca, onun gücü ve yiğitliği de bilinince, sözler hep onun üzerinde dönüyordu. Aday olduğunu duyuranlar, içinde bu heves olanlar bu ortamda, seçkiye katı-

⁴⁸ Don: At rengini belirleyen adlandırma.

lacaklarını açık etmekten geri duruyorlardı. Kararsızdılar hâlâ. Cesaret artırıcı sözler bile etkili olmuyordu. Gökberk'in adaylığı onları hem iyi, hem de kötü etkilemişti.

Atbaş'ın önemli armağanının ardından yeniden başladı konuşmalar.

"Kartal Savaşçısı olmak için en önemlisi ikinci erlik seçkisi; yayla ok salmak, belirtilen uzaklıkta hedefi vurmaktır. Uzaklık fazla, hedef küçük olur. Her ere bir tek şans tanırır."

Bu konuda anlatılanlar çok fazlaydı. Her biri usta bir yaycı olan, yaydan en iyi anlayan budunun erleri olarak, bildiklerini üleşmek haklarıydı. Sözlerin sonu gelmedi. Bu sırada aş hazırlanmış, sofralar kurulmuştu. Doğrulup sofralara yerleştiler. Bir yandan söyleşecek, bir yandan yiyecek, kengeş⁴⁹ kuracaklardı. Savaşmayı bilenlerin, güçlü kalmayı da bilmeleri, aş yerken de asla geri durmamayı seçmeyi bilmeleri anlamına geliyordu.

Varsıl bir sofraydı. Etin, kırmızın iyisi, bol bol sunuldu şölencilere. Yemek içmek töredendi, ancak bu coşkuyla çok içtiler. Diller esriklik⁵⁰ etkisiyle çözülünce, anlatılar uzadı gitti. Elbette abartılarda karıştı işin içine. Olaylar birer destan edilip seslendirildi. Kim, neye inanacağını bilemedi.

"Beni dinleyin!"

Esriklik olmasa konuşma cesareti göstermesi zor bir kişi, Gökberk'in anasının kandaşı, Duruk Tagay⁵¹ bir elinde kırmız kabı ayağa kalkmış, pek geç olmayan yaşı gereği izin istemesi, ondan sonra konuşması gerekirken kendisini or-

⁴⁹ Kengeş: Yemeli, içmeli toy.

⁵⁰ Esrik: Sarhoş.

⁵¹ Tagay: Dayı.

taya atıvermişti. Pek hoş karşılanmazdı böyle işler, ancak konuşmayı sevmeyen, pek çok toyu ağzını açmadan sonlandırmayı başaran Duruk'un çıkışı merak uyandırmıştı. Onun ne söyleyeceği olacaktı ki?

"Ben!"

Şöyle bir sallandı, sonra kırmız kabını dikip uzun uzun içti. Başını geri atıp, çok önemli sözler edecekmiş gibi durdu bir zaman. Ardından yeniden, "Ben!" dedi, "Atıma,⁵² yiğit atım Gökberk'e, ulu ulu atamdan kalma yayı armağan ediyorum! Artık onundur!"

Suskunluk oldu. Sonra fısıltılar başladı. Bunun gerçek olduğu konusunda şüpheler ağırlıklıydı. Çok ünlüydü Duruk'un elindeki yay. Yıllar, çok uzun yıllar önce, kutlu bir yaycı yapmıştı. Benzeri zor bulunur, güçlü, etkin bir yaydı. Duruk'tan almak için nice yiğitler neredeyse bir servet ödemeyi göze almışlar, hatta başka obalardan, boylardan bunun için gelenler olmuş, ancak Duruk satmamış, kimseye de vermemişti. Kendisi de kullanmaya kıyamaz, öylece saklar, kollar, zaman zaman gösteri değerince bir iş olursa çıkarırdı yasığından.⁵³ Şimdi verdiği söz, esrikliğinin gereğince olabilir, yarın ayılınca cayabilirdi. Çünkü böylesi cömertlik ondan beklenir iş değildi.

Duruk, yayı getirmek için çadırına yönelince, ona engel oldular. "Dur bakalım!" dediler, "Hele sabah olsun! Verirsin!"

Bunu özellikle Kutsı seslendiriyordu ki ertesi gün esriklikten çıkınca yeni işler olmasın. Verdiğini geri istemesin.

⁵² Atı: Yeğen.

⁵³ Yasığ: Yay kılıfı.

Duruk'u oturtup yeniden başladılar söyleşmeye.

“Seçki de en önem verilecek konulardan biri de hüner göstermek, oyun sergilemektir. Bunun için at üzerinde ya da yerde, yay ile ya da yaysız mutlaka yapılmadık ya da yapılması zor bir işi yapmak gerek. Dikkat çekip övgü almak gerek.”

Söz bunlar üzerine dönmeye başlamıştı. İyi oyun kuranların gösterileri anlatıldı. Sözden söze geçildi.

Seçkiye girenlerin yaşadıklarını anlatmasının sonu gelmiyordu. Zaman zaman duygu dolu anlar yaşanıyor, özlem dillendiriliyor, yazıklık ve pişmanlık sözleri ediliyordu. Hem başardıklarını seslendiriyorlardı hem başaramadıklarını. Hem de bunun nedenlerini. Bu arada onları geçen erlerin üstünlüklerini de anlatmaktan geri durmuyorlardı. Bir yiğidin atını döndürmedeki ustalığı, bir diğerrinin atının üzerinde geriye dönüp oturması, bir başkasının birbiri ardına saldığı yirmi okun hedefi hep aynı yerden vurması ve okların birbirini kırarak hedefe yerleşmesi... Daha da ileri yarışlarda ikili elemelerin yapılması, güreşerek, kılıç oyunlarıyla güç ve hüner gösterisi...

Bir zaman geldi, kimin seçkisi daha güçlü atışması başladı. Her biri kendini bu yolla övmeyi seçmişti. Kimse bir diğerrine üstünlük bırakmak istemiyordu.

Gece yarısına varıldığında, artık acı gerçek kabul edilmiş, hüznün çökmüştü toya. Onlar çok istemişler, denemişler ama başaramamışlardı. Umulurdu ki bundan sonra obalarından birileri başarır.

Gençler, bütün bu anlatıları dinlemişler, kendilerine dersler çıkarmışlardı.

Gökberk yiğit, geç zamanlara kadar süren toyun ardından, ulular, büyükler çadırlarına çekilince hemen uyuyamamış, yaşıtı yoldaşlarıyla konuşmayı tercih etmişti. Onların hepsini seçkiye katılmaya ikna etmeye çalışıyordu. Denemeleri neyi yitirtirdi ki?

“Sen hepimizden güçlüsün!” diyordu, çekinceli yoldaşları, “Üstünlüğün o derece belli ki. Burada seni geçecek er yok. Seçilecek er sayısı da az olduğuna göre bizim uğraşımız boşa giden bir uğraş olacak.”

“O hiç belli olmaz” diye, bu sözleri karşılıyordu Gökberk, “Seçki günü yazgının kimden yana olduğuna belli olmaz. Anlatılanları dinlediniz. Çok kişi az farkla yitirmiş seçkiyi.”

“Elbette öyle olacak. O azıcık farktır ayırımı yapan!”

Konuştukça, katılma meyli olanların sayısı azalıyordu. Oysa Gökberk bunun tersini sağlamak istemişti.

Eskiden, akınlar çok olduğuna için daha fazla Kartal Savaşçısı eksilir, daha fazla er seçilirdi. Sanki bu bile yazgının oyunuydu. Seçilecek er sayısı ne denli az olursa, yarış o denli zor olacaktı. Gökberk bile bu gerçeği kabul ederek katılmalıydı.

Gökberk bunları konuşurken, armağan edilen at bir yana, tagayının vereceğini söylediği yay takılmıştı usuna. Hiç görmemişti, ancak ününü duymuştu. Onun olsaydı elbette çok mutlu olurdu, ancak umudu yoktu. Kımızın etkisiyle coşmuştu tagayı. Yarın sözünden dönerse ve söylediklerini esrikliğine bağlarsa yapacak bir şey yoktu.

Konu buraya geçince gençler de aynı yönde görüş bildirdiler.

“O yay öyle kolayca verilecek yay değil. Söz verildi, ama yine de sen fazla umutlanma.”

“Hele bir yarın olsun bakalım!”

Varıp isteyecek değildi. Tagayı kendisi getirip veremiydi.

Sabahın ilk ışıklarına uyanamadı toya katılanların çoğu. Özellikle gençler günlük hayat başladığında da yoktular. Gökberk de uyanamayanlar arasındaydı. Nice sonra bir ses duydu ki...

“Gökberk! Yiğit atım. Hele dışarıya gel!”

Çadırın önüne kadar gelen Duruk Tagay'ın sesiydi. Gökberk hızla giyinip dışarı çıktı. Ulu atası, odun başında oturmuş, gülümseyerek ona bakıyordu. Bir kişi daha vardı yanlarında. Duruk Tagay, elinde, yasığın içinde ünlü yayı, onu bekliyordu. Sözüünü unutmamış, esrikliğe verip vazgeçmemiştir.

“Al!” dedi, sesini çok kişiye işittirerek, “Yayını getirdim. Kut ile kullan! Var git, erlik göster Ötüken Yış'ta. Obamızın övüncü ol. Bizi gururlandır.”

Bir anlık tereddüt, ardından yay elinde... Heyecanlandı, sevindi. Bu yaya sahip olmak için çırpınanlar geçti usundan. Ona kendiliğinden gelmişti bu ünlü yay.

“Senin gibi bir yiğide, böylesi uygun olur. Var git obamızın, uruğumuzun adını duyur! Bu yayla göster hünerini.”

Yay, eri güçlendirir. Er, yayı ünlendirir.

Yay güzeldi, ama bir başına hiçti. Hüner için yine de bir yiğidin elinde olmalıydı. Aynı at gibi.

Gökberk yiğit neredeyse bir sevgili belleyip sarılacaktı yayına. Onu hemen denemek için dayanılmaz bir istek duydu.

“Denesem mi?”

“Yay artık senin,” dedi Duruk, “Ne yaparsan yap!”

Zaman geğtikçe etkileşim değişmiş, obadan beş genç er, beklenenin tersine yalnızca beş er Kartal Savaşçısı seçkisine katılmaya karar vermiş, çalışmaya başlamışlardı. Uluların ve bilge savaşçıların sözüyle bir düzen tutmuşlar, ağır ve sürekli bir eğitime girmişlerdi. En azından en iyilerinin bu seçkiyi kazanmasını diliyorlardı. O günden sonra bahar gelene dek, zorluklarla geçirecekleri bir kış mevsimini, daha da zora sokacak eğitim üzerinde olacaklardı.

Obadan deneyimli ve akınlarda pişmiş, seçkiye daha önce üç kez katılmış ancak başaramamış beş ulu savaşçı onlarla ilgileniyordu ki bunlar aynı seçkiye katılıp kazanamamanın hırsıyla bildiklerini öğretme çabasına girmişlerdi. Kazanamama nedenlerini biliyorlar, aynı başarısızlık yinelenmesin diye yapılması gerekenleri bir bir anlatıyor, gösteriyorlardı.

Hem birlikte idiler, hem de birbirlerine rakip. Hem destek olacaklardı, hem de engel. En iyilerinin kim olduğunu bilseler de, öngörülerini onun dışında, kendilerinden daha iyilerinin olmama ihtimaliydi. Bir de zamanı iyi kullanıp çalışırlarsa.

Kar, erden yağmıştı dağlara. Dağlar, ak doruklarıyla bir başka gururluydu. Bilgelik eklenmişti yüceliklerine. At-

başın armağanı atlarını, soğukta ve karın içinde daha da güçlendirmek için kışlaklarından çıkıyorlar, en soğuğa, en zora sürüyorlardı. Kutlu mağaralara sığınıyorlardı zaman zaman. Zaman zaman iz sürüp zorlu avlar yapıyorlardı. Savaş izleri taşıyan avlarda kendilerini yitiricesine savaşıyorlardı. Dağılıyor, birleşiyor, tekli, çoklu çalışıyorlardı.

Gökberk'in gücünün, ayrıcalığının farkına daha fazla varıyorlardı ki bu da diğerlerini üzmüyor, tersine gönendiriyordu. Gelecekte, Kartal Savaşçısı olursa, onlar olmazsa, bu günleri anıp övünçle anlatacaklardı.

Bir gün erliklerinin doruğunu Çin sınırında, duvarın yakınlarında denemek istediler. Yakınlarda bir akın çağrısı olmayınca kendi akınlarını yapmak düştü uslarına. Birden emmişler, beşi de kabul etmişti. Zorlu bir gidiş olacaktı. Zorlu ve tehlikeli. Akın sayılmazdı tam olarak, beş erlik akın olmazdı. Barıştaydılar üstelik. Kiok Han Çin'i salmaya⁵⁴ bağlamış, savaşa gerek bırakmamıştı. Çin huangdisi, tanhunun gönlünü hoş tutmak için konçuy⁵⁵ göndermeyi, onunla uya olmayı seçmişti.

Ancak, Çinliler olmadık kancıklıklar denemesinde, güçsüz bulduklarında saldırırlardı. Elbette bunun karşılığını bulurlardı. Böyle bir denemeyle kendilerini deneseler ne olurdu ki?

Çin savaşlarında bulunmamışlar, hiç akına katılmamışlardı. Düşünceleri oydu ki, önlerine engel çıkmazsa duvar boyunca dolanacaklardı. Çeri çıkarsa da savaşacak-

⁵⁴ Salma: Vergi.

⁵⁵ Konçuy: Prenses.

lardı. İş aramak derler ya, işte öyle bir şey. Üstelik soğuk, etkin olan başyel ve tipi zorluğu artıracaktı. Böylece daha bir dayanıklı olacaktı hem atları hem kendileri.

Genç usları bu işi büyük görüyordu. Belki de sıradan bir yolculuk olacaktı. Belki de son yolculukları.

Böyleydi Hun erleri.

Düşsel us, gerçek usun önüne geçiverirdi. Bu düşsel güç kişiyi tutsak alır, ardına takar, alır götürürdü.

Sonunu düşünmeden!

Sonunu düşünen, er olamazdı ki!

Yola çıktılar.

Önce bilindik, sıradan bir yolculuk, ardından us almaz güçte bir başyelin zorlamasıyla zora düşmeleri...

Çok zorlu bir tipinin içine düştüler. Bunu hiç beklemiyorlardı. Açıkta kalmışlardı. Sığınacak bir yer bulamıyorlardı. Göz gözü görmüyordu kardan. Geri dönmeleri de mümkün olmamıştı, çünkü yollarını yitirmişlerdi. Gök görünmüyor, güneş çıkmıyordu ki ne yapacaklarını bilsinler. Uçsuz bucaksız bir aklığın içinde dolanıp dururken günlerin geçmesi, zorunlu verdikleri ve donmamak için direndikleri molalar, onları iyice karamsarlığa sürüklüyordu. Üstelik azıkları da azalmıştı.

Gece ve gündüz birbirine karışmıştı.

Henüz Hun topraklarından çıkmadıklarını düşündükleri için kuytuluklarda bir yerde bir göçer obaya denk gelme umutları vardı. Zorla bulabildikleri mağaralara sığınsalar da çok fazla zaman yitirmişler, yer bilgilerini yok etmişlerdi. Ne yana gittiklerini, ne kadar gittiklerini bilme-

den, belki de yağlarının yurdunda ilerliyorlardı ki, bu en büyük çekinceleriydi. Daha erliklerinin başında tutsak düşmek ya da öldürülmek... Bir yere sığınıp beklemek, keşke çıkar yol olsaydı. Buna dayanacak güçleri ve azıkları olsaydı. Ya da Tanrı karşılına avlık bir şeyler çıkarsaydı.

Bir zaman sonra, güçlü atları güçsüzleşip onları taşımaz oldu. Gittikçe yükselen kar yürümelerine engeldi. Sanki başka bir ildeydiler. Öylesine yabancıydı her şey. Tıpiden yılmışlardı. Kara yer değiştirten başyel, üzerlerine üzerlerine geliyor, onları gömmek istiyordu aklığında. Güçleri tükenmişti. Dururlarsa sonları olurdu, ancak yürümeleleri de mümkün değildi. Baş durumundaki Gökberk üzgün, zor durumda kalan yoldaşlarını kurtarmak için direniyor, direnme aşıyor, başyelde yok olan sesiyle buyruklar vermeye çabalıyordu.

“İlerlemeliyiz. Durursak, bu, sonumuz olur! Mutlaka sığınacak bir yer bulmalıyız.”

Karda boğulmak... Öyle derlerdi böylesi uçmaklığa. Gereksiz kış yolculuklarında yitip giden bir sürü kişi sayarlardı uluları. Keşke böylesi bir yolculuk denemeselerdi. Seçkiye katılmak için çalışalım derken beklemedikleri son onları mı bekliyordu? Aklık onları Gök'le mi buluşturacaktı?

En önde ilerleyen Gökberk, yokluk içinde hissediyordu kendisini. Bir adım önünü göremez duruma gelmişti. Atbaşın armağanı Doru Atı neredeyse yıkılmak üzereydi. Yaşın yemiş sağ bacağının gücü yerinde olmasa bir adım

daha atamazdı. En güçlü at onda olduğuna göre yoldaşlarının durumunu düşünmek bile istemiyordu. Artık atlarından inmişler, onları yedeklerine almışlardı. Onları çekerek yürümeye zorluyorlardı.

Birden aklığın içinde parlayan bir çift göz gördü Gökberk. Hemen önünde. Bakışları pek dostane değildi, ama saldırmayı düşünen bir durumda da değildi. Bir görünmüş, sonra kaybolmuştu. Mutlaka bir yerden yeniden çıkacak, saldıracaktı.

“Kurt!”

Seslice söylemişti ama duyan olmamıştı. Yoldaşları duysun diye geriye doğru haykırdı.

“Kurt! Önümde kurt vardı!”

Yalnız dolaşmazdı kurtlar. Mutlaka bir sürünün içine düşmüşlerdi. Yapabilecekleri tek iş kargılarını hazır tutmak, bir zaman savaşmak...

Soğuk, kollarında güç bırakmamış, tipi nefeslerini kesmişti. Acı acı gülümsedi Gökberk. Tanrı onlara uçmaklık için iki yol çizmişti. Karda boğulmak ya da kurtlar tarafından parçalanmak. Böylesi çaresiz bir yol çizgisi... Hangisini tercih ederdi ki?

Hiçbirini elbette. Direneceklerdi. Beş yoldaş birbirlerine yaklaşmaya atlarını da artlarında tutmaya çabaladılar. Atlar huysuzlanmış, ancak güçleri kalmadığı için öylece yazgılarına razı olmuş durumdaydılar. Boşuna bir uğraş içinde olduklarını onlar da biliyorlardı sanki.

Kargılarını ileriye tutmuşlar, beşi, dört yana dönmüşler, yazgılarını bekliyorlardı. Atları öylesine üşümüştü ki kurt kokusu alsalar da tedirginlik göstermeyerek ölüme

razı olduklarını belli ediyorlardı. Öylece ölümü bekliyorlardı.

Bunu daha önce de duymuştu Gökberk. At, çaresizliğe düşerse bir an önce ölmeyi bekler! Bu bir tercihtir.

Kar onları içine alıp gömmeye niyetlenmiş gibi şiddetle yağıyordu. Boğulmak üzereydiler ve kurtların saldırısına karşılık vermeyi düşünüyorlardı. Galiba bu iş yalnızca düşüncelerinde kalacaktı.

Geçen kısa zaman, onlara çok uzun geldi. Saldırı olmamasına şaşırıyorlardı. Kulakları kurt ulumalarını boşuna bekledi. Gerçi başyelin sesinden ayırmaları zor olurdu.

Kurtları beklerken, onların yerine aniden birileri çıkıverdi karşılına. Kişioğulları... Ak kürklere sarınmışlar, kar içinde yitmiş, kar olmuşlardı. Yüzleri gözleri kapalı, ayaklarında uzun tahtalar.

İşte o an yeniden gördü kurdu Gökberk. Kişioğullarının yanında... Rengi Gök... Bu karşılaşmayı bir umut olarak bellemek gerektiğini anlaması zor olmadı. Uluların anlatılarını dinlemenin yararını görmüştü. Ulu atası bir keresinde Tahta Atlı Hun budundan söz etmişti.⁵⁶ Bunlar onlardandı. Aynı soydan, aynı dili konuştukları, başka bir yaşam seçmiş budunlar. Onların ulu dağlarda, soğuk yerlerde, yurt tutmaktan çekinmediklerini, avlanarak yaşadıklarını, Orman Hunları ile kap budunlar olduklarını ve Kiok Han'ın buyruğuna girdiklerini duymuştu. Sevindi. Bu karşılaşma bir kurtuluş imiydi.

⁵⁶ Çin kaynakları, ayaklarına tahtalar takan (Kayak) ve karda böylece ilerleyen, kadim Türk budunlardan söz etmektedir. Kaynaklarda Tahta Atlı budun, olarak geçmektedir.

Kim ve nasıl kişiler olduğunu seçemediği kurtarıcıları; seslerini yettiremeyince, ne demek istediklerini anlatamayınca, soğuk ve tipinin şaşkın kıldığı beş gence imleyerek, yol göstererek onları izlemeleri gerektiğini bildirdiler. Gökberk, yoldaşlarına yineledi aynı buyruğu.

“Bu kişiogullarını izleyelim! Başka şaremiz yok!”

Bu arada yanlarına iyice yanaşan yeni yoldaşları, hem onlara hem de şekerek atlarına destek olmaya başladılar. Daha hızlı ilerleyen, karda asla batmayan bu kişilerin ardına dűřmekten başka yol yoktu. Bu sırada karın üzerinde batmadan, kayarak ilerleyen kurtarıcılarına eşlik eden Gök-kurt, özgür hareketlerle bir o yana bir bu yana koşarak gösteriyordu kendisini. Onu izlemek ayrı bir hünerdi ancak donmak üzereyken kurtarılan beř gencin derdi şimdilik bu değildi. şaşırmışlardı, ancak soracak, öğrenecek demde de değildiler.

Zaman zaman daha fazla yakınlık duyduğu kişinin yakınına gidiyor, onun buyruğuyla yeniden uzaklaşıyordu kurt. Onlar can derdinde iken karla özdeşleşmiş Gökkurt oyun derdindeydi. Olanları bir eğlenceye dönüştürüyordu, az önce ondan korkup sonlarının geldiğini dűřünen kişilerin önünde.

Ne kadar gittiklerini bilmediler, nereye gittiklerini de. Henüz yer ve zaman kavramları yoktu. Ancak öylesine bir şukur yere gelmişlerdi ki tipinin etkisi kesilmiş, başyelin engeli ortadan kalkmıştı. Bir anda başka bir acuna girmiş gibi olmuşlardı.

Güçleri tükenmişti. Yine de gözlemedeydiler çevrelerini. Gördükleri inanılmazdı. Büyüklü küçüklü bir sürü

kişi, kayarak onları karşılamaya gelmişti. Giysileri, davranışları hem yabancıydı hem de değil. Yer yer kar yığınlarıyla kucaklaşmış çadırların şekillerini görünce anladılar ki aynı soylu, farklı yaşantılı bir budunun yurduydular. Hele konuşmalar başlayınca.

“Atları alın, iyice bakın!” buyruğu, bekledikleri buyruktu. Atları, onlardan daha zordaydı. Yitirmeyi ise göze alamazlardı.

“Böyle buyurun yiğitler!”

Atlarından sonra sıra onlara gelmişti. Kardan giysiler giymiş gibiydi halleri ve bedenleri soğukla kandaş olmuştu. Kalınca bir postun örttüğü kapı açıldı, yüzlerine sıcak vurdu. O an anladılar kurtulduklarını. Kurtarıcılarının gelişi Tanrı'nın armağanıydı. Bir anda hizmete doğrulan erler onlara hiç de yabancı olmadıkları kuru giysiler varmış, kalın kürklerle desteklenen örtüleriyle üzerlerini değiştirip ocağın başına hemen gelmemelerini söylemişlerdi.

Bir tekne içine kar doldurup getirmişlerdi.

“Önce bu karla ovun donmaya yüz tutmuş yerlerinizi. Biliyoruz ki bizim yapmamızı istemezsiniz. Bedenleriniz sıcağa alışana dek biraz acı çekeceksiniz. Çokça hareket edin. Daha sonra giyinin ve ısınmaya çalışın. Siz hazırlanana dek aş da hazır olur!”

Bunu söyleyip çıktılar. İçeride kalanların soğuktan donmaya yüz tutmuş bedenleri çadırın sıcaklığıyla karın-çalanmaya başlamıştı. Sonra uyuşmalar, ağrılar... Dayanılmaz acılar... Ancak anlıyorlardı nasıl bir sondan kurtulduklarını. Bu duruma tanık olmamak için orada değildi konukluk ettikleri yurdun sahipleri. Üzerlerindeki tama-

men çıkarıp, birbirlerini karla ovarak sıcağa alışmaya, acılarını dindirmeye çalıştılar. Bu da uzun bir zamanlarını aldı.

Tahta Atlı Budun...

Çapın Bay, o obada yaşayan Tahta Atlı budunun atbaşındaydı. Aynı dili konuşan, yay çeken Hun budunlardandı. Güleç yüzlü orta yaşlardaki bu elig,⁵⁷ karlı dağları yurt tutan budununu yönetiyordu. Deneyimleriyle donmaktan kurtardıkları konuklarının ağırlarının kesilip rahatlayacakları zamanı hesaplamış, sonra budunun uluları ile yanlarına gelmişlerdi. Gökberk, sözcülüğe soyunmuş, kim olduklarını, nereden geldiklerini, olanları, yaşadıklarını eksiksiz anlatmıştı canlarını kurtaranlara.

Aş gelmiş, içlerini ısıtan, özel hazırlanmış bir içecek sunulmuş, kanınlarını doyuruyorlar, ısınıyorlar, hemen arada oluşan boşluklarda tanışmak için anlatılar sürüyordu. Elbette en önemli soru, oraya nasıl geldikleriyle ilgiliydi.

“Yolunuzu nasıl böyle karıştırdınız yiğitler?”

Şaşkındılar. Çünkü niyet ettikleri Çin duvarı yönüyle, vardıkları yer arasında büyük fark vardı. Başyelin etkisi, aralıksız süren kar yağışı ve tipi onları şaşırtmıştı. Ama ne şaşırtmak! Dileselerdi, burayı bu kadar kolay bulamazlardı. Karşısındaki gençleri fazla da üzmemek istemeyen Çapın Bay, yanıtlılıkla izledikleri, onları oraya ulaştıran yolu anlattıkça,

⁵⁷ Elig: Bey, baş.

yaptıklarına daha fazla şaşırarak başları yerde öylece dinliyorlardı. Olacak iş değildi. Sıradan bir iş de değildi. Yazgı, bilemedikleri bir nedenle aralamıştı yollarını. Yine Tanrı böyle buyurduğu için ölmemişlerdi.

Çok gençti Çapın Bay'ın ve uluların karşısındaki erler. Yola çıkma amaçları kendilerini sınamaktı. Ancak buraya kadar gelmeleri ne sınamayla ne de istemekle açıklanabilirdi. Tamamen rastlantı...

"Elbette bir kut var!"

Gök'e bağlı budunun, her olumsuzlukta bile kut araması gerek! Yoksa açıklanamayan sonuçlardan bunalır. Cevapsız sorular sıkıntılar doğurur. Kut çağırarak, kut dilemek bütün bunlardan kurtulmak demektir.

Açlıklarını bastırma çabası içinde buldukları yeri, sığındıkları kişileri tanımaya çalışıyorlardı konuklar. Gökberk'in ulu atası, ona çok söz etmişti Tahta Atlı Hunlardan ya, öğrendiklerini hatırlıyor, burada hiç yabancılık çekmeyeceğini anlıyordu. Yine de ayrıntılar, küçük farklar ilgi çekiciydi.

Kışın atlarını aşığalarda, daha ılıman yerlerde doğaya salıyorlardı bahar gelene dek kendi kendilerine baksınlar diye. Çünkü onların yaşadıkları yerde kışın at barındırmak, onların yemlerini bulmak çok güçtü. Atlarının hepsine bakmak için yeterli değildi. Bahar gelince gidip atlarından kalkanları, kışı aşmayı başaranları alıyorlardı. Zaten en sağlamları, en güçlüleri kalıyordu. Bu da onlara yetiyordu.

"Yaşamak çok zordur buralarda!"

Öyleyse neden oradaydılar? Neden göçüp gitmezlerdi?

“Çünkü bizim yurdumuz burası. Biz buraları terk edemeyiz.”

Tanrı böyle buyurmuş, bu budunu da yüksek, karlı yerlerde yerleştirmişti. Bütün yaşamlarını buranın koşullarına göre kurgulamışlardı. Başka yerde yaşamak istememişlerdi.

“Tahta atlar...”

Onların özelliği idi. Başka hiçbir Hun budunda bulunmayan ayrıcalıklarıydı. Kışın, kar her yeri tuttuğunda, karda batmadan yürümelerini, kayarak bir yerden bir yere kolayca, hızla ulaşmalarını sağlıyordu. Ayrıca geniş ayaklıkları da vardı ki, bunları da gerektiğinde kar üzerinde dolanmak için kullanıyorlardı. Onlara da vereceklerdi ayaklıklardan. Nasıl kullanacaklarını öğreteceklerdi. Böylece daha rahat yürürlerdi.

Kızakları, onları çeken geyikleri vardı.

“Geyik...”

“Elbette. Çokça geyik tutarız yanımızda. Güçlü geyikler... Her işimize koşarız onları. Geyikler olmasa kış boyunca işimiz çok zor olur.”

Ne kadar değişikti yaşamları. Anlattıkça merakları artıyor, daha fazla sorguluyorlardı. Öğrenmek, onları tanımak için buraya gelmeleri gerekmişti.

“Gökkurt! Onu ilk gördüğümüzde sonumuzun geldiğini, bir kurt sürüsünün içine düştüğümüzü sandık.”

Gülümsedi Çapın Bay.

“Kızımın kurdu!” dedi, “Yavru iken bulduk onu. Yanımızda tuttuk. Kızım onu yetiştirdi, kendisine alıştırdı. Aslında sizi o buldu. Erkek bir kurttur. Rengine, şekline dikkat

ederseniz... Çok değişiktir. Eşi, benzeri çıkmadı bugüne dek. Böylece aramızda yaşar oldu. Alıştı bize."

İyi ki bulmuştu onları. Yoksa...

"Böyle Gök renkli kurda pek denk gelinmez!"

"Öyle! Biz de şaşırdık ilk bulduğumuzda. şimdi uruğumuzun bir parçası gibi."

Asıl öğrenmek istediği:

"Ne zaman yola çıkabiliriz?"

Kısa bir hesap zamanı geçirdi Çapın Bay, sonra açıkladı:

"Başyel ve tipi uzun bir zaman sürecektir gibi," dedi.

"Böyle zamanda yola çıkılmaz. Ne atlarınız ne de siz dayanabilirsiniz buna. Sizi göz göre göre tehlikeye atamayız. Hava gitmenize izin verene dek konuğumuz olacaksınız. Bu çadırı size muyanlık⁵⁸ ayırdık. Sakınmayın kendinizi. Yabancılamayın. Dileklerinizi söyleyin. Gönlünüzce kalın, dinlenin. Obamızda gezinin, tanışın, eğlenin. Eğer dilerse-
niz ava çıktığımızda bizimle gelir, nasıl avlandığımızı da görürsünüz."

Obalarında merak ederlerdi onları. Bir duyum ulaştırma imkânı da yoktu. Zorunlu olarak kalacaklardı. Bu arada av olursa elbette katılmaktan mutlu olurlardı. Onları o yana sürükleyen asıl amaçlarını söylemekte sakınca görmedi Gökberk.

"Bizler Kartal Savaşçısı seçkisi için hazırlanıyorduk. Aslında yola çıkma amacımız da bir çeşit eğitimdi. Çin duvarı boyunca ilerleyecek, karşımıza çıkan Çin gözcü birlikleriyle savaşacaktık. Kendimizi deneyecektik. Ama

⁵⁸ Muyanlık: Konuk çadırı.

kendimizi burada bulduk. Burada kaldığımız zaman içinde de hazırlığımızı sürdürmek için imkân olursa çok memnun kalırız.”

Gözleri parladı Çapın Bay'ın.

“Üç yiğidimiz var o seçkin orduda. Bunun gururunu taşıyız. Tanrı sizi de bu kutla kutlasın. Elbette hazırlanmak için ne gerekiyorsa yapın. Buna en uygunu avdır. Buranın avları çok zorlu olur. Mutlaka yararını göreceksiniz.”

Şaşırdı beş genç. Onların obasında Kartal Savaşçısı yokken Tahta Atlı budunun erlerinden üç Kartal Savaşçısı çıkması ilginçti. Onlar sordular, öykülerini anlatmakla mutlu oldu Çapın Bay. Övünç dolu sözlerle anıyordu yiğitlerini. Ne büyük gururdu.

Merak etti Gökberk.

“Bu seçkiye de katılan olacak mı sizden?”

“Bilmiyorum” dedi Çapın Bay, “Hazırlananlar var ama, daha zaman da var. Belli olmaz!”

Zaman geç değildi, ancak konuklarının yorgun olduğunu düşünüp çekildi yurt sahipleri. Böylece değişik bir yurttta, sıcak bir çadırdta, yaşadıklarını tartışarak kısa zamanda uyudu gençler. Düşleri kar, başyel, tipi ve Gökkurt üzerineydi. Sıkıntılı düşlerdi.

Uluma sesine uyandı Gökberk. Bu sesin ait olduğu kurdu tanıyordu. Gün aydınlanmış olmalıydı. Yoldaşları uyuyorlardı. Bir zaman oyalansa da merakı onu doğrulmaya zorladı. Yoldaşlarını rahatsız etmeden yavaşça kalktı döşeğinden. Onlar için konulmuş, oraya uygun kalın giysilerden uygun olanı giyindi. Biraz tuhaf hissetti kendisini.

Ŗöyle bir yokladı üstünü başını sonra çıkışa yöneldi. Merak ettiği bu yurdu görmek, olanlara gün aydınlığında tanıklık etmek istiyordu. Atlarını da çok merak ediyordu. Orada başka at olmadığına göre acaba nasıl bir yerde tutuyorlardı atlarını? Bakımları nasıldı?

Kapının örtüsünü kaldırdığında, karın, gün ışığını destekleyen aydınlığı gözlerini kamaştırdı. Korunaklı yurt yeri esintilerden uzaktı, ancak karın aklığı, gün aydınlığıyla birleşince rahatsız etmişti gözlerini. Yüzüne, keskin soğuk da vurunca... Bir zaman gözlerini yumdu açtı ve alışmaya çalıştı. Sonra dışarıya adım attı.

Zaman epeyce geç olmalıydı. Çevrede soğuğa ve kara rağmen bir hareketlilik göze çarpıyordu. Geyikleri gördü çadırların önünde, sonra kızakları... Kadınları ve çocukları... Erler ortada yoktular. Ya adırlardaydılar ya da günlük işlerine gitmişlerdi.

Daha erken kalkmadığına üzüldü Gökberk. Görülesi, yaşanası bir şeyler üleşmek isterdi onlarla. ekinerek bir iki adım attı. Burada konuktu. Dilediği gibi hareket etmesi yanlış olurdu. Hemen yanında biten, dikkat çeken hareketler yapan Gök курт'u görünce sevindi. Tanışıklığı olan bir canlı ile karşılaşmıştı. Canlarını borçlu olduğu, dün ilk gördüğünde korkup sonlarının geldiğini düşündüğü anı hatırlayıp, kurda seslendi kendince.

"Var ol Gök курт! Sen bizi bulmasaydın ölecektik!"

Söylediklerini anlamış gibi çevresinde dolandı birkaç kez курт, sonra karşıya doğru koştu. Karın içinde seçilmez olana dek uzaklaştı. Gökberk onu gülümseyerek gözlerken, yan tarafında kendisini dikkatle izleyen kızla göz göze

geldi. Öyle ya, kurt buradaysa, sahibi de yakınlarda olmalıydı. Dün yüzünü göremediği kızı görmüştü sonunda. Güzelce bir kızdı.

İki yabancıydılar, hem de genç. İlk sözü kimin edeceğini, ne diyeceklerini bilememişlerdi. Gözleri hâlâ kamaşan Gökberk, karşısındakini seçmeye çabalıyordu. Kız onun sıkıntısını anladı.

“Gel!” dedi çekincesiz, “Gözlerinin altına kara çalalım da ışığa alışsın!”

Beklemediği bir yakınlık, onu şaşkırtan bir buyruktu. Ne anlama geldiğini de anlayamamıştı, ama kızın bir bildiği olduğunu düşünüp buyruğa uydu.

Kar basılmış, iyice çiğnenmişti o çevrede. Sıkışmış, buzlaşmış olduğundan çok dikkatli yürümesi gerektiğini düşünerek yavaşça attı ilk adımlarını. Yurt sahiplerinin verdiği deri, tüylü çizmelerin kaymadığını fark edince hızlandı biraz. Bu sırada kız, önünde yanan oda eğilmiş, kararmış bir dal almıştı.

Geri döndüğünde önünde durdu.

Az kısaydı kız ondan. Yaşı da yakın olmalıydı. Sert bakışları, güzel gözlerine hiç yakışmıyordu. Sanki sertlik zorlamasındaydı. Güzel kızlar neden sert bakarlardı ki? Tanrı onlara öylesine güzel gözler vermişken... Soğuktan yanakları kızarmıştı. Kalın dudaklarını büzerek bir garip, aldırmaz durum almıştı. Bu kız onun orada olmasından hoşnut değil gibiydi. Ya bu budunun kızları böyleydi ya da bu kız böyleydi.

“Aman! Bana ne?” diye geçirdi içinden. Onu seslemiş, o da bu seslenişe uymuştu. Yanlış bir şey yoktu yaptığında.

“Kız çok güzel!” dedi içinden ve bunu birkaç kez yineledi.

“Çok güzel!”

Kime, neyi anlatmak amacındaydı bilmiyordu, ama bunu düşünmek hoşuna gidiyordu.

“Kıpırdama!”

Yine kızın sert sesi.

Bu kız buyrukçu bir kızdı. Çapın Bay’ın kızı olması mı şımartmıştı onu, yoksa güzelliği mi?

Buyruklar sürdü.

“Eğil! Yum gözlerini!”

Gökberk’in canı sıkıldı buyruklara, ama uydu. Konuktu burada. Bir yanışa fırsat vermemeliydi. Ne de olsa onun kurdu canlarını kurtarmıştı.

Eğildi, gözlerini yumdu. Kız gözlerinin altına işaret parmağı ile kara çaldı. Sonra da nedenini açıkladı.

“Bu kara, ışığı kırar. Gözlerin daha rahat eder!” dedi.

“Var olun!”

Ancak bunu söyleyebilmişti. Çünkü kız ardına bakmadan yürümüş gitmişti. Hiçbir söz etmemiş, karşılık vermemişti. Kurt da gelmiş, sahibinin hareketlenmesi ile yanına koşmuş...

Ardından bakakaldı Gökberk. Kalın giysiler içinde bile belinin inceliğine, beline ulaşan kara saçlarına... Öylece dalıp gidecekti neredeyse ama kendini topladı. Silkindi. Bir an ne yapacağını düşündü.

Kızın ardından gidemezdi ya. Önünde yanan od onu çekti kendisine. Üşüdüğünü fark etti. Hayret, kıza yakinken üşümemişti, ama şimdi... Isınmak isteği ile oda iyice

yanıştı. Kıyısındaki genişçe bir kütüğün üzerine çöktü. Tam yerleşmişti ki...

“Günün kut olsun!” dedi, yumuşak bir kadın sesi, “Uyandın mı yiğit!”

Doğruldu Gökberk. Kendisine gülümseyen kadına saygıyla baktı. O da kut diledi.

“Uyandım! Çıkıp bir bakınayım dedim!”

“İyi yapmışsın. Yoldaşların uyuyor galiba!”

“Evet! Uyuyorlar. Ben... Atları...”

“Orada!” deyip, ötede bir kar yığınının ardını imledi kadın, “Merak etme. Atlarınız iyi. Sana süt vereyim!”

Elindeki büyük kaptan, küçük bir kaba süt döktü kadın. Gökberk’e uzattı. Alıp içti Gökberk. Tadı değişik, ama lezzetliydi. Bitirip ağzını silerken, yüzündeki sorguya cevap geldi.

“Geyik sütü! İlk kez mi tattın?”

Başını salladı Gökberk. Ardından kadın hızla anlattı öğrenmek istediklerini. Her sabah geyikleri sağarlardı. Erkekler ava çıkmışlardı. Gecikmezler, dönerlerdi. Bu arada aş hazırlayacaktı onlara.

“Yoldaşların da uyanırsa...”

Gökberk yeniden kızın gittiği yana baktı. Göremedi onu. İçine bir sıkıntı çöktü. Nedenini bilemediği bir sıkıntı.

Kadın uzaklaşırken Gökberk’in çevresini çocuklar sarıverdi. Nasıl ki çevre ona yabancı ve ilginç gelmişse o da çocuklara öyle gelmişti. Uzaklardan gelen bu kişiyi merak ediyorlardı. İlgi ona yönelmiş, çocuklara değişik gelen durumları sorgulanır olmuştu. Gördüğü kadarı ile soğuk hiç etkilemiyordu çocukları. Onun geldiği yere, yaşadıklarına

dair sorular sordular. Gökberk de cevapladı onları. Kendi obasındaki meraklı çocuklardan bir farkları yoktu. Sonra onu bırakıp oyunlarına döndüler. Zaman zaman yanından geçip giden çocukların kar üzerindeki kayışlarına bakıyor, bunu nasıl başardıklarına şaşırıyordu. Tahta Atlı budunun çocukları yaşadıkları yöreye uygun oyunlar oynuyorlardı. Hem de neşe içinde. Öylece oyalandı bir zaman odun başında. Çevreyi gözledi. Tanımaya, anlamaya çalıştı. Güzel kızı düşündü nedense. Usuna yerleşmişti gözleri. Takıldı kaldı bu düşe. Kendine gelmesi, usundan çıkarması için zorlanmasına bir anlam veremedi.

Yoldaşları kalktıklarında aşları hazırlanmıştı.

Değişik şeyler gördüler. Oradaki yaşamın farkına vardılar. Geyiklerin çektiği kızaklara bindiler. Budunun kullandığı tahta atları kullanmaya çalıştılar. Başarmaları mümkün olmadı ama denediler. Düşüp kalktılar, yeniden denediler, yeniden düştüler. Sonra geniş ayaklıkları tercih ettiler. Onları giyince karın üzerinde rahatça yürümeye başladılar. Ağır oldukları için hareketleri de ağırlaşmıştı ama en azından kara gömülme ihtimali yoktu. Böylece tanıdılar Tahta Atlı budunu.

Almıla'ydı adı. Sonunda öğrendiği için mutlu olmuştu Gökberk. Onunla konuşması sırasında adını sormamıştı. Ama öğrenince sevindi. Ezberlemek ister gibi yineledi durdu.

Değişik, tuhaf bir kızdı, Çapın Bay'ın kızı. Başka kız-

larla da tanıştılar, ancak onun diğerlerinden farklı olduğunu anlamaları zor olmadı. Onu ve kurdunu sık sık ve hep bir arada görmek sıradanlaştı zamanla. Bu değişik ikilinin budun üzerindeki değişik etkisini fark etmemek mümkün değildi. Etkin bir saygı-sevgi oluşturmuşlardı. Almıla'nın aldırılmaz tavrına karşılık, bunun farkına varan ve onunla övünen bir etki hissettiler. Almıla öylece kabul ediliyordu. Kimse onun değişmesini istemiyordu.

Günler geçiyordu, ancak çok istemesine rağmen Gökberk onunla bir daha konuşamıyor, o ilk gün yaşadıkları rastlantısal yakınlaşmayı yaşayamıyordu. Bu da farkına varmadan canını sıkıyordu. Kızıyordu Almıla'ya. Oysa o her zaman yaşadığı gibi sürdürüyordu yaşamını. Onlar orada değilmiş gibi. Doğrusu da bu olmalıydı. Gökberk sanki ilgi bekliyordu ondan. Yanına gelmesini, hatırını sormasını, onunla konuşmasını... Buna bir neden yoktu ama istiyordu işte. Oysa Almıla'nın umurunda bile değildi.

Bir keresinde onu tahta atın üzerinde hızla kayarken gördü. Öylece baktı kayışına. Kız aldırmadı bile. İlgi çekmeye alışmıştı ki onu önemsemiyordu. Bir bildiği vardı demek ki.

Onun hakkında belli etmeden bilgi almaya çalıştı Gökberk. Söz arasında yavuklusu, nişanlısı, evdeşi olmadığını, aslında hiç kimseyi beğenmediğini öğrendi. Hem sordu, sonra da "Bana ne?" dedi içinden. Kendisini rahatlatan gerekçeler bulmayı seçti.

"Havaların uygun olmasını bekleyip gideceğim. O ise burada kalacak! Ben bir daha buraya gelmem ki!"

Neden böyle sorgulamış, neden böyle düşünmüştü, bilemedi. Kızın usundan çıkmamasının nedenini de çözemedi.

En büyük dertleri, obalarına bir duyum salamamalarıydı. Bunca zaman geri dönmedikleri için onları çok merak etmiş olmalıydılar. Belki de en kötü ihtimal gelmişti uslarına. Bu da bütün obayı üzüntüye boğmuştu mutlaka ama yapacak bir şey yoktu. Dağlar geçit vermeyecek, kar yollarını kesecekti ki bir daha aynı talihi yaşayıp kurtulmaları tansık olurdu.

“Bunun adı kayma tahtası.”

Tahta at, dedikleri adlandırmanın aslı buydu. Elbette daha uygundu.

“Bunlar olmazsa burada kalmamız mümkün olmaz!”

Bir zorunluluk gibiydi. Her zaman usuna gelen şekilde, “Kalmayın o zaman!” dememek için zor tuttu kendisini Gökberk. Onların göçleri de daha yüksek ve daha alçak yerlere doğruydı. Mevsimine göre bu aralık içinde yer değiştiriyorlardı. Bu hayatı benimsemişlerdi. Yağlarından bu sayede uzak duruyorlar, pek fazla rahatsız edilmiyorlardı. Bahar gelince atlarını bıraktıkları yere varıyorlar, onları, daha doğrusu sağ kalanları yakalayıp yeniden atlı oluyorlardı. O zamanı özlemle bekleyen de vardı içlerinde, umursamayan da. Hatta kar olmayan mevsimlerde özlemle kar yağışını bekleyenler de...

“Bahar çok değişik olur buralarda. Çok güzel olur!”

Bahar her yerde güzeldir de burada bahar olur mu? Buralara bahar gelir mi? Yaşananlara bakınca, kişiöğlu bunun imkânsız olduğunu düşünüyor.

Her gün bal koyuyorlardı sofraya. O güne kadar böyle lezzetli bir bal yemediklerini fark ettiler. Av eti de çok lezzetliydi. Geyik sütüne alışmaya başlamışlardı.

Her şey iyiydi güzeldi ama yurtlarını özlemekten geri durmuyorlardı. Onlar bu yaşama alışkın değillerdi. Önce ilginç geliyor, bir zaman sonra ise sıkıntı başlıyordu. Üstelik yapacakları iş vardı.

Ava gittiler. Kalabalık bir sürekle avıydı. Almıla da katılmıştı, kurdu da. Atbaşın kızı yay germede, ok salmada erlerle yarışacak kadar başarılıydı. Bu işi sıradan bir iş gibi yapması da ayrı bir değer taşıyordu.

Gökberk, hem kendisinin hem de yayının hünerini gösterdi onlara. İsbetli atışları ile onları kendisine hayran bıraktı, ancak kayma tahtalarını kullanamaması hareketine engeldi. Geniş ayaklıklar ile gezinmeyi ancak becerebilmişti. O da yavaş hareket etmesine neden oluyordu. Vurduğu avı almaya gitmesi bile öylesine zordu ki bunu obadan birileri yapıyordu. Kayarak gitmeyi denemiş, birkaç kez düşmüş, onları yine güldürmüştü.

Bir seferinde de Almıla'yı gülerken yakalamıştı. Demek ki gülebiliyordu bu kız. Ancak göz göze gelince yine ciddileşmişti yüzü. Gökberk de ona kızarak bakmış, sonra "Boş ver!" demişti içinden, "Ne yaparsa yapsın! Bana ne?"

Bunu derken bile içinden gelerek söylemediğini fark etmesi zor olmadı. Anlam veremedi yine de.

On beş günü geçkin zamandır oradaydılar. Zaman nasıl da geçmişti. Konuklukları uzadıği için huzursuz ol-

maya başlamışlardı. Elbette konuk sahipleri onlara çok iyi davranıyor, rahat etmeleri için her şeyi yapıyordu, ama yine de yapacakları, onları bekleyen işleri vardı. Bir an önce havaların düzelmesi için dua ediyorlardı. Hele obadakilerin onları merak ettiklerini düşündükçe iyice canları sıkılıyordu.

Çapın Bay'la her grştklerinde, o, tehlikenin sürdüğünü söyleyince çaresiz kalıyorlardı. Havalar dzelmeliydi oradan ayrılmaları için.

"Biraz daha bekleyin!"

Aradan birkaç gün daha geçti.

Bir gece, geç zamanda, Gökberk'in uykusu bölündü. Gerçi eskisi gibi deliksiz uykular uyuyamaz olmuştu. Elbette yabancı yerin tedirginliğiydi buna sebep, bir de seçki düşünceleri... Başka bir şeyler de vardı sanki. Anlayamadığı, anlamlandıramadığı...

Dışarıdan gelen kurt ulumasını duyunca anladı ki Almıla yakınlardadır. Heyecanlandı. Yatamadı artık. Onu görme isteği ağır bastı. Hızla hazırlanıp dışarıya çıktı. Çadırın önünde, aynı yerde od yanıyordu, ancak başında kimse yoktu. Onun olacağını düşünmüştü. Canı sıkıldı Almıla'yı göremediği için. Bu sıkıntıya gerekçe aradı. "Dostluk ve konuşma isteği" dedi kendi kendine. Uykusu kaçmıştı. Gök'e kaldırdı başını. Bulutlu bir geceydi ki yıldızlar grnmyordtu. Buraya geldikleri andan beri Gök'te yıldız grememişlerdi. Başyel dinse de tipi olmasa da kar yağmasa da... Yıldız görmek için baharın gelmesini beklemek büyük talihsizlikti. Yurdunu çok özlediğini fark etti

bir kez daha. Sonra da seçkiyi hatırladı. Burada daha fazla kalamazlardı. Gitmeliydiler. Hemen ertesi günü Çapın Bay ile bunu yeniden konuşacaktı. Mutlaka bir çözüm olmalıydı. Yoldaşları onun sözünü bekliyordu. Havaalar birkaç gündür iyi gidiyordu. Bu da umutlarını artırıyordu.

Gitmek usuna düşünce, değişik bir isteksizlik de hissediyordu. İkilem içinde kalıyordu. O zaman kendisine çok kızılıyordu.

“Neden?”

Kendince cevap bulmaya çalıştığında, yüreğindeki burukluğa neden bulamadı. Buraya, bu koşullara alışmış olduğu için değildi elbet. O halde gitmekteki isteksizliği neden?

Tıkırtıya döndü. Odun aydınlatmasında onu gördü.

“Almıla!”

Adını seslemekte engel görmemişti. O da yadırgamamıştı. Ancak bir açıklama gereği duydu. Orada neden bulunduğuna bir gerekçe...

“Uyku tutmadı!”

“Beni de...”

Sonra kızın orada yalnız olmasına şaşırıldığını belli etti.

“Böyle gezer misin geceleri?”

“Ne olacak ki?”

Öyle ya! Yurt onun yurduydı. Yanında da kurdu vardı. Bir şey de olmazdı. Aldırmazlık ve güçlü olduğunu gösterir karşılığı, ne denli zorlu bir kız olduğunun göstergesiydi. “Bu kızla konuşurken dikkatli olmak gerek!” diye düşündü Gökberk, “Ne zaman ne yapacağı, ne zaman ne diyeceği belli olmaz. Onun karşısında zora düşmek anlık iş!”

Çapın Bay'ın oğulları, diğer kızları saygılı, söz ederken dikkatliyidiler ama bu kız... Hatta bütün budun öyleydi.

"Her uruğun bir delisi vardır!"

Düşüncesine gülümsedi, ancak kızın dik dik bakışından huylanıp hemen düzeltilti yüzünü. Almila varıp odun başına pervasızca çöktü. O ne yapsaydı? O da gidip çöktü biraz uzağına. Öylece bir zaman Gök'e doğru bir dua gibi uzanan alazları gözlediler. Oda oyalandılar. Bu arada söze nasıl başlayacaklarını düşündüler.

"Yurdun uzak mıdır?" diye sordu kız birden.

Aslında farkında bile değildi geldikleri yolun, ancak kıza umut verme gereği duydu.

"Yok!" dedi, "Hemen şurada!"

Tanımının, imlediği yerin yanlış olduğunu biliyordu, ancak bu kıza da fazla uzak düşmek istemiyordu.

"Hemen şurada mı?"

Bu soru alaycıydı biraz.

"Hemen şurada dediysem... Biz buraya gelebildiğimize göre..."

"Siz buraya yolunuzu yitirdiğiniz için geldiniz. Yolda kaç gün geçirdiğinizden bile bilginiz yok!"

Bu kızın dilinde ađu⁵⁹ var. Ne dese altta kalmaması mümkün olmuyor. Eziliyor Gökberk. Kızdı biraz. Bunu da sesi ile belli etti.

"Uzak" dedi, "O zaman uzak. Şimdi oldu mu?"

"Oldu!" dedi kız yine sesinde alaycılıkla, "Ama haklısın, kar ve tipi içinde kalınca kişi uzaklığı zor algılar. Hele alışkın değilse!"

⁵⁹ Ağu: Zehir.

“Öyle!”

Hak vererek onun alaycılığını engellemek en doğru yoldu. Bir nefeslenme aralığı sonunda kızıdan yeni sorgu geldi:

“Demek, Kartal Savaşçısı olmaya karar verdin!”

Birazcık küçümseme mi vardı bu soruda. Aldırmadı Gökberk. Kendinden emin karşılık verdi:

“Tanrı izin verirse!”

“Bunun için, çalışmak için yola çıktınız...”

“Evet!”

“... ve yolunuzu yitirdiniz!”

“...”

Alay ediyordu onunla. “Yolunu yitiren kişiden Kartal Savaşçısı olmaz,” demek istiyordu.

Gökberk yeniden kızdı ama kızgınlığını belli etmek, kızın üzerine gelmesini sürdürmesine neden olacaktı. Bunun farkına varmıştı. Suskun kaldı.

Cevapsızlık, sessizliği çağırды bir zaman. Sonra kız aniden yumuşadı.

“Seni o zaman görmek isterim!”

“Ne? Nasıl?”

Ne diyeceğini bilemedi Gökberk. Anlam da veremedi, ama hoşuna gitti bu söz. Bu kız, bu kız değışikti, ama güzel kızdı. Kendisini görmek istiyordu demek ki. Kendince bir orta söz etme gereği duydu birden.

“Buralar çok zorlu!”

Sonra pişman oldu ettiği söze. Tam gönlünce bir söz açılmış, o farkında olmadan kapatmıştı. Oysa üzerine gitmeli, onu konuşturmalıydı. Yumruklarını sıkıp kendisini

dövmek geçti içinden. Elbette yapamadı. Neyse ki kız değişik bir söz ediverdi. Onun sözüne karşılık gibi...

“Ben zoru severim!”

Yok, bu kızla konuşulmazdı. Durup dururken çıkışmayı zevk edinmişti. Öyle fazlaca düşünmesi, hazırlanması gerekmiyordu. Diline geldiği gibi... Canının istediği gibi... Böyle alışmıştı. Kimse de bunu engellememişti bugüne dek. Bu kadar kısa bir zamanda Gökberk’in de başarması mümkün değildi. En iyisi suyuna gitmekti.

“Ben de!”

Bunu neden söylemişti ki. Şaşkınlık işte! Gereksizlik. Onu onaylaması büyük yanlıştı. Bu kız her türlü konuşurdu. Her sözüne karşılık verilirse iş kötü olurdu.

Yine sustular. Orada olmalarının bir anlamı ve değeri yok gibiydi. Ancak garip bir mutluluk da duymuyor değillerdi. Anlam veremedikleri bir tat.

“Ne zaman gideceksin?”

Sesinde bir acı mı vardı bunu sorarken? Meraktan çok farklı duygular... Bunu hissetti Gökberk. Etkilendi.

“Yakında!” dedi benzer bir ses tonuyla. “Gün doğunca atanla konuşup izin dileyeceğim. Eğer yollar ve hava uygundur derse!”

“Gideceksin!”

“Gideceğim!”

“Gidince bir daha da gelemezsin sen! Gelmezsin.”

Sanki gelmesini ister gibi. Hiç gitmemesini ister gibi. Sanki onu bekleyeceğini söyler gibi.

Az önce onunla alay eden kız değildi artık. Bu Almila başka...

“Gelirim elbet!”

“Gelir misin?”

Bir gizli sevinç vardı soruda.

“Gelirim!”

Bu kez de bir söz.

“Gel!”

Kalktı, sözüne en küçük bir ekleme yapmadan, dönüp bakmadan, uğurlaşmadan çekip gitti.

Gökberk ne düşüneceğini bilemedi. Usu karmakarışık.

“Bu kız deli! Bu kız...”

Bir zaman sözüne ekleme yapamadı. Onu gözledi ardından. Alazların izin verdiği aydınlıkla salınmasını izledi. Sonra karın üzerine düşen gölgesini...

“Çok güzel!” diye tamamladı sözünü, “Çok güzel ve...”

Başka sözcük bulamadı. Öylece kaldı olduğu yerde. Ne soğuk, ne od, ne gece... Hiçbirinin anlamı yoktu.

Anlamalı olan tek şey: Almıla...

Artık ona hiç kızmadığını hissetti.

Neredeyse bütün budun onları yolculamaya çıkmıştı. Soğuktu ancak ne başyel ne tipi ne de kar yağışı...

Çapın Bay zamanın uygun olduğunu söylemişti. Onlara gitmeleri için izin vermişti.

“Sizi en uygun yerlerden yolunuza ulaştıracağız!” deyip yanlarına iki yol gösterici er vermişti Çapın Bay.

Atlarına uzun bir zaman binemeyeceklerdi. Ayaklarında kalın ayaklıklar, benzerleri de atlarına bağlanmış, bir zaman huysuzlansalar da durumlarına razı olmuştu hay-

vanlar. Ağır ağır yürüyecekler, uzun bir yol aşım karın azaldığı bölgeye ulaşacaklardı. Sonrası sıradan bir yolculuk olacaktı.

Neredeyse yirmi günü bulmuştu konuklukları. Yanlarına da bu buduna has armağanlar eklenmişti. Bolca yolluk azık ve geyik sütü.

Uğurlaşmak, her zaman görev bildiği hüznü taşıyordu yanında. Gökberk, Almıla ile arasında geçenlerden yoldaşlarına söz etmemiş, olanları kimseyle üleşmemiş, bu nedenle kendisini sıkıntılı da hissetmemişti. İşte gidiyordu. Son bir kez geri dönüp el salladıklarında onu uzakta bir köşede görmüştü. O kadar... O gece aralarında olan konuşmalar bir giz olarak kalacaktı. Aslında ne yapacağını bilemiyordu.

Uzun bir yol onları bekliyordu. Zor da oluyordu ancak usta yol göstericileri en uygun yollardan, izlerden gittikleri için kaybolmaları konu değildi. İlerledikçe Gökberk'in içinde hüznün artıyor, bir de buraya nasıl geldikleri düşüncesi sarıyordu usunu. Beşi de öyle kolay yol yitirecek kişilerden değildiler. Tanrı bir iz üzerine taşımıştı onları buraya. Elbette bir nedeni vardı.

"Nedeni Almıla mı?"

Bu kadar kolay ve basit bir cevap olabilir miydi? Öyleyse içindeki boşluk nedendi? Neden kolayca ayrılabilmişti obadan? Almıla neden yanında değildi?

"Değil mi? Ya yüreğimde!"

Bu sorunun da cevabı yoktu.

Beş gün sonra her şeyin değiştiğini fark ettiler. Sıradan kışla tanıştılar yeniden, sevindiler. Ayaklarındaki geniş kapları çıkardılar. Atlarında olanları da çözdüler. Yol göstericileri onlara yön verip, uğurlaşıp geri dönmek üzere ayrılmıştı yanlarından. Artık beş yoldaş bir arada, olanları tartışacak duruma gelmişlerdi. Yaşadıklarının inanılmaz olduğunu farkındaydılar. Her biri kendince sözler ediyor, öğrendiklerini anlatıyordu. Söz dönüp dolanıp Almıla'ya geldiğinde, "Bir garip kız!" diyordu hepsi de, "Kendisine kurdu yoldaş almış. Kendi budunundan uzak duruyor gibi. Neden acaba?"

Bir diğeri, "Kam ruhunca bir etki olabilir" diyordu.

Bir tek Gökberk konuşmuyordu.

Bir zaman daha yedekledikleri atlarına artık yolu uygun görüp bindiler. Uzun zamandır koşu yapmamışlardı ve zorlamadan alıştırmaları gerekiyordu atlarını. Hünelerini gösterecek yolu bulan hayvanlar, mutluluklarını hareketleri ile gösteriyorlardı.

Öylece tuttular yollarını.

Gökberk, acıktığını hissedip elini alışkanlıkla yancığa⁶⁰ attığında eline ilk değen eşyanın ne olduğunu anlamak için çıkardı. Baktı. Önce ne olduğunu anlayamadı. Sonra bunun bir kemik olduğunu düşündü. Oyulmuş, şekil verilmiş. Bir ok ve üzerinde bir damla izi. Gözyaşı damlası gibi... Nasıl da ustalıkla yapılmıştı. Kim? Neden? Ne zaman yapmış ve oraya koymuştu? Anlamı neydi?

Düşününce anladı ki bu Almıla'dandır. Birkaç kez onun elinde bıçakla bir şeyler oyduğunu, yonttuğunu gör-

⁶⁰ Yancı: Eyere bağlanan deri torba.

müş, ne olduğunu sormuştu. "Boynuz!" demişti kız, "Geyik boynuzu." Sonrasında benzer durumu çok kadında hatta erlerde fark etmişti. Zamanı, boynuzları şekillendirmeye ayırıyorlar, çok güzel işler çıkarıyorlardı.

Bir ok ve üzerinde damla. Ne anlama geliyordu ki? Ona neden armağan etmişti?

"Bu kız..."

İşte o zaman içine od düştü Gökberk'in. İnanılmaz bir geri dönme özlemi, yokluk hissi... Bunu yapamazdı. Zamanları kısıtlıydı. Burada bulunmaları bile anlamsızken...

Öyle miydi gerçekten. Anlamsızlığın tanımını neydi?

"Almıla, ah Almıla!"

Seslense duyar mı onu?

Obalarına yaklaştıklarında kırk günü geçmişti ayrılalı. Merakla bekleniyorlardı. Kötü düşünceler olmuş, ancak onları yitirdiklerini bir türlü kabul etmemişti oğuşları. Çok seviniler görünce. Sorgular olmayacaktı. Sorgulanma çağlarını geçmişlerdi. Yalnızca analar somurttu biraz.

Sonra...

Yeniden başladılar, eskisi gibi...

Eskisi gibi mi?

Gökberk için değil, en azından... Gökberk hiçbir zaman eskisi gibi olamayacaktı.

Şimdi tek önemli olan seçkiye hazırlanmaktı. Zaman yitirmişlerdi ve eksikleri vardı. Bunu hızla tamamlamalıydılar.

Bir orunlu çabış⁶¹ gün doğarken onların başına geçi-

⁶¹ Çabış: Çavuş. Ordu yöneten.

yordu. Kendi kendini görevlendirmiş, beklenen muştudan kut almak istemişti.

Ordunun başı gibi... Onlar da küçük bir ordu gibi...

Onları alıp en uygun gördüğü yere götürüyor, ardından buyrukluyordu.

"Sıraya geçin!"

"At sür!"

"Dur! Dön!"

"Ok salımına!"

"Dörtünl koşup aniden geri dön!"

"Atını koştururken geriye dönüp hedefe üç ok sal!"

"Olmadı yeniden!"

Gün batımına yakın geri döndüklerinde yorgunluktan aş yiyecek güçleri kalmıyordu. Bu kez de zorlayarak yediyorlardı onları.

"Güçten düşeni..."

Kıyınlar oluyordu zaman zaman. Hepsi de onların iyiliği için. Bütün hazırlıkları seçki için...

Akşam, döşeğine uzandığında, uyku öncesinde ve sonrasında, düşlerinde Almıla'yı görüyordu Gökberk. Bir sıkıntıyla yüreği acıyor, elinde, onun armağanı boynuzdan işlemeli ok ve damla... Sesini çıkarmıyor, ancak haykırışları düğümleniyor içinde. Çaresiz bir sayrılık gibi.

"Gideceğim! Hele şu iş..."

Kazanıp orunlu gitmek vardı. Bir de kazanamadan...

"Olsun! Seçkilerin hemen ardından... Ne olursa olsun!"

Ertesi gün yeniden başlıyordu zorlu eğitim. Zaman

zaman obanın erlerinin ordu eğitimine katılıyorlardı. Onlar tarafından sıkıştırılıyor, zorlanıyor, eziliyor...

Ulu atası bir kıyıda izliyor, övüncü gözünden okunuyordu. Gökberk onlardan iyiydi. Hepsinden... Atasından da... Ulu atasından da... Hatta bütün oba erlerinden iyiydi. Ancak bu yeterli miydi? Öylesine erler çıkıyordu ki seçkide... Yine de üzerine büyük umut sözleri düşüyordu.

"Bu yiğit kazanacak!"

Dua gibi...

Zaman zaman torununu, düşünürken yakalıyordu ulu atası. Gençti, erdi, her türlü derdi olabilirdi, ancak dikkat de çok önemliydi seçkide. Bir küçük dalgınlık, bir küçük yanlış bütün emekleri boşa çıkarırdı. Hemen uyarıyordu onu. Dinlenmesi gerekti belki de ama...

Kış tükenmiş, bahar bütün güzelliğiyle süslemişti yurdu. Serin esintiler, güneşli günlere katılırken, obanın varsıllığı sürüler, alabildiğine tutuyordu otlakları. Çoğalacaklardı. Zorlu kışı çok da azalmadan aşmışlardı.

Bahar başka duyguları da etkiliyor, yürekleri odluyordu.

Gökberk'in odu için için yanıyordu.

Aniden sayırladı Ersub Koca. Döşeklere düştü. Oğulları, kızları, torunları; bütün uruğu çevresinde... Uçmaklığı özleyen, bunu üsteleyerek dualayan kocamış er, hem göçmek diliyordu hem kalmak. "Ah!" diyordu, "Şu seçkinin sonucunu... Torunumun kartal tüyünü taktığını bir görsem..."

Yaşamak, umutlara tutunmakla mümkündü. Bunun bilincinde direnmeye çalışıyordu Ersub Koca. Döşeklere düşmüş, odlar içinde yanarken bile torununun gün batımında dönüşünü özlemle bekliyordu. İki soru sorardı ona.

“Bugün nasıldı?”

“Kaç gün kaldı?”

Günler geçiyor, seçki yaklaşıyor, Ersub Koca dayanıyordu.

Dayanamadı Ersub Koca.

O gün doğumunda, torununun eğitime gidişinin hemen ardından uçmağa vardı. Öylesine tutkuyla seçki gününü ve Gökberk’in dönüşünü beklemişti ki günlerce. Kocamış kişilerin uçmaklığına asla üzülmeyen budun, onun gidişine ağlıyordu. Beklemiş, direnmiş, ancak başaramamıştı. Tanrı, onun özlediği günü görmesine zaman bırakmamıştı.

Yoğ⁶² için hazırlandı bedeni.

Fazla bekletilmedi ki bahardı.⁶³

Onu yolculayanlar arasında belki de en büyük üzüntüyü Gökberk yaşıyordu. Başarmaya ant içerek şöyle sesleniyordu ulu atasının ruhuna.

“Başardığımda, biliyorum ki ilk duyan sen olacaksın ulu atam!”

Uzun yas günlerinde bile onun için durmadan çalışıyordu.

⁶² Yoğ: Kadim Türklerde ölenler için yapılan tören.

⁶³ Kadim Türklerde yoğ töreninin yılda iki kez, baharda yaprakların yeşil olduğu çağda ve güzün yaprakların sarardığı çağda yapıldığı bilinmektedir. Uçmağa varanlar o zamana dek bekletilirdi.

Zamanı gelmişti. On gün içinde Ötüken Yiş'ta olmak zorundaydılar. Kayıtlarını yaptıracaktılar, sorgulanacaklar, sonra da duyurulan gün seçkiler için hazır olacaklardı.

Bütün oba toplanıp uğurladı beş yiğidini. Umutla yolcu ettiler.

"Gidin ve vncmz olun!"

Yol uzundu. Artlarına yedek atlarını, kullanacakları eş-yaları, pusatlarını yükleyerek yola düştüler. Heyecanlı, sessiz ama büyük beklentiler içinde.

Yolcu edenler arasında değildi Ersub Koca, ancak ruhu oralarda bir yerlerde olmalıydı. Gökberk'i yalnız bırakmazdı o. Bütün seçki boyunca onu izleyecek, gözleyecek, alkışlayacak...

Gökberk ulu atasını zlyyor.

Bir de Almıla'yı!

Ulu atası Gök'te, Almıla çok uzakta...

Gökberk, çözümsüz kalmış...

Ötüken Yış

Bir çekimin etkisinde gibi o yana ilerleyen kalabalıkların içine düştüklerinde, artık ulaştıklarını anladılar. Düşsel başkent yakınlardaydı. Yol boyunca sak⁶⁴ yerlerinden geçtiler. Gözlenmeleri, kötü niyetli kişilerin Ötüken Yış'a yaklaşmalarını önlemek içindi. Devriye sakçıları, gizlenmiş sakçılar ve diğerleri, güçlü devletin göstergesiydiler. Ulu Kiok Tanhu'nun etkin yönetimi ile dize getirilen yağlar, böylesi bir gücün etkisiyle suskun duruyorlardı. Onlara fırsat vermemek gereği yerine getiriliyordu.

Gökberk de yoldaşları da ilk kez görecektikleri kutlu başkenti. Bunun heyecanı içindeydiler. Ötüken Yış her Hun için ruhu ve duyguları yükseltici bir etki yapardı. Yücelik denilen tanımın tam karşılığıydı yüreklerindeki. Övünç ve gurur karışımı...

Acunun en eski, en kutlu başkentiydi Ötüken Yış. Hunların ruhunu saran, kendisine çeken bir etkisi vardı. Bu çekim uzakta bile etkiliyordu onları. Yaklaştıkça bu etki artıyordu. Görmeyenler bile bu kente sevdalıydı.

Yol boyunca neler olacağını düşünmüşler, tartışmışlar

⁶⁴ Sak: Nöbet.

ve bazı kararlar almışlardı. Amaçları o kutlu ordunun, o seçkin yapının içine girmektir. Bunu da en yargulu, en dürüst seçimle sağlıyordu töre. Seçki başlayana dek yoldaş, sonrasında ise yarışa aynı güçle yapışacak erlerdiler. Kaç kişi alınacağını henüz bilmiyorlardı. Ancak yol boyunca karşılaştıkları erler, seçkiye katılanların ne denli kalabalık olduğunu düşünmelerine yetmişti. Konak yerlerinde bile heyecan en üst düzeydeydi. Herkes seçkiyi konuşuyordu. Her erin düşü elbette Hun Kartal Savaşçısı olmaktır.

Ötüken Yış, öylesine güzel, öylesine görkemliydi ki! Ulu atalarının burayı seçmelerinin nedenini anlamıştı Gökberk. Sırtını ulu ormanların yer aldığı ulu dağlara dayanmış, coşkuyla akan Orhun Irmağı'nın suladığı varsılıkla şenlenmiş... Dağlar ve yemyeşil düzlükler...

Bütün güzellikler bir arada...

Acunun en güzel yeri...

Bir Kartal Savaşçısı birliği geçti yakınlarından. Yüz erlik bir birlik, başlarında yüzbaşılırları... Bir renk giyimleri ile... Pırl pırl parlayan pusatları ile... Güçlü atları ile...

Bakışları bile değişti. At üzerinde duruşları...

Kartal Savaşçısı imleri üzerlerinde, atlarında...

Başlıklarında kartal tüyleri...

Yolcuların hepsi durup onları hevesle, biraz da kıskanarak izlediler uzun uzun. Hun ordusunun övücü olan bu savaşçılara gıpta ettiler. Özendiler. Onlardan biri olabilmek için yanıp tutuşuyorlardı. Ancak bu öylesine zorlu bir işti ki. İşte katılacakları seçki, bu yolun başındaki engeldi. Azlık kişi bu engeli aşacak, çokluk ise aşamayacaktı.

Kartal Savaşçıları dönüp bakmadılar kimseye. Kimseyle ilgilenmediler. Demek ki onlara verilen bir görev vardı ki ona kenetlenmişlerdi.

Onlar uzakta kaybolduktan sonra bir süre konuştular arkalarından. Düşüncelerini üleştiler. Yeniden yola düşmeleri için zaman gerekmişti.

Ötüken Yış'a girmek kolay değildi. Bütün yollar tutulmuştu. Gözetçi sorgu erleri geçişleri düzenliyordular.

Sıraya konuldular. İki yanlı dizilmiş sorgucu erlerin sorgusundan geçtiler. Seçkiye gelenler dışında, sıradan kişiler, tacirler, budundan kişiler, hep başka yönlere yönlendirirken, onları, Kartal Savaşçısı seçkisine katılacak yiğitleri muyanlıklara yönlendirdiler. Onlara çok özel davranıyorlardı. Seçkin konuklar olarak değerlendiriyorlardı.

"Bu yolu izleyin. Konak yerine ulaşacaksınız. Orada size ne yapacağınız söylenir! Kalacak yeriniz, aş dağıtım yeri, ihtiyacınız olan ne varsa giderilir. Atlarınızın bakımını da yaparsınız."

Seçkiye gelen erler nasıl ki bu işe önem veriyorlardı, devlet de onlara aynı şekilde önem veriyordu.

Onlara gösterilen yolu izlediler. Yol daraldı bir zaman sonra. Yan yana iki atlının zorla geçebileceği kadar bir açıklıktan sonra, aniden karşılarna çıktı yerleşim. Evet, buraya bir yerleşim kurulmuştu. Onlar için... Atın üzerinde bir çabış tarafından karşılandılar. Etkin bakışlarıyla buranın en üst orunlu eri olduğu belli oluyordu. Bir sürü hizmet eri buyruk beklerken, orunlu, orunsuz erler sürekli bir o yana bir bu yana at koşturup söylenenleri yerine getirme çaba-

sına giriyorlardı. O kadar çok çadır vardı ki sanki akın öncesi ordugâh⁶⁵ kurulmuştu.

Gelen erlerin ise tek bir adı vardı: "Savaşçı".

"Bu yana!" dediler yeniden. Orada atlarından inmeleri istendi. Atlarını bağlayıp bir çadıra girdiler. Kayıt yeriydi burası. Yazıcı erler oturmuş, bu iş için özellikle tutulduklarını belli eder bilgelikte adlarını ay bitiglerine⁶⁶ yazdılar ve kalacakları çadırları bildirdiler. Hizmet kişileri önlerine düşüp yer göstermek için hazır dılar. Kaydolan savaşçı, atını alıp hizmet kişilerinin gösterdiği çadıra yöneliyordu. Kurulanmış düzen geçmiş deneyimlerle şekillenmiş, en küçük bir aksamaya izin verilmiyordu. Acunun en seçme, en güçlü ordusuna seçilecek erler daha işin başında töreyle, kurallarla tanıştırılıyordu. Bu kurallar atlar için de geçerliydi. Onlar için de her şey hazırlanmıştı.

Büyücek bir çadırda, yirmi konuk savaşçı...

Döşekler düzen içinde sıralanmış...

Önce onları rahatlattılar, eşyalarını, pusatlarını indirip...

Dinlenmeye ihtiyaçları vardı ancak çevreyi de çok merak ediyorlardı. Şöyle bir dolanmanın engeli yoktu konak yeri içinde. Kendilerince hesaplar yapıyorlardı. Acaba kaç er katılacaktı seçkiye? Her biri bir öngörüde bulunmaya çalıştı. Çadır sayısını hesaplayıp...

"En azından beş yüz çadır olmalı. Her birinde yirmi er kalıyorsa..."

Tamamı dolmuşsa eğer...

⁶⁵ Ordugâh: Ordu yerleşim yeri.

⁶⁶ Ay bitiği: Kadim Türklerde er ve at kayıt defterleri.

“Bence o kadar değildir. Üç yüz çadır ve...”

Kaç erin seçkiye kabul edileceği onlar için çok önemliydi. Kazanma ihtimallerini etkileyecekti.

Birkaç yeni dost edindiler. Uzak yakın illerden gelenlerle konuştular. Bir davul, aş zamanını duyurdu. Şaşırdılar. Onlar akınlarda, kendi aşlarını yanlarında taşıyan bir ordunun erleri, böylesi bir özellik beklemiyorlardı.

Kiok Tanhu, seçki erlerinin en iyi şekilde ağırlanması buyruğunu vermişti.

Aş çadırlarında bol et ve kımız onları bekliyordu. Do-yuncaya dek yediler, içtiler. Ardından yeniden dolandılar ortalıkta. Günün solması ile odlar yakılmış, erler çevrelerinde toplanmaya başlamışlardı. Onlar da bir yer bulup çöktüler. Uyku öncesi iyi bir zaman geçirmek için değerliydi od başları. Kımız kırbaları elden ele dolaştıkça, daha bir güzelleşti çevre.

Daha yaşlılar, akın anılarını anlatırken, gençler avdan, eğitimden ve yavuklularından, gelecek düşüncelerinden söz etmeye başladılar. Genelde egemen bir anlatan çikana dek böyle, kişisel olurdu anlatılar. Aslında bunca savaşçı olunca bir destancı ya da ozan da çıkardı ortaya, ancak burası özel bir yerdi.

Hun budunu düşsel kılan, ona olmadık işleri bile ol-duran Gök, ışıl ışıldı. Yerdeki odlar, Gök’teki yıldızlara eşlik etmek istercesine alazlarını yükseltirken, Gökberk yıldızlara bakıyordu.

Bir yıldız kayıverdi. Hemen dileğini söyledi sessizce.

“Almıla...”

Ne? Ne demişti şimdi o? Derdi Almıla mıydı? Yakında seçki vardı ve Kartal Savaşçısı olmak istiyordu. Oysa ilk dilek için Almıla'nın adını anmıştı.

“Usum gitti başımdan!” dedi kendi kendine, “Bu kız beni efsunladı mı ne? Yaşamımdaki en önemli g¼n gelmiş, dilek diliyorum usuma ilk d¼řen onun adı!”

Kartal Savaşçılığı mı, Almıla mı?

Hayır! Bu soruya cevap veremeyecek. B¼y¼k sağmalık! Onu unut...

Unutamaz! Bunu biliyor. Garip bir çekim onu Tahta Atlı budunun yurduna doğru çekiyor.

“Önce buradaki işimi bitireyim!”

Bu nasıl söz? B¼yle y¼ksekten atmalar Tanrı'nın hoşuna gitmez.

“Tanrı'nın dediği olur!”

G¼kberk, Kartal Savaşçısı olmak istiyor.

G¼kberk, Almıla'yı istiyor.

İkisi birden olursa...

Çadırlarına d¼nd¼klerinde oldukça geç olmuştu. Yarın ne yapacaklarını konuştular.

“Ötüken Yış'ı gezelim!”

G¼kberk'in bu isteğine karşılık diğer d¼rt yoldaşı dinlenmeyi seçtiler.

“Gezme işini seçkiden sonraya bırakalım!”

“O halde izin verin bana” dedi G¼kberk, “En b¼y¼k d¼řlerimden biridir Ötüken Yış'ı g¼rmek. Zamanımı orada geçirmek istiyorum!”

Ertesi gün er vakit uyandı Gökberk. Yoldaşları henüz uykudaydılar. Atının başına gitti. Kuşandırdı ve üzerine atladı. Bir başına dolanmak istiyordu. Ötüken Yıış'a girmek, görmek...

Yola düştü.

Sorgudan geçti yine. Sonrasında kimse karışmadı artık. Ağır ağır, bütün güzelliklerini görmeye çalışarak yol alıyordu.

Kent merkezine ulaştığında, kalabalığı görünce şaşırıldı kaldı. Aslında yol boyunca olan akımın karşılığı bu olmalıydı. Beklemeliydi bunu, ama şaşırılmıştı işte. Çünkü bunca kalabalığa alışmamıştı. Sanki acunun bütün budunlarından örnekler vardı çevresinde.

Büyücek bir pazar yeri kurulmuş, alanlar, satanlar, değiştirenler... Dört bir yanda görkemli, yüksek çadırlar... Üstelik konutlar da vardı. Çoğunu Çinlilerin yaptığı belli olsa da bütün bunlar varsılığı temsil ediyordu. Çin işi konutları sevmedi Gökberk. Onların orada olmasını çok yadırgadı. Başkent olmanın gereğine bağlamaya çalıştı kendince.

Tepenin üzerinde bütün görkemi ile yükselen altın rengi otağı görünce ağzı açık kaldı şaşkınlıktan. Hiç bu kadar yüksek ve geniş olacağını düşünmemişti, düşünemezdi. Altın bir külçe, kocaman, koskocaman...

"Kiok Tanhu'ya yakışan budur!"

Önünde tuğlar ve bayraklar...

Hemen ardında yüksek çadırlar vardı ve büyükten küçüğe doğru ötelere doğru uzanıyorlardı. Bütün dağı tutmuşlardı neredeyse. En yakınındaki yüksek olan Uluay-

guçi⁶⁷ Guray Apa'ya⁶⁸ ait olmalıydı. Sonra oğlu şadın... Diğerleri kırk b6r6n6n ve daha uzaktakiler de, buyrukların, uluların ve Kartal Savaşçıları'nun...

En sondaki, en uğtaki ęadırlardan birinde olmak...

B6t6n d6şlerini bunun 6zerine kurmuştu. şimdi bu d6ře o kadar yakındı ki... Bir de Almıla...

"Of! Yine..."

Kiok Han'ı g6rebilecek mi?

O kadar yoldan gelip Hun tanhusunu g6rmek her Hun erinin hakkıydı. D6n6şte ona soracaklardı g6r6p g6rmediğini. Bu fırsatın ęıkmasını bekliyordu. Olması gereken en doğru şeyi d6ř6nd6.

"Tanhu seçkiye gelirse..."

Mutlaka gelecekti seçkiye. Bu, onun has ordusuna er seğimiydi.

Sahi seçki nerede yapılacak? Bunca hazırlıkta bunun ihmal edilmesi d6ř6n6lemez ya...

Altın otağın 6n6ndeki dokuz tuğ ve dokuz bayrak, yelin esintisinde dalgalanıyordu. Her bir hareketleri ona bir im verir gibi...

Bu tuğların, bayrakların ardında akına ęıkmayı d6şledi.

G6n batana dek dolandı G6kberk. Bir t6rl6 ayrılmak istemedi oradan. Denk geldiği yerde aş yedi. Serin, tatlı sularından içti. B6t6n ayrıntıları usuna yazdı. Olur ya seçkiyi kazanamazsa, ikinci seçkiye hazırlanırken d6şlerinde olsun ki daha ęok 6zlesin, istesindi 6t6ken Yış'ı.

⁶⁷ Ayguği: Vezir, danışman, 6ge.

⁶⁸ Apa: Bir soyluluk orunu.

Olumsuz düşünmek istemiyordu aslında. İyi de olmuyordu ama en kötüye yüreğini hazırlamalıydı.

Geri döndüğünde dört yoldaşının çadırda olmadığını gördü. Onlar da zamanı gönüllerince değerlendirmek istemiş olabiliyorlardı. Yorulmuştu. Aş zamanına dek dinlenmek üzere uzandı döşegine.

Uyumuş, bir düşe uzanıvermişti. Oradaydı, Kiok Tanhu'nun altın rengi otağının en uzağındaki küçük bir çadırda. Kartal Savaşçısı olmuştu.

Güzel düşler mutlu uykuları çağırıyordu. Yüzünde bir gülümseme ile uyuduğunun farkında bile değildi. Uyandırıldığında ise mutlu olmadı.

“Aş zamanı!”

O akşam hüznün arttı nedense. Aş sonrasında sessizlik, durgunluk, neşesizlik egemendi ortalığa. Od başları erkenden doldu. Bir gece önce konuşmak için yarışanlar, şimdi dinlemeye hazır dılar. Biri çıkıp bir şeyler anlatsın diye bekliyorlardı.

Suskunluk, ruhu boğar uzun sürdüğünde. Ayrılıkların etkisini üsteler. Söylenmesi gereken sözcük yığınları bir yerlerde birikip kalır. Dert olarak yansır, illet olarak doğar. Nedensiz değildir, ama nedenini kimse bilmez, anlamaz.

Kopuz tınısı duyulduğunda, kimse bu ozanın nereden geldiğini, neden orada olduğunu sorgulamadı. Görevini kendince belirleyen gönül erlerinden olan ozanlar, var olmaları gereken yerde olmuşlardı her zaman. Bekleniyorlardı, beklendikleri seslendirilmese de. Ozan, umudu

sesleyen duygularını ortaya dökmeye başladığında, hareketlendi konak yeri. Kıpırdanmalar, yüzlerde gülümsemeler ve umut... Efsunlu tını, doğrudan yiğit yüreklere seslenmiş, her bir ses bir derdi alıp götürür olmuştu.

“Sözle dinlenir yürek, erde demlenir yürek
Kavgaya âşık yürek, derde gamlanır yürek
Tuttuğu yol uğruna, gittiği yol uğruna
Erin düşü uğruna, uyar şenlenir yürek”

Söylenen hepsi içindi, her biri içindi. Hem geneldi hem de özel. Bunu başaran ozandı.

“Sevdaya tutkun yürek, özleme yatkın yürek
Düşlere ortak yürek, acuna katkın yürek
Verdiği söz uğruna, yandığı göz uğruna
Gelecek düşlerini, kurmaya etkin yürek.”

Dostluklar artıyordu aralarında. Kimin kazanacağı, kimin yitireceği bir andan sonra önemli gelmiyordu. Bir savaş anlayışında sürecekti yarış. O an için karşılıklı gelecekler, sonrasında yine birlik olacaklardı.

Ozan, sözlerini birbiri ardına sıraladı ve dahası da beklenirken bir anda susuverdi. Söz mü bitmişti yoksa, başka bir neden! Ama açılmıştı erler. Yeniden anlatılar başladı. Hatta öğütler verildi. Yapmamaları gerekenler söylendi. “Ben olamazsam, sen ol!” tarzı dayanışmalar görüldü. Zamanını belleyip herkes çadırına, döşeyine çekilirken bile sözler tamamlanmamıştı.

Gün ile birlikte hareketlenen erler yeni bir çağrının ardına düşüp hemen hazırlandılar. Aşlarını yedikten sonra

bir çabışın yönetiminde onlu sıralar kurup, diğer bir çabışın ardından yola çıktılar. Seçkinin yapılacağı yere gidiliyordu. İki gün sonraya kesinleşmişti seçki zamanı. Bunun öncesinde yerin görülmesi, bilinmesi ve denemelerin yapılması için seçkiye katılacak erlerin götürülmesi düşünülmüştü.

Aşağılara doğru indiler. Demek ki uygun bir düzlük ayrılmıştı seçki için. Bilindik bir yer olmalıydı. Daha önce de denenmiş ve eksikleri tamamlanmış.

Kısa sürdü yolculuk. Erler sık sık gerileri, ilerileri tarayıp seçkiye kaç kişinin katılacağını anlamaya çalışıyorlardı. Kesin bir sonuç alamaları da beklentilerin üzerindeydi sayı.

Geniş düzliğe ulaşıncaya hazırlıkları gördüler. Yüksek bir izleyici yeri düzenlenmişti. Demek ki ulu tanhu ve Hun uluları bu yükseklikten izleyeceklerdi seçkiyi. İmler, izler, hedef yerleri, bayraklar, yol çizgileri, seçkiye katılacak olanların duracakları yerler, otacıların⁶⁹ yerleri, gözetçi çabışların durakları, aş ve su çadırları... Her şey büyük bir devletin etkisini hissettirecek güzellikte ve düzende idi. Biraz daha yüksekçe yere, izlemeye gelecek budun için de geniş yerler ayrılmıştı.

Çabışlar sardılar seçkiye katılacakların çevresini.

“Ellişerli olarak salacağız sizi. Varın yarış alanına bakın, ancak çok oyalanmayın. Sizden sonra gelecekleri de düşünün.”

Hemen ardından ilk elli eri saldılar. Onlar hızla at sürüp kendilerince kontrolleri yaparken ikinci elli hazırlandı. Sonra üçüncü ve...

⁶⁹ Otacı: Hekim. İlaç yapan ve uygulayan kişi.

Gökberk, sırası geldiğinde acele etmedi hiç. Amacı atını yarıştırmak, koşturmak değildi. Gösteriş hiç değildi. Bunu yapanlar vardı ki amaçları ne denli hazır olduklarını göstermekti. Oysa yarış iki gün sonraydı ve hüneler o gün gösterilecekti. Bugünden gösterinin hiçbir anlamı yoktu. Asıl amaç öğrenmek olmalıydı.

Uygun bir hız tutturup toprağı, engelleri, dönemeçleri tanımayı seçti Gökberk. Ne çok hızlı ne çok yavaş. Çevrede ne var ne yok gözlüyor, neler yapabileceğine dair hesaplar yapıyordu.

“Buradan dikkatli geçmek gerek. Bu çukuru aşmak çok önemli. Bu dönemeçte ezilmemeye dikkat... Atım burada ürkebilir. Burada yığılma olacaktır. Çok er için kayıp burada yaşanacak!”

Genç yaşında edindiğı usta binicilik, ona bu özellikleri kazandırmıştı.

Kısa zamanda işini bitirdi ve yüksekçe bir yere çıkıp alanda yaşananları izlemeye başladı. İçinden bir ses, “Bu işi başaracaksın!” diyordu.

“Tanrı'nın izni ile başaracağım.”

Sonra ikincil mi birincil mi olduğu belli olmayan, birbirinden ayırt edemediğı duygularından diğerine tutkusunu dillendirdi.

“Almıla... Başarırsam da başaramazsam da Almıla!”

Yazgı...

Altı bin yedi yüz elli üç er...
İki yüz dört Kartal Savaşçısı...
Otuz er de bir er...

Başçabışlık edecek orunlu er, çıkıp kalabalığa açıkladı sayıları. Seçkiye katılanlar bu kadar az şansları olmasına üzüldürken, izleyenler ne denli zorlu bir sınav izleyeceklerini düşünüp sevindiler.

Seçki günü...

Gün açtığıında hazırıldılar. Yine sıraya konulup getirildiler seçki yerine. Budun onlardan daha er kalkmış, gelip yer tutmuştu. O kadar kalabalıktı ki, düzeni sağlayacak olan sak erleri bunca çok olmasa büyük zorluk olurdu. Bir tek Kiok Tanhu, ulu hatun, oğlu Künçin Şad, tiginler,⁷⁰ konçuyar, Uluayguçi Guray Apa ve Hun ulularının oturacağı yerler boştu şimdilik. Elbette Kiok Tanhu gelmeden seçki başlamayacaktı. Kulaktan kulağa yayılan söz, onun yolda olduğuydu. Yaklaştığında tuğlar dikilecek, bayraklar yükselecek ve altın örgün⁷¹ kurulmuş olarak hazır, onu bekleyecekti.

⁷⁰ Tigin: Prens karşılığı.

⁷¹ Altın Örgün: Altın taht. Özelliği olan ve hanların oturduğu tahttır.

Biraz uzakta tutulmuştu seçkiye katılacak erler. Sayılarının çokluğu, alana atlı olarak girmeleri karmaşaya neden olabiliirdi.

Birden ortalık hareketlendi. Gevli st orunlu abış, atını onlara doğru sürdü.

“Atlanın. Arda doğru onlu, yan yana sıraya geçin. Düz durun! Ulu tanhu sizi kutlamaya gelecek!”

Bir anda heyecan fırtınası sardı erleri. O zamana dek sıradanlığı aşmayan davranışları bocalamalarla renklendi. Atlanıp sıralandılar. ne geçmek için verilen uğraşı çabışlar engelledi. Araları düzenlediler. Savaşçı ordu alışkanlığı ile çok sürmedi kargaşa. Atlar bile ne olacağını anlamış gibi kıpırdamaz olmuşlardı.

Gökberk ortalarda bir yerdeydi. Kiok Tanhu’yu rahatlıkla göreceğini umuyordu. Bu anıyı obaya döndüğünde anlatacak, vnecekti. ndeki sekilerde, savaşlarda, akınlarda onu görenler öylesine gururlanırlardı ki. Gökberk de onlardandı artık. Sanki bir bilgelik derecesi gibiydi tanhuyu görmek.

Kısa bir beklemenin ardından, al, birbirinin aynı giysileri içinde, görülesi grkemleriyle kara atlara binmiş on br çıkageldi. Görevlerinin bilincinde, taşıdıkları orunun farkındaydılar. Dört bir yanı kolaçan ederek düzene baktıktan ve beğendikten sonra kendilerince yer tuttular erlerin önünde. Bunlar nc brlerdi. Ardından davulların ve boruların sesi duyuldu. Tuğ birliği nden geliyordu.⁷² Gözler o yana çevrildi. Ruhu coşturan bir ses etkisiyle heyecan

⁷² Tuğ Birliği: Mete Han tarafından kurulmuş, dünyadaki ilk askeri mzıka takımıdır.

artarken börülerin arasında Kiok Tanhu görüldü.

Altın rengi bir tören giysisi giymiş, başında altın tacı, ak bir atın üzerindeydi. Önünde dokuz tuğ, dokuz bayrak yürüyordu. Böylesi törenlere alışkın erler ne yapacaklarını, nasıl yapacaklarını, nerede duracaklarını bilerek at sürüyordu.

Kiok Tanhu yaklaşırken, "Tanhu!" diye yüksek sesle bir buyruk geldi. Bunu benzerleri izledi. Zaman geldi, "Tanhu, tanhu, tanhu..." sesi inledi düzlükte. Bir dua gibi yükseldi. Acunun en büyük erkinin gelişi duyuruluyordu. Acunun en güçlü devletinin başıydı gelen. Öylesi bir etki ile esenleniyor, karşılanıyordu.

Kiok Tanhu, yanındakilerle birlikte alana girdi. Bu tip törenlere alışkın olduğu belli erler yer tuttular, yerleştiler.

Buyruk geldi!

Seçki erleri atlarından indiler. Onların sol yanında yere diz vurup baş keserek tanhuyu esenlediler. Yaklaştıkça budun erleri de aynı şekilde saygı sunumundaydılar tanhuya. Bir tek kadınlar, kızlar değiştirmede duruşunu. Hun kadınları, kızları doğurdukları, doğuracakları erlerin önünde ne diz vurur ne de baş keserlerdi. Onlar alabildiğine özgür durarak, çiçekler attılar Kiok Tanhu'nun atının ayaklarına.

Hemen sol yanında oğlu Küncin Şad, sağ yanında ise Uluayguçi Guray Apa at sürüyordu. Diğer oğuş kişileri ise ardındaydılar. Hun uluları onları izliyordu orun sırası ile. Han yortuğunun⁷³ çevresinde al giysili börüler... Hemen

⁷³ Yortug: Maiyet, çevre.

geride ise azımsanmayacak sayıdaki Hun Kartal Savaşçıları'ndan bir birlik geliyordu. Kartal Savaşçıları ordusunun kalanı, diğer yandan dolanıp onlar için ayrılan bölüme doğru yol almaktaydı aynı zamanlarda. Bugüne özel, bir örnek giyinmişler, altın rengi giysileri içinde at sürüyorlardı. Aralarına katılacak yeni erlerin seçkisinde hepsinin hazır bulunmaları töre gereğiydi.

Tam orta yere gelince durdu Kiok Tanhu. Yüzünü seçkiye katılacak erlere döndü. Yüksek sesle kut diledi onlara. Buna karşılık, "Tanhu" diye karşılık verdi erler. Sesler, Gök'ü tuttu.

Alan seçkiye hazırdı. Ulu tanhu altın örgünde yerini almış, oğuşu ve diğer ulular da çevresinde yer tutmuşlardı. Börüler, tanhunun korumasında, Kartal Savaşçıları ise yerlerinde sıradaydılar.

Seçkinin başlaması için bir eksik kalmamıştı.

Yirmi kadar gözcü ve son karar eri, tanhunun önünde at üzerinde sıraya geçip başlamak için izin dilediler. Bunlar sınama boyunca yarışmaları gözetip değerlendirme yapacak kişilerdi. Hepsi yaşını almış, ulu Kartal Savaşçıları idiler. Seçkiyi yönetme hakkı da Kartal Savaşçıları'nındı. Savaşma yaşını geçip, eğitimde görev alan, hak ettikleri Kartal Savaşçısı orununu ve imlerini her zaman taşıyan bu erler, ait oldukları birliğin yücelmesi için, asla haksızlık yapmazlar ve oyunlara girmezlerdi. Çünkü yapacakları yanlışlar, yenilmez savaşçıların geleceğini etkilerdi. Bir kararsızlık anında kendi aralarında oylama yaparlar ve çokluğun dediği olurdu.

Kiok Tanhu sağ elini kaldırıp izin verdikten sonra artık bütün olacıklardan bu yirmi ulu er sorumluydu.

Alanda yeniden dalgalanma oldu. Ulu Hatun da alana gelmişti. Yeri hemen Tanhu'nun yanında hazırlanmıştı. Yüksek yerde oturanlar Ulu Hatun'un gelişini saygı ile karşıladılar.

Yüz kadar Kartal Savaşçısı ortaya çıktı atları ile. Töre gereğince ak, al ve Gök rengi bezler bağladıkları oklarını fırlattılar ki ak dürüstlüğü ve doğruluğu, al uçmaklığa savaşmayı, Gök rengi de Gök'e olan saygıyı bildiriyordu. Böylece seçkilerin başlama kutu tamamlanmış oldu.

Gözcü kurulunun en kocamış eri, yanına daha genç bir er alıp atını seçkiye katılacak erlerin önüne sürdü. O söyleyecek, genç er yüksek sesle duyuracaktı buyrukları. Bir de davul eşlik ediyordu onlara. Dikkat çekmek adına...

Atlarının üzerinde hazır bekleyen seçki erlerinin karşısındaydılar.

Duyuru yapıldı.

"Hun ordusunun göz bebeği, ulu tanhunun has ordusu Kartal Savaşçıları arasına girmek için seçkiye razı oldunuz. Üst üste yapılacak yarışlar, sayısı belli olan Kartal Savaşçıları seçilene dek elemelerle sürecektir. Ne elenen guncun, ne kazanan böbürlensin. Bu yarış Hun erlerinin yenilmezliğine örnek olsun. Hak eden kazansın!"

Erlere heyecanın son yerindeydiler. Bundan sonrası onların gücü, dayanıklılığı ve Tanrı'nın yazgısı ile belirlenecekti.

"Seçkinin ne zaman nasıl yapılacağına, yarışların çeşitliliğine ve gerekli eklemelere bizler, Gözcüler Kurulu

karar vereceğiz. Kararlarımız son sözdür ve değişmez. Ne itiraz ne de karşı çıkmak mümkündür. Bu seçkinin sonunda iki yüz dört yeni Kartal Savaşçısı seçilecek ve kutlu orduda yerini alacaktır. Elbette amaç en iyiyi, en yiğidi, en güçlüyü seçmektir. Tanrı yardımcınız olsun!”

Söz duraklarında, “Tanhu!” diye sesleniyordu seçkiye katılacak erler. Böylece söylenenler onaylanıyordu.

“İlk yarış, erlerin hep birlikte katılacakları engelli, uzun koşudur! Bu yarış bitirebilen ilk üç bin er, ikinci seçkiye katılmaya hak kazanacaktır. Diğerleri elenmiş sayılacaktır.”

Çok zorlu, savaş gibi bir yarış olacaktı. Hız, dayanıklılık, engel aşma yetisi, atın gücü, sürücünün ustalığı... Daha nice özellik bir araya gelecek, uzun, engelli, zorlu yol aşılacak, yeniden alana dönebilenler içinden ilk üç bin atlı ikinci seçki için hazır olacaktı. Çoğunlukla bu yarış tamamlayabilenler zaten ancak bu kadar olabiliyordu. Çünkü zaman zaman daralan koşu yolunda atlar birbirine giriyor, birbiri üzerine yığılıp kalıyordu. Engellerde de takılan, atından düşen sürücü sayısı çok oluyordu. İtiş, kakış, öne geçme uğraşı çok erin saf dışı kalmasına neden oluyordu.

Bir anda altı bin yedi yüz elli üç er ileri fırlayacak, hem engelleri aşmaya hem de birbirlerini geçmeye çalışacaktı.

Atlar yarışın farkına varmış, oldukları yerde eşinmeye başlamışlardı. Bir an önce koşmak ister gibiydiler.

Yarışçıların yer tutma çabası içinde hem uzun hem de geniş bir hat oluşmuştu. Daha fazla beklemek yaralanmalara ve eksilmelere neden olabilirdi.

Gözcü başının imi ile bir anda ileri fırladı atlılar.

Sanki akındı. Sanki savaştı. Öylesine büyük gürültü çıkmış, görülesi bir durum olmuştu ki, yerden kalkan tozlar Gök'ü bulandırmış, ne olduğu bir an için anlaşılma- z duruma gelmişti. Hız ve ustalikle açılmalar olduğunda, yerde yüz kadar erin yattığı, atlarının debelendiği görüldü. Yardıma koşanlar oldu. Ancak asıl amaç yarışı sürdürmek ol- duğu için artık yarış dışı kalanların üzerinde fazla da durulmadı. Her yarışta olduğu gibi arkadan yüklenenler olmuş, önde yer tutanların ileri atılmakta gecikmesi ile böy- lesi bir kaza ortaya çıkmıştı. Yere düşenlere takılanlarla iş iyice karışmıştı. Çok er seçki dışı kalmıştı.

Yarış sürmekteydi.

Bir anda hızla ilerleyip, belirlenen yerin önünde iyi yer tutma yarışına girmişti erler. Bu sırada yeni bir itiş kakış oldu ve birçok er daha atından düştü.

En kötüsü gerçekleşiyordu kimileri için. Daha başla- madan saf dışı kalmak... Görevliler hemen bu erleri ve at- larını hat dışına çıkarttılar ki geride kalan başkalarını da engellemesinler.

Yol boyunca uygun yerlerde duran gözcüler, töre dışı hareket edenleri doğrudan seçki dışı bırakmak için bekli- yorlardı. İm verilen kişi yarıştan çıkmazsa oklayıp yaralama konusunda buyruk almışlardı. Töre, eksiksiz uygulanı- yordu.

Gökberk, altındaki Atbaş'ın armağanı Doru At'a güve- niyordu. Onu çok kez denemiş, iyi eğitmişti. Çok hızlı ve

güçlü bir attı. O nedenle başlarda olma ve yaralanma ihtimali yerine geride kalmış, kendisi gibi düşünen az sayıdaki erle birlikte sonradan atak yaparak öne geçme yolunu denemeyi seçmişti. Hem uçmaklık ulu atası, hem de atası ve daha önce seçkiye katılan oba erleri ona bunu önermişlerdi. Oysa onunla gelen dört yoldaşı yarışın heyecanı ile olsa gerek illa da ileride olmak için fırlamışlar, sıkışıp kalmışlardı.

Ulu atasının sesi kulaklarındaydı.

“Geride dur! Acele etmeye gerek yok. En başta durmak için uğraş verenlerin çoğu yarışı bitiremez.”

Bunu söylemişti Gökberk ve yoldaşlarına.

Gökberk daha başlangıçta açıktan at sürmeyi seçmiş, bunda da iyi yapmıştı. Gerilerdeydi, ama yara almadan başlamıştı yarışa. Önünde çok, ardında az sayıda atlı vardı. İlk dönemece kadar epeyce kişiyi geçmeli, ancak keskin dönemeçteki kayma ve sıkışma durumunu da dikkate almalıydı.

Gökberk atını zorluyordu. Doru At da buyruklara uyuyor, kanat takmış uçuyordu. Geçtiği her er Kartal Savaşçılığı için bir adımdı.

İlk dönemece gelindiğinde yol daraldığı için yeniden yığılmalar yaşandı. Öyle ki bazı atlar buyruk dinlemeyip yüz geri ettiler. Yakında bulunan gözcü, hemen saf dışı bıraktı onları. Atına buyruğu geçmeyen er, Kartal Savaşçısı olamazdı.

Atını son anda yıkılan atlıların üzerlerinden atlatıp yığına takılmaktan zor kurtuldu Gökberk. Öylesine zorlanmıştı ki neredeyse düşü orada sona erecekti. Ter basmış,

derin bir nefes almıştı. Bu işte en küçük bir dikkatsizlik, sonu hazırlıyordu. Önündeki düzlükte bir miktar daha atlı geçerek öne doğru hamle yaptı. Bir sonraki çamur engeline kadar zaman ve sıra kazanmalıydı.

“Haydi!” dedi Doru’ya. “Beni yarı yolda koma!”

Yeniden yel gücünde bir koşu başlattı. Bu sırada beş yüz kadar eri geçtiğini hesapladı Gökberk. Demek ki önünde dört bin civarında er kalmıştı. Bu onu sevindirdi. Daha yolun başında sayılırdı ve...

“Atımı çok fazla zorlamama gerek yok!”

Öyle yaptı. Çamurlu bölgeye kadar daha fazla zorlamadı atını. Çünkü çamur önemli bir engeldi. Orada da pek çok kişinin yarış dışı kalması kaçınılmazdı.

Yakındaki bir ırmaktan su alınmış, araziye salınmıştı. Yumuşak toprak kabarmış, çamur haline gelmişti. Orada hız kesmek, atı sakinleştirip buyruk dinlemeziğine engel olmak gerekiyordu. Burada en önemli iş atın üzerinde durmaktı. Engelin hemen yanında bekleyen gözcü, atının üzerinde kalamayanı hemen imliyor, yarıştan atıyordu.

Çamura çok dikkatli girdi Gökberk. Şöyle bir gözleyip en uygun yeri seçti ve ilerledi.

Çok güç olmuştu çamur engeli. Çamurla boğuşmuş, batıp çıkmış, atını yüreklendiren buyruklarla ancak karşıya ulaşabilmişti. Derin nefeslerle dinlenmeye çalışıyordu. Atı da yorgun düşmüştü. Geriye baktığında çok sayıda sürücüsüz atın çamurdan çıkma çabasını gözledi. Birileri yardım etmezse çoğu orada kalırdı. Ancak yardım için son erin çamurdan geçip çıkması gerekiyordu.

Gökberk zaman zaman zorda kalan erlere denk geliyordu, ancak onlara yardım edemiyordu. En küçük bir destek hem kendisinin hem de yardım ettiği erin yarıştan atılmasına neden olurdu. Orada düşlenen, en sağlam, en güçlü, en dayanıklı erleri seçmekti.

Yeniden düz koşuya başladı. Üç yüz kadar eri daha geçti Gökberk.

Sıra sudan geçmeye gelmişti. Hızla akan ırmağı karşıya geçeceklerdi. Bundan sonra yalnızca iki büyük engel kalıyordu.

Doru At hızla suya daldı. Büyük bir mücadele başladı akıntı ile. Karşıya doğru yüzerken yine pek çok atın sürücüsüz, pek çok erin de atsız kaldığını gördü. Su ile savaşı, düşündüğünden uzun sürdü. Yanlış bir hareket, yukarıdan, olanları dikkatle gözleyen gözcü tarafından dışlanmasına neden olabilirdi. O nedenle çok dikkatli hareket ediyordu.

Sonunda karşıdaydı. Çok yorulmuş, üstelik sırlıslık olmuştı. Güneşin varlığı bile üşümesini engellemiyordu. Şimdi bir de hızlı koşu başlayacak, yelin etkisi ile daha da etkilenecekti. Atı, başını sallayıp kurumaya çalışırken kulağına seslendi.

“Üzgünüm Doru! Bu yarış bitene kadar durmak, dinlenmek yok!”

Oysa hemen şuraya uzansa, derin bir uykuya dalacağıнын farkındaydı.

Oyalanmaması gerekiyordu. Çünkü düzlüğün ardından tırmanış vardı önünde. Düzlükte bir miktar daha atlıyı geçerse tırmanışta acele etmesi gerekmezdi.

Koşuya başladı Doru At.

Tırmanış yerini önceden yaptığı gezi sırasında çok iyi incelemişti. Eğimi, yönü, keskinlikleri... Buna göre kurdu düzenini.

“Haydi Doru! Burayı da aşarsak...”

Öne doğru eğildi. Dizginlerini gevşetti ve yüklendi.

Böylesi çıkışlarda, aşağıdan bakınca doruklar aşılmaz gibi görünür. Bitmek bilmez bir tırmanışın etkisi can sıkıcı olur. Tek dayanak sabırdır. Öylece atı bir sağ yana, bir sol yana sürmek, dimdik çıkmamak asıl yapılması gerektir. Yoksa at çabuk kesilir. Çıkmamakta direnir. Bu iş de büyük ustalık ister.

Bu ustalığı gösterdi Gökberk. Çok geçmedi zirveye çıkması. Çıkıştan sonra iniş de büyük ustalık istiyordu, çünkü çıkarken yapılanın tersi yapılmalıydı. Hız çok iyi ayarlanmalı, kaymalara fırsat verilmemeli...

Sonunda yeniden düzlükte. Geriye dönüp bakınca bir-biri ardına inişe geçenleri gördü. “Durmak olmaz!” diye düşündü ve sürdü atını. Yer uygundu. Ağaçlı engellere gelinceye kadar birilerine yetişmeli ve geçmeliydi. Hangi sırada olduğunu bilmiyordu. En kötüsü, bunca zorluktan sonra ilk üç bine girememekti.

“Haydi Doru! Davran!”

İki yanda iki gözcü, yarış bitirenleri sayıyorlardı. Gökberk çizgiyi geçtiğinde, “İki bin yüz on!” dediler. Kazanmıştı ancak durumu çok da iyi değildi. Ondan daha iyi at süren iki bin yüz dokuz er vardı demek ki.

Kazananların yanına doğru sürdü atını. Obasından birlikte geldiği yoldaşlarından kazanan var mı diye bakındı.

Yoktu. Üzöldü. Umudu geride kalanlardaydı. Belki onların içinden çıkardı yoldaşlarından birileri. Çıkışa yakın yerde bekledi. Her gelene umutla baktı.

Hayır! Bir tek o kazanmıştı. Onunla birlikte gelen dört er ilk yarışta elenmişlerdi.

Yarış sona erdiğinde, güneş tepeye ulaşmıştı. Er bitirenler daha fazla dinlenme imkânı bulmuşlardı. Sonradan gelenler ise az. Konuklar, izleyenler aş sunumunda karınlarını doyururken seçki erlerine böyle bir şans verilmiyordu.

Onları ikinci sınav için hazırlanan alana aldılar. Şimdi Hun erinin en önemli pusatı olan yay kullanmadaki üstünlük denenecekti.

Hun erinin olmazsa olmazıydı yay. Savaşlar bunun üzerine kurgulanırdı. Öncelik, hedefi uzaktan vurmakla başlayacaktı. Her erin bir tek atış fırsatı vardı bunun için.

Bu ilk yay yarışıydı.

Yaklaşık üç yüz adım uzaklıktan tek atış...

Bunun için altı yüz adım öteden atlar dörtnal koşturulacak, üç yüz adıma gelince verilen im ile bir tavşan postu vurulacaktı. Zorlu bir tek atış... Vuramayan elenecek, vuranlar ise bir sonraki seçkiye geçeceklerdi. Üç bin erin ne kadarı bu bir tek atışla talihlerini sürdürecektlerdi, onu merakla bekliyordu izleyenler.

Kiok Tanhu, yay konusunda yiğitliği bilinen, başarıları destanlaşan bir kişiydi. Onun gençliğinde başardığı atışı yapan çıkmamıştı bugüne dek. Adını aldığı yarış hâlâ dillerdeydi.⁷⁴ O da büyük ilgi gösteriyordu yarışa. Erleri ince-

⁷⁴ Bakınız, *Mete Han'ın Oğlu Kiok Han* adlı kitabım.

liyor, yay tutuşundan at sürüşüne değer biçiyordu. Bunu da yanındakilerle üleşiyordu.

Başlama imi için Kiok Tanhu'dan izin alındı yine. Alandaki başçabış ortaya gelip erleri gözledikten sonra buyrukladı yarışı.

Yan yana, aralıklarla yirmi direk dikilmiş, bu direklerin aynı yerlerine aynı büyüklükte tavşan postu gerilmişti. Yan yana yirmi er birlikte at sürecektir, belirtilen üç yüz adıma gelineceklərini salacaklardı. Onlar koşuya başlar başlamaz ikinci, üçüncü yirmilikler ardına at koşturacaklardı.

Bir tek atış... Kazanmak için bir tek isabet, yitirmek için de bir tek yanlış yetecekti. Böylesi bir sınamaya başka hiçbir ordunun erleri cesaret edemezlerdi. Başarılı olamazlardı. Hun erlerinin ustalığı daha en başında kabul edilmiş gerçektir.

Seçki başladı.

Sırası gelen yirmi er atını koştururken, ilerlerken, yaylarını gerip ok sürerken ve oklar hedefe yönelirken; bütün izleyenler, her bir adımda başka bir ses ile duyuruyorlardı hislerini. En sonunda da başaranlar için yürekten alkış sözleri, yitirenler için üzüntü nidası ekleniyordu. Alanı göremeyenler bile bu seslerden anırlardı olanları. Seçki erlerinin ne itirazları ne de ikinci bir deneme dilekleri olmadığı için oku hedefe ulaşmayan, elendiğini kabul edip, eliyle budunu esenleyerek terk ediyordu alanı. Elbette üzgün oluyorlardı, ancak yazgılarına da razı oluyorlardı.

Yine sonlardaydı Gökberk. Öncelik arayan itiş kakışın

içine girmemiş, gerilerde kalıp olanları izlemeyi, kendini hazırlamayı seçmişti. Birlikte at süreceği yirmilikte tanıdığı kimse yoktu. Bu da sessizce beklemeyi sağlıyor, ruhunu dinç tutmasına yardımcı oluyordu.

Hemen bütün erlerde olan korkular onda da vardı.

“Ya atım tökezler de hedefi şaşarsam, ya yayım beni yolda bırakırsa, ya aniden bir yel çıkıp... Ya elim tutulur, parmağım takılırsa...”

Nedense olumsuz düşünceler daha etkin oluyordu. Okun yaydan çıktığı o dönülmez ana kadar ne olacaksa olacaktı. Heyecan öylesine sarıyordu ki bedenini. Zaman zaman titremelere de engel olamıyordu.

Sıra onun yirmiliğinde.

Ortada bir yerde...

Bekledi, im geldi!

“Haydi Doru!”

Burada öncelik önemli değildi. Her şeyi zamanında yapmaktı önemli olan. Duruk Tagay'ın armağanı yayı sol omuzuna asmıştı. Okluğu da eyerin sağ yanında... Yaklaşıyordu çizgiye. Tam zamanı... Dizginleri eyerinin köpcüğüne⁷⁵ hızla sardı. Yayını omuzundan çekip sol eline geçirdi. Bir tek ok çekti okluğundan. Hızla yerleştirdi yaya, gerdi!

Bütün bunlar bir anda yapıldı.

“Şimdi!”

“Bekliyorum!”

Almıla'nın sesi! Tam o anda, kulağının dibinde...

⁷⁵ Eyer köpcüğü: Eyerin önündeki çıkıntı.

“Bu kız efsunladı mı beni? Yoksa bir kam gücümü taşıyor?”

Saldı okunu. Artık bundan gayrisi yazgının işi! Gözlerini yumdu. Alışkanlıkla yayını omuzuna takıp dizginlerini eline aldı. İzleyenlerin seslerine kulak verdi ki övgülerin yirmi erden hangisine dair olduğunu seçmeye çalıştı. Atını iyice yavaşlattı. Hedefe bakmaya korkuyordu.

Çabışbaşının buyruğu...

Açtı gözlerini. Önce gülümseyen Almıla'nın yüzü! Sonra da çabışbaşının olumlu imi. Vurmuştu hedefi. Sevincini belli etti ki atını şaha kaldırdı. Doru böylesi buyruklara hazır...

Bin yedi yüz elli er, gün batana dek süren tek vuruşlu yarışta başarılı oldular.

Gökberk, aş zamanı, beklemekten, düşünmekten, heyecandan oluşan yorgunluğu hissederek yedi aşını. Birlikte geldiği dört yoldaşı ona eşlik ettiler. Övgüler düzdüler kazanan kandaşlarına.

“Biz gidelim!” dedi biri.

“Neden?”

Gökberk, onların kalmasını, zamanı onlarla üleşmeyi dilerdi. Oysa erlerin yürekleri öylesine duru ki!

“İşimiz bitti. Bunca kalabalık edip yük olmaya gerek yok. Yarın gün batımında yola çıkacağız. Bugün bir fırsattır deyip Ötüken Yış'ı son kez dolaşacağız. Geceyi de orada geçireceğiz. Bu fırsatı bir daha bulamayız. Sen, muştı gönder yurda!”

Haklıydılar. Onca kişi vardı ki hizmet bekleyen. Orada

kalıp kalabalık etmenin anlamı yoktu. Üstelik seçkiyi yitirmenin verdiği burukluk, onlara yurtlarını daha fazla özletiyordu.

Aş yerken olanları andılar yeniden. Neden, nasıl yitirdiklerini... Gökberk'in bundan sonraki talihinin ne olacağını.

"Aslında sen varken bizim gelmemiz yanlıştı. Ki sen obamızın en iyisi!"

Övgüler onu mutlu etse de yitiren yoldaşlarının hüznü katılınca...

"Daha yolun başı! Bakalım nice yarış çıkacak karşımıza!"

Kut ile yolculadı yoldaşlarını. Esenlik gönderdi obasına, uruğuna.

Artık bir başınaydı.

Sakinleşmiş buldu çadırını. Demek ki yoldaşları gibi düşünüp er zamanda yola çıkanlar olmuştu. Yorgundu Gökberk. Yarın iyilerin içinde en iyi olmak için savaşmak zorundaydı, üstelik bugün yapılan seçkiyi kazananlar beklediğinden çoktu.

Hemen uzandı döşegine.

Uyudu.

Güzel bir düş...

Almıla, "Bekliyorum!" dedi yine düşünde. Güzel kara gözlerini, gözlerine dikerek, "Bekliyorum! Gecikme!"

Usuna mı daha fazla yapışmış, yüreğine mi?

Ulu atasını da görmesi ne büyük kut. Övdü onu.

“Sen bir ilksin uruğumda. Ulu atalarımız adını sesle-
yip Gök’e yayıyorlar. Kartallara eş ol!”

Er zamanda uyandırıp aŗa seslediler. Bugün büyük
gün.

“Tanrı’nın dediği olur!”

Kartal Savaşçıları...

Daha da zoru...

“Er olmak, en zoru!”

Bin yedi yüz elli er...

Her birine elli ok verildi, okçuluktaki ustalıklarını sergilesinler diye.

Bu kez onlu oldu sıralar. On direk üzerine iki ayrı hedef konuldu. Biri altta biri biraz daha yukarıda... İki bin adımdan atlarını sürmeye başlayacaklar. Sekiz yüz adıma geldikten sonra serbestçe üstteki hedefe ok salacaklar. Hem hızla hem de isabetle, durmadan... Bu ok salışı iki yüz adıma kadar sürecek. Ardından iki yüz adıma gelince atlarını yüz geri edecekler. O durumda dörtlüye giderlerken bu kez geriye dönerek, yalnızca Kartal Savaşçısı olabileceklerin, yalnızca Hun erlerinin başarabildiği, uzun yıllar önce Teoman Tanhu çağında, Kırgı⁷⁶ adlı bir yiğit savaşçının başarıp adını verdiği hareketle, alttaki hedefe ok salacaklar. Okları bittiğinde, hakları da bitecek. Önce üst hedefteki, sonra da alt hedefteki oklar sayılacak. En iyi hedef vuran

⁷⁶ Kırgı Yiğit ile ilgili destansı bilgiler için bakınız *Hun Devletinin Kurucusu Teoman Han* adlı kitabım.

beş yüz er bir sonraki sınama için seçilecekler. Diğerleri elenecekler.

Çok zorlu bir seçki daha!

Her bir hedef için bir gözcü çabış görevlendirildi. Zorluk içinde hak yenmemesi için kurallar çok net konuldu. Hedef vuranlarda eşitlik olursa, Kırgı vuruşu ile yapılan atışlar öncelik kazanacaktı.

Bu kez hedefleri daha yakından görüyordu hem Kiok Tanhu ve yanındakiler, hem de izleyen budun. Bir anı bile kaçırmak istemiyorlardı. Bu seçki ile yarıdan çoğu elenecekti seçki erlerinin. Sonrasında, sona ulaşmak için yalnızca bir adım kalacaktı.

En önemli sınama bu sınamaydı, en zorlusu da.

İlk on eri belirledi çabışlar. Sonra da diğer sıraları seçtiler. İm verildikten sonra beklemek, oyalanmak yasaktı. Bunu yapan hemen seçki dışına atılırdı.

Yine Kiok Tanhu im verdi ki seçki başlasın.

Seçki bir yana, görülesi bir durumdu olanlar. Nice budun böylesi bir şölen için neler vermezdi. Erler hızla fırlıyorlardı çabışın buyruğunu alınca. Yaklaşıyorlar, ok salmaya başlıyorlardı. Ardından dönüş... Bir kişi çizgiyi geçerse dönmeden, hemen çıkarılıyordu dışarıya. Bu nedenle daha önceden geri dönmeye çok dikkat ediyorlardı. Üstelik atı durdurmak da yasaktı.

İleri at sürüşte oklar hedefi daha fazla buluyordu, Kırgı atışında daha az... Sıralar eriyor, her onludan sonra hedefteki oklar sayılıyordu. Seçkiyi tamamlayanlar beklentiler

içinde sorgucu, henüz katılmayanlar ise daha umutlu ve heyecanlı... Budun ise gördüklerinden mutlu...

Kiok Tanhu gülümsüyordu. Bu kutlu erler onun erleriydi. Bu yiğitler güvendiği, acunu buyruğuna almasını sağlayan erlerdi.

Gökberk, bu kez de orta sıralarda yer tutmuş, atının boynunu okşuyor, ona güzel sözler ediyordu. Bir başına başaramazdı seçkiyi. Atı onun yardımcısı, her şeyiydi. Yapaçağı bir yanlı, bir tek buyruk dinlememek her şeyi sonlandırırđı.

İm geldi. Şimdi sıra, onun içinde bulunduğu onlukta...

Gökberk atını sürdü. Hızla yaklaştı ilk çizgiye. Ok salmaya başladı. Otuz oku bu gidişe ayırmıştı. Saldı hepsini, dönüşte kalan yirmi okunu Kırgı vuruşu ile atının üzerinde geri dönerek gönderdi hedefe. Zaman hızla geçmiş, seçkiyi tamamlamıştı. Şimdi sonucu öğrenmek ve başarıp başaramadığını beklemekte görevi. Yazgı, yay ve okla yeniden yazılmıştı.

Çabışlar hedefteki okları saydılar.

“Üst hedefte yirmi dokuz, alt hedefte on altı...”

Daha önce duyduğu sayılara göre oldukça iyiydi durumu. Ancak yine de kendisine kızdı boşa ok saldığı için.

Yarışın heyecanı, sesler...

Övgüler alıyordu. Yürekten alkışlar adı ile birlikte duyuluyordu. Bir erin adını kalabalıklar seslendiriyorsa, bu çok iyiye imdi ve kutluydu. Adı bellenen bir seçki eri olmuştu Gökberk. Kendine güveni gelmişti.

Hun erleri kendilerinden öncekileri geçince sevinir-

lerdi de bir sonrasında onları geçen olunca zlmezlerdi. Erin erden üstünlüğü vnlerini artırır, yarın akın yoldağı olacakları bu kiğilerden gurur duyarlardı.

Görevini yapmığtı Gökberk. Atını bağlamığ, bir gölgede dinlenmeye ekilmığti. Belki gün yetmeyecekti yarığın tamamlanmasına, belki yetecekti. Yorgundu. Dğnmekti asıl yorgunluk nedeni. Birdenbire içine, “Ya kazanamazsam!” korkusu dğmğ, az önce olan güvencini yitirmiğti. Yurduna dönmek ve uruğuna, “Kazanamadım” demek o kadar da zor değildi. Asıl zor olan...

“Almıla!”

Almıla gibi bir kıza seçki yitirmiğ bir er olarak layık olmak mümkün değildi. Bunu hissediyordu. O, sıradan bir ere bağlanacak, onun evdeği olacak bir kız değildi. Seçkiyi yitirirse, Almıla’yı da yitirirdi. Bu ihtimal usunu bağından alıyordu.

Artık Almıla’yı yitirmekten korkuyordu.

Nasıl bir içti yüreğine dğen ki artık daha sık duyuyordu özlemi.

Acı gibi bir Şey, ama değil. Kor gibi, od gibi ama...

“Değiğik!”

Almıla’nun kendisi zaten değiğik.

“İncecik! Onun belini...”

Bu dğnce tutkusu ile yarığa girerse bağaramaz. Usundan atmalı.

“Hadi, er kiği isen at da görelim!”

Karđısında Almıla! Kara gözleri akmak akmak. Fetan bir gülümseme yüzünde. Meydan okuyor.

“Hadi at da göreyim!”

“Atarım!”

Yaşın vurmuş, rengi diğerine göre biraz daha koyu olan güçlü bacağında bir sızı duydu. İlk kez oluyor bu. Neyin nesiye... Yaşın vurduğunda acıyıp acımadığını hatırlamıyor, ama şimdi acıdığından emin.

Sanki, “Bana iş düşecek” hatırlatmasında.

Bir de yürek sızısı...

Fettan gülüşlü Almıla.

“Hadi at yüreğinden. Usundan sil beni. Görelim ne er olduğunu!”

Bu kız deli. Bu kız...

“Hoş, güzel, alımlı... Almıla...”

Kazanırsa, izin dileyecek. Kartal Savaşçıları’na has giysileri içinde, borkündeki kartal tüyünü göstere göstere varacak yanına.

“Seni almaya geldim, Almıla!”

Nasıl da uydu. Güldü kendi kendine Gökberk. Uyanırken gördüğü düşe öylesine kaptırmış ki kendini. Yakınlarda birileri gördü onun bu durumunu. Birbirlerine gösterip, onlar da güldüler. Onların güldüğünü görünce utandı. Aldırmaz görünse de aldırıyordu. Kızacak değil ya. Yanlışı yapan o.

“Ah Almıla! Bütün suç sende.”

“Hadi sil benim adım yüreğinden.”

Düşte bir kişi ile konuşmak, er kişinin işi mi?

Neler oluyor Gökberk’e?

Gün batmadan yarış tamamlandı. Kazanan ilk beş yüz erin adı okunmaya başlandı. Büyük güne yalnızca bir adım

kalmıştı. Yarın birileri için yaşamın yeni bir sayfası açılacaktı. Her er yarını yaşayıp umudunu sürdürmek için heyecanla ve sessizce dinliyordu okunan adları.

İlk yüz geçti, Gökberk'in adı okunmadı.

Yeni okunan her ad, yeni bir sevinç gösterisinin, ardından okunacak ad da yeni beklentinin imi oluyordu.

İkinci yüz geçti, yine okunmadı Gökberk.

İçinden bir duygu, kazandın diyordu. Tahminler, gördükleri, duydukları bunu sesliyordu, ama yine de adını duysa...

Bir duysa...

Sonunda iki yüz sekseninci er olarak geçti adı.

Büyük başarıydı. Alkış alan bir başarı. En gençlerden biriydi, ilk kez katılıyordu seçkiye ve bu adımı da geçmişti. Mutlulukla sıçradı havaya. Bir başına raks etti. Çok da abartmadı. Sonrasında atına anlatmaya gitti başarısını. Yarın yine onunla, yine onun desteği ile yarışacaktı.

Okunmalar bitmiş, umudu tükenenler çekilmişti ortalıktan. Son kalan beş yüz er daha bir heyecanla sarılmışlardı zamana. En baştan yitirmek ayrıydı, sona bir kala yitirmek ayrı.

Aş yerken bir isteksizlik, kırmız içerken bir geri durmak, yalnız kalmaya çabalamak, düşünmek, düşünmek... Sona kalanların ortak duruşuydu. Dua ediyorlardı durmadan. Yağışlar adıyorlardı.

Gökberk garip bir rahatlama içindeydi. Heyecanı durulmuş, karşısına Almıla kurulmuştu. Bu kez hüznün vardı gözlerinde. Ayrılırken okuduğu hüznün gibi bir hüznün.

“Kazan bu seçkiyi!”

“Elimden geleni yapacağım.”

“Elinden gelmeyi de yap! Başar!”

“Tanrı’nın dediği olur! Yazgı!”

“Yazgıyı kendin yaz. Ersin. Göster gücünü!”

Bu kız deli edecekti onu. Ettiği büyük sözlere bakınca...

Oysa konuşan kendisi, düşünde Almıla’ya güç yükleyen kendisi...

Kendine kızan kendisi...

“Usumu mu yitiriyorum ben? Nedir bu çektiğim dert?”

Sahi neydi adı bu duygunun? Ne olmuştu da?

“Efsunladı beni. Bu kız, yoksa...”

İşte yine karşısında. Uzun saçlarını ortadan ikiye ayırmış, yandan yandan bakıyor. Garip bir etki sunumundaki anlatımı bir değişik.

“Ya, kazanamazsam!”

“Kazan!”

“Tamam da, kazanamazsam!”

Bunun cevabı yoktu. Gidemez miydi yanına? Onu kabul etmez miydi?

“Buna hakkı var mı?”

“Onun her şeye hakkı var!”

“Bu nasıl sevdandı ki?”

Şaşırdı ettiği söze.

“Sevda mı? Bu mu? Böyle mi?”

Uyuması gerekiyordu. Dinlenmesi, güçlenmesi...

Yarın ki seçki gösterisi, beğendirme üzerineydi.

Hun Kartal Savaşçısı, sıra dışı bir er olmalıydı. O güne dek denenmemiş bir gösteri sunmalıydı izleyenlere. Gözcü heyeti oy birliği ile bu gösteriyi beğenmeliydi. Baştan itibaren sırası gelen ortaya çıkar, atı ile hünerini sergilerdi. Beğenilen kazanmış demektir. Hemen o an, hünerinin ardından adı anılarak Kartal Savaşçısı duyurulurdu. Sonrasında eğer beş yüz erin tamamı hüner göstermeden sayı tamamlanırsa, diğer erler elenmiş olurdu.

Töre böyleydi ancak her zaman böyle olmazdı. Kararların en sonda verilmesi çoğunluktaydı. Yine de hak geçmesin diye ad çekilirdi sıra belirlenirken.

Geniş bir alan, çevrede hedefler...

Başlama imi Kiok Tanhu tarafından verildi.

Zaman, hüner gösterme ve bunu beğendirme zamanıydı.

İlk erin üçüncü kez seçkiye katıldığı söylenmişti tanıyanlarca. Yaşını almış, deneyimli bir erdi ya, rahatlığı da dikkat çekiyordu.

Atını hızla ortaya doğru koşturdu. Bir anda sıçrayıp eyerin üzerinde iki ayağı üzerinde yükseldi ve ayağa kalktı. Övgü aldı bu duruşu ile. Sonra yine oturdu, bir ok çekti okluğundan. Yayına sürdü. Bu sırada atı alanın sonuna ulaşmıştı. Uсталıkla geri çevirdi atını. Yeniden çıktı eyerinin üzerine ve hedefe saldı okunu. Çokça alkış aldı yaptıkları.

Güzel, etkin, güçlü gösteriler... Birbiri ardına sunulan hünerler... Erlerin sonu gelmez savaşımı... Kendilerini be-

ğendirmek adına her türlü tehlikeyi göze almaları...

Hun ordusunun en güçlü, destanlara konu olmuş savaşçı birliğine girmek içindi bütün bunlar. Seçilmişlerin seçilmiş olması içindi. Atla aynı olmuş, atına yapışmış erlerin olmadık hünerleri heyecan içinde bırakıyordu budunu. Zaman zaman ayağa kalkıyorlar, haykırıp destek veriyorlardı.

Kiok Tanhu'nun ad aldığı oyunu deniyordu kimisi. İki oku birden hedefe yollamaya çabalıyordu.⁷⁷ Kimisi ardı ardına nefessiz ok salmayı ve hedefi vurmayı... Atının üzerinde ayağa kalkan, sağa, sola, geriye dönüp hedefi bulan oklar salan, atına ters binen, yatan, yeniden kalkan... Kargısını, kılıcını ustalıkla kullanan... İki atla çıkıp, ha bire at değiştiren... Dört nal giden atın üzerinde giderken diğer ata sıçrayan...

O kadar hatasız, düzenli, etkin ve güçlüydüler ki...

Her biri bir ordu gibi...

Çok beğeni alanlar, daha az beğeni alanlardan ayrılıyor, imleniyordu. Sayı gittikçe tamamlanıyor, ama seçki de zorlaşıyordu.

Talihsizlik... Çok alkış ve övgü alan bir erden sonra sırası geldi Gökberk'in. O er hemen seçilmiş, Kartal Savaşçısı olduğu muştulanmıştı. Onun becerisi unutulmadan Gökberk ortaya çıkmıştı. Eğer daha güçlü bir iş yapamazsa, elbette silik kalacak ve elenecekti. Biraz tedirgin çıktı seçkiye.

İm verildiğinde, yavaşça kulağına eğildi Doru At'ın.

⁷⁷ Bakınız, *Mete Han'ın Oğlu Kiok Han* adlı kitabım.

“Beni yolda koyma yoldaşım! Almila’ya boynu eğri gitmeyeyim!”

Artık şaşırıyordu kendisine. Almila, obasından, uruğundan öne çıkıvermişti. Üstelik bu ona tuhaf gelmiyordu. Ağırdan sürdü atını alana. İzleyenler bu genç erin adını daha öncesinden bellemişler, hüner olarak göstereceklerini merakla bekliyorlardı.

Gökberk gittikçe hızlandırdı atını. Hızla elindeki yayına ok sürülmüş olduğunu gördüler. Hızını açıklıyordu yaptığı, ancak o kadar da önemli değildi. Benzerleri daha önce yapılmıştı. Derken önce eyerin üzerinde ayağa kalktı ki, bu da önemsenmedi. Birdenbire tek bacağına kaldırdı eyerden. O, yaşın vurmuş güçlü bacağına üzerinde, tek bacakla durarak ilk kez yapılan bir gösteriye şekil verdi. Bu durumda atı koşarken okunu saldı hedefe. Tam göbeğinden vurdu. Duruşunu değiştirmeden tek ayak üzerinde dolandı alanda. Övgüler yükseldi adı seslenerek. Gülümsedi yalnızca. Aniden çöktü eyerine. Bu kez daha değişik bir oyun deneyecekti.

Bir anda yok oldu eyerin üzerinden. Nasıl etmişse, atın altına geçmiş, tek bacağı ile eyere askıda kalmıştı. Elbette yine o yaşının güçlendirdiği bacağı ile. Öylece koşarken aniden eyerine yükseliyor, yayında oku hazır oluyordu. Okunu salıp yeniden atının altına dolanıveriyordu. Artık çoşku içinde ayaktaydı budun. Bu inanılmaz gösterinin sahibine övgüler düzüyorlardı.

Yaşın yemişti. Nedeni değil sonucu önemliydi.

Yaşın yemiş bacağındaki gücü kullanıyordu, bu da sonucu etkiliyordu.

Bununla da yetinmedi Gökberk. On kadar ok salımı ardından yeniden eyerinin üzerinde görüldü. Yine ok salacaktı hedeflere ama bu kez yaşın yemiş sağ bacağına atına dolayacak ve yan duracak, atının yan tarafında dimdik olacak ve durmadan ok salacaktı. O güçlü bacağıydı bunu sağlayan. Bu da yeterince alkış alınca, bu kez atını ısılıkla yönetmeye, bir sağ yanında, bir sol yanında inip yeniden ata binerek yine az görülür bir hünere başladı.

Bunun da yeteceğini düşünmediği için yeni bir oyuna yöneldi. Atını dörtmal sürüyordu. Aniden sağ yanına atlıyor, dizginleri bırakıyor, sağ bacağının gücü ile zıplayıp yeniden atına biniyordu. Biner binmez de gerdiği yayı ile ok salıp hedefi vuruyordu.

Bu çok zor oyunu da birkaç kez yineledi ki yaptığının rastlantı olmadığı anlaşılın.

Çok yorulmuş, ancak dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştı. İçinden bir ses ona kazandığını söylüyordu. Düşlediği her oyunu hatasız, eksiksiz yapabiliyordu. Yüzü gülüyordu Gökberk'in. O, geldiği zamandan beri süren durgun, düşünceli duruşu yok olmuştu. Ondan önceki hünnerli erin gölgesinde kalmamıştı, ama kendisinden sonra çıkan eri gölgelemişti. Bu zorunlu durum, daha sonrakilere de ulaşacak gibi görünüyordu. Kendilerini gösterme çabası içinde çırpınacaklardı. Zorlayarak dikkat çekmeye çalışanlar için tehlikeler kaçınılmazdı. Nitekim atlar yaralanıyor, erler zora düşüyorlardı.

Oyunlarını bitirmiş, ancak beklediği halde oyun sonunda Kartal Savaşçılığı onanmamıştı. Buna üzülmüştü

Çünkü umudu büyüktü. Gözcü abışlar üst üste iki n kabul açıklaması yapmaktan kaınmışlardı.

Sonunda yarışlar tamamlanmış, gün sona ermişti. Sonuçların açıklanmasını boşuna bekleyeceklerdi. Çünkü ertesini gün için duyuru yapılmıştı. Bu gösteriyordu ki Gözcüler Kurulu karar vermekte zorlanıyordu. Çok az sayıda nden açıklanan Kartal Savaşcısı şanslı olarak günü bu muştu ile kapatmış, diğerleri bir geceyi daha heyecanla beklemek üzere ertelemeye kalmışlardı.

O gece çok zor geçecek, beklenti içindeki erlerin gözüne uyku girmeyecekti.

Gökberk, iki de bir, talihin ona gülmesi için dua ediyordu. O gün seçkiye katılan beş yüz er gibi dua ediyordu. Sona yakın gelmek ve buradan geri dönmek çok zor gelecekti.

Haksızlık yapılmazdı seçkide. Sonuç ne olursa olsun, doğrusunun olacağından emindiler. O gün yarışları izleyenler birbirlerini tanıyorlar, buna dayanarak kendilerince sıralama yapıyorlardı. Kendilerini sıradan çıkarmaları mümkün değildi, ancak diğerlerini yargılarken daha rahatlılar.

“Sen mutlaka kazandın!”

Bunu syleyebiliyorlardı. Ya da tam tersini.

“Sen yarış dışısın!”

“Neden?”

“Senden iyileri var!”

Keşke kendilerini yargılarken de bu denli düz konuşabilselerdi.

Gökberk'e çok kişi gelmiş, kazanması gerektiğini söylemişti.

"Yaman gösteri yaptın. Hünerin eşsizdi. Senin kazandığını biliyoruz. Aslında hemen duyurulmalıydı kazandığın."

Onun da seçtiği, hünerini yüksek gördüğü kişiler vardı. Kendisini de sıralamada tutuyordu. Sıkıntısız, güzel, eşi az bulunur bir seçki sunmuştu. Güven gelmişti yüreğine. Ancak yine de bir sıkıntı, bir yük...

"Gece bir an önce sona erse ve sonuçlar açıklansa!"

O gece uyuyamadı. Bir geriye gitti, bir ileriye. Bir oradaydı bir Almıla'nın yanında. Bir obasında. Bir kendi kendine konuştu, bir Almıla ile. Düşlerin güzelinden, kâbusuna doğru, gitti geldi.

Sonunda uyuma ısrarının gereksizliğini anladı. Sessizce çıktı çadırından. Baktı ki kendisi gibi birkaç er odun başında oturmaktalar. Varıp yanlarına çöktü. Dönüp baktılar, gülümsediler. Tanışık olmuşlardı. Sessiz dertleşmelerine kulak verdi. Katılmaya çabaladı. Her birinin kendince gerekçesi vardı. Kartal Savaşçısı olma dileklerinin gücüne...

Zaman geldi, öz güvenler yok oldu. Ben kazanırım, diyenler, ben kazanamam, demeye başladı. Sonra suskunluk...

Birer birer ayrıldılar odun başından. Bir tek Gökberk kaldı. Odun alazında düğümlendi gözleri. Sonra kapandı, uyudu gitti. Baharın serin, ama tatlı esintili yelinde huzur bulmuş, öylece oturduğu yerde uyumuştı.

“Çabuk gel!”

Başını çevirdi sese! Yine o... Hem gelmesini, yanında olmasını istiyor, hem istemiyor.

“Nedendir bunca acelen? Geleceğim dedim ya!”

“Benim acelem yok, senin acelen var!”

“Ne?”

“Yok mu?”

Ne desin? Sıkıntılı bir of, çekti.

Derdini bilse.

“Yarın!”

“Meraklanma!”

“Nasıl meraklanmam? Kazanamazsam!”

“Hak ettin sen?”

Odon kızıl ışıkları saçlarında dolandıkça, yüzünde dalgalandıkça, güzelliğini yansıttıkça... Bir tuhaf oluyordu içi. Orada olmadığını biliyordu Almıla'nın. Düş olduğunu, düşündüğü için gördüğünü...

Aslında kendisinin uyuduğunu biliyordu.

“Seni özledim!”

Bu sözü etti Gökberk. Doğrudan, çekinmeden ve ikirciklenmeden. Onu çok özlemişti. Burada olsa yüzüne ederdi aynı sözü.

Gülümsedi Almıla'nın görüntüsü. Gözlerini süze süze, başını bir sağ yana, bir sol yana yaslayıp... Saçlarını savurup...

“Seni özledim!”

Bir daha, bir daha...

Uyandığında güneş üzerindeydi. Dinlenememiş, daha çok yorulmuş, biraz da oda bakmayan yanları üşümüş...

Güneşe bakarken gözleri kamaştı. Sonra çevresine bakıp Almıla'yı aradı. Orada ne işi var, diye düşünemedi bile. Bütün geceyi onunla od başında geçirmiş hissi öylesine güçlü...

Çevresi kalabalıklaşmaya başlamıştı. Doğruldu. Çergeye varıp yunsa...

Bu iyi bir karardı. Onu kendine getirirdi.

Hızla doğruldu, koşturdu.

Bugün, büyük gün.

"Belki de unutamayacağı kadar..."

Heyecanlı koşuşturma içindeydi seçki erleri. O müthiş ana o kadar az kalmıştı ki. Aş için duyuru salındığında hiçbirinin aş yiyecek gücü yoktu. İsteksizce yenilen birkaç lokma...

Aş yemek bile güç ister!

Ulu Kiok Tanhu tören alanında yerini almış, bütün görkemi ile altın örgünde oturuyordu. Ulu hatunu, oğulları, kızları, uluayguçisi, uruğunun diğer kişileri, ulu Hun elikleri... Gözcüler Kurulu'nun son kararını onlar da bilmiyorlardı. Yargulu bir seçim olacağından emindiler. Yapılacak yanlışı ne tanhu bağışlardı ne de budun. Hünerce üstün olanların seçileceği kesindi. Zor olan, birbirine yakın özellikte güç ve hüner sunan erler arasındaki seçimdi.

Buyruk verildiğinde Gözcü Kurulu başı, kocamış çabış ortaya çıktı. Yanında, dikkatleri çekmek üzere hazır olan davulcu. Davulcu uzun uzun doldurdu davul sesiyle alanı. Tanhuyu ve yanındakileri esenledi çabış ve kut sundu yüksek sesle.

Ardından kurul kararını okumaya başladı.

“Seçkide hüner sunan erlerden, yüzünün doğrudan Kartal Savaşçısı seçimi yapıldı.”

Bu ne demektir şimdi. Dikkatler onun sözlerine kilitlenmişti. Yazgılarını bekleyen beş yüz seçki eri ne demek istendiğini ilk anlayanlardı.

Yeni bir yarış söz konusuydu.

“Yüz yirmi üç erin ise seçkiden doğrudan elenmesine karar verildi!”

Açıklanan karar, son oyun sırasında seçilenlerle birlikte yüz erin doğrudan seçildiğini, yüz yirmi üçünün de elendiğini, seçki dışı kaldığını anlatıyordu.

“Kalan erler, birbirleri ile güreşerek ve kılıç oyunu ile Tanrı buyruğınca seçileceklerdir!”

İkişer ikişer çıkacaklar, güreşecekler, yenen kalacak, yenilen gidecek... Kalanlar kılıç oyununa katılacak.

Güç, beden direnci, oyun kurma eğilimi...

Bu kararı budun övgülerle onayladı. Zaman zaman gösterilen hünerler birbirlerine o kadar yakın olmuştu ki, yüz kişinin ardından seçim yapamamıştı kurul.

Önce elenenlerin adları okunacaktı. Artık heyecan değıldi duydukları.

Elenen adlar okunmaya başladığında, elenenlerin hüznlerine budun da eşlik ediyordu. Sessiz kalarak...

Bekleyen erler her ad okunuşunda eksiliyor, kalanlar umutlarını sürdürdüklerine mutlu olamıyorlardı.

Gökberk, her ad okunuşunda derin nefes alıp ikinci ada kadar bekliyor, sonra nefeslenip yeniden bekliyordu. Zaman geçmek bilmiyordu.

Sonunda bitti.

Kalan erler umutla gözleri parlayarak çevrelerindeki erleri kontrol ediyorlardı. Gökberk de aynı mutlu şaşkınlık içindeydi.

Şimdi kazanan yüz er okunacak, kalanlar da güreş ve kılıç oyunu için hazırlanacaktı.

Gökberk umutla bekliyordu.

“Umarım seçilenlerin içindeyimdir!”

Olmadı. Yüz er okunduğunda kazananlar arasında yoktu Gökberk. Son elemeye katılanlar arasında kalmıştı. Güreş oyununda ve sonradan yapılacak kılıç oyununda şansını deneyecekti.

İki yüz yetmiş yedi er, Kartal Savaşçısı olabilmek, kalan yüz dört er arasına girebilmek için güreşeceklerdi. Epeyce zor olacaktı bu iş.

Uzunca boylu, ancak zayıf olan Gökberk, karşısına yenemeyeceği biri çıkmasın diye dua ediyordu. Güreşte pek iyi değildi. O güne dek şöyle güzel bir utku kazanamamıştı obasında. Keşke yine at sürme ya da ok salma yarışı olsaydı. Karşısına devasa bir er çıkarsa ne yapacaktı?

Onun düşünceleri, yönetenlerin umurunda değildi. Karar verilmişti.

Zaman yitirilmedi. Buyrukla hazırlandılar. Kemerlerini çözüp, yalmalarını,⁷⁸ içliklerini çıkardılar. Üstleri çıplak çıktılar alana. Kimin kimle güreşeceği yine ad çekerek belli olacaktı. Adı okunanlar hemen çıkacaklar, sırtı yere gelen elenecekti.

⁷⁸ Yalma: Kaftan.

Genişti alan. O nedenle aynı anda on çiftin güreşmesi mümkündü. İşi hızla bitirme amacındaydı çabışlar.

İlk on kişi alana çıktı.

Kimi güreş er bitti, kimi uzun sürdü. Yenener ayrıldı, yenilenler son anda uğurlaştıkları alandan çekildiler.

Gökberk'in adı okunduğunda...

"Tanrı'nın yazgısı..."

Karşısına yaşça da bedence de büyük bir er çıkıverdi. Eni neredeyse Gökberk'in  katı, kalın kolları, geniş omuzları... Onun karşısında Gökberk'i görenler daha başında yenildiğini kabul edip ilgilenmediler bu greşle. Budunun aradığı heyecandı.

Gökberk biliyordu ki karşısındaki er onu bir yakalarsa, kurtulması mümkün değildir. Karşılıklı durduklarında düşünüyor, onu yenmek için bir yol bulmaya çalışıyordu.

Tanrı ona büyük bir armağan vermişti. Yaşın yemiş sağ ayağının gücünü kullanırsa, bir ihtimal...

Bunu deneyecekti. Başka yolu yoktu. Rakibi, kendinden emin, kollarını uzatmış, ellerini pençe yapmış, buyruk geldiğinde hemen ileri atılıp onu yakalamaya hazır bekliyordu. O, tek şansı kullanmak için çevikliğine, zamanlamasına güveniyordu Gökberk.

Bir tek şans.

Başka yok!

İm verildiği anda iki erin birlikte hızlı hareketleri görüldü. Gz aıp kapayana kadar oldu bitti her şey.

Rakibi, iriliğinden beklenmeyecek bir hızla atılmış, Gökberk hemen eğilmış, sağ bacağı ile onun ayaklarına bir

süpürme hareketi yapmış, güçlü bacağı rakibini yerden kesmiş ve sırtüstü yere düşmesini sağlamıştı.

Bu kadar!

Gökberk kazanmış, yenilen rakibi ne olduğunu bile anlayamamıştı. Yerden doğrulmaya çalışırken onun için her şey bitmişti.

Gökberk düşünüyordu.

“Her kutun bir değeri var. O gün düşen yaşın belki uçmaklığıma neden olabilirdi. Oysa bana büyük bir armağan verdi.”

Güreşler sona erdi. Yenen yüz otuz sekiz er ve teke kalan bir er daha...

Şimdi yeniden eşleme yapılacaktı.

Sırada Hun erlerinin övünç duydukları bir oyun, kılıç oyunu vardı. Genelde şölenlerde, bolca kırmızı içip, esriklik içinde kurgulanırdı bu oyun. Karşılıklı geçen erler kılıçtaki hünerlerini gösterir, uzun, çift yanlı, hafif eğri Hun kılıcının er elinde neler yapabileceğini gösterirlerdi.

Öylesine ustalıkla oynanırdı ki, vurmazlar, vurur gibi yaparlar, yaralamazlar, yaralar gibi yaparlardı. Çok hüner isteyen bu oyunda karşıdakine ağır yara aldırın beceriksiz bellendir. Bedene kılıç değdirip yaralamamak ise ustalık.

Çabışlar çok yakından izleyeceklerdi kılıç oyununu. Yine onarlı olarak karşılıklı geçecek erler, övgü alan bir oyun gösterdiklerinde kazanmış sayılacaklar, kazanan ya da elenenin yerine hemen birisi geçecek, böylece oyun kuranların şansı sürecekti. Elbette çabışlar oyunu yeterli, oyuncuyu yetersiz görene dek. Budunun övgüsü, alkış söz-

leri çabışları etkileyecekti. Hünere gösterenin seçilmesi asıl olduğuna ve en iyi gözcü budun olduğuna göre...

Onarlı iki sıra karşılıklı geçip oyuna başladıklarında heyecan son yerindeydi artık. Öylesine uyumlu bir oyun başladı ki... Çabışlar seçmede ve elemelerde çaresiz kalıyorlardı. Hun ordusunun en seçme, en özel birliğine girecek olan erler için yarguda yanlışsız olmak istedikleri için büyük dikkat ve özen gösteriyorlardı. Bir hamle anında üçerin yaptığı yanlış bulundu ve elendiler. Ancak hiçbir er yeterli görülüp seçilmedi.

Burada da şans önemliydi. Tanrı kimin için hangi yolu çizdiyse o gerçekleşecekti.

Üç yeni er aldı elenenlerin yerini. Ardından oyun sürdü. Bu kez beş eri kazandı duyurdular. Yerlerine beş er geldi.

Uzun süre oyunda kalmak işi zora soksa da, erler yorulmalar da hünere gösterme zamanının uzun olması bir iyi yandı. Nitekim uzun kalanların seçilmesi daha doğru kabul ediliyordu.

Son şansını kullanmak isteyenler kendilerini paralarcasına hünere gösterme çabasında idiler. Adeta birer kılıç olmuş, raks ediyorlardı.

Gökberk oldukça geç zamanda, neredeyse seçki tamamlanmak üzereyken girdi oyuna. Öyle ki eğer seçilenlerle sayı tamamlanırsa, hiç kılıç oyunu etmeseler bile, oyuna girmeye zaman bulamaları bile elenmiş sayılacaklardı kalanlar. Bu artık iyice zor gelirdi seçki erlerine.

Gökberk oyuna girebildiği için mutlu, şimdi seçilmek için çabadaydı. Her şey burada, bu an, kılıcın ucundaydı.

Bir düş kurdu kendince. Oyununa bir ruh verdi. Hünerini göstermek istediği kişiyi kendini izliyor kabul etti.

Almula'yı...

Ona kendini beğendirmek istercesine daldı gitti kılıç şenliğine.

Bu raksın fark edilmesi çok sürmedi. Ozansı bir kavgaya soyunmuştu Gökberk. Kılıcını kaldırması, indirmesi, karşıdaki hamleyi önlemesi, hemen karşılık vermesi. Dalıp gitmişti ki oyunu durdurdu çabış. Onu imledi.

Gökberk sandı ki elenmiştir. Çünkü çok geçmemişti oyuna gireli. Boynunu büküp elenenlerin yanına yürürken uyarıldı.

"O yana değil yiğit, bu yana!"

"Kazandım mı?"

"Elbette!"

Birden havaya fırladı Gökberk. Yaşın almış bacağına yere vurup bir yükseldi ki... İlk kez orada yaptığı bu hareket bir anda bütün ilgiyi üzerine çekti. Gözlerine inanamadı görenler. Yerden yükselip oldukça uzağa düşmesi ile budun ayağa kalkıp övgü yağdırdı Gökberk'e. O, elinde olmadan yaptığı bu işin kendisini orunlandıracağını, yeni bir ad alacağını bilemezdi.

Eruçtu...

Bu övgü onunla yaşayacaktı artık.

Eruçtu Gökberk...

Budun tutunca, beğenince, hemen yayardı, anlatırdı. Unutturmazdı.

O an bütün bunların farkında bile değildi Gökberk. Kazanmıştı. Gerisinden ona ne! O güne dek obasında olmayanı, başarılamayanı alıvermişti. Çok zor olmuştu, ama artık yeni orununu övgü ile taşıyacaktı.

“Kartal Savaşçısı Gökberk!”

Ant...

İki yüz dört Kartal Savaşçısı tamamlandı. Uzun ve zorlu seçkinin sonunda belli olmuştu seçilenler. İki yüz dört Hun yiğidinin düşleri gerçek olmuştu. Bundan sonra törenlere geçilecek, yeni övünç anları yaşanacaktı.

Sevinenler vardı bir yanda. Öte yanda da seçkiyi yitirenlerin, son yarışla kazanma umudu sona erenlerin hüznü. Başaranlar ve başaramayanlar... Budun bu görüntüyü izliyordu şimdi. Kazanmakla kaybetmek bir anla işlenmişti. Sonucu kabul etmek zordu.

Oyunları yitirenlerden, bu övgüyü kazanamayanlardan, kutlama törenini görmeye yüreği dayanamayacak olanlar, yazgıları başarıyı tutamayanlar ellerinden geleni yaptıkları inancı ile çekip gitmişlerdi. Kimse kızmadı onlara, küsmedi. Anladılar durumlarını. Kolay değildi.

Hele en son oyunda yitirmek. Bir öncekinin kazanıp bir sonrakinin kazanamaması. En zoru bu olsa gerekti. Uzandıkları hedef, ellerinden bir anda uçup gitmişti. En üzgünü onlardı.

Oysa yaşam buydu. Bir adımla, bir anla değişirdi. Yazgı buydu, başarıp başaramamakla imlenirdi.

Önce biraz burukluk, kırgınlık olacaktı. Ardından gelecek çağa ertelenen umutla umutlanılacaktı.

“Mutlaka yine geleceğim ve mutlaka kazanacağım!”

Erin umudu tükenmez. Umudu tükenirse erin, kendisi de tükenmiş demektir.

Güneş günbatısına doğru henüz yönelmişti ki kazanan erler atlanıp sıraya girdiler. Yüzleri gülüyor, sürekli dua eden dudakları oynuyordu. Onca er arasından seçilmişler, Kartal Savaşcısı olmayı başarmışlardı. nce ilk imlerini orada alacaklar, ardından Ulu Kiok Tanhu'nun huzuruna varıp esenlik ve kut sunacaklardı. Onun övgülerini dinleyip gururlanacaklardı. Hemen sonrasında Kartal Savaşcılarını birliğine katılmak üzere trene geçecekler, orada ulu bir Gök erinin, kutlu bir kamın duası ile kutlanıp acunun en gcl, en savaşcı erlerinin arasına gireceklerdi.

Gökberk, orada kazandığı orun ile Eruçtu Gökberk...

Esen yelin gücüne, brknn ardılından salınan, bu-dununun en büyük özelliği olan uzun saçlarına, atının olanları anlamış gibi duruşuna, o anın kutlu duygularına kaptırmıştı kendisini. Fısıltılı sözlerle duyumlar salıyordu yele. Ulaşmasını düşlediği kişilerin adlarını sayıyor, olanları anlatıyordu.

“Var git obama! Atama, anama, kandaşlarıma, kaplarıma ve uyararıma anlat vncm. Nasıl başardığımı anlat. Onların gururu olduğumu, zoru başardığımı anlat. Bir ilkim artık obamda. Obamı zel kıldım. Yeni bir kut, yeni bir vn getirdim.”

Daha bir sürü söz... Usuna düşen birbirinden güzel sözler... Yel görevini yaparsa yerine ulaşacak sözleri. Duyması gerekenler duyacaklar.

Hemen ardından bu kez başka bir yöne sesleniyordu.

"Almıla... Ah Almıla... Usumu başımdan alan kız! Övün benimle. Yavuklum de, övün! Kartal Savaşçısı oldum. Gelip seni alacağım!"

Gidecekti. Sözü vardı. Ama alabilecek miydi?

"Alırım! Kim engel olabilir bana?"

O bir Kartal Savaşçısı!

Ya gelmek istemezse.

"Neden?"

Tören başlamıştı. O hâlâ böylesi düşüncelere kilitlenmiş...

Kartal Savaşçıları birliğinin ordubası⁷⁹ olan tümenbaşı orunlu Hun ulusu, en başta durmuş, hemen ardında iki bingabaşı,⁸⁰ ak düşmüş uzun saçları ile dikkat çekerek, sert bakışlarla süzüyorlardı yeni erlerini. Ardındaki on yiğit binbaşı, onlara eşlik ediyorlardı.

Yeni Kartal Savaşçıları on sıra olmuş, art arda sıralanmışlardı. Her bir sıranın imini bir binbaşı verecek, yakınlarında bulunan yaşını almış, yıllarını bu kutlu ocağa harcamış Kartal Savaşçıları, binbaşılara bu konuda yardımcı olacaktı.

İki yüz dört yeni Kartal Savaşçısı, bir renk, bir şekil giyinmiş Kartal Savaşçıları'nı ilgi ile süzüyorlardı. Çok yakında onlar gibi giyinecekler, onların arasına katılacaklar,

⁷⁹ Ordubaş: Ordu yöneten. Komutan.

⁸⁰ Bingabaşı: Beş bin erin başı. Beş bin erlik orduyu yöneten, her tûmende iki tane bulunan yüksek orunlu komutanlar.

pırl pırl parlayan at koşumları içinde özel olduklarını her an belli edeceklerdi. Onlar tanhudan buyruk alan, her an onun yakınında bulunan has ordunun erleriydi. Savaşçılıktan başka işe bakmazlar, uçmaklığı en büyük orun bel-lerlerdi.

Zamanla imler öylesine etkin olmuştu ki.

Budunun ulu kamlarından biri, kendine has tören giy-sileri içinde ortaya çıktı. Elinde küçük kam davulu... Ona belirli aralıklarla vurarak, Göksel bir tını çıkararak, önce Kartal Savaşçıları ordusunun önünde aşağı yukarı gezdi, kutladı onları. Dualar etti. Sonra da yeni Kartal Savaşçıla-rı'nın çevresinde dolaşarak tamamladı görevini. Gök'e an-lattı olanları. Onları tanıttı adeta.

Ardından altın kartal imli birer yüzük verildi yeni er-lere. Aynı zamanda tamgalarıydı.⁸¹ Sağ ellerinin yüzük par-mağına takacaklar, bununla tanınacaklardı. Üzerindeki kanatlarını açmış kartal simgesi onların özel imiydi ve başka kimse kullanamazdı.

Törenin sırasınca özel olarak hazırlanmış kartal tüyleri verildi yeni Kartal Savaşçıları'na. En önemli imleriydi. Hemen orada başlıklarına gururla taktılar. Yaşadıkça taşı-yacaklardı başlarında. Onunla ayrılacaklardı. Onunla bili-neceklerdi.

Az sonra, Ulu Kiok Tanhu'nun armağanı, yine onlar için özel olarak hazırlanmış, budunun en kutlu ustalarına yaptırılmış kısa bıçakları dağıtıldı. Kınlarında, çok uzaktan bile görülen kartal başı imi vardı. Pırl pırl parlıyordu.

Onlar birer kartaldılar her duruşları ile. Bu onanmış,

⁸¹ Tamga: Damga, mühür.

kanıtlanmıştı. Atlarına kartal pençesi tamga vurulacak, eyerlerinde yine kartal imi yer alacaktı. Giysilerinde, pazı-bentlerinde hep bu imi taşıyacaklardı.

Buyruk geldi.

“Binbaşılardan ardınca at sürün!”

Kartal Savaşçıları, Ulu Kiok Tanhu'nun huzurunda, ona layık, büyük bir disiplin içinde ordu olan, sıra tutan, at süren orduydular. Yeni seçilen iki yüz dört er henüz bütün bu özellikleri taşımasalar da, on binbaşının ardında, düzenle ilerlediler, Ulu Kiok Tanhu'nun, altın örgünün bulunduğu, Hun ulularının bütün seçkiyi izledikleri yükseltiye doğru. Tam karşıda durdular.

“At in!”

Atlarından inip sağ yanında yer tuttular ve buyrukla diz vurup baş kestiler. Kiok Tanhu'yu esenlediler. Kiok Tanhu ayağa kalktı bu saygı sunumu üzerine. Tanhu, onlar için ayağa kalkmıştı. O ayağa kalkınca oğulları, uluaygüçü ve bütün Hun uluları kalktılar. Bir tek Ulu Hatun ve konçuyular kalkmadı yerinden. Töre böyleydi.

Tümenbaşı seslendi.

“Ulu Kiok Tanhu, zorlu bir seçkiden geçip, Kartal Savaşçısı orunu kazanan bu erler, önce Tanrı'nın, sonra senin buyruğunda...”

Kut sunuldu. Tanhu, kabul etti yeni erleri. Ardından buyrukla at binildi ve Kiok Tanhu'nun önünden geçilerek tören yeri terk edildi.

Orada yapılacaklar sona ermiş, bütün bunlar Hun budunun önünde olmuştu. Devletlerinin ululuğunu alkışla-

dılar sözleri ile. Övgüler gönderdiler yeni Kartal Savaşçıları'na. Sonra, olanları görmeyenlere, yaşamayanlara anlatmak üzere dağıldılar. Mutlu, kutlu bir tören böylece sona ermişti.

Güçlü erlerin çevresinde bulunmak, bir başka güçlü kıliyordu kişiyi. Güç güçle birleşiyordu. Güç üleşinde artıyordu övünç.

Hun Kartal Şavaşçıları ordugâhı...

Savaşçılar, başlarında ordubaşları, yeni yoldaşlarını aralarına alıp öylece ulaştılar yurtlarına. Bir başka tören için sıraya girdiler. Bu tören yeni Kartal Savaşçıları'nı onurlandırmak ve kabullerini onamak içindi. Onlarla bütünleşip birleşmek içindi. Her biri altın renk giysi içinde ki bu tören giysileriydi, sırtlarında altın rengi pelerinlerle muhteşem görünüyordardı. Bu ordunun görüntüsü bile yağılarını perişan etmeye yeterliydi.

Gökberk gözlerini alamıyordu onlardan. Ne yapacağını ne düşüneceğini bilemez bir şaşkınlıktaydı. O da bir Kartal Savaşçısı'ydı artık. Ancak onlar kadar etkin görüneceğine emin değildi.

Kartal Savaşçıları'na tümenbaşılık eden Hun soylusu, kenarda, yüksekçe bir yerde atının üzerinde, olacakları izlemeye durmuştu. Yanında iki bingabaşı orunlu kişi bulunuyordu. Binbaşılar, yüzbaşılar, ellibaşılar, onbaşılar sıralarında, erlerinin başındaydılar. Kartal bakışlar yerleşmişti gözlere. Yelin esintisi ile havalanan altın rengi pelerinleri onları uçuracak, yükseltecek gibi dalgalanıyordu.

Ön tarafa tanhuluk timsali dokuz tuğ dikilmişti, dokuz Hun bayrağı onların yanında dalgalanıyordu. Ayrıca kartal pençesi tamgalı altın rengi bayraklar her binliğin önünde bir tane olmak üzere bayrakçı erlerin ellerinde yele esenlik sunuyordu.

Alana yayılmış olan savaşçılar yeni yoldaşlarını esenlerken yüksek sesle "Kartal" diye haykırdılar. Dağlardan yankılanan sesler bir yerlerden ortak buldular ki bu sese karşılıklar geldi. Belki de kartallar yoldaşlarını esenliyordular onların birliğine özenerek.

Bir onbaşı yeni savaşçıları sıraya koydu. Ardından atlarından inmeleri buyruldu. Atlarını bağlayıp birerli sıradular ki ant töreni yapılacaktı.

Bir büyük kazan konulmuştu orta yere. İçi kırmızı dolu...

Yeni erler, verilen buyruk ile ellerinde bıçakları, kazana yaklaştılar. Hun ant töresince sol kollarına kesik atıp kanlarını kırmızın içine akıttılar birer birer. İki yüz dört er bunu sıra ile yaptı. Ardından tümenbaşı, atının üzerinde yaklaştı kazana. Buyruğunda olan bütün Kartal Savaşçıları adına o da kanını akıttı ant kazanına.

Ant içeceği hazırıldı artık.

Yeni erler yeniden sıraya girip, küçük kaplarla aldıkları andı, sağ dizleri yerde önce Gök'e sundular, sonra bir yudum alıp kalanını yere serptiler. Bunu yaparken haykırıyorlardı.

"Ant olsun!"

Onlar ant içmiş, kutlanmış, sıra diğer Kartal Savaşçıları'na gelmişti.

“At in!”

Atlarının üzerinde bekleyen Hun Kartal Savaşçıları, ant için diz vurdular atlarının sağ yanında. Yenilerle anda olmaları için kazandan alınan ant içkisi, bütün birliklere, oradan yüzlüklere ve onluklara üleştirildi. Her bir er andı önce Gök’e sundu, sonra bir yudum içip kalanını yere serpti. Kazanda arta kalan ant da aynı şekilde yere dökülüp kutlandı.

Tümenbaşı ve bingabaşları tam orta yerde atlarının üzerindeydi.

Yeni erler bir yanda, eski erler bir yanda... Tümenbaşı atının üzerinde yükseldi. Bütün gücü ile haykırdı.

“Ant olsun!”

Kartal Savaşçıları hep birlikte gürledi.

“Ant olsun!”

Ardından söylev sundu tümenbaşı:

“Ant içtik, anda olduk. Bu ant kut olsun. Her Kartal Savaşçısı, andası için uçmaklığa hazırdır. Önce devlet, yurt, ulu tanhu ve Hun budun için, sonra birbirimiz için...”

Her söylediği bütün Kartal Savaşçıları tarafından yüksek sesle yineleniyordu.

“Uçmaklık kuttur bize. Gök Tanrı, kutlu bir uçmaklık versin hepimize. Tutsak olmayacağız. Öleceğiz, gerekirse kendi canımıza kıyacağız, ama asla tutsak olmayacağız.”

Söylenenler, Kartal Savaşçıları töresince verilen anttı. Mutlaka uyulması gereken töreydi. Kartal Savaşçısı olmanın gereğiydi. Kartal Savaşçıları Birliği’nin kurucusu Teoman Han’dan beri verilen sözdü.

Ardından Hun tanhuları anıldı.

“Teoman Tanhu, Mete Tanhu...”

Sıra bugüne geldi.

“Kiok Tanhu... Ulularımız, göçenlerimiz, şimdi bizi Gök'ten izleyen Hun Kartal Savaşçıları için...”

Yeniden haykırdılar, Gök'e doğru!

Kut sundular ulu ruhlara. Onların bu övüncü üleşmesini dilediler.

Böylece ant töreni sonlandı.

Bir onbaşı geldi yeni katılanların başına. Her birinin ordu içindeki yerini söyledi. Birliğini, çadırını...

“Şimdi varın, yeni giyitlerinizi alın. Atıyla derdi olan kendine yeni at istesin. At için gerekli donanımları edinin. Atınızı tamgalatın. Eksik olan pusatlarınızı tamamlayın. Kartal Savaşçısı imlerini edinin. Vardığınız birliklerde onbaşılarınız sizi yönlendirecektir. Kutlu olsun gelişiniz! Hoş geldiniz yiğitler! Kut getirdiniz!”

Hep birlikte, “Hoşluk bulduk, kut bulduk!” dediler.

En orunsuz, en yeni erler oldukları için görevlendirildikleri onlukların en gerisinde yer alacak, eksik erlerin yerini tamamlayacaklardı. Bundan sonrası onların göstereceği erlik, yiğitlik ve başarı ile değişecekti. Kartal Savaşçısı olmak başlı başına bir orun olduğu için başka bir orun umurlarında bile değildi.

Gökberk, önce binliğinin çadır yerine vardı. Sonra yüzlüğünü ve ardından onluğunu buldu.

Onbaşısı olan Basır karşıladı onu. Bir iyice süzdü sonra da buyurdu.

“Var git yiçiye,⁸² giysilerini edin. Sonra da pusatçıya git. Atını tamgalat. Eyerini, koşumlarını al...”

⁸² Yiçi: Terzi.

Bitig yeri...⁸³

Ortada bir yerde, büyücek bir çadır.

Gökberk, gün doğduğunda ayaktaydı. Heyecandan uyuyamamıştı. Yeni giysilerini bir kenarda öylece sıralamış, onlara bakarak düşler kurmuştu. Yiçi üç çeşit, tam altı takım giysi vermişti ona.

“Bunlar tören giysin. Bunlar savaş giysin. Bunlar da eğitim için...”

Bu ne büyük varsılıktı böyle. Bu ne güzellikti. Altın rengi ipek tören giysisi en güzeliydi. Altın rengi pelerini ile öylesine hoş duruyordu ki.

Savaş giysisi boz renkli, dayanıklı ve deridendi. Eğitim giysisi de ona eş bir yapıdaydı. Ortak yönleri her birinin göğsünde, tam yüreğinin üzerine gelen yerde bir kartal pençesi tamganın olmasıydı. Ak renk bir tamga... Pazıbent takacaktı, yine kartal pençesi tamgalı.

Eğitim giysisini giyindi. Kendisini bir başka hissetti.

İlk iş bitig yerine vardı. Yaşadıklarını birileri ile üleşmeliydi.

Bitig yazıcısına dedi ki:

“İki bitig yazdırmak dilerim!”

Biri obasına, atasına, diğeri Almıla'ya...

“Atam, Tanrı'nın izni, sizin dualarınızla kazandım. Düşlerime ulaştım. Artık bizim uruğumuzdan da bir Kartal Savaşçısı var. Ulu atam, ulu atalarım Gök'te huzur bulacaklar. Biliyorum duyumu gelmiştir, ama ben de

⁸³ Bitig: Yazıt, mektup.

duyurayım istedim. Anama, kandaşlarıma sevgimi ve saygımı bildir. Obama esenlikler olsun. Kut ile kalın. İlk fırsatta geleceğim!”

Ardından diğeri.

“Almıla... Kazandım. Düşüme ulaştım. Şimdi düşüm sensin. Bekle, mutlaka geleceğim!”

Bu kadar!

Özel, ipek kâğıda yazılmış, kartal pençesi tamgalı bitigler, mutlaka yerine ulaşacaktı.

Devlet olmanın en büyük özelliklerinden biri de duyumlaşmaydı. Bir uçtan yola çıkan bitiglerin mutlaka yerine ulaşmasıydı. Yoksa yönetmek mümkün olmazdı koca ili. Atlı ulaklar⁸⁴, Hun yurdunun dört bir yanına durmadan bitig taşır, buyruk ve duyum iletirlerdi. Onları engellemek, önlemek, geçişlerini zorlaştırmak, gecikmelerine neden olmak en büyük suçlardandı.

Ulak engelleyen, başını verirdi.

Bir gün önce ant vermişti.

Bir gün sonra sevdiğine bitig göndermişti.

Yerine ulaştığında nasıl karşılanacaktı acaba?

“Belki de karşılığı gelir!”

En uç, en zor köşelere bitig götüren ulak bir gün konaklar, karşılık bekler, öyle dönerdi geriye.

“Karşılık...”

Gelmezse...

O zaman ne yapacağını bilemiyordu Gökberk. Düşünmek de istemiyordu.

⁸⁴ Ulak: Haber taşıyan kişi. Haberci.

Çağrı borusu ile atının başına koştı Gökberk. Koşarken börkündeki kartal tüyünün hareketini fark edip gururlanıyordu. Alanda toplanmaları istenmişti. Atını koşturup onluğunun sonuncu eri olarak yerini aldı. Tümenbaşı ve bingabaşları geldiğinde atlar bile sessizce beklediler buyruğu. Binbaşları yanına seslemiş, onlara bugün yapacaklarını buyuruyordu tümenbaşı. Ardından binbaşlar, yüzbaşları seslediler yanlarına. Onlar da buyruk aldıktan sonra elibaşları, onlar da onbaşları.

Bir zaman sonra orunlu bir çabış orta yere çıkıp seslendi.

“Yeni erler sağ yana ayrılısın!”

Onlar yeni erlerdi. Diğerleri, usta Kartal Savaşçıları, eğitimlerini sürdürürken, yeni iki yüz dört er, en başından başlayıp Kartal Savaşçılığı töresini belleyeceklerdi. Hızlı ve zorlu bir eğitimden geçerek ustalarına yetişeceklerdi. Kocamış eğitimci çabışlar, artış savaşa gitmeyen, ancak eğitimde asıl yetkili ulu Kartal Savaşçıları, ustalar, onları bekliyordu ayrılmış bölgede. Sert bakışları, duruşları öylesine saygındı ki. Yenilerden hiçbiri ne soru sormaya ne de bir şey söylemeye cesaret edebiliyordu. Otuz kadar eğitimci çabış, buyrukla onlara ne yapacaklarını buyurdular. Böylece yeni Kartal Savaşçılarının eğitimi başlamış oldu.

Öğrenmek ve başarmaktı görevleri. Durmak, düşmek, yorulmak, tükenmek, acıkmak, susamak ve hatta uçmaklık yasaktı.

Böylesine sıkı, acımasız bir eğitim.

Günlerce durmadan, aralıksız sürecekti.

Gün battığında, aş yiyecek bile durumu yoktu Gökberk'in, bütün yeniler gibi. Güçlü kalmak için yemesi gerektiğini biliyor, ama bunu bile yapamıyordu. Ayakta uyur derler ya o durumdaydı. Üstelik çergede yıkanmaları, o gün kullandıkları giysileri yunmaya bırakmaları buyurulmuştu. Bunu bile zorla yapmıştı Gökberk. Sürekli eğitilmiş olan bir Hun erinin böylesine yorulması inanılmazdı, ama o gün yaşadıkları da inanılmazdı.

İlk öğretilenler.

Asla yoldaşını yalnız koymayacaksın.

Geride yaralı er bırakmayacaksın.

Akına çıkan Kartal Savaşçı birliği, geriye aynı sayı ile döner ki ya sağ kalmıştır ya da Gök'e uçmuştur.

Sağ yakalanacağına, tutsak olacağına kendi canına kıy. Getiremeyeceğin yaralı yoldaşını okla ve geride sağ bırakma. Tutsak olmasına izin verme!

Tutsak alma, yanında tutsak taşıma, savaşçı olmayan yağına kıyma.

Erliği erliğince uygula. Asla eziyet etme. Baş eğene vurma, başısla.

Yenilmek ve yok olmak yerine her zaman geri çekilmeyi seç. Saldır ve çekil. Gerekğinde gizlen ve uygun zamanda yeniden saldır.

O gün yaptığı saldırı ve geri çekilme eğitimini öylesine pekiştirmişlerdi ki o kadar çok yeniden yeniden yapmışlardı ki... Boru sesi ya da sesli buyrukla, ısıklıkla bir anda olup bitiyordu her şey. Neredeyse koca bir birlik değil, tek er gibi davranılmasıydı amaç. Başaramayanlar, geri kalan-

lar hemen uyarılıyor, kıyınlanıyordu. En iyisi, en doğrusu olana kadar durmadan yineleniyordu eğitim. Eksiksiz olması sağlanıyordu.

Atını yorma. Güçten düşmesine fırsat verme. Unutma, en yakın yoldaşın odur. Atın yoksa sen bir hiçsin.

Yayını koru. Mutlaka yedek yay bulundur yanında. Yayın yoksa sen bir hiçsin.

Hızını koru. Her sefer bir öncekinden daha hızlı, daha hızlı olmak zorundasın. Hızlı değilsen sen bir hiçsin.

Yanıdaki yoldaşındır. Sen ve yoldaşların birlikte güçlüsünüz. Yoldaşın olmazsa sen bir hiçsin.

At sürmüşlerdi durmadan. Atları da kendileri de yorulmuş, atlarını değiştirmişler, kendileri kalmışlardı. Sonra yadag⁸⁵ yürümüşlerdi. Atlarını artlarında çekmişler, sonra yatırmışlar, öylece hareketsiz, sessiz kalmalarını sağlamışlardı. Gizlenme eğitimiydi bu.

Durmadan, dinlenmeden ok salmışlardı. Atlarının her türlü koşusunda ve aralıksız. Ne kadar başarılı olurlarsa olsunlar, beğenilmemişti. Daha iyisini yapmaları buyurulmuştu.

Sürekli uyarılar gelmişti.

“Kartal Savaşçısı, en iyisini, en güzelini yapandır!”

“Bu şekilde ok salmak, sıradan erlerin işidir. Siz yapılamayanı yapacaksınız ki övülesiniz!”

Hedefler sürekli küçülmüş, uzaklıklar sürekli artmış...

⁸⁵ Yadag: Yaya, piyade.

Böylece doksan gün doğumunu aşkın sürdü eğitimleri. Gökberk yoruldu, güçlendi, yoruldu daha güçlendi. En çok yoruldu en fazla güçlendi.

Başladığı zamanki er olmadığını biliyordu Gökberk. Her gün geliştiğini...

Atasından karşılık geldi bitişine, Almıla'dan gelmedi.

Hem savaş eğitimi, hem özlem perişan etti Gökberk'i. Gittikçe neşesi kaçtı. Bir bitig daha gönderdi Almıla'ya. Bu kez özlemini daha da anlattı ki anlasın Almıla.

"Ayrılığın yüreğime bu kadar acı vereceğini bilmezdim. Yanında iken zamanın değerini bilmediğim gibi. Anladım ki sen benim diğer yarısın. Sen olmadan tam olamam. Karşılıksız koyma beni. Usuma yanlış düşürme. Özlüyorum ki özlediğini bileyim. İlk fırsatta yanına geleceğim, yeter ki duyumlu olalım! Beni anla! Karşılıksız koyma!"

Almıla anlamadı. Karşılıksız koydu. Cevap vermedi.

Gökberk uykusuz geceler geçirmeye başladı. Gücünün tükendiği zamanlar oldu. Arıkladı adeta.

Yeniden, yeniden yazdı.

Karşılığını bulamadı. Nedenini de anlayamadı. Eline ulaştığı belliydi. Alıp okuduğu belliydi, ancak cevap vermiyordu. Yoksa usundan, gönlünden çıkarmış mıydı onu?

Ya da hiç düşmemiş miydi gönlüne? Onu yanlış mı anlamıştı? Sözlerini yanlış mı yorumlamıştı?

Sonunda yeni Kartal Savaşçıları'nın eğitimi sona erdi. Güz bile gelmişti ama Almıla'dan karşılık gelmemişti.

“Kartal Savaşçılarını tümenine katılma zamanı!”

Artık yeni değildiler. Üstelik akın için aceledeydiler. Bundan sonrası Kartal Savaşçılarını ordusu içinde yaşanacaktı.

Gökberk derdini söyleyemiyor, kimse ile üleşemiyor, ama gittikçe kötü oluyordu. Durumunu ilk fark eden Onbaşı Basır oldu. Dalgınlığı, düşünceli duruşu ile dikkatini çekmişti. Savaşta birbirine dayanan, güvenen kişiler, barışta da birbirleriyle ilgilenmeliydiler.

Sesledi yanına genç savaşçısını. Söze doğrudan girmektir huyu.

“Ananı, atanı, yurdunu mu özledin er Gökberk? Ondan mıdır bu durumun?”

“Yok!” dedi Gökberk bir suç işlemiş gibi başını yerde.

“Hiç mi özlemedin?”

Bu kez ters sormuştu soruyu, Gökberk yeniden suçluluk duydu. Bir şey diyemedi.

“Bu kusur değildir Gökberk yiğit,” dedi onbaşı, “Elbette özleyeceksin, ama bu özlem usunu etkilememeli. Bu duruma gelince sıkıntı başlar. Kartal Savaşçısı için ilk öncelik yoldaşlarıdır, savaştır. Tanhunun buyruğudur. Bütün diğer özlemleri basacaksın yüreğinin gizli bir yerine. Asla sıkıntı etmeyeceksin. Yoksa yaşam çekilmez olur! Ne kendine ne bize yararın olur.”

Gökberk sesini pek tutmaya çalışarak cevap verdi.

“Yurt, devlet, budun görevi olduğunda, tanhu buyruğu olduğunda bütün özlemleri dağlarız!”

“Öyleyse nedir bu dertli duruşun?”

Ne cevap versin ki Gökberk? Ne anlatsın ki?

Onbaşı deneyimliydi! Üsteledi.

“Bir gönül işi midir?”

Bu sefer sesi daha yumuşak çıkmıştı onbaşının. Gökberk, sürekli öğütlenen, “Yalan dolan bilmez, Kartal Savaşçısı” söylemi ile bir an sustu, sonra “Evet!” dedi kendi cevabına şaşırarak. Birden yüksek bir kahkaha sesi duydu. O ciddi Basır Onbaşı gitmiş, neşeli, dost bir kişilik doğmuştu karşısında.

“Vay!” dedi heyecanla, “Kandaşım sevdalı ve biz burada böyle dururuz ha. Hele anlat bakalım nedir işin özü?”

Nasıl anlatsın? Nereden başlasın?

Ya olmadık, olmayacak bir düşün tutsağı ise!

“Neyi?”

“Uzatma! Bir Kartal Savaşçısı dertte ise önce onluğu koşar bu derdi çözmeye! Anlat ki bir yardımımız olsun. Anlat ki rahatla!”

Gökberk yere baktı. Yüzü kızarmıştı. Basır Onbaşı anladı konuşamayacağını. Ona yardım etmeliydi.

“Uzakta mı?”

Başını salladı Gökberk.

“Onun da gönlü sende mi?”

Bu kez bir an düşündü, sonra tereddütsüz salladı başını!

“Varıp alsak!”

Evdeşi olan Kartal Savaşçıları, oğuşları ile Ötüken Yış'ta, kendi çadırlarında yaşarlardı. Bunu hatırlattı onbaşı.

Gökberk biraz umutlu, biraz kırılğan, “Nasıl olacak bu?” diye sordu.

Bu sorusu yeniden güldürdü onbaşıyı.

“Nasıl mı olacak? Hun töresi nasılsa öyle! Gideceğiz, alacağız, geleceğiz. Eğer kızın da gönlü sendeyse... Elbet öncesinde yüzbaşı ile görüşmeli, izin almalıyız. Savaş zamanı değil, izin almak da zor olmaz. Hazırlığımızı yaparız ve birlikte gideriz!”

“Birlikte mi?”

“Elbette birlikte, seni yalnız koyar mıyız? Toyunu da burada birlikte kuracağız.”

Toy... O ana kadar hiç düşünmediği ayrıntıydı.

Artık rahatlamıştı Gökberk. Ayrıntıları da anlatmayı sürdürdü. Almıla'nın ne yanda yaşadığı, hangi budundan olduğu... Hatta Gök Kurt'tan bile söz etti.

Bu kez şaşırma sırasındaydı Basır.

“Sen tahta atlılardan bir kıza mı gönül verdin?”

Tanınmış, özellikli bir budundu ki aralarında üç Kartal Savaşçısı vardı bu budundan. Yaşadıkları yer ve bazı töreleri farklıydı belki ama...

Neden böyle bir soru sormuştu onbaşı? Olmayacak bir iş miydi?

“Elbette olmayacak bir iş değil, ancak...”

Tahta Atlı budunlardan kız almak zordu. Bir sürü sorguya tutarlardı kişiyi. Kızları da çok zorluydu. Tahta Atlı budunun kızları dışa varmak için erde büyük üstünlükler isterlerdi.

“Olsun!” dedi güvenle Gökberk, “Varsın olsun. Kartal Savaşçılığı seçkisinden zor değildir ya!”

“Elbette değildir” deyip, yeniden güldü onbaşı, “Bizim alamayacağımız kız yoktur acunda!”

Gönderdiği bitiglerden söz etti Gökberk. Gelmeyen karşılıklardan.

“Nazdır,” dedi onbaşı, “Meraklanma. Kız ile sözünüz varsa mutlaka bekleyecektir.”

Bir anda umut yüklenmiş yüreğinde rahatlama oldu Gökberk’in. Keşke daha önce konuşsaydı. Keşke bunca acı çekip yanmasaydı.

Onbaşı öncelikle Tahta Atlı budunlardan aralarına katılan üç Kartal Savaşçısı ile görüşecek ve onların düşüncelerini alacaktı.

Sevgi...

Bunca benimseneceğini bileydi eğer!

Bunca zaman bekler, bunca sıkıntıyı çeker miydi?

Kartal Savaşçılığı ayrı bir ruhtu, kandaşıktan öte bir bağlılıktı. Genç Gökberk bunu yaşayarak daha iyi anlıyordu. Derdini Basır Onbaşı'ya anlattığının hemen ertesi, bütün binliğin derdi oluvermişti. Sıradan bir er olarak asla konuşmaya cesaret edemeyeceği binbaşının karşısına çıkarılmış, o bile kendi derdi bilmişti konuyu. Buyruk vermişti.

“Gereğini yapın!”

Bunun ne demek olduğunu hazırlıklar başlayınca anladı Gökberk. Onun Almıla'ya kavuşması içindi bu hazırlıklar. İnanılmaz bir hızla ve özenle.

Ellibaşı Karlık, bütün işi üstlenen orunlu kişiydi. Buyruk ona verilmişti.

“Ellilik olarak gideceğiz! Bir de yanımıza Tahta Atlı budundan aramıza katılan üç kandaşımızı alacağız. Onların yol gösteriminde olursak daha rahat ve kısa zamanda buluruz yolumuzu.”

Elli üç er... Gökberk'in onluğunun da bağlı olduğu elli er ve Tahta Atlı budundan üç Kartal Savaşçısı; hep birlikte

gideceklerdi Almıla'nun yurduna. Karlık, "Kış gelmeden bu işi çözelim ki karayanda⁸⁶ kış çok ağır olur," demişti, "Bu nedenle acele edelim!"

Akına çıkmamış bir erin malı olmazdı ya Gökberk Almıla'nun yurduna armağan götürme işi için atasına bitig salmayı düşünürken, "Buna gerek yok!" demişti Onbaşı Basır. "Biz ne güne varız?" Gökberk'e itiraz etme şansı bırakılmamıştı. Her bir er, akınlarda elde ettiği üleşinden değerli bir armağan sunmuştu ona. Bir arabayı dolduracak kadar armağan toplanınca ne diyeceğini bilememişti Gökberk.

Olanları atasına bitigle bildirmişti. Ancak karşılığını bekleyecek zamanları yoktu.

Hazırlıklar kısa zamanda tamamlanmış, tümenbaşının izni alınarak yola çıkılmıştı.

Elli üç er, elli üç Kartal Savaşçısı, yoldaşları Gökberk için yollardaydılar. Yol bilir kişilerin olması en büyük kazançlarıydı.

Karayana doğru yola çıktıklarında güz bütün güzelliği ile yaşıyordu. Varsıl Hun yurdunun uzak bir köşesine sürececek yolculuk neşeli ve umutlu başlamıştı. Akına çıkmıyorlardı, ancak yağısı çok olan Kartal Savaşçıları yine her türlü önlemi almışlar, öncü, yancı ve artçı çıkararak, güvenle yol almayı seçmişlerdi. Zaman zaman Hun yurdu sınırları dışına çıkmaları gerekebilirdi. Konak yerlerinde de önlem alınıyordu. Arabanın varlığı ile çok hızlı yol almıyorlardı ki bu da daha çok işlerine geliyordu. Zaman

⁸⁶ Karayan: Kuzey.

zaman av yapıyorlar, konuşup söyleşerek ilerliyorlardı. En çok takıldıkları kişi de Gökberk oluyordu elbette. Bu yolculuğun kahramanı oydu.

Beş gün geçmişti yola çıkalı. Ellibaşı Karlık, ulaştıkları yerin önemini anlattı.

“Yol gösterenlerimiz, önümüzdeki dağları aşmak yerine çevresini dolanmayı tercih ediyorlar. Dağları bu mevsimde aşmanın güç olduğunu söylediler. Tehlikeye girmeye gerek yok. Böylece yolumuz uzayacak, ama daha güvenli bir yolculuk olacakmış. Zaman zaman Çin topraklarına gireceğiz. Aramızda barış olmasına rağmen, kâbuslarında Kartal Savaşçısı görerek uykuları kaçan Çin yönetenlerinden birileri, bizi azlık görüp üzerimize ordu çıkarabilirler. Savaşmak zorunda kalabiliriz. Bu durumda yapılacakları biliyorsunuz.”

Bu yolculuk Gökberk içindi ya onu özellikle orta yerde, korumada tutmayı seçmişlerdi. Yancı, artçı ve öncü olarak da çıkarmıyorlardı. Töreleri böyleydi.

Gökberk ise Almıla'nın yurduna yaklaştıkça neler yaşayacağını bilemediği için sıkıntılar içindeydi. Bekleyeceğini söyleyen bir kız, sözünü tutmak için yola düşen bir er...

“Ya beklemediyse!”

Kuşku duymaması gerektiğini biliyordu ama zaman zaman bu sorgular içine giriyordu. Hun kızları sözlerini mutlaka tutarlardı. Hun erleri de. Üstelik o, Hun ordusunun en seçkin erlerinden bir Kartal Savaşçısı'ydı. Genç kızların düşlerinde yeri olan yiğit savaşçılardan biri...

"Hiçbir kız bana hayır diyemez!"

Ama o, herhangi bir kız değildi. Almıla'ydı.

"Ya bir terslik yaparsa!"

Sonunda karar verip, ilk konak yerinde bu konuyu onbaşısına söylemeyi seçti. Olanları olduğu gibi anlatacak... Onun verdiği armağanı da gösterecek... Kuşkularını dilendirecek, sonra da soracak:

"Ya bir terslik olursa?.."

Danıştığında gülmüştü onbaşı. Almıla'nın kendi elleri ile yaptığı armağana dikkatle bakmış, adeta okumuştü. Sonra o ciddi yüzüne pek uymayan şekilde, herkesi şaşkına çevirerek kahkahalarla gülmüştü. Onun güldüğünü gören erler de güldüler. Daha önceleri benzerlerini işittiği sözler güldürmüştü onbaşığı.

Zaman zaman duruyor, "Terslik, öyle mi?" diyor, yeniden gülüyordu.

Sonra birden ciddileşmişti.

"Bu kız sana sevdalandığını göstermek için daha ne yapsaydı? Ne söyleseydi? Kartal Savaşçısı'na terslik öyle mi?"

Bir itirazı vardı Gökberk'in. O olduğu için seçmişti Almıla, Kartal Savaşçısı olduğu için değil...

"Sen zaten sensin!" dedi onbaşı, "Sonra da Kartal Savaşçısı..."

Belki sürecekti konuşmaları, ancak öncülerden duyum gelişi ile beklentiye girdi bütün birlik. Ellibaşı Karlık, öncüyü dinledikten sonra seslendi.

"Yolumuz üzerinde bir Çinli birliği görülmüş!"

Kartal Savaşçıları istemedikçe kimseye görünmezler, ancak görürler.

“Sayıları üç yüz civarında... Böylece gelişlerini sürdürürlerse karşılaşmamız kaçınılmaz. Tam yolumuzun üzerindeler. Bize yağılık ederlerse vuruşacağız. Yok bizi görünce çekilir ya da yollarını değiştirirlerse biz de onlara karışmayız!”

Onların işi savaşmaktı, ancak barış zamanı olacakları yağıları belirlerdi.

Önlemlerini alıp savaş düzenine geçtiler.

İleride gözcülük eden erlerden sık sık bilgiler gelmekteydi.

Ellibaşı Karlık yeni buyruğunu verdi gözcülere.

“Kendinizi gösterin! Varlığınızın farkına varınsınlar. Görelim bakalım ne yapacaklar. Ondan sonra düşünürüz gereğini.”

Kartal Savaşçıları, Çin’in en büyük korkusuydu. O güne dek yenemedikleri, canlı olarak yakalayamadıkları bu yenilmez erlerin kişiöğlü olmadığına dair sözler ünlüydü Çin’de. Çin budun olanları abartıyor, savaşta asla yenemediği Kartal Savaşçıları’na bambaşka güçler yüklüyordu ya, üç beş Kartal Savaşçısı görüldüğünde bile en kalabalık Çin orduları çekinirler, kaçmayı seçerlerdi. Şimdi Ellibaşı Karlık, bunu deniyordu. Eğer çekilip giderlerse savaşa gerek olmayacaktı.

Cevap geldi:

“Savaş düzeni alıyorlar!”

Demek ki Çinlilerin başında ussuz biri vardı.

“O halde savaşağız!” dedi Ellibaşı Karlık, “Onlar bizden kalabalık olduklarına güvenip savaşmayı seçerlerse biz de gerekeni yaparız!”

Üç yüz kadar Çinli... Elli üç Kartal Savaşçısı...

Sayıların hiçbir önemi yoktu.

Gökberk'in Kartal Savaşçısı olarak ilk savaşı olacaktı.

"Çevreyi iyice kolaçan edin. Bir tuzağa çekilmeyelim.

Üç yüz Çinli bu kadar cesur olursa bizim de başka şeylerden şüphe etmemiz gerekir. Pusulanmayalım!" dedi Elli-başı Karlık. Hiçbir şeyin dikkatlerden kaçmasını istemiyordu.

Bunun eğitimini almışlardı. Hızla yayılırdı gözcüler. Yağının önünü, ardını, dört bir yanını tararlar, ne olup bittiğini kısa zamanda anlardı.

Gelen duyum, başka bir birliğin olmadığını gösteriyordu. Demek ki Çinlilerin başında Kartal Savaşçıları'nın nasıl savaştığını bilmeyen ya da ünlü olmaya çalışan bir Çinli vardı. O andan sonrası savaşın gereği ne ise o olacaktı. Eğer Çinliler savaşmaya hazırsa, Kartal Savaşçıları çoktan hazırды.

Önce araba güvene alınıp bir yere gizlendi ki hareketlerini kısıtlamasın. Ardından onluklar, onbaşlıların buyruğunda yerlerini aldılar. Bu yolculuk Gökberk için özelken, bir anda onca eğitimden sonraki ilk savaşına da tanıklık edeceği için daha özel olmuştu. Hepsi ne yapacaklarını çok iyi biliyorlardı. Gökberk de... Buyruklara uyulacaktı, o kadar!

Beş onluk, beş ayrı yerden sürdü atlarını. Karşılarında onlardan kalabalık yağdı vardı ya ona göre hareket edeceklerdi.

Çinliler araziye gelişigüzel bir şekilde yayılmışlardı. Bazı birlikler yüksekçe yerlere, bazıları ise açığa. Ordubaşları olacak kişi kendince bir yol deniyordu. Oyun kurma denirdi buna ancak Kartal Savaşçıları oyun bozmak için yetmiş birlikti.

Karşı yanda ise durum çok daha değişik seyrediyordu. Beş Kartal Savaşçısı görüldüğü anda telaş başlamıştı. Orunlu bir kişi, duyum için, geride at süren ordubaşına yetmiş, "Onlar" demişti heyecanla, "Hunlar!"

"Kaş kişiler?" diye sormuştu genç ordubaş.

"Şimdilik beş er gördük efendim! Ancak bunlar..."

Sözün bitmesini dinlememişti Çinli ordubaş.

"Beş er mi yalnızca? Buna mı telaşın?"

"Efendimiz, bunlar Kartal Savaşçıları ki başkaları da olmalı geride. Davranışlarından öncü oldukları sonucunu çıkardım!"

"Kartal Savaşçısı mı?"

Heyecanlanmıştı Çinlilerin genç ordubaşı. Bu, Çin'de kâbus gibi anlatılan savaşçılarla karşılaşmak, onlardan birilerini canlı ya da cansız almak, Çin'e götürmek ne büyük şans getirirdi ona. Eğer çok kalabalık değillerse, beklemeli, saldırıya geçerlerse gereğini yapmalı...

Barıştaydılar Hun devleti ile. Ancak saldıranlar onlar olunca savaş haklı olurdu. Üstelik Çin topraklarındaydılar. Beklemek, araziye yayılmak Hunların saldırgan duygularını mutlaka cezbedecekti. Onları araya alırlarsa, kuşatırlarsa...

"Kaç er olduklarını tam olarak öğrenin!"

Duyumu getiren orunlu Çinli, eğer karşılarındaki erlerin gücünü bilseydi, düşünmeden geri çekilmesi gereken ordubaşını uyarmaya çalıştı.

“Efendim, çekilsek mi? Barış sürerken, yollarına çıkmazsak eğer, onlar da savaşa gerek görmeyeceklerdir.”

“Çekilen ben olmayacağım!” diye haykırmıştı Çinli ordubaş. “Çekilecekse onlar çekilsin benim yolumdan. Hem, şu an Çin yurdunda olduğumuzu da unutmasınlar!”

Kendini beğenmiş ordubaşlar yüzünden nice Çin ordusu yok olup gitmişti. Nice Çinli boşu boşuna ölmüştü. Ancak bunu söylemenin bile bir anlamı olmayacağı ortadaydı. Soylu bir uruğa bağlı ordubaşın doğruları yapacağına kendisini inandırarak, verilen buyruğu yerine getirmek için atını sürdürdü duyumu getiren orunlu Çinli. Bir yandan da savaş çıkmaması, Kartal Savaşçıları'nın yönlerini değiştirip gitmeleri için dua ediyordu.

Atlarını ağır ağır Çinlilerin üzerine sürdürdü elli üç Hun eri. Aralarında özellikle bırakılan üç bin adımlık aralık, karşı tarafın seçim yapması için gerekli zamanı tanıyacaktı. Eğer Çinliler savaş durumu almaz, dostane bir şekilde onları karşılarılarsa ellibaşı saldırı buyruğu vermeyecekti. Bunun için Çinlilerin yoldan uzak durmaları, atlarından inmeleri, yaylarını ortaya çıkarmamaları yeterliydi.

Uzaklık iki bin adıma geldiğinde Çinlilerin kalkanlarını çıkarmaları, savaşa hazırlanmaları anlamına geliyordu. Aslında Kartal Savaşçıları sekiz yüz adımdan itibaren ok salmaya ve saldırıya başlardı. Ancak son ana kadar barışı bozmamak adına beş yüz adımı beklemeleri buyruğunu vermişti Ellibaşı Karlık.

Hun atlıları yaklaşıyordu. Çinliler iyice yayılıp savunma durumu alıyorlardı. Uzaktan duyulan buyruklar, savaşın kaçınılmazlığını gösteriyordu. Ellibaşı Karlık, bu yolculuğun bir toy öncesi kız almak için yapıldığını düşünerek bir im ile oyun kurulmasını, Çinlilerin bu yolla uyarılmasını tercih etti.

Atlarını hızlandıran Kartal Savaşçıları aniden ikiye ayrılıp sağ ve sol yana doğru açıldılar. Böylece Çinlilere önden yaklaşmak yerine yanlarına sarkmayı seçtiler. Böylece, eğer Çinliler savaş istemiyorlarsa oldukları yerde kalmaları yeterli olacaktı.

Oysa Çinlilerin başında bulunan soylu kişi, bu harekete hemen karşılık verme gereği duymuş, ordusunun bir kısmını sağ, bir kısmını da sol yana döndürmüştü. Aslında bu hareketi bile ne derli deneyimsiz olduğunu anlatmaya yetiyordu. Yağsının her hareketine göre yön değiştiren ordu, ne yapacağını bilmeyen bir orduydü. Oysa Hun atlıları, hele ki Kartal Savaşçıları hızla yön değiştirme ustasıydılar. Hantal Çin ordularının bu hıza ayak uydurması imkânsızdı.

Nitekim yalnız kendilerinin anladığı im gelince hızla geri dönüp yeniden birleştiler. Çinliler de yön değiştirme çabasına girdiler, ancak bocalama belli oluyordu. Sanki içlerinden, "Hunlar neden dümdüz saldırmaz da bir o yana bir bu yana döner dururlar. Şöyle kıpırdamasalar da onları rahatça oklasak," der, gibiydiler. Aslında çoğu orada olduğuna, Hunların karşısına çıktığına bin pişman olmuştu. Oysa bir Kartal Savaşçısı'na karşılık altı yedi Çinli vardı bu yanda. Bu bile onları cesaretlendirmeye yetmiyordu.

Artık savaşın kaçınılmaz olduğu anlaşılmıştı. Ellibaşı Karlık buyruğunu verdiğinde...

Bundan sonrası için yapılacaklar uslarında kayıtlıydı. Her Kartal Savaşcısı bunun bilinci ile yayını yasığından hızla çekmiş, okluğundan ok alıp Çinlilerin zerine doğru salmaya başlamıştı.

Yağmur değildi üzerlerine yağan. Yalnızca elli üç Kartal Savaşcısı'nın ok salımıydı. Ancak öylesine etkindi ki kal-kanlarını kaldırıp bu yağmurun bitmesini beklemekten başka yapacakları yoktu. Onlar da etkisizdi artık. Dört yüz adım,  yüz elli adım,  yüz adım... Ok yağmuru içinde zaten güçsüz olan yaylarını kullanma zamanı bulamadı Çinliler. İki yüz adım menzilli yaylarını kullansalar ne olacaktı ki?

Hunlar yaklaşırsa...

Hunlar o kadar yaklaşmazlardı.

Birdenbire durdu Kartal Savaşcıları. Çin yay menzili-nin dışında, öylece atlarının üzerinde, heybetli görüntüleri ile beklemeye başladılar. Bunu, yağlarının ne yapacağını görmek için deniyorlardı. Asıl amaçları saldırmak değildi. Az önce Çinlilere gerekli dersi vermişlerdi. Daha fazla ileri çıkmanın anlamı yok gibiydi. Çünkü Çinliler epeyce yitik sahibiydiler. ylece durup, yaptıklarının etkisine bakıyor gibiydiler. Çinliler de bu duruşa hareketsiz kalarak karşılık veriyorlardı. Ne yapacaklarını bilmiyorlardı, çünkü evre-lerinden, yaralı yoldaşlarının sesleri yükseliyordu.

Ellibaşı Karlık, bir im daha verdi. Yeterince beklemişler, yağlarının uslanması için gereken zamanı tanımışlardı. Kartal Savaşcıları bu kez de buldukları yerden nişan ala-

rak ok salmaya başladılar. Bu çok yıkıcı oldu Çinliler üzerinde. Attığını vuran, eğitilmiş erler, kendilerine ok yetiştirmeye çalışan ancak bunu beceremeyen Çinlilerle o gün alay eder gibi savaşmayı seçmişlerdi. Kırsal yalnızca Çinlilerdi. Onların attığı oklar menzile ulaşamıyordu. Bu durumda Çinli ordubaşın yapacağı tek iş saldırı buyruğu vermek ve Hunlara yaklaşmaktı.

O da öyle yaptı. Kartal Savaşçıları'nı yakalamak, en azından ok menzili içine almak için at sürdüler üzerlerine.

Bu kez yine hedef oldular.

Yağının amacını anlayan Ellibaşı Karlık, geri çekilme buyruğu verdi. Kartal Savaşçıları bir bütün halinde çekilirken geriye dönerek, adeta eğitimdeymişcesine ok salarak Çinli avlamayı sürdürdüler. Kutlu Kırgı yiğidin adı ile anılan hareket böyle zamanlar içindi. Öylesine etkili oldular ki Çinliler onları kovaladıklarına pişmandılar. Durup geri çekilmeye başladıklarında, artlarına düşen Kartal Savaşçıları, avlarını sürdürdüler. Kurt sesleri ile korkuttukları Çinliler kaçacak yer ararken onlar rahatlıkla kullanıyorlardı yaylarını. Sonra yeniden durdular. Böylesi bir savaşı bilerek yapıyorlar, savaşmıyor, eğleniyorlardı. Gökberk'in bugününü imleyen bir anı kalsın diye. Öylesine neşeliydiler ki.

Onların durduğunu gören Çinliler epeyce uzaklaşıp, yeniden toparlandılar. Ne çeride savaşma arzusu ne de ordubaşlarında umut kalmıştı. Yüze yakın Çinli artık yaşamıyor, bunun yarısı kadarı da yaralı olarak kaldıkları yerde inliyorlardı. Soylu ordubaş, usuna düşmeyen başına geldiği için uslu kişileri toplamış, ne yapmaları gerektiğini danışmak zorunda kalmıştı.

Onların söyledikleri tekti.

“Efendimiz, karşımızdakiler Kartal Savaşçıları. Bugüne dek yenildikleri görölmemiş. Onlara saldırmanın anlamı yok. Ne yakalanabilirler ne de yok edilebilirler. Hatta bunların ölümsüz olduğuna dair sözler de edilmekte.”

“Olur mu öyle iş?” deyip, kızdı ordubaş, “Bunlar uydurma sözler. Ancak sizin gibi usuzlar inanır buna. Kartal Savaşçıları sizden daha iyi savaşçılar oldukları için bu duruma düştük.”

şimdi tartışmanın anlamı yoktu. Çözüm bekliyordu ordubaş.

“Efendimiz” diyerek, konuşma izni istedi, yaşı daha büyükçe olan biri. İzin verilince şunları söyledi.

“Kartal Savaşçıları’ndan on kat kalabalık olsak, yine başımıza gelecek olan budur efendimiz. En doğrusu savaşa son vermek ve onların yolundan çekilmek. Anladığım kadarı ile amaçları savaşmak değil. Nedenini bilmem, ama bu bizim için büyük şans. Yoksa çoktan üzerimize gelir, bizi basar, ezip geçerlerdi.”

“Ne yapmalıyız?”

Savaşı seçerken sahip olduğü cesareti kalmamıştı Çinli ordubaşın. şimdi bu işten kurtulmanın yolunu arıyordu.

“Ne yapsak?”

Her çaresizin usuna düşen ilk soruydu. Elbette yine iş bilir birileri vardı.

“Elçi çıkaralım!”

“Elçi geliyor!”

Beklenendi. En öndekinin elinde ak bayrak ile konuş-

mak dilediğini belli eden üç kişilik heyet yaklaşıyordu. Öylesine tedirgindiler ki yapacakları her yanlış hareketin yaşamlarının sönmesine neden olacağını biliyorlardı. Yaklaştılar. Elli adım kadar uzakta beklediler. Töre buydu ve bu töreyi Hunlar koymuştu. Ellibaşı Karlık yalnızca bir onbaşı gönderdi Çin elçilerine. Böylece onları aşağıladığını belli etmiş oluyordu. Onları kişi yerine koymadığını açıklamak da bir Kartal Savaşçısı töresiydi.

Onbaşı yaklaşp sertçe seslendi

“Nedir derdiniz?”

Görevli onbaşı böyle sordu Çin elçilerine. Savaşı kazanmış bir ordunun eriydi. Dilediği gibi söz ederdi. Bir an suskun durdu elçiler. Sonrasında en soylusu Hun dilinde konuştu.

“Barış...”

Bu kadardı edebildiği söz. Onbaşı, geriden de duyulacak bir kahkaha attı.

“O zaman Kiok Tanhu ile görüşeceksiniz. Hem siz değil, huang-di gidip yeri öpecek ve barış dileycek. Önerim odur ki bir de Çinli konçuy göndersin ulu tanhuya, böylece daha iyi kabul görür.”

Çinliler bu aşağılanma karşısında çaresizdiler. Çünkü eğer bu er geriye gidip olumsuz bir şeyler söylerse işleri zordu.

“Şimdi!” dedi heyecanla Çin soylusu, “Yani az önceki savaş için barış...”

“Savaş mı?” dedi onbaşı, “Ne savaş? Ne güzel eğleniyorduk!”

Yeniden bir kahkaha attı. Karşısındaki Kartal Savaşçısı

sı'ydı ve onların umarsızlığını biliyorlardı. Uçmaklıkla alay eden bu erler, az önce elde ettikleri utkunun karşılığını böyle alıyorlardı işte. Diğer Çinli anladı ki işler kötüye gidiyor, izin almadan söze girdi.

"Ordubaşınıza bizi bağışlamasını, yaptığımızdan, yolunuza çıktığımızdan üzgün olduğumuzu, buyruğuna uyaçağımızı bildirir misiniz?"

"Hah!" dedi onbaşı, "Şimdi oldu! Tamam, ellibaşım adına bağışladım sizi. Şimdi dinleyin!"

O anın egemeni olarak buyruklarını sıraladı:

"Beklemeden, atlarınızdan inecek, atlarınızı düzde bırakacaksınız. Kendiniz de yadag olarak tepelere doğru çekileceksiniz. Hepiniz bir arada olmayacaksınız. Gördüğünüz şu iki tepede yayılacaksınız. Hepiniz yerde çökmüş olacaksınız. Biz aradan geçip gideceğiz. Eğer bu sırada birinizin eli yaya değerse, ya da biriniz ayağa kalkarsa..."

İtiraz edecek durumda değildiler. Buyrukları ordubaşlarına iletmek üzere geriye dönerken artlarından seslendi onbaşı.

"İki Hun eri gelecek ve sizin bu söylenenleri yapıp yapmadığınıza bakacak. Atların başında duracak!"

Çinliler her denileni kabul ettiler. Söylenenleri zaman yitirmeden yerine getirdiler. Kaldıkları yerlerde çökmüş durumda ve hareketsizdiler.

Sanki bütün bir Hun ordusu geçit törenindeydi. En başta da Kiok Tanhu vardı. Öylesine gururla ve Çinlileri aşağılayarak geçiyorlardı ki. Çinliler o an gördüler arabaları

olduğunu. Nedenini anlayamadılar. Kartal Savaşçıları ile bir arabayı bağdaştıramadılar.

Bu arada atların başında duran iki erin beğendikleri yirmi kadar atı alıp götürmesine de ses edemediler.

Onlar duadaydılar ki Kartal Savaşçıları ile karşılaşp sağ kalan ender Çinlilerdendiler. Bunun mutluluğu ile bakıyorlardı Hunların ardından.

Gökberk ilk kez yaşadığı bu hazzın tadına varmak için zamanın geçmemesini, geçidin sürmesini diliyordu. Çinlilerin çekingen bakışlarını uzaktan bile fark ediyordu. Bugün onun için edilen savaş böylece bırakılmıştı. Bunu biliyordu ve bu da neşesini artırıyordu.

“Bu Çinliler, yaşamalarını Almıla’ya borçlu olduklarını bilmeyecekler. Eğer Almıla için yolumuzu sürdürmek zorunda olmasaydık...”

Gözlemci olarak kalan ve yirmi kadar at beğenen er, bunları Gökberk’e armağan etmişti.

“Gelecekte kayın atan olacak kişiye bunları sunarsın!”

Oysa kışın ağır koşullarda sürdüğü o topraklarda ata o kadar da ihtiyaç olmadığı kesindi. Onların atları, ayaklarına taktıkları ve kayarak rahatlıkla seyahat ettikleri tahtalardı. Yine de iyi bir armağandı bu. Çinlilerin atları her ne kadar Hun atları kadar güçlü olmasa da işe yarardı mutlaka.

Savaş sırasında yaptıkları ile yoldaşlarının dikkatini çekmeyi, alkışlarını almayı başarmıştı Gökberk. O ise bütün başarısını aldığı eğitime borçlu olduğunu biliyordu. Kartal

Savaşçılığı ona çok şey katmıştı. Eksiksiz uygulandığında, birliğe uyulduğunda bu denli etkili oluyordu Kartal Savaşçıları töresi. Bunu bilmek bile ayrı bir üstünlüktü.

Gökberk, atının üzerinde daha bir dik oturuyordu. Yeniden yol düzenini tutmuşlar, öncüler, yancılar ve artçılar yerlerini almışlardı. Karayana doğru ilerlerken kış mevsiminin buralarda daha etkin olduğunu ve erken geldiğini belli eden bir serinlik içinde, güzden, kışa doğru geri dönüşteydiler. Dikleşen dağlar, geçitlerini daraltarak yol veriyordu onlara. Yükseklerde kar vardı ve ulu dağlara bilge bir görüntü kazandırıyor.

Gökberk gittikçe yaklaşıyordu Almıla'ya. Almıla onu bekliyordu. Artık ayrılık düşünmüyor, usuna yanlış bir şeyler düşürmüyordu. Bu işin sonu güzel bir toydu.

"Ne yaparsan yap, seni kendime evdeş edeceğim zorlu kız!"

"Deli kız" demek istemiyordu artık. Çünkü kendisini daha deli belliyordu.

"İki deliden doğacak balalar ne denli zorlu olur!"

Çokça oğlu, kızı olsundu. Hepsi de birbirinden yiğit.

Daha varmamışlardı, Almıla'nın uruğunu, atasını razı etmemişlerdi. Ama Gökberk çoktan toyunu kurmuş, çadırını açmış, balalarına kavuşmuştu düşünde.

Bir sınanmadır sevda...

Güz izi tamamen silinmiş, kış başlamıştı ulaştıkları yerde. Henüz başyelin, tipinin ve kar yağışının zamanı değildi, ancak soğuk iyice kendisini hissettiriyordu. Orada yaşayan bir budunun varlığı bile tartışılmaya başlanmıştı savaşılar arasında. Tahta Atlı budundan olan üç ere takılmalar oluyordu. Onlar ise bu takılmalara yurtlarını savunarak karşılık veriyorlardı.

“Bizim yurdumuz, eşsiz bir yurttur. Değerini anlamak için burada bir zaman yaşamak gerek!”

Durmadan üstün yanları sayıyorlardı.

Yolculuğun sonuna yaklaşıyorlardı. Doğanın değişimi ile çevre öylesine yabancı geliyordu ki onlara.

Beklenmiyorlardı. Hun töresi gereği önceden duyum salmadan varmak olmazdı Tahta Atlı budunun yurduna. Yapılması gereken, birilerini gönderip geldiklerini bildirmektir ki hazırlansınlar.

Tahta Atlı budundan üç Kartal Savaşçısı’nu duyum için öncü gönderdi Ellibaşı Karlık.

“Burası sizin yurdunuz. Konuk olacağımız kişiler sizin budunuz. Varın gidin, geldiğimizi bildirin! Nedenini söylemeye gerek yok. Konuk olduğumuzu bilsinler yeter!”

O güne kadar Hun ordusunun eşsiz birliği Kartal Savaşçıları'ndan konukluk beklememiş bir budunun etkilenmemesi mümkün mü?

Beklenmedik konuklar şaşırtmıştı Tahta Atlı budunu.
"Neden oradaydılar?"

Konukluğun nedeni sorulmazdı ancak onlar soracaklardı. Merak içinde olacaklardı. Kendi budunlarından oğulları öncü gelince şaşırmışlar, bu konukluğu kuta yorsalar da sorguya tutmuşlardı üç eri. Elbette giz saklayan erler hiçbir şey söylemeye yetkili değildiler.

"Konukluk için buradayız!"

Bu cevap tatmin etmemişti budunun ulularını. Ancak mutlu olmuşlardı. Hele üç erin oğuşları. Uzun zamandır görmedikleri oğulları gelmişti.

Konuklarını karşılamak ve törece onları en iyi şekilde ağırlama çabasıyla koşuşturma başladı.

Kişiler birbirlerine merakla sorular sorarken, bu konukluğun nedenini merak ederken; bir tek Almıla, aldırmaz, sorgulamaz durumdaydı. Bir tek o biliyordu Kartal Savaşçıları'nın neden geldiklerini. Biliyordu ki aralarında Gökberk vardır. Kızgındı gecikti diye. Bahane dinlemeyecekti. Bunca acısının, yürek yangınının nedeni olan kişi elbette karşılığını bulacaktı.

"Ona çektireceğim!"

Neden?

"Beni bekletti!"

Gökberk'in geçerli nedenleri olsa da, bunca zaman onu duyumsuz koymasa da... İnat etmiş, karşılık vermemişti

bitiglerine. O bitig istememişti, Gökberk'in gelmesini istemişti. Bunu bir hak olarak görüyordu.

Kimseye belli etmemişti ancak çok acı çekmişti. Anlatılmaz özlemler içinde kavrulmuş, o soğukta yanmış, perişan olmuştu. Yemez içmez durumlardan zorla dönmüştü. O günlerinde en yakın dert ortağı Gökürk'u olmuştu. Bu nasıl iştir, diye kendisine kızmıştı. Şimdi hem kızıyor, hem içten içe seviniyordu. Gelmişti işte, sözünü tutmuştu. Hem gecikmekte haklıydı.

Hemen kendisine üleş çıkardı.

"Nasıl da getirdim onu!"

Hun kızları işte böyleydi. Us işi değildi işleri. Erlerine çile çektirmeyi görev bilirlerdi kendilerine. Naz onların süsüdü.

Töre gereği at üzerinde on er, konukları karşılamaya çıktı. Budunlu üç Kartal Savaşçısı da onlarla birlikteydi. Hoşluk olsun diye onları da göndermeyi uygun görmüştü Oba Atbaş'ı Çapın Bay. O yana, soğuk topraklara pek fazla konuk gelmezdi kızılıyandan.⁸⁷ Üstelik gelenler Kiok Han'ın has ordusundan Kartal Savaşçıları olunca anlamı daha başka oluyordu.

Konukları, obalarına layık bir şekilde ağırlamak gerekiyordu.

Şölen için büyük bir çaba sürerken odlar yakılmış, muyanlıklar hazır edilmişti. Ulular atlanmış, karşılama için obanın girişinde beklemeye durmuşlardı. Değişik bir gündü oba için, çok değişik bir gündü.

⁸⁷ Kızılyan: Güney.

Töreydi. Eğer karşılama varsa, ona göre giyinmek zorundaydı Kartal Savaşçıları. Onlar tanhunun has ordusunun erleriydiler, her yerde bunu doğrulamak, kanıtlamak zorundaydılar.

Bir yerde mola verip giyindiler. Gösterişli tören giysileri içinde girdiler obaya. Altın rengi giysi üzerine, altın rengi pelerinle özelleşen giysileri ile... Karşılama heyeti ile hemen girişte buluştular.

Ellibaşı Karlık en başta...

Bir im ile erlerini durdurdu ve öne çıkıp selamladı Çapın Bay'ı ve oba ulularını.

"Ötüken Yış'tan kut getirdim!"

"Kut sizinle olsun!"

Orada, at üzerinde, töre gereği karşıldılar, ancak geliş nedenlerini hemen açıklayacak değildiler. Bunun için uygun zaman ve uygun durum gerekiyordu.

Konuklar, özellikle Gökberk, verilecek cevabın heyecanında idiler, konukçular ise konuklarının neden orada olduğunun.

Esen yel öylesine serindi ki tören giysileri içinde bu serinliğin farkına varıyordu konuklar. Nerede olduklarını ancak anlayabiliyorlardı. Yurtlarından çok uzakta, antdaşları Gökberk'in gönül işi için Tahta Atlı budunun yurdunda...

Karşılamanın ardından çadırlara çağrılar başladı. Elli-başı Karlık, yanına Gökberk'in onbaşısını alıp Oba At-başı'nın çadırına konuklarken, diğerleri de orunlarınca ağırlanmak üzere yerlerini bulacaklardı. Atları hemen bakıma alınmış, arabaları uygun yere çekilmış ve eşyaları mu-yanlıklara taşınmıştı.

Önce dinlenmeye çekilip çekilmeyecekleri soruldu. Ardından ikrama başlandı.

Gökberk, kendileri için yakılan büyücek bir odun başında, çöktüğü postun üzerinde, çevreyi gözleyerek sevdiğini aramaktaydı. Kimse onu tanımamıştı yeni giysileri içinde. Çünkü beklenmiyordu. Oysa onlara yaşamını borçlu olduğu, oldukça uzun bir zaman konukları olan biriydi. O da tanışıklık vermemiştir, orada bulunma nedeninin sorgusuna düşmemek için. Almıla'nın karşılayanların arasında olmasını ya da orta yerlerde dolanıp kendini göstermesini beklerken, göremeyince... İçine korkular düşmüştü. Soramıyordu da... Gökkurt da görünmemiştir.

"Demek ki gizleniyor!"

Anlamış olmalıydı geldiğini. Uslu kızdı. Mutlaka bekliyordu da. Bitiglerine cevap vermemesi de anlaşılmazdı.

"Bu kızın anlaşılır bir yanı yok ki!"

Gökberk'in düşündüğü gibi Almıla, özellikle gizleniyordu. Bile bile ortaya çıkmıyordu. Görünmüyordu inadına. "Daha sana ne oyunlar edeceğim!" düşüncesindeydi.

Sevenin çektiği çile yetmezmiş gibi, seven çileye zorlar sevenini. Denemektir, sınamaktır. Sevda aslında sınamaktır.

Onca zorlu sınamayı geçip Kartal Savaşçısı olan Gökberk, sevda sınamasında zorlanacaktı. Çünkü daha zordu, çok zordu. Almıla da onu daha da zorlamak dileğindeydi. Çektiği bütün acıların acısını çıkarmak için...

Nasıl anlatılır özlem? Nasıl çözülür yanmanın gizi?

Nedendir, çözüm bulamamak?

Ötüken Yiş'tan, başkentlerinden duyumlar sordular konuklara. Bir bir cevapladı Ellibaşı Karlık. Güzelliklerden söz etti. Dert olmadığından, varsılıktan, tanhunun yargulu ve iyi yönetiminden...

Ardından yol anlatıldı. Çinlilerle olan savaşa değinilmedi ki meraklanmasınlar.

Asıl konuya girmek için uygun çağın gelmesi gerekiyordu. Oba Atbaşı Çapın Bay ve ulular dikkatliydi, özenliydi konuklarına karşı. Buna karşılık Ellibaşı Karlık çok daha özenli ve dikkatli davranıyordu. Deneme yapmıyorlardı. Yoklama, sinama yoktu aralarında. Güçlü görünme, alta bırakma durumu da söz konusu değildi. Aynı ulusun farklı budunları olsalar da bütünün parçası olduklarının bilgisindeydiler.

O gece, gün battığında oba alanı gün ışığınca aydınlatılacak, konuklar büyük bir şölenle onurlandırılacaklardı. Sözler söylenecek; hünerler, oyunlar gösterilecekti. Karşılıklı armağanlar verilecekti ki o da töredendi. Çok geç zamanlara kalmayacaktı şölen. Konuklar uzun yoldan gelmişti. Yorgundular.

Hemen ertesi günü...

Sıradan sözler bitti Oba Atbaşı'nın çadırında. Asıl sözün çağı geldi. Obalılar bir şeylerin zamanının geldiğini biliyorlardı ya bekledikleri, tanhudan bir buyruktu. Belki göç etmeleri ya da yeni bir salma. Buyruk, demiri bile ke-

serken onların itiraz hakkı yoktu ki. Devlet gereğince, tanhu buyruğunca...

Onlar tanhudan bir buyruk beklerken!

“Kutlu bir iş için buradayız!” dedi Karlık, ardından durdu öylece. Sözlerini tarttı, düşündü, bir iki öksürdü. Yol bilir bir erdi. Neyi nasıl söyleyeceğini, nerede ne söz edeceğini seçerdi.

“Gönül derler bir bilinmez derdine, nice işler olmuş ki...” dedi, durdu yine, sesini ölçmek ister gibi yeniden öksürdü, “Ne yer bilir, ne çağ... Gönül kuşu nerede uçar nerede kalır, nerede nefes alır, kimse anlamamış bugüne dek. Bizim anlamamız da mümkünsüz. Nasıl olduğunu da ancak yaşayınca, yaşayanlar anlattığında anlarız. Ki başımıza gelirse...”

Şaşkındı Oba Atbaşı Çapın Bay. Şaşkındı ulular. Azıcık duyumları olsaydı belki yorum yaparlardı, bir şeyler hissederlerdi, oysa neler söyleneceği hakkında hiçbir fikirleri yoktu. Merakla sözün sonunu bekliyorlardı. Ellibaşı Karlık da geçmişin yansımalarında kendi sevdasının izine düşmüş, ha bire anlatıyordu.

“Us almaz bir iştir seveda. Tanrı'nın bile karışmadığı bir iştir. Acunun süsüdür. Budunların öykü kaynağıdır. Anlatıların gerekçesidir. Yırların⁸⁸ amacıdır. Seveda sözü edildi mi bütün diğer sözlerin hükmü kalmaz. Tanhunun sözünün bile...”

Düşünceye sevk eden sözlerdi! Öyle ya, acunun ege-
meni olan Kiok Tanhu bile karışmazdı sevedaya. Gök ise yal-

⁸⁸ Yır: Sözlü, müzikli anlatı. Türkü.

nızca yol gösterici olur, tanık olurdu. Gök, sevenlere kut olurdu.

Sonunda konuya girdi Karlık.

“Bir gönül işi için buradayız!”

“Ne?”

Oba Atbaşı Çapın Bay böyle ses verdi. Hiç beklemedikleri bir sözdü edilen. Şaşkımları doğaldı. Diğer ulular da sanki sıralarınca söylemeleri gerekiyormuş gibi aynı sesi yinelediler. Şaşkınlık en üst düzeydeydi. Tek hecelik sorgu bitti. Suskunluk başladı. Ne kadar zaman geçti anlamadılar. Sonra Oba Atbaşı cesaret buldu ki...

“Kim, kime?”

Bundan daha kısa bir soru ile sorulamazdı elbette.

Ya cevabı!

O da kısa oldu.

“Gökberk, Almıla’ya!”

“Ne?”

Yeniden bütün uluların dilinden döküldü şaşkınlık sorusu. Adeta töreymişçesine. Kimse başka bir söz edemedi. İlk başta Gökberk’i hatırlayamamışlar, Almıla adına takılıp kalmışlardı. Bunca zaman onca isteyene varmamıştı Almıla. Şimdi çok uzaklardan gelen konukları da aynı sonla karşılaşırlarsa diye sıkıntıdaydılar.

“Almıla’mı?” diye sordu Oba Atbaşı Çapın Bay, “Bizim Almıla mı?”

Kızından söz edilip edilmediğini kesinleştirmek istiyordu.

Bizim, sözünün anlamında takılsa da başını salladı El-libaşı Karlık, sonra ekledi.

“Kartal Savaşçısı kandaşımız Gökberk, sevdiği kızın burada yaşadığını ve adının Almıla olduğunu söyledi. Ben gerisini bilmem. Kaç Almıla vardır ki sizin obada?”

Almıla bir taneydi.

Söylenen de oydu. Çapın Bay’ın kızı.

“Gökberk kim?”

Sorunun yönü değişmişti.

Ellibaşı Karlık, oba ulularına şimdi de yoldaşını hatırlatmaya çalışıyordu. Almıla’nın önceliği sona ermiş, sıra Gökberk’e gelmişti. Önce obaya ilk gelişinden söz edilip bilinir kılındı Gökberk. Obalılar hatırladıktan sonra övgü zamanıydı. Ellibaşı Karlık bir zaman anlattı Gökberk’i, sonra sözü onu daha yakından tanıyan Onbaşı Basır’a bıraktı. O da bir zaman övdü yoldaşını.

Sonunda Gökberk’in kim olduğunu, özelliklerini, yiğitliğini aktarmışlardı dinleyenlere. Bu da obalıların şaşkınlıklarını artırmaktan başka bir işe yaramamıştı.

“Gökberk ile Almıla...”

Bu iki kişiyi birlikte düşünmek...

Uslara zor geliyordu.

Her işi kararında bırakma gereğince susulduğunda, töre gereği karşı taraftan Almıla’yı anlatmalarını, övmelelerini beklediler. Oysa buldukları suskunluk oldu. Bu beklenmedik tavır kuşkuyu getirdi.

Almıla yoksa...

Bunu doğrudan sormak gerekti. Ellibaşı Karlık başı yerde, biraz da üzgün seslendirdi kuşkularını.

“Yanlış mı yaptık? Gökberk yiğit yoksa sahipli bir kişiye mi gönül düşürdü? Yavuklusu, nişanlısı, evdeşi...”

“Yok,” dedi telaşla Atbaş Çapın Bay. “Yok da...”

Yeniden suskunluk. Kızlarının durumunu açıkça söyleyememe durumu. Bu da kötüydü. Bu sefer Onbaşı Basır girdi araya.

“Ulu Oba Atbaşı. Davranışlarınız, suskunluğunuz bizi kuşkuya düşürdü. Töre, böylesi törenlerde, kızı anlatmayı, övgüyü ve dilekleri sıralamayı gerektirirken sizin susmanız bizi sorguya sevk ediyor. Nedir sıkıntı? Almıla Kız hakkında söyleyemediğiniz nedir?”

Atbaş Çapın Bay hemen toparlandı. Oturduğu yerde kıpırdadı.

“Bağışlayın,” dedi. “Şaşkınlığımız kızım Almıla’nın bugüne dek yaptıkları ile ilgili. Onca isteyen, seveni oldu. Hepsine bir bahane bulup uzak tuttu kendisinden. Yaşlıları çoktan çocuk büyütür iken o, er gibi ormanlarda av sürmeyi seçti. Bilirdik ki yürek yerine taş taşır. Öylesine sert ve eğilmezdir ki birinin ona, onun birine gönül düşüreceği usumuza düşmezdi. Siz böyle söyleyince...” durup nefeslendi, sonra birden sordu. “Yoldaşınız Gökberk emin, değil mi? Bir yanlış anlama olmasın!”

Ellibaşı ve onbaşı göz göze bakıp sorguladılar bu soruyu. Şimdi onlara da kuşku düşmüştü. Acaba...

Onbaşı Basır, Gökberk’in sevdalı duruşlarını düşünüyor, sözlerini hatırlıyor, bitig göndermesini, cevabını beklemesini... Almıla’nın armağanını, anlatılan davranışlarını...

Bir yerde takıldı düşüncesi!

Bitiglere cevabın gelmemesi...

Donuk bakışlarla birbirlerini tamamlamaya çalışıyor onbaşı ve ellibaşı. Bunun sonrasında olacakları, mahcubiyeti düşünüyorlar...

Hayır, bir Kartal Savaşçısı bu kadar anlamaz olamazdı. Almıla Kız belki değişikti. Belki baş eğmezdi, ancak Kartal Savaşçıları da öyleydiler.

“Sorunuz!” dedi Ellibaşı, “Eğer yanılığın varsa, bağışlama diler, gideriz. Artık yapacak bir şey yok! Yanlış bir anlaşılma varsa...”

Gökberk de kendine yansın, diyecekti, demedi. Bu kadar acımasız olamadı yoldaşına karşı. Çünkü sevda acısının sonsuzluğunu bilirdi. Sonsuz bir yıkılış getirirdi. Ere göre değişirdi etkisi elbette, ancak yıkıcı olurdu.

“Sorunuz,” diyerek, ellibaşını onayladı Onbaşı Basır. Oysa bunu söylemelerine gerek olmadığını, hiçbir Hun kızına sevda ve evdeşlik konusunda baskı yapılamayacağını ikisi de iyi biliyorlardı. Sormak dedikleri, “Gönlün var mı?” kısalığında bir soruydu.

“Soralım!”

Atbaş Çapın Bay, yolunca yordamınca çözecekti işi. Şimdi yapacağı iş, konuklarını iyi ağırlamaktı. Hun töresince ne gerekiyorsa onu ağırlığına etki bırakarak yapmak istiyordu. Hele kız almaya gelmiş konuklara...

Artık bu konuda söz bitmişti. Savaşçı yapı konuşmayı akına ve ava getirdiğinde hepsi rahatladılar.

Bir ara izin isteyip yan bölmeğe geçti Atbaş Çapın Bay. Bu sırada konuklara ikram sürüyordu. Atbaş, hatununa olanları kısaca özetlemiş, onun şaşkınlığını görse de, anlasa da zamanın kısalığını hatırlatmış, gereğini yapmasını söylemişti.

Anası da atası da kızına doğrudan soru sormak istemiyorlardı. Bu törede yoktu. Öyleyse obanın uslu kadınla-

rından birini görevlendireceklerdi. Bu işi üstlendi Çapın Bay'ın hatunu. Üstlendi ama kendi kendine sorgulara durdu.

“Bu nasıl iş?”

Usu ermiyordu. Kızı, bağ kabul etmez Almıla'sı bunca kısa zamanda bir ere gönül vermiş olabilir miydi? Mümkün görünmüyordu ona. Sormanın bile gereksizliğini düşünüyordu. Şimdi sorduracak ve hayır cevabı alacaktı. İşte ondan sonrası çok kötü olacaktı. Ne yapacaklardı onca yolu aşır gelenlere karşı?

“Ah bu deli kız!”

Kimse yaşanan konukluğun nedenini bilmeden, bilen tek kişi olan Almıla ise o gün üzerine oturan hamaratlıkla komşu çadırda iş görmekte, şölen için aş yapımına yardım etmekteydi. Gökberk'e görünmediği gibi onu görmek için de çaba içine girmemişti. Bugün kurulan toyu, nedenini biliyordu. Ata çadırında onu konuştuklarını da.

Atbaş'ın hatunu yol, yordam, töre bilir yaşlı bir kadını gönderdi kızının bulunduğu çadıra. Onu tembihledi.

“Durum böyleyken böyle. Meğerse konuklar kızımı istemeye gelmişler. Biz şaşkınız. Ne edeceğimizi bilemiyoruz. Sen Almıla'yı tanırsın. Var git ağzını bir ara. Ne düşünür bu konuda?”

Beklenmedik zamanda beklenmedik konukluklar hep sorgular doğururdu. Görevi alan kadın zaman yitirmeden Almıla'nın aşı yardım ettiği çadıra varmıştı. Zaman dardı ve konunun hemen çözülmesi gerekiyordu.

Almıla'yı sesledi yanına.

Deneyimli kadın daha bir bakışta anlamıştı ki kız duyumdardır nedenlerden. Bilgilidir. Hatta gözlerinde çakan kıvılcım, değişik bir şeyler olacağına imdir. Kısa bir girişin ardından konuya getirdi sözü. Almıla'nın gözlerine bakarak konuştu.

"Hani kış zamanı konuklar olmuştu ya Almıla. Senin kurdun, donmak üzere olan birilerini bulmuştu ya, işte onlardan bir er sana..."

"..."

"Söylediğine göre senin de gönlün ondaymış."

"..."

"Bunca konuk senin için gelmiş!"

Almıla cevap vermiyordu. Öylece suskun dinliyordu. Gözleri titriyor, bakışlarını kaçırıyor, rengi değişiyor ama tek söz etmiyordu.

Tanrı bilirdi sevdanın işini. Ne zaman nasıl geleceği belli olmayan bir etki ile oluverirdi. Uslu kadın bir şeyler hissediyordu ancak bunu doğrudan kızıdan duymalıydı. Kız açıkça söylemeliydi.

Bir şeyler daha ekledi sözlerine kadın. Olması gerekenleri anlattı. Konuklar cevap bekliyordu.

"Almıla Kız! Senin de gönlün var ise!"

Taş oldu, kaya oldu Almıla kız. Ses çıkmayan, ses alınamayan...

"Almıla Kız, cevap ver ki biz de! Bak anan, atan cevap bekler. Konuklar atanın çadırında cevap bekler. Bir söz et! Var mı böyle bir iş yok mu? Senin gönlün de hazır mı?"

Olmadı, Almıla'dan tek söz alınamadı. Öylece durdu.

Ne evet, ne hayır, ne de kızların genelde ettiği söz, "Bilmem ki!"

Aracı kadın kızmaya başlamıştı. İlk kez başına geliyordu böylesi. Sonunda dayanamadı.

"Tamam," dedi. "Konuşmayacaksan işine gidebilirsin!"

Bu buyruğa uydu Almıla. Doğrudan çadırdan çıktı. İşini de bırakmış, orada durmak istememişti. Çıkınca gü-lümsedi kendi kendine. Kıyın bellemiş, kıyın kesmişti Gök-berk'e. Doğruca Gökkurt'unun yanına yöneldi. Onunla, bunca zaman derdine ortak olan dostu ile konuşmaya gitti. Ona anlatacaktı, ona söyleyecekti az önce dilinden dökül-meyenleri.

Kurdu yoldaş tutan kıza sevdalanan erin vay haline!

İçeride ise aracı kadın neler olduğunu anlamaya çalışı-yordu.

"Bu kız bir garip," dedi kendi kendine.

"Bu kız hep garipti!"

Keşke bu sözler işi yoluna koymaya yetecek olsaydı. Atbaş'ın hatunu, Atbaş, en önemlisi konuklar cevap bek-lerken...

"Ne diyeyim şimdi ben?"

Bir yandan da kızın davranışlarını düşünüyordu.

"Eğer gönlü olmayaydı, karşı çıkardı. Karşı çıkmadı-đına göre..."

Öyle ya, karşı çıkmadığına göre.

Bu çözüm değildi, ancak başka da çözüm yoktu.

"Ben varıp durumu olduğu gibi anlatayım anasına. Kızın gönlü var gibi, ancak taş oldu, tek söz etmedi. Dilini bağladı. Varıp oğlan çözsün bunun dilini, diyeyim."

En doğrusu buydu. Er olan çaldığı gönlün sahibine, gönül verdiği gönlün sahibine derdini anlatabilmeliydi. Sevda söküp almayı gerektiriyorsa, bu da yapılmalıydı.

Doğruldu yerinden ve kızın anasının yanına vardı.

Gece...

Karanlığı delen dost, Ay atanın ışıkları, obanın üzerine yönelmişken, serin dağlardan inen serin yel oda daha fazla gerek duyurmuşken, konuklar kendilerine hazırlanan döşeklerde uykuya çekilmişti. Elbette hepsi değil.

Gökberk uyumuyordu ki olanlar anlatılmış, usuna kuşku düşmüştü. Ne yapacağını bilmiyordu. Üstelik yoldaşlarına karşı mahcup olmuştu.

Ellibaşı uyumuyordu, bu işin sonunu düşünüp merakta, ya olmazsa geriye döndüklerinde kime ne dert anlatacağının sorgusunda... Hem de karıştığı bir işi, aracılık ettiği bir işi çözememe sıkıntısında...

Bir de onbaşı uyumuyordu, onunda kuşkuları vardı, ancak daha çok onluğundan bir er olan Gökberk'i düşünüyordu. Onun yapması gerekenleri sorguluyordu.

Gökberk dayanamadı sonunda. Kalkıp dışarıya çıktı. Kimseyi uyandırmamaya özen göstererek, dışarıda yanan odun başına çöktü. Başka kimse yoktu. Biraz uzakta olan Almıla'nın çadırına doğru bakıp duruyor, geçmişte, onunla od başında yaptığı konuşmanın benzerinin gerçekleşmesi için dua ediyordu. Ne olmuştu da Almıla sessiz kalmayı seçmiş, aralarında bir gönül bağı olduğunu açık etmemişti? Neden işi çözümsüzlüğe taşımış, onu ve yoldaşlarını zor duruma sokmuştu? Almıla ne yapmak istiyordu?

Çok geçmedi, Ellibaşı Karlık da çıktı çadırından. O da odun başını seçmişti kendisine. Gökberk'i görünce rahatladı. Yalnız kalıp konuşmak, yoldaşına us vermek zamanıydı. Oysa yalnız kalamadılar. Az sonra Onbaşı Basır gelmişti yanlarına. İzin alıp oturduğunda üçünün de derdi tekti.

"Konuştun mu?" diye sordu Ellibaşı.

"Kiminle?"

"Kiminle olacak Almıla ile!"

"Yok," dedi Gökberk, "Nasıl konuşayım?"

"Şunun sorusuna bak ellibaşım," diye çıktı Onbaşı Basır. "Töre nasıl buyuruyorsa öyle konuşacaksın. Ya dışarıda bulacaksın ya da varıp çadırına girecek... Döşeginin yanına çökecek, anlatacaksın derdini. Bu biraz zor olur elbette. Döşekleri karıştırırsan başına kötü işler gelebilir. Bunu çok önceden düşünmeli, ona göre davranmalıydın..."

"Dur," dedi ellibaşı, "Yoldaşımızın usu karışmış. Bir de sen karıştırma. Şimdi bu işi nasıl çözeriz ona bakalım!"

"Bunu biz çözemeyiz ki! Onu kendisi çözecek!"

"Doğru ve biz bunun için bir yol çizeceğiz ki yanlış olmasın. Yoksa buradan geri dönüşümüz, gelişimiz kadar neseli olmayacak. Hele Gökberk yiğit için..."

Gökberk titredi. Almıla'sız geri dönmek korkusu...

Ordubaşları konuşurken, söylenenlerin bir kısmını hiç anlamıyordu Gökberk. Bir birine, bir diğerine bakıyor, biraz da sıkılıyordu. Ne yapacağını bilmediği için de söze karışmıyordu.

"Anladın mı?"

Bu soruyu bile anlamamıştı Gökberk. Karşılık vermeden baktı Ellibaşı Karlık'ın yüzüne.

“Bakın işte,” dedi Onbaşı Basır. “Anlamamış. Nasıl anlatsak ki?”

“Anlatınız! Hele sen üzerine varma ki...”

Sevdalanan kişiye ders verilmesi bir töre olmuşsa, bunun başlangıç zamanı o an sayılmalıydı. Ellibaşı Karlık bir yandan, Onbaşı Basır da onu tamamlayarak sıraladılar sözlerini. Bitirdikten sonra yeniden denediler ki anlamış mı?

Hayır, anlamamıştı. Anlayabilecek durumda değildi. Öyleyse...

“Başka çözüm yok!” dedi Ellibaşı Karlık. “Söylediklerimizi yapacaksın Gökberk yiğit. Senin bir başına bu işten çıkman mümkün görünmüyor!”

“Buyruk, ellibaşımın!”

Sabahın ayazını hiç bu denli keskin yaşamamıştı. Bu mevsimde hiç bu kadar üşüdüğünü hatırlamıyordu. Zaman da geçmek bilmezken...

Sakta gibi...

“Sak görevi başka! O, kutlu bir görev!”

Ya bu!

“Bu, benim işim. Bu yalnız benim için.”

O nedenle mi zor geliyordu acaba? Çok da zor gelmiyordu. Hiç zor gelmiyordu. Biraz anlamsız gibi...

“Nasıl anlamsız olur? Sevgi...”

Sevgi değildi anlamsız olan. Sevgi için yaptıkları... Şu an burada olması. Çözümsüzlüğün onu getirdiği durum.

“Varıp çadırının önünde bekleyeceksin. O çıkana dek. Çıkınca onunla konuşacaksın. Derdini anlatıp razı mı değil mi anlayacaksın. Söz alıp sonra...”

Burası onun yurduna hiç benzemiyordu. Bu çağda böylesi soğuk... Sabah serinliği olurdu elbet. Güneşin ışığını görene dek tatlı bir serinlik. Oysa bu soğuk yel, kışlara, en azından güz sonlarına ait bir etkinlik...

"Od yaksam!"

"Olmaz," demişti ellibaşı, "Senin ne zorlukla orada onu beklediğini görmeli. Od, kolaylık sağlar ki kızlar zoru sever."

"Zoru severse onu zorlayayım!"

"Hun kızları zorlamayı sevmez!"

Bu nasıl karmaşa böyle! Sever mi, sevmez mi? Bunların farkı ne?

Bekledi Gökberk. Gün doğduğunda Atbaş'ın çadırından çıkacak ilk kişinin Almıla olması için dua ederek bekledi. Zaman zaman olduğu yerde tepindi, zaman zaman zıpladı, dolandı ısınmak için. Bir kalın keçe örtü bile almamıştı üzerine.

Gün de inadına gecikti mi ne? Gökberk'e eziyet etmek günün işiydi ya...

Bir yandan söylendi, kızdı. Bir yandan sevmeyi sürdürdü. "Olsun!" dedi kendini rahatlatarak. "Olsun! Demek ki gereken budur."

Günün ilk ışıklarını üzerlerine almak için çadırlarından çıkanlar ilk onu gördüler. Yabancılamadılar. Neden orada olduğunu, ne yapmak istediğini anladılar. Yaşananlar çoktan dillere düşmüşü. Gülümsediler uzaktan ve işlerine döndüler.

Bütün bunlara aldırmadan beklemeyi sürdürdü Gök-

berk. Ordubaşları böyle yapmasının gerekli olduğunu söyleyip onu ikna etmeyi başarmışlardı.

“Başka yolu yok! Bu kızı ancak sen konuşturabilirsin!”

“Ya ters cevap verirse!”

“O da şansına artık.”

“Bekleyeceğim. adırından çıkana dek!”

Bekliyordu Gökberk.

Sonra...

Ne demeli ki sevdaya?

Çadırdan Çapın Bay çıktı önce. Hiç beklemiyordu ki Gökberk'i görünce irkildi. Gülümseyip işine baktı. Sonra çadırın diğer kişileri girip girip çıktılar. Atbaş'ın çadırı uyanmış, güne başlamıştı.

Almıla hariç...

Çevre kalabalıklaşmış, oba uyanmıştı, ancak Almıla dışarı çıkmıyordu. Bütün gözler Gökberk'in üzerindeydi. Başka işle uğraşır görünseler de onun durumunu gözlüyor, zaman zaman birbirlerine fısıldıyor, gülüyorlardı.

Gökberk utanıyor, üzülüyor...

"Biliyor!" diyordu içinden, "Beklediğimi öğrendi mutlaka. Biliyor ve inatla çıkmıyor!"

Bu inatla, bu inatçı kızla bir ömür nasıl yaşanırdı? Düşündü, düşündü, gülümsedi.

"Yaşanır!"

Sonunda çıktı Almıla. Sanki görmez olmuştu ya da Gökberk görünmez olmuştu. Öylece işine bakıp, hiçbir belirti göstermeden yeniden daldı çadırına. Sonra bir daha, bir daha çıktı, girdi. Gökberk baktı ki Almıla inadını sürdürecektir, yaklaştı kapıya. Almıla çıkar çıkmaz, önüne dikildi. Almıla yönünü değiştirdi, Gökberk yolunu kesti.

Almıla başka yana döndü... İki de çok kez yinelediler aynı davranışı.

Sonunda dayanamayan Almıla oldu.

Gökberk'in gözlerine bakmadan kızgınlıkla seslendi.

"Ne istersin?"

"Seni..."

Gülmekle gülmemek arası bir yüz şekli.

"Bunca zaman sonra mı?"

"Bunca zaman sonra!"

"Bunca beklemeden sonra mı?"

"Evet! Ben sözümü tuttum. Sıra sende!"

"O kadar kolay mı?"

"O kadar kolay!"

Bir an durdu Almıla ve aniden koşmaya başladı. Gökberk duraladı, sonra ardına düştü. Onu yakalarsa... Yakalasa ne yapacak ki?

Yine de koştu. Obalılar gülererek onları izliyordu. Gökberk'in yoldaşları onları izliyordu. Bunun artık bir naz koşusu, naz direnmesi olduğu belli olmuştu. Almıla kaçıyor, Gökberk kovalıyor... Söz atmalar, kahkahalar, haykırışlar...

Kimisi Almıla'ya sesleniyor.

"Koş kız! Koş deli kız. Sakın yakalanma!"

Kimisi Gökberk'e...

"Uç Kartal Savaşçısı. Sakın kaçıрма avını!"

Önüne çıkan ilk ata atladı Almıla. Hızla sürdü. Kimin atı, önemli değildi. Gökberk bir an ikirciklenip bakındı çevresine. Sonra o da kimin olduğunu bilmediği bir bağlı ata atladı. Sürdü Almıla'nın ardınca.

Obaya, konuklarına yeni bir neşe konusu çıkmıştı. Sanki kutlu bir günün kutlamasında seslendiler sevdalı iki gencin ardından. Beklenen oydu ki Gökberk Almıla'yı yakalayacak, razı edecek. Alıp geri getirecek...

Bir zaman sonra her şey kanıksandı. Günlük işleriydi budunun asıl derdi, döndüler çalışmaya. Unutmadılar elbet ilginç koşuyu, ancak beklentilerini ertelediler. Meraklarını da içlerine gömdüler.

Deli gibi at sürüyordu deli kız. Ardından deli gibi koşturuyordu deli oğlan.

Sevda us kaldırmaz ya onlarınki de uçup gitmiş. Bari atlara yazık olmasa. Yabancıladıkları binicilerinin altında çatlamasalar. Elbette böylesi kutlu bir iş için ölen atlara bir başka saygı gösterilir. Kutlu bilinir mezarları. Kutla anılır. Hun, atını özünden ayrı bilmez ki. Ama kimse böyle bir iş olsun istemez. İnat yüzünden at öldürmek...

Oysa Almıla inatla zorluyor atını. Gökberk de inatla onu izliyor.

Neden?

Us almaz sevdalık işleri!

Gökberk usta binici, Almıla usta binici. Dağlar da olmasa hızları kesilmeyecek.

Düzlük bitti. Tepeye vurdular. Almıla yurdunu biliyor, Gökberk yerin acemisi. Tam yakalayacak, Almıla yolunu değiştiriyor. Gökberk kızıyor, ama gülüyor da... Çünkü artık umursandığının iyice farkında. Almıla bunları onu sevdiği için yapıyor.

Uzun sürdü koğu. Atlar iyice yoruldu. Bunu ilk Almıla fark etti. Kıyamaz! Bir Hun kıızı, bir atın göz göre göre çatlamasına göz yumamaz. Ne yapısın?

Birden üçüncü bir konuk katıldı onlara. Gökkurt, sahibinin ardından gelmiş, o da katılmış koğuya. Belki nedenini bilmeden, belki sahibi ile olma güdüsü ile. Onun koğusu bir garip. Bir ileriye gidiyor, bir duruyor. İşi oyuna dökme çabasında olduğu belli. Demek ki buna benzer oyunları çokça etti Almıla ile.

Bir anda atlayıverdi yere Almıla. Atın hızında bu çeviklik Gökberk'i bile şaşırttı ki o, at üzerinde her türlü hüneri gösterebilen bir Kartal Savaşçısı'ydı. Sevindi de sevdiğinin yiğitliğine. Değme savaşçılar bu işi zor ederdi. At, birkaç adım daha atıp durdu. Derin titremelerle ter içinde kalmış bedenini soğutmaya çalıştı. Gökkurt koğu hemen Almıla'nın yanına. Onun derdi kendince oyunlar. Almıla buyruk verip onu durdurdu ve koğusunu sürdürdü.

Gökberk altta kalır mı, o da atladı atından ve tepeye doğru koğuya kalkan Almıla'nın ardına düştü. Yeniden anlamlı ancak farklı bir koğu başlamıştı. Bu kez atları yoktu ve Almıla alışkın olduğu bu koğuda sürekli arayı açıyordu. Kurt ise aldığı buyrukla olduğu yere çakılıp kalmış, öylece olanları gözlemekte...

Bir dağ keçisinden farkı yoktu Almıla'nın. Yarıları atlarken, kayadan kayaya geçerken öylesine ustaydı ki. Gökberk kısa zamanda anladı onu yakalayamayacağını. Kızmaya başlamıştı artık. Bu kadar naz ve inat canını sıkıyordu. Birden durdu ve bağırdı.

"Tamam! Kazandın! Yendin beni. Mutlu musun? Yetişemedim sana."

Bir Kartal Savaşçısı yenilgiyi kabul ediyordu. Olacak iş değildi ya, sevdanın işleri böyle olurdu. Bu asla öncesi olmayan bir karardı. Belki bir daha da olmayacak. Ancak Gökberk, Almıla karşısında yenildiğini duyuruyor, üstelik bunu haykırıyordu. Nefes nefese kalmıştı. Çöktü olduğu yere. Bir adım daha atmamaya kararlıydı. Bir yandan da söyleniyordu.

“Nedir istediğin anlamıyorum ki. Acı ise yeterince çekmedim mi? Eğer kararın değiştiyse bunu söylemelisin bana.”

Bir yandan kızıyor, bir yandan da Almıla'nın ardında yittiği kayalara doğru bakıyordu. Bir zaman bekledi. Sonra meraklanmaya başladı. Biraz daha zaman geçince iyice kuşku düştü içine.

“Düşmesin sakın! Bir yerine bir şey olmasın!”

Onun koşusunu düşününce. Seslendi:

“Almıla! Almıla!”

Bir daha bir daha... Hayır, karşılık yoktu. Mutlaka başına bir iş gelmiş olmalıydı. Hemen doğruldu yerinden, hızla tırmandı yokuşu. Tepeye yakın bir yerde bakındı çevreye. Yoktu Almıla. Hemen altta derin yarı görünce artık düştüğüne karar verip haykırdı aşağıya doğru.

“Almıla!”

Ter içinde kalmıştı. Ne yapacağını bilemiyordu. Ona el gelen bu yerlerde tehlikenin nerede olduğunu bilmeden aşağıya inmeye karar verdi. Onu bulmalıydı. Eğer başına bir iş gelmişse... Usu başından gitti. Yeniden acı bir feryat gibi yineledi sevdiğinin adını.

“Almıla!”

“Ne var?”

İrkildi. Hemen ardından gelmişti ses. Dönüp baktı. Almıla bir kayanın dibinde aldırılmazca oturmuş, sanki hiçbir şey olmamış gibi ona bakıyordu.

“Almıla!”

Bu kez sesi mırıltı gibi çıkmış, şaşkınlık anlatıyordu. Kızgın, ama bunu belli etmek istemez duruşu ile baktı gözlerine. Bir anda geçti kızgınlığı. Işıltılar birbirine kaynamış, sevgi dolmuştu.

“Almıla!”

Yalvarır gibi sevgisini anlatır bir sesleniş.

“Adımı yeni öğrenmiş gibi yineleyip durma. Sana çok kızgınım!”

Seslenişteki naz her şeyi açıklıyordu. Onların yazgısı birbirlerine yazılmıştı ve burası tanıkları olacak yerdi. Gökberk bir atlayışta geçti aradaki yarı ve onun yanına yetişti.

Söyleşmeye başladıklarında ikisinde de ne kızgınlık ne inat kalmıştı. Yürekleri sıcacık... Sözler, açıklamalar, karşı çıkmalar, kabuller. Mutlu sona doğru adım adım.

Bu işin sonu güzel olacaktı!

Obadakiler bu işin bir şekilde çözüleceğinden emindiler. Küçük söz dilimleri ile gülümseten konuşmalar olsa da genel olarak mutlu bir son bekliyorlardı. Er ya da geç...

İki gencin gidişinin günele olduğu öylesine belliydi ki. Şimdiden toy hazırlıkları yapılsa, gün kılınsa olurdu. Yine de kızın dilinden bir onama beklenecekti, ancak bu arada boş durulmamış; konuklar tarafından armağanlar sunulmuş, kızın atasının, anasının, oğuşunun gönlü alınmıştı.

Kartal Savaşçıları bu işe oldu bitti gözüyle bakıyorlar, bundan sonra neler yapmaları gerektiğini konuşuyorlardı.

Konuklar, konuk oldukları budunun yaşantısını gözledikçe küçük ayrıntılar dışında büyük farklar olmadığını kolayca fark ediyorlardı. Yaşadıkları yer, iklim değiştirmişti Tahta Atlı budunun yaşantısını o kadar. Kışın ağır koşulları etkin olmadıkça kendilerini buluyorlardı onlarda. Kandaşları onların gönüllerini hoş etmek için çırpınıyorlardı.

Eğer Gökberk ve Almıla evdeş olurlarsa aralarında uyalık da kurulunca... Uzak da olsa zaman zaman geliş gidişler olacaktı mutlaka.

Oba Atbaşı Çapın Bay, onları dolaştırmaya çıkardı. Kısa bir av kurmak, zamanlarını değerlendirmeyi de sağlayacaktı. Yurdun hemen ardındaki ulu ormana yöneldiler birlikte. Av etinin eklendiği bir şölen için hazırladılar yaylarını.

Gün batımına yakın avdan dönenler, yakılmış odların aydınlığında şölene seslendiler. Bir yandan da getirdikleri avların pişirilmesi için koşturma başladı. Ellibaşı Karlık, bakınca göremediği Gökberk'in henüz dönmediğini öğrenince gülümsedi.

"Bu, iyiye imdir!"

Öyle ya, anlaşamaları hemen dönerlerdi. Demek ki...

Neşeli, eğlenceli bir şölen başladı. Yenildi, içildi, ala-

bildiğine aşırıya kaçıldı ki esriklik egemen oldu kişilere. Oyunlar kuruldu, yiğitler gösteriler yaptılar. Böylece gecenin yarısı bulundu. Gökberk ile Almıla unutuldu.

Oysa onlar çok yakındaydılar.

Bir zaman söyleşmişler, sonra acıkıp birlikte av yapmışlardı. Od yakıp karınlarını doyurduktan sonra yine söyleşmişler, anlaşmışlar, havanın kararması ile obaya yönelmişlerdi.

Obalılar şölendeydi. Bu neşenin içine dalmanın, dikkatleri üzerlerine çekmenin gereksiz olduğunu düşünüp gizlenmişlerdi. Büyükçe bir ağacın gövdesini önlerine alıp toyun dağılmasını beklemek işlerine gelmiş, dahası hoşlarına gitmişti. Soğuktu ya, bu bile işlerine yaramıştı. Orada yan yana, bedenleri birbirine değerek, fısıltılarla konuşmuşlar, sevgi sözcüklerinin en güzellerini özellikle seçmişlerdi. Acıkmışlar, aldırmamışlar; susamışlar, farkına varmamışlar; üşümüşler, birbirlerinin sıcaklığından yararlanmışlardı. Gökkurt hep yanlarında kalmış, adeta onları korumaya doğrulmuştu. Tanıkları o olmuştu. Serbest bıraktığı atları kendiliklerinden yerlerini bulmuş, gizlendikleri yer de onların geçici yuvası olmuştu.

Zaman tükenmiş, toy sona ermiş, kimsecikler onları arayıp sormamıştı. Bu unutulmuş daha bir hoşlarına gitmişti. El ayak çekilip oba sessizliğe bürününce daha fazla bir arada olmalarının mümkünsüzlüğü ortaya çıkmış, Almıla sessizce ata çadırına, Gökberk konuk olduğu muyanlığa yönelmiş, kavuşacaklarını bile bile yaşadıkları bu kısa ayrılık daha en başında çok zor gelmişti.

Birileri onların gelişini elbette fark etmişti. Ancak töre

bunu yüzlemeyi yasaklıyordu. Gökkurt uzun uzun uluyarak bu güzel geceye son verici seslenişi yapmıştı. Bunu duyan çok kişi gülümsemiş, gençler için mutluluk duasına durmuştu.

Bir zaman sonra sessizlik çöktü obaya. Yalnızca sakçılar ayakta ve uyanık kaldılar. Bir de gecenin sahipleri...

Uyku uğramadı kimilerine. Uyumak yerine düşünmeyi seçtiler. Neler olacağına dair düşüncelerdi ve mutlu umutlarla destekleniyordu.

Böylesi anlarda öncelikler yer değiştirirdi.

Kartal Savaşçıları akın düşlerlerdi. Kavga düşlerlerdi.

Bugün Gökberk toy düşlüyordu. Sonunda kavuşacağı sevdasını...

Gün doğduğunda koşuşturma içindeydi budun. Her biri kutlu bir toy için elinden geleni yapmaya çabalıyordu. Gün onların, toy onlarındı. Uzaktan gelenlere ne denli etkin ve töreci olduklarını gösterme çabası da vardı. Ötüken Yiş' a döndüklerinde buralardan söz edeceklerdi ya, övgü hak etmek istiyorlardı. Bir Kartal Savaşçısı'na kız vermenin kutu da eklenince...

Zamanı çok ötelememek için iş bölümü yapılmıştı. Oba Atbaşı Çapın Bay her kişiye ayrı bir iş yüklemişti. Toyun göz alıcı, varıl ve şenlikli olması için ne gerekirse yapılsın istiyordu. Buyrukları bu yöndeydi. Kolay değildi. Kızını veriyordu. Almila'sını.

Almila için ak renk bir giysi seçilmişti. Altınlarla süslenmişti. Gösterişli giysiye ek olarak yine altın takılar takılacaktı. Bir Türk konçuyu varsılığında hazırlanacaktı.

Gökberk ve bütün yoldaşları bir örnek tören giysisi giyecekler, Kartal Savaşçuları töresince hazır olacaklardı. Altın renkli Kartal Savaşçuları, ak renkli gelin giysisi... Uslardan çıkmayacaktı bu görüntü.

Yalnızca beş günde hazırlandılar. Daha fazlasına kalamayacaklarını söylemişti Ellibaşı Karlık. Bu bile fazlaydı. En büyük korkuları yaklaşan kışın etkisi ile yolların kapanması ve orada kalmaktı. Bu arada akına çıkılması ve onların geride kalmasıydı. Yolda da zaman yitireceklerdi. Bu nedenle bir an önce toyun kurulmasını istemişlerdi. Çapın Bay da hak vermişti onlara. Has ordunun savaşçılarının Ötüken Yış'tan çok uzun bir zaman uzak kalması uygun olmazdı. Bekletmenin de anlamı yoktu.

O gün kurulan toy öylesine bir toy oldu ki hem Atbaş ve oğuşu, budunun uluları, hem obalıların tamamı şaşkındılar yaşananlardan. Çevre obalardan konuklar seslemişlerdi ya onlar da şaşkındılar. O güne kadar böylesi yaşanmamıştı, bundan sonra da yaşanmayacaktı.

Odlar, meşaleler yakıldığında gün gibi aydınlandı her yan. Büyük kazanlar sürüldü odlara. Yığınla et pişirilmeye konuldu. Kımızın sonu yok gibi içiliyordu. Yemenin sonu yok gibi yeniyordu. Büyücek kurulan sofrada konuklar ve obanın uluları en başa alınmış, gelin için ayrı, güvey için ayrı sofraya kurulmuştu. Ortalıkta hizmet için koşuşturanlar bir eksik bırakmamak için zoru yaşarken, katılanların mutluluğu görülmeye değerdı.

Evdeşlik duyurusunu yapmak için ulu bir Gök eri bek-

leniyordu. Kutlanacak birliktelik için Gök de duyumdar kılınmalıydı. Bu özel iş için özel bir kişi gerekiyordu ki çok beklemediler. Kutlu bir kamın gelişi ile her şey tamam olmuştu. Ozanlar çoktan yerlerini almışlardı. Eğlence sürerken, gecenin yarısı olmuştu.

Sonrasında ise...

Al gerdek çadırında, iki sevdalı birleştiler.

Tanrı buyruğu bir gereklilik.

Zamanın yenemediği tersine yücelttiği bir sevginin kavuşma çağı.

Onlar mutlu oldu, budun mutlu oldu. Ötesi kutlu bir yaşam, çokça bala ve huzur dileği...

Bu dilekler süsledi dilleri. Bir zaman gençleri kendilerine bırakıp günlük yaşamlarına döndü budun.

Konuklar yalnızca üç gün daha kalabildiler. Zaman bu kadardı. Ötüken Yış'a dönülmesi gerekiyordu. Ayrılığı birleşmeye tamamlamak için yola çıkış hazırlıkları başladığında, oba hüznünlendi. Alışmıştı aynı kandan, aynı soydan, aynı budundan konuk kişiöğullarına.

Hüzün yazgının gücünde...

Hüzün her yerde...

Ayrılık olmasaydı, sevgiyi nasıl bileceğiz?

Kız anası ağlıyordu. Almıla ağlamamak için direniyordu. Bu yolu o seçmişti. Kendi seçtiği yola ağlayarak giderse Tanrı hoş karşılamaz, biliyordu. Dişlerini sıkıyordu.

"Gel!" dedi ana, "Ne olur unutma bizi, sık sık gel!"

“Unutur muyum hiç anam? Yurdumu...”

“Gelirim” diyemedi. Yazgının dediğince olacaktı olacaklar ve Almıla bir daha gelemeyeceğini dűşünüyordu. O artık erinin, eri onun, yeni bir oğuş kurmuş, Almıla Kız iken Almıla Hatun olmuş...

Atlandılar. Bir araba armağan ile gelmişlerdi. Üç araba çeyiz ile dönüyorlardı. Armağanlar da vardı. Atbaş onları geldiklerinden daha varsıl göndererek orununa uygun olanı yapmıştı.

Son sarılmalar, hüznün son demleri.

Almıla Hatun, ata binmek yerine adırlı arabaya yerleşti. Kurdunu yanına aldı ki onsuz olamazdı. Tek dűşünceci vardığında oralara uyum sağlayamamasıydı. Öyle ya soğuk yerde yaşarken ya ılımanlık tutarsa onu...

“Ben de aynı değil miyim? Ben de uyacağım vardığımda. Bunun gereği Gökberk’e duyduğu seveda. Kurdum da bana tutkun. Alışacaktır!”

“İleri!”

Mutlu bir sesle verdi buyruğunu Ellibaşı Karlık. Sođuk bir günün uğurlamasında yola dűştüler. Uzun yolları vardı, tehlikeler vardı ve onlar öncelikle yoldaşlarını, yoldaşlarının hatununu kollamak için vardılar. Gökberk’e yine orta yerde yer verdiler ki zaman zaman hatununu kollasın, ilgilen sin. Onu yol boyunca serbest bıraktılar. Buyruk üşürölme yeyecekti üzerine. Ayrıcalıklı bir yolculuk yapacaktı. Daha üç gün olmuş toyunu kaldıralı...

Gülümseyen bakışlar oturmuştu yüzlere. Mutlu bir

toyun, mutlu bir evdeşliğin, kutlu törenin tanıkları yurtlarına dönüyorlardı hem de sayıları bir artmış olarak.

Konak düzenleri daha sık verilecek, konak yerleri daha dikkatli seçilecek, gidilecek, gidilecek...

İlk konak yerinde yanına vardı hatununun.

"Almıla!"

"Gökberk!"

O deli kız gitmiş miydi? Yerine uslu bir hatun mu gelmişti? Yoksa onun gözündeki yeri mi başkalaşmıştı? Vardı bir durumlar.

"Ben senin deliliğini de, usculuğunu da severim!"

Gülümsedi Almıla. Ardından dileğini seslendirdi.

"Ata binsem!"

Güldü Gökberk.

"İşte benim hatunum!" dedi, "Hâlâ deli..."

Ak bir at hazırlattı onun için. Çadırılı arabadan çıkıp atına binen Almıla'yı erden ayırmak ne mümkündü. Yayı, okluğu, kılıcı, bıçağı... Akına çıkar gibi... Gökkurt'u da yanında yerini alınca.

Ellibaşı Karlık ile Onbaşı Basır göz göze bakıp gülümsediler. Aynı anda aynı söz döküldü dillerinden.

"Bunlardan doğacak balaları kim tuta!"

Öyle ya, birisi Eruçtu Gökberk, diğeri Gökkurtlu Almıla.

"Böylesi uyum acunda az buluna!"

Bir zaman ortada at sürdüler ki Gökberk varıp görev istedi Ellibaşı Karlık'dan.

"Bunca aylıklık yeter bana. Ben ve evdeşim..."

Onlar için en uygunu kalabalıktan uzak olmak.

“Varın sağ yancı olun!”

Ellibaşı Karlık anlamıştı; yalnız kalmak, konuşmak diler genç evdeşler. Onlar heyecanla görevi almaya giderken yeniden söylendi. Bu kez söylediklerini bütün erler duyup güldüler.

“Bunlardan doğacak balalar, acunu dar eder! Biri Eruçtu Gökberk, diğeri Gök Kurtlu Almıla. Vay ki vay acunun başına!”

Bir kakhaha koptu. Sevdalıların kulağına kadar ulaşıya da onlar aldırmadan sürdürdüler atlarını. Yalnız kalıp dertleşmek için acele ediyorlardı. Yan yana at sürmenin zevki de bir başka oluyordu ha!

Uzun saçlar yelin esintisine salındığında...

Yel de mutlu ki...

Adı yazılır mutluluğun, ancak tanımı yapılmaz. Histir, duygudur, kişiöğluna hastır. Her bir anlatan başka anlatır. Her biri başka duyar tadını. Zaman ve yer ile değışir.

Şimdi iki mutlu kişi acunun ve acunda olanların farkında değıl gibi.

Acun biraz da mutlu kişilerle var olur.

Yüeciler üzerine...

“Tam zamanında...”

Onlar dönüş yolundayken akın buyruğu kılınmış, ordu hazırlanmış, yola çıkma çağı yaklaşmıştı. Bir yıl önce yapılan Tailin şöleninde⁸⁹ yeterince güçlü olduğuna inanmış olacak ki bu yıl sayım zamanı gelmeden akına karar kılmıştı Kiok Tanhu.

Yüecilere bir ders verilmesi gerekiyordu.

Yeni kavuşan gençler, yüreklerini uzun sürecek bir ayrılığa hazırlamak zorundaydılar. Asıl görevinin savaşmak olduğunu bilen Gökberk, içinde yine de değişik burukluklar yaşıyordu. Birazcık daha zamanının olmasını isterdi. Ötüken Yış'ı Almıla ile birlikte yaşamak ne güzel olacaktı. Oysa zaman yoktu buna.

Yoldaşları sevinç içindeydiler.

“Eğer yetişemeseydik, çok üzülürdüm!”

Ellibaşı Karlık, Ötüken Yış'ın kapılarından girerken aldığı akın duyumu ile heyecanlanmış, bu sözü ederken hemen ardından at süren Gökberk'in alınacağını düşünmemişti. Dönüp onun düşmüş yüzünü görünce hemen toparlayıp düzeltmeye çalıştı sözlerini.

⁸⁹ Mete Tanhu çağından itibaren yılda bir kez, sonbaharda, Tailin Yaylası'nda atların ve erlerin sayımı yapılırdı. Hunlar için kutlu olan bu töresel tören her yıl yinelenir. Bakınız *Mete Han* adlı kitabım.

“Öyle değil mi Gökberk yiğit?”

Buna hangi Hun eri, “Hayır!” diyebilirdi ki?

“Evet, ellibaşım! Tam zamanında... Eğer yetişemeseydik üzülürdük!”

Ses tonu kırgın olunca onun gönlünü almak için bir deneme daha yaptı Karlık.

“Kartal Savaşçısı eksik bir akın olmaz!”

Birkaç er yüksek sesle onadılar söyleneri.

“Olmaz!”

Gerçek de buydu. Ancak yine de Gökberk’in yüzü düzelmemişti. Bunun için Karlık’ın onunla konuşması, söylemek istediğini açıklaması gerekecekti. Akına onun yüzünden geç kalınacakmış gibi bir anlam yüklenmiş olabilirdi sözlerine. Oysa ne yaptılarsa onun içinde yapılanlar ve gönülden yapılmıştı.

Yoldaşının ikircikli durumunun farkındaydı Ellibaşı Karlık. Onun yerinde olmak istemezdi. Evdeşliğini yaşamak için zamanı olmayacaktı Gökberk’in.

Yoldaşını rahat ettirmesi gerektiğini hatırladı. Zamanları çok dardı.

“Hızlanın!” dedi Ellibaşı Karlık. “Yeni evdeşleri rahat ettirmemiz ilk ve öncelikli görevimiz!”

Bu demekti ki bir an önce Gökberk’in çadırı kurulacak ve onun ardından Kartal Savaşçuları orduya katılacaklar!

Hızlandılar!

Yerleşim orun sırasınca olduğu için biraz dışta kuruldu yeni evdeşlerin çadırları. Gökberk en orunsuz Kartal Savaşçaları’ndandı. Daha iyisi olamazdı şimdilik. Ancak bu

bile onları mutlu etmeye yetmişti. Çok eksikleri vardı ya onu da zamanla tamamlayacaklardı.

Yerleşmek için fazla zamanları yoktu. Atlarını, azlık sürüsünü Almıla'ya koşullayıp uğurlaştı onunla Gökberk.

“Benim zaman yitirmeden orduya katılmam gerek. Bilmem ki bu günbatımında yanında olabilecek miyim?”

“Var birliğine git erim! Ben seni beklerim!”

Bu sözler güç verdi Gökberk'e. Sarıldılar, öpüştüler, uğurlaştılar. Ayrılmak zor olacaktı ki kavuşmalar özlemliler olsun.

Onlar savaşçı budunun erleri. Onlar savaşa tutkun... Yurt, devlet, budun söz konusu olunca, buyruk gelince başka hiçbir şey düşünülmez. Bir Hun eri için bu öncelik değişmez.

Uzun sürecek bir akın olacağı belliydi. Günbatısında yapacak çok işi vardı Kiok Tanhu'nun.

Uzun bir zaman...

Özlemler olacaktı. Beklemeler...

Yoldaşlarının hatunları yalnız koymazlardı Almıla'yı. Ona yabancılik tattırmazlar, alışana dek her işine koşarlardı. Onlar artık Ötüken Yışlı olan yeni gelinin en yakınlarıydılar. Uyalarıydılar. Töre bilir, hatır tutarlardı. Hepsi savaşçı evdeşiydi. Yazgıları aynıydı.

Gökberk ardını düşünmemeliydi. Onun işi savaşmaktı.

Almıla, bir Kartal Savaşçısı'nun evdeşi olduğunun elbette farkındaydı. Özlemlerini ötelemek zorundaydı yeni gelin olsa da...

Almıla'nın Gökkurt'u yabancılamıştı çevreyi. Alıştığı,

geldiği, yurt bellediği yere hiç benzemiyordu buralar. Orada kişilerle, çocuklarla ili dışlı dost olmuştu. Onlarla ortak bir yaşam kurmuştu. şimdi zlem başlamıştı içinde ki sessiz kalıyordu. O eski hareketli, neşeli, her yana koşan, yerinde duramayan kurt değildi. Onu ilk görenlerin şaşkınlıklarının bir benzerini o da yaşıyordu. Bir o yana bir bu yana bakınıyor, tanımaya, anlamaya çalışıyordu. Daha önce görmediği çocuklara fazla yaklaşmıyor, adırlardan uzak duruyordu. Budundan rkyor, çekiniyor, bakınıp kokluyor, gözlüyordu şimdilik.

Oysa onun varlığı sevindirmişti budunu. Böylesi Gkkurtlar çok ender görülür, uğurlu bilinirdi. Çevrede benzerine denk gelinmemişti. Daha şimdiden hakkında bir sürü söz söylenir olmuştu. Bir kısmı doğruydu, bir kısmı budunun düşsel etkisi ile ulanmış...

Gökkurt artık oralıydı, onlardan biriydi ve kalıcıydı.

Ayrıcalık tanındı Gökkurt'a. Köpekler uzak tutuldu. Bir zaman sonra onlar da alıştılar varlığına ve tedirginlikleri geçti.

Gökberk, on binlik has orduya yaklaşırken Gök' tutan haykırışlarla karşılandı. Hiç beklemiyordu böyle bir karşılamayı. Oysa töredendi. Yoldaşları, onluklar, ellilikler, yüzlükler, binlikler olarak ona armağanlar seslediler ki biri bütün bunları yazdı teker teker. Yeni evdeşlere gönülden kopan armağanlardı.

"Bir koyun bizim onluktan!"

"Bir at bizim yzlkten!"

Yeni adır kurarı varsıllıklarına ortak etmek, malların-

dan, sürülerinden üleş vermek yoldaşlarını mutlu ediyordu. Onun çadırına destek olmaya çalışıyorlardı bunu görev bilerek.

“Bizden bir hizmet kadını!”

Bu en iyisiydi. Almıla’ya yardım eder...

“Bizden iki hizmet eri...”

Bu da çok iyiydi. Sürüsünü yönetmekte Almıla’ya yardımcı olurlardı.

Gökberk yerini aldıktan sonra da sürdü armağan sunumu ve kutlamalar. Neşeli takılmalar ve övgüler...

Tümenbaşı ve bingabaşılar gelince suskunluk ve buyruk dinleme durumu oluştu hemen. Akın için hazırlıklar sıralandı. Yapılacaklar bir bir duyuruldu. Kartal Savaşçıları eksiksiz ve örnek olmalıydılar yine. Bütün ordunun ve budunun gözü onların üzerinde olacaktı.

Kiok Tanhu, kendisi de katılacaktı akına. Yüeci hanına iyi bir ders verecek, onları bir kez daha ezecek, Hunların gücünü gösterecekti. Ardından o yanda başkaldıran kim varsa onlara yönelecekti.

Mete Tanhu uçmağa vardıktan sonra bunu bir fırsat bellemişti Yüeci budun. Geçmişe geri dönebileceklerini, yurtlarını geri alabileceklerini düşünüyorlardı. Öyle olmadığı kanıtlanmalıydı. Bir budun azarsa, onları dizginlemek Hun budunun göreviydi. Eğer bunu yapmazlarsa diğer budunlara da yayılır, devletin etkinliği kalmazdı. Yüeci hanını tutmak, yok etmek, ona ölümü tattırmak amaç edinilmişti.

Karar vermişti Kiok Han.

“Yüeci hanı öldürülecek. Bunu hak etti!”

Bu demektir ki han ele geçirilene dek savaş sürecektir!

Gün boyunca Yüeci akınında uygulanacak düzen üzerine eğitim aldılar. Nerede nasıl duracakları belletildi. Hun ordusuna katılacak, yurdun dört bir yanından yola çıkan ordularla buluşma yerleri belirlenmişti ya, Kartal Savaşçıları yine Han'ın hemen ardında, dört bir yanında yer tutacaklardı. Ordunun ilk nüvesi olarak en hazır durumda bulunacaklardı ki diğer erlere örnek olsunlar..

Gerekirse orduların öncüsü, gerekirse yöneticisi olacak yetide ve yetkideydiler.

Yola çıkma zamanı bildirildi.

“İki gün batımından sonra, gün doğduğunda erkenden hazır olun! Yola çıkacağız.”

Yalnızca iki gün vardı yola çıkmaya.

Gökberk, benzeri erler gibi, gündüzleri ordu içinde eğitimde, geceleri de evdeşinin yanındaydı. Bütün oğuş sahibi erler bu kısa zaman aralığını oğuşları ile geçirmeye çalışıyorlardı.

Gökberk bunu bile büyük bir talih belledi. Akın zamanına dek işleri yoluna koyar, sürüsünü yerleştirir, Almila'nın alışmasını sağladı.

“Uzun süren bir akın olacak! Henüz birbirimize doymadan ayrılık...”

“Olsun! Beklerim!”

İki gün hızlı geçti, sona ermesi istenmeyen bütün zamanlar gibi!

O gün büyük gündü. Ötüken Yiş ordusunu uğurluyordu.

Güçlü bir devletin göstergesi olan ordu, gün ışıırken Ötüken Yiş'tan çıktı. Günbatısına doğru çizmişti yolunu. Yolda konaklayacaklar, ordu tamamlanacak, ardından...

Bin kadar Kartal Savaşçısı öncü olmuştu. Onların ardından Kiok Tanhu, ak atının üzerinde sıradan bir Hun savaşçısı gibi ilerlerken, kırk yiğit börü de onun kalkanı olmuştu dört bir yanında.

Sağ yanında bin, sol yanında bin ve kalanlar ardında olmak üzere has ordusunu oluşturan on bin Kartal Savaşçısı bütün görkemi ve bir renk savaş giysileri ile ilerliyorlardı. Yalnızca bu ordu bile Hun devletinin gücünü, varsıllığını anlatmaya yeterdi. Yağlarının da gözünü korkutmaya...

Gökberk geride, Kiok Tanhu'nun ardındaki Kartal Savaşçıları'nın arasında, en son sıralarda almıştı yerini. Al-mıla'dan ayrılması zor olmuştu. Hüzünlü olmuştu. Şimdi tek düşüncesi iyi savaşmak ve Tanrı izin verirse geri dönüp evdeşine kavuşmaktı. Hun ordusu, onun da içinde olduğu has ordunun çevresinde oluşacaktı. Katılımlarla güçlenecek, devletin her bir yanından gelecek yay çeken budunlarla büyüyecekti.

Kiok Tanhu, oğlu Künçin Şad ve Uluayguçisi Guray Apa, yan yana at sürüyorlardı. Sürekli bir danışma, ko-

nuşma, buyruk verme durumunda, yanlarına üst orunlu Hun soyluları, tümenbaşılar gelip gidiyor, katılan orduların ordubaşları buyruk alıyorlardı.

Konakladıkları ilk ordugâh yerinde sayıları elli bini buldu. İkinci ordugâh yerinde ise seksen bin... Daha da artacaktı bu sayı.

Yüeçi Hanı Kitolo'nun azıcık usu varsa bu güçlü ve düzenli ordunun karşısına çıkmazdı. Ancak o da büyük ordu toplamış olacak ki buna güvenerek savaşı seçmişti. Mete Tanhu zamanında budununun yaşadıklarının karşılığını vermek istiyordu. Kitolo, Mete Tanhu'nun oğlunun, atası kadar başarılı olamayacağı düşüncesi üzerine kurmuştu geleceğini. Bu amaçla Hun yurduna, o bölgede güvenliği sağlayan birliklere saldırılara başlamıştı. Kurulan bir pusu da Kiok Han'ın çok sevdiği bir yoldaşı öldürülmüştü.

Kiok Han, olanlar karşısında öç istiyordu.

Ulaşacakları yere varmışlar, yerleşmişler...

Savaş için hazırlanmaktalar...

Değişik bir savaş dönemi idi. Uzun bir zaman aynı yerde ordugâh kurmuşlar, tümenler bahar ve yaz boyunca sıra ile akınlar kılmışlardı Yüeçi yurduna. Yüeçileri rahatsız etmek için akınlar hiç durmamıştı.

Sıraları geldiğinde Kartal Savaşçıları tümeni de akınlar yaptı. Yüeçi yurdunda dolandı. Önüne çıkan azlık ordularla savaştı.

Gökberk, büyük bir savaş bekliyordu. Oysa sıradan,

küçük akınlar kılınıyordu Yüeciler üzerine. İki budunun azlık sayıdaki orduları karşılaşıyor, savaşıyor, birbirlerini deniyorlardı. Hanlar, henüz büyük savaşın zamanına karar vermemişlerdi. Kendilerince düzen kuruyorlardı.

Savaşçılar içinse verilen buyruk önemliydi. Onlara akın buyruğu ve bir yer imleniyor, oraya gidip vurmaları isteniyordu. Onlar da verilen görevi yapıyorlardı.

Zaman geçiyor, Almıla'yı özleyiyor, ona bitigler gönderiyordu Gökberk. Özlemine, sevdasını yazıyordu. Almıla da karşılıklar yolluyordu. Ayrılık ne kadar sürerse sürsün onu bekleyeceğini, düşünmemesini, iyi savaşmasını diliyordu. Bitiglerle sürüyordu sevdaları. Başka çareleri yoktu.

Asıl savaşın zamanı gelmemiştir henüz. Kiok Tarhu o bölgede uzun bir zaman kalmayı ve beklemeyi seçmişti.

Güzün ardından kış mevsimi zorluklar içinde sürdü, ancak iki budunun orduları yine karşı karşıya gelmediler. Kışın hem akın hem de zaman zaman av yapılmıştı Kiok Han'ın buyruğu ile. Böylece Hun ordusu dingin tutuluyordu. Bütün bu olanların büyük savaşa hazırlık olduğunu biliyordu erler. Ancak beklemenin asıl nedenini, hanlarının usundan geçenleri bilmeleri mümkün değildi.

Kartal Savaşçıları, geçen zaman içinde verilen bütün buyrukları başarı ile yerine getirdiler. Ne soğuk, ne de güçlükler onlara engel olabildi. Yüeci yurdunda varlıklarını belli etmenin bir yolunu bulmuşlardı. Adları kendilerinden

önce gidiyordu. Onların gelişi duyuluyor, yağları Kartal Savaşçıları ile karşılaşmak istemiyorlardı. Çünkü her karşılaşma, yok olmaları anlamına geliyordu.

Zorlu kış sona erdiğinde, bahar geldiğinde, savaşın kokusunu hissetmeye başlamışlardı. Hazırlıklar bunu gösteriyordu. Çok beklemeyeceklerdi.

Sonunda büyük gün geldi.

Kiok Tanhu, Yüeci ordusunun durumunu değerlendirmiş, uygun zamanı belirlemişti.

“İleri!”

Bundan sonrasını Yüeciler düşünecekti.

Kiok Han'ın buyruğu ile Hun ordusu tümenler şeklinde aktı Yüeci yurduna. Bir kısmı Yüeci ordusunun ardına düşme buyruğu almıştı. Bu savaş var olma ya da yok olma savaşıydı. Kiok Han, Yüeci hanına kaçma fırsatı vermemeyi düşünüyordu. Yüeci hanı ise küçük birliklerini ileri sürerek onları izlettirmek ve savaşın istediği yerde kabulünü sağlamak dileğindeydi.

Kaçma, kovalamanın ardından uzun bir zaman sonra karşılırlarına çıktı Yüeci ordusu. Yüz bin ere ulaşmış Hun ordusuna karşılık yüz elli bine yakın Yüeci ordusu savaşa hazırıldı. Büyük bir savaş olacağı ortadaydı. Kırıcı, acımasız bir savaş... Uslu davranan, zamanında uygun kararları alan kazanacaktı. İki han da hesabını buna göre yapıyordu.

Savaş yeri seçildi.

Yüksekçe bir tepeye otağını kurduran Kitolo, araziye egemen durumdaydı. Sayıda üstünlüğünün farkındaydı. Düzenini ona göre kurgulamıştı. Bu savaşı kazanacağına inanıyordu. Hun ordusunu kendi seçtiği yerde beklemiş, oraya gelmesini sağlamıştı. Ancak Kiok Han'ın düzeninin, ardından kuşatıldığının farkında değildi.

Kiok Han otağını düzlükte kurdurmak zorunda kalmıştı. Yüecilerin durumunu gözlemiş, onların yerleşimini incelemişti. Tümenbaşılarını toplamış, son buyruklarını vermiş ve has ordusunun korumasında savaş alanında yerini almıştı.

Görünen oydu ki Kartal Savaşçıları bekleyecekler, onlara gerek olduğu anda savaşa gireceklerdi. Oysa bunca zaman beklemenin üzerine sabırsızdılar. Bir an önce savaş olsun istiyorlardı.

Yüeci Han'ı Kitolo, kendisine çok güvendiği için hiç acele etmiyordu. Beklemenin kendi lehine olduğu ortadaydı. Uslu davrananın baskın çıkacağı ve kazanacağı inancında olan Kiok Han ise ordusuna kuşatma buyruğu vermişti ya, o da acele etmeyecek, Yüeci ordusu sarılacak ve zamanı gelince dört bir yandan birden bastırılacaktı.

En beklenmedik anda Yüeci ordusunun merkezine Kartal Savaşçıları yönlendirilecekti.

Karşılıklı kışkırtmalara rağmen iki ordu da günlerce bekledi. Neler olup bittiğini anlamayan erler, bu bekleme-lerin nedenini merak edip durdular. Her yeni günde saldırı buyruğunu duymayı umdular.

İki han birbirinin sabrını sınırıyordu. Çünkü ikisi de bi-

liyordu ki ilk saldıran zarar edecektir. Üstelik iki yandaki ulular da beklemenin gereğini anlatıp duruyorlardı hanlarına.

Sonunda daha fazla bekleyemedi Kitolo. Kiok Han'ın sabrına karşılık, o sabredememişti.

Gün doğduğunda ordusuna saldırı buyruğu verdi. Bu sırada kuşatıldığından hâlâ bilgisi yoktu.

Hun ordusu, Kitolo'nun cüretinin karşılığını karşı saldırı ile kıyınladı. Kanlı, zorlu bir savaş başlamıştı. Yanlarına Hunlara yağı pek çok budunu almış olan kalabalık Yüeciler, başlangıçta baskın görünüyorlardı. Kiok Han işi kısa tutmak istiyordu ki oğlu Künçin Şad'a buyruk verip kalanlarını yanında tutarak Kartal Savaşçıları'ndan beş bin eri Yüecilerin merkezine yönlendirdi. Orası çökerse Kitolo tutunamazdı olduğu yerde. Bu buyruğu bekleyen ve savaş için kurgulanmış erler saldırdılar Yüecilerin üzerine.

Farkları öylesine belliydi ki...

İlk büyük savaşıydı Gökberk'in. Künçin Şad'ın yönettiği Kartal Savaşçıları'nın arasındaydı. Binliği saldırıya geçtiğinde en ön saflarda ok salmak için yarışlıyordu yoldaşları ile.

Yağıya hızla ok yağdırdılar. Onları merkezlerinden vurup sarstılar. Merkezleri yara alınca Yüeci ordusu bocalamaya başladı. Bu da sonucu getirdi.

Kiok Han bütün ordusuna saldırı buyruğu verdiğinde, Yüeci ordusunu geriden kuşatan Hun birlikleri de harekete geçtiler.

Utku görünmüştü. Yüeciler kaçmaya çalışırken, çevrilmiş, ezilmiş, perişan edilmişlerdi. Çember daraltılmıştı. Kitolo yakalanacaktı. Ancak bir boşluk bulup kaçmayı başarmıştı. Kalan ordusu ile yüksek dağlara doğru çekilmeye çalışırken Kiok Han alışılmadık bir buyruk vermiş, başta Kartal Savaşçıları olmak üzere ordusunun büyük kısmını onun ardına salmıştı. Buyruğu kesindi.

“Bana Kitolo’nun başını getirin!”

Sonunda Kitolo yakalandı. Kaçamamıştı.

Bir büyük han, bir büyük hanı yenmiş, onu yakalamayı başarmıştı. Artık buyruk uygulanacak, Kitolo’nun başı kesilip kafatası altınla kaplanacak, ant kabı olarak kullanılmak üzere Kiok Tanhu’nun otağını süsleyecekti.⁹⁰ Kitolo, Gök’te de Kiok Han’ın tutsağı olacak, ona hizmet edecekti.⁹¹

Yüecileri yenmişler ancak işleri bitmemişti.

Uzun bir zaman daha günbatısında kalmayı seçti Kiok Han. Oğlu Küncin Şad’ı ordunun bir kısmı ile geri gönderdi. Çin sınırı boş bırakılmamalıydı. Kartal Savaşçıları, içlerinde tutuşan Ötüken Yış özlemine rağmen hanın yanında kalacaklardı.

Bütün bir yazı, kışı günbatısında geçirdiler. Bahar gelince o yanda akınlara çıkıp devletin sınırlarını genişlettiler. Çok savaşlar yaptılar. Günbatısına düzen verdiler.

⁹⁰ Tarihi kaynaklar Kiok Han’ın, Yüeci kralı Kitolo’nun başını aldığını ve kafatasından kendisine altın bir kadeh yaptırıldığını yazarlar. Bu konuda ayrıntılı bilgi için Kiok Han ve Hunlar da Çılgındı adlı kitaplarımızı okuyunuz. Olanlar zamanın Gök inancı ile ilintilidir.

⁹¹ Kadim Türklerin inancına göre...

Güz yaklaşırken geri dönme buyruğu verdi Kiok Han. Görev tamamlanmıştı.

Büyük savaşlar sonunda çok yitik vermişlerdi. Kartal Savaşçıları uçmağa varan yoldaşlarını yolculayıp, Ötüken Yış'a doğru yola çıktıklarında kazanılan utkunun tadını yaşıyorlardı.

Bir de özlemlerini.

Utkulu ordu, Ötüken Yış'ta büyük törenle karşılandı. Bekledikleri geri dönenler mutlu, geri dönmeyenlerin oğuşları ise hüznü ve gururluydu. Hem neşe hem hüznün bir arada yaşanıyordu.

Gökberk ile Almıla çok uzun süren ayrılığın ardından, artan sevgilerini yaşamak için zaman bulacaklardı. Kısacık bir kavuşma zamanının ardından, bu uzun ayrılık birbirlerinin değerini daha iyi anlamalarını sağlamıştı. Yiğidi bir Kartal Savaşçısı olan Hun kadınları, ayrılığa ve beklemelelere alışmak zorundaydılar.

Dönüşün hemen ardından önemli bir görev daha vardı. Tailin Yaylası'nda şölen kurulup sayım yapılacaktı. Bunun buyruklarını vermişti Kiok Tanhu.

Kitolo'nun altın kaplı başından kımız içerken, gururla izleyecekti erlerini.

Görkemli bir şölen kuruldu Tailin Yaylası'nda. Hun bundunun büyüklüğü, varsıllığı ortaya konuldu. Erler, atlar sayılıp övünüldü. Yağlara korku salındı. Ulu ata ruhları anılıp, kutlandı.

Gökberk ilk kez katıldığı bu şölende, yoldaşlarının arasında gururla yürüdü. Bütün Hun erleri gibi, çocuklarına, torunlarına anlatacak, usundan çıkmayacak bir anısı vardı artık.

Tailin şölenleri, Hun olma övüncünün en üst yeriydi.

Yaz, güz ve ardından gelen kış mevsimi eğitimle, avla, varsıllık içinde geçiyor, baharı, yeni akın çağını dört gözle bekliyordu erler.

Gökberk, Almıla ile birlikte oğuş olma ve birlikte yaşama hevesini tadıyordu. Yalnız olmaktan öylesine farklıydı ki. Yaşamları, acuna bakışları değişmişti. Birlikte geçirdikleri zamanlar en mutlu anlarıydı.

Bahar geldiğinde akın buyruğu gelmedi. Buna gerek olmadı. Alınması gerekenler akınsız olarak getirilip sunuluyordu tanhuya. Üleş de yargulu olunca budun rahat ediyordu.

Yeniden seçki yapılmış, Kartal Savaşçıları tamamlanmıştı. Bu seçkiye Gökberk'in obasından kimse katılmamıştı. Oysa onları umutla beklemişti Gökberk.

Baharı ve ardından gelen yazı yine huzurla, eğitimle geçirdiler. Yaylalar Hun obaları ile doldu. Sürüler, atlar çoğaldı.

Gökberk hem çadırında mutluydu hem de birliği içinde. Yaz sona ermek üzereyken ata yurdunu ziyaret etme düşüncesi sarmıştı usunu. Bunun için sabırsızlanıyordu. Ordubaşları ile görüşmüş, uygun zamanı belirlemiş, izin istemişti. Uzun bir ayrılıktan sonra Almıla'sı ile yurduna gitmek büyük mutluluk olacaktı.

Yüeci savaşında obasından çok sayıda er savaşa katılmak üzere gelmiş, onunla birlikte savaşmış, birbirlerinin yiğitliklerine tanıklık etmişlerdi. Onlarla esenlik yollamıştı oğuşuna. Şimdi yapmayı düşündüğü ziyaretin gereği ortadaydı. Atasını, anasını, kandaşlarını, yurdunu çok özlemişti.

Varsılığını taşıyacaktı yanında. Obasına götürecekleri ile uruğu daha bir etkin olacaktı. Heyecanlı bir hazırlık içindeydi. Almla ise biraz çekingen, tedirgin... Ziyaret günleri yaklaştıka artan bir etki ile... İlk kez karşılaşacak, tanışacaktı onlarla.

Bu kez kendi yurtları içinde olacaktı yolculukları. Çekincesiz... Armağanlarla dolu bir araba, ikisi kadın on hizmet kişisi eşlik edecekti yalnızca. Uruğuna armağan edeceği kırk kadar at artlarında gelecekti.

Sonunda otuz günlük bir izin çıktı. Güz sonlanmadan geri dönsün, kışa kalmasın istenmişti. Belki bir akın da söz konusu olabilirdi.

Hun yurdunda yollar hem güvenliydi hem de işlekti. Önce Mete Tanhu, ardından Kiok Tanhu bu güvenin sahibiydiler. Ara vermeden dolanan atlı sak devriyeleri güvenliği sağlıyorlardı. Kervanlar durmadan gelip gidiyorlardı. Sık sık karşılaşılan ulaklar, yurdun bir ucundan öte ucuna bitig taşıyor, buyruk götürüyorlardı. Bütün bunlar devletin gücünün göstergesiydi.

Uğurlaşıp yola çıktılar. Zamanı iyi kullanarak güzel bir yolculuk yapacaklardı.

Konak yerleri dışında obalara da uğruyorlardı zaman zaman. Bu da şenlik, şölen demektir. O yanda yolculuk eden bir Kartal Savaşçısı'nı ağırlamak büyük kuttu budun için. Hele yanında Gök renkli bir kurt taşıyan Almıla Hatun'a gösterilen ilgi görülmeye değerdi. Unutulmaz bir anı olarak budunun usuna yazılıyordu.

Yolları üzerinde uğru, yağmur bulunmayacağı konusunda öylesine emindiler ki... Bu da onları rahatlatıyordu.

Oysa!

Artlarında bir yüksek tepeyi bırakmışlar, düzlükte, aralıklı bir yayılma ile neşe içinde yol alıyorlardı. Gökberk at üzerinde, Almıla arabadaydı. İki hizmet kadını onun yanındaydı. Diğer hizmet kişileri ise atları getiriyorlardı.

Bir anda ok yağmuru başladı üzerlerine doğru. Böyle bir saldırının olmasını düşünmek bile mümkün değildi. Kim, nasıl cesaret etmişti buna? İşin ilginç yanı artlarından gelen, atları yöneten hizmet kişilerinin oklanmasıydı. Bunu yapanlar nedense önde ilerleyen Gökberk'e doğru yöneltmemişlerdi oklarını.

Gökberk, savaşçılık güdüsü ile hemen kalkanını aldı eyerinden. Ardından gelen arabaya bakıp seslendi.

"Almıla, saldırı var. Kendini kolla!"

Üç yağmur oku hedefini bulmuş, üç hizmet eri cansız düşüp atlarından yuvarlanmışlardı. Atları kaçarken diğer hizmet erleri ne yapacaklarını bilemez halde canlarını kurtarma derdine düşmüşlerdi. Armağan olarak götürülen atlar, birbirlerine bağlı oldukları için önce sağa sola çekiştirdiler bağlarını, ardından bir yana doğru koşturmaya çabaladılar.

Bütün bunları anlık gözlem ile seçen Gökberk seslendi hizmet erlerine.

“Sol yana doğru çekilin! Atları tutun!”

Yayları olmayan, yalnızca kısa bıçaklar taşıyan hizmet erleri, buyruğu duyunca hemen uydular. O anda saldıranları gördü Gökberk. Yirmi kadar atlıydılar.

Aldığı eğitimin yönlendirmesi ile durumu ölçtü, kalkanını elinden attı ve güçlü yayına sarılıp üzerine doğru at süren uğrulara ok salmaya başladı. Bir yandan da onların geldiği yöne göre sağ yana doğru at sürüyor, onların hedefinden çıkıyor, birer birer avlıyordu, hangi budundan oldukları belli olmayan yağılarını.

Diğerlerini bırakıp onun ardına düşen uğruların atını vurma çabası ile anladı ki onu sağ yakalamak isterler. Öyleyse Doru zarar görmemeliydi. O, her şeyiydi.

İlk ok salımı ile beş uğruyu tamuya⁹² yollamış, onları ardına alıp Almıla’dan uzaklaştırmaya başlamıştı. Evdeşini korumak için yapmıştı bunu. Hızla uzaklaşarak yağlarıyla arasını açacak, sonra birden geri dönecek ve onları oklayacaktı. O sırada Almıla da boş durmuyordu. Gökberk ardına düşenlere dönerek Kırgı atışı ile iki yağısını daha yere indirdiğinde gördü yağıların ardından at süren Almıla’yı. Kurdunu yanına almış, var gücü ile yetişmeye çalışıyordu yağılara. Yayı da elindeydi.

Hem hoş gördü bu görüntüyü, hem de kızdı Gökberk.

“Deli! Ben şimdi savaşıyım mı yoksa seni mi düşünüyüm. Hele kurdu tehlikeye sokman...”

Yapacak başka bir iş yoktu. Ardına düşen ussuz yağı-

⁹² Tamu: Cehennem.

lar onu fark edene dek Almıla birkaçının canını alırdı. Ki bunda da çok gecikmedi. Yağılar Gökberk'in ardınca at sürüyor, Almıla da onların ardından ok salıyordu.

Üç yağıyı devirdi Almıla. Bundan sonrası Gökberk içindi ve çok kolaydı. Aniden geri döndürdü atını. O sırada yağıları Almıla'yı fark etmişler, atlarını çevirip ona yönelmişlerdi.

Bir yaşın, bir çakın olmuştu Gökberk. Elleri çok hızlı hareket ediyordu. Her hareketi bir yağının canı demektir. Atları üzerinde yalnızca iki yağ kalınca, atını üzerlerine sürüp ok salacaktı ki ikisi de çaresizliklerinin farkına vardılar. Yaylarını atıp baş eğdiler. Yenildiklerini kabul etmişlerdi.

Bir yanlarına Almıla yanaştı eli yayında, diğer yana Gökberk.

Önce hatununun durumunu sordu.

"İyi misin Almıla?"

"Ben iyiyim ya sen!"

"Ben de iyiyim!"

Yakından görünce saldıranların Yüeci kılığına girmeye çabalamış Çinliler olduğunu anladı. "Atlarınızdan inin!" diye buyruk verdi Gökberk. Almıla da hizmet kişilerini seslemek üzere koşturdu atını. Atları toplamalı ayrıca yerde yatan yağılardan sağ kalıp kalmadığına bakmalıydılar.

Diz çökmüş, baş kesip sonlarını bekleyen Çinlilerin önünde, yine atının üzerinde durdu Gökberk.

"Burada işiniz ne? Hun yurduna neden girdiniz? Neden uğruluğa soyundunuz?"

Gür sesle sorulan bu sorulara ancak konuşma cesareti bulabilen biraz daha genç olan Çinli cevap verdi.

“Görev verildi!”

“Ne görevi?”

“Bir Kartal Savaşçısı’nu canlı yakalamamız...”

Hun Kartal Savaşçısı’nu canlı yakalamak, en büyük amaç haline gelmişti Çin için. Çin Huang-di’si We, sang-günlerine⁹³ buyruk vermişti.

“Ne pahasına olursa olsun canlı bir Kartal Savaşçısı yakalayın. Onu çerimize gösterelim. Bilsinler ki onlar da kişi-oğludur. Yoksa işimiz gittikçe zora düşecek.”

Canlı yakalanacak bir Kartal Savaşçısı Çin’in çok işine yarayacaktı. Belki onu konuşturacak, savaş ve eğitim, yetiştirme düzenlerini öğrenecekler ve benzerlerini yetiştireceklerdi. Olacak iş değildi ama bir umuttu Çin için.

Buyruk ile kılık değiştirmiş Çin çerileri, Hun yurduna girmişler, dört bir yana dağılıp Kartal Savaşçısı yakalamak için iz sürmeye başlamışlardı. Çayıtları da iyi çalışmış, onlara yalnız yolculuk yapan Kartal Savaşçısı’nu bildirmişti.

Bilmiyorlardı ki ulu dağların doruklarında yuva kuran kartalları bile yakalamak kolaydır, ancak Hun Kartal Savaşçısı’nu yakalamak...

Çinli çerinin anlattıklarını dinledikçe kızıyordu Gökberk. Kızıyordu ve bütün bunları geriye, Ötüken Yış’a bildirmesi, önlemler alınmasını sağlaması gerektiğini de biliyordu. Hizmet erlerinden birini bu işle görevlendirecek, tümenbaşına duyuma gönderecekti. Mutlaka bir şeyler yapılmalı, önlem alınmalıydı. Çinlilere fırsat verilmemeliydi.

⁹³ Sanggün: General.

Bu arada sağ kalan iki Çinliyi ne yapacağını düşünüyordu.

Mademki destan olmuşlardı, bu destanı sürdürecektir bir şeyler yapmalıydı. İki Çinli tutsağının ölümü çoktan hak ettikleri ortadaydı ve bekledikleri de buydu. Ancak o, beklentileri yapmak adına Kartal Savaşçısı olmamıştı. "Serbestsiniz!" dedi onlara, "Canınızı bağışladım. Varın gidin, sizi gönderenlere başınıza gelenleri anlatın. Atlarınız olmayacak, pusatlarınız da ancak iyi gizlenirseniz, hızlı hareket ederseniz yurdunuza dönebilirsiniz. Eğer varırsanız oraya, sizi gönderen usuzlara deyin ki, 'Sizin gibi zavallıları göndermek yerine kendileri gelsinler. Bakalım Kartal Savaşçısı yakalamak kolay iş mi?'"

Gökberk ve Almıla verdikleri amansız savaşın ardından uçmağa varan hizmet erleri için gereğini yapıp yeniden yürüyüşe geçtiler. At üzerinde, yan yana, ama bu kez daha gururluydular. Az önce yaşadıkları, utkuları inanılmazdı. Almıla, erini ilk kez savaşırken görmüştü. Ona uya-bilmiş, yardım edebilmişti. Gökberk de hatununun gerektiğinde nasıl bir savaşçı olabileceğini anlamıştı. Hun kadını her dem erinin yanında olmakla övünürdü.

Şimdi Almıla'nın da anlatacak savaş anısı vardı. Olanlar gözünün önünden geçiyor, inanmakta zorlanıyordu. Nasıl da haklamışlardı yirmi yağıyı. Bir zaman bunları konuşup söyleştiler. Sonra sıradan geldi olanlar. Oysa tanık olan hizmet erleri, bu savaş unutulmaz kılacak kadar uslarına yazmışlardı. Buldukları her fırsatta anlatmaktan geri durmayacaklardı.

Yurduna yaklařtıķa değişik duygular içine giriyordu Gökberk. Yayla mevsimi sürüyordu. Uruğu yaylalarında olmalıydı. Çok uzak değildi asıl yurtlarına. Her yan anı doluydu onun için. Birden anlatmaya başladı Almıla'ya. Çocukluğunu, ergen ağlarını... Öylesine ayrıntılara giriyor, öyle küçük şeyleri bile hatırlıyordu ki Almıla zevkle dinliyordu erini. Av öyküleri, kavgalar, yurtlarını korumak için verdikleri savaşlar.

"İşte şurada ulu atamla..."

Çocukluğunda yaşadıklarını, yaşına tutulmasını, o çağa dek hiç anlatmamıştı hatununa. Ayağını gördüğünde, ondaki başkalığı fark ettiğinde bile Almıla sormamıştı. Doğuştan da olabilirdi, bir yangın, bir savaş etkisi ile de. Sorarsa değişik tepki alabilirdi. Oysa şimdi konuşurken o, canını kurtardığı kutlu güne özellikle değindi Gökberk. Yaşının nasıl vurduğunu, öncesinde ve sonrasında olanları bir bir anlattı. Kendi bildiklerinin dışında, bir kısmını anasının anlatısından yinelemek, hatırlamadıklarını, sonradan ona anlatanların dilinden aktarmak daha ayrıntılı oluyordu. Anlattıkça açıldı, aıldıķa anlattı.

Almıla şaşkındı. Gök'ten gelen kut ile değişen bir yaşamın sahibi, sonunda gelip onu bulmuştu. Ya bacağında oluşan gücün açıklamaları... Ne kutlu bir iş gelmişti erinin başına. Gök, gazabını bir armağan olarak sunmuştu. Bundan güzeli olamazdı. Gökberk anlattı, Almıla dinleyip şaşırdı. Zaman zaman söze girip benzer öykülerden söz etti.

Bu sırada Gökkurt bir o yana bir bu yana koşup değişik gelen çevreyi kolaçan ediyordu. O da Almıla'ya gelen bir özel armağan sayılmaz mıydı?

Gökberk'in kışlık yurduna çok yakın geçtiler. Öylesine yaklaştılar ki yurt korucusu sakçı devriyeler çıktı karşılına. Obasından bu kişiler Gökberk'i tanıyamadılar başlangıçta. Ama o, yaşıtı bu erleri tanıdı. Onların bir Kartal Savaşçısı'na göstermek zorunda oldukları saygılı durumlarına gülümseyerek kendisini tanıttınca öylesine bir sevinç oldu ki. Obalarına ün getirmiş bir Kartal Savaşçısı, konuk olmak için oradaydı.

"Buyurun, obaya konuk olun! Sizi ağırlamakla onurlanalım!"

Oba sessiz, sakin, yayladan dönecek olan budunu bekliyordu şimdi.

"Gidelim!" dedi Gökberk, "Anamı, atamı, kandaşlarımı görmek istiyorum! Bir an önce..."

Zamanın neler getirdiği bilinmez. Aniden bir akın kararı çıkar. Geri dönmek zorunda olur.

"O halde izin verin bir zaman sizinle birlikte yol alalım!"

Bunu kabul etti Gökberk. Böylece daha neşeli yol alıyordu. Hem yurdundan, obasından sorular sorardı.

Sakçıların başı hemen önlem aldırıp öncü, yancı ve artçıları çıkardı. Bir yandan da en hızlı eri önden ulak saldı ki konuklar yaylada karşılaşınsınlar.

Almıla arabaya geçip dinlenmeye çekilmişti. Ruhunu hazırlıyordu bu ilk karşılaşmaya. Gökkurt'u da onun yanına geçip uydu sahibine.

Yol uzamadı, zaman çabuk geçti. Bir zaman sonra sakçılar ayrılıp görevlerine döndüler. Gökberk için yeniden anı yüküyle dolu bir yolculuk başladı. Elbette Almıla atına binip eşlik etti evdeşine.

Yaylaya yaklaştıklarında sakçılar çıktı karşılarına. Ge-lişlerinden duyumdardılar. Büyük bir saygı ve hoşluk vardı tavırlarında. Kısa söyleşinin ardından onlarla bir zaman yolculuk ettiler. Ardından asıl karşılama birliği geldi. Tanı-dığı, bir zamanlar yoldaşı olan erler atları ile gelip çok öte-den almışlardı onları.

Sevgi ile karşılanmış, kucaklanmışlardı. Varsıl bir şölen kurulmuştu. Atası, anası, kandaşları, bütün oğuşu, uruğu uzun zamandır görmedikleri oğullarına ve yanında getir-diği hatununa coşku ile gösterdiler sevgilerini.

Muştu...

“Bunca övünç, bunca sevinç için kut bul oğul! Bizi öyle gönendirdin ki. Tanrı senin yolunu aydınlatsın!”

Atalar az der, ama iyi derler. Analar hep der, ama hep iyi derler.

Atası az dedi, anası çok dedi, bütün oğuşu, bütün uruğu övgüler düzdü ona. Savaşçılar Gökberk’e; kadınlar, kızlar Almıla’ya özendiler. Çocuklar düşlerine yeni düşler kattılar.

Yaylaya şenlik gelmişti.

Sayılı gün saymaya dayanamaz. Özlem yükü sayılı gün ile azalmaz. Öylesine yoğun, öylesine hızlı bir hareketlilik içine girdi ki Gökberk...

Kimi zaman kalabalıklarla, kimi zaman da bir başına gezdirdi Almıla’yı. O, Almıla’nın yurdunu görmüş, tanımıştı. Şimdi tanıma sırası Almıla’daydı. O Almıla’nın bu-dununu görmüş, tanımıştı. Şimdi sıra Almıla’daydı.

Sorular geliyordu. Cevapları geliyordu. Yeni sorular... Çok anlatıyordu Gökberk. O güne dek susmuş saymıştı kendisini. Şimdi durmadan konuşuyordu. İstiyordu ki sevdiği tanısın, bilsin...

Kaplar, uyalar çağrı sırasına girmişlerdi. Şölenin birinden diğereine koşuyorlardı. Ağırlandılar, armağanlarla uğurlanıyorlardı. Gün battığında od başlarında bu kez gençler sarıyordu çevrelerini. Tanışmalarından başlayıp en sona doğru bütün anılar yeniden dilleniordu.

Birlikte seçkiye gittiği yoldaşları ayrı bir değer, ayrı bir önem vermişlerdi Gökberk'e. Yeni seçkiye katılmamışlardı ancak bu bahar geldiğinde daha kalabalık katılacaklarını söylediler. Onun için hazırlanıyorlardı. Gökberk'e özeniyorlardı. Gökberk onlara büyük zaman ayırdı. Bütün bildiklerini anlattı ki has orduda uruğundan daha fazla er olsun.

Daha bir zaman kalacaktı Gökberk. Bunca zaman ayrılıktan sonra yurduna, uruğuna doymamıştı. Zamanı da vardı. Ancak duyum geldi ki Çin'e akın var.

Aslında beklenmiyordu. Çin ile işlerin iyi olduğu düşünülüyordu.

Kiok Han'ın bir bildiği olmalıydı.

Gökberk, "Ben hemen döneyim Ötüken Yış'a!" deyip izin diledi atasından, "Yoldaşlarımın yanında olmam gerek!"

"Biz de hazırız, ardına düşelim!" dedi, obasından akına soyunan erler. Ne hoş olurdu yoldaşları ile yürümesi. Ötüken Yış'a uruğunun erleri ile girmesi.

Sevindi Gökberk. Oba Atbaşı'nın hazırlanmış, buyruğu ile bir başka tören başladı obada.

"Akın" denilince her şey unutulurdu.

Güz gelmişti oysa. Yayla terk edilecekti. Yurtlarına döneceklerdi. Bütün iş kadınların üzerinde olacaktı.

Almıla, Ötüken Yış'a kadar gelecek, orada kalacaktı. Anası, apaları ve diğer kadınlar ise yayladan yurda döneceklerdi. Diğer bütün urug erleri, atası bile yanında akına doğrulacaktı.

Kocamışlığına aldırmadan, "Bu akında ben de olacağım!" deyip hazırlanmıştı Kutsı. Umudu, atası gibi çok uzun yaşayıp kocamışlığı tatmamak, elinde kılıcı uçmağa varmaktı.

Eçileri de, atıları da, kap ve uyalarından nice erler de...

Ta ki güçleri yay germeye izin vermeyene dek savaşırdı Hun erleri.

Yayladan ayrılık zor oldu. Bütün ayrılıklar gibi... Akın öncesi oluşu ayrı bir hüznün kattı içine. Bir daha görüşme umudu öylesine değışikti ki. Savaşlar sürecekti. Kartal Savaşçıları her savaşta olacaktı. Arada zaman bulup yeniden yurduna ne zaman ve nasıl gelecekti Gökberk?

Taşıdığı orun güzeldi, ama işte böylesi ayrılıklara neden oluyordu. Bunu daha en başında göze almıştı.

Yine de umut sundular birbirlerine. Görüşmek dilediler.

Her bir erin çadırında benzer ayrılık hüznüleri vardı. Akına doğrulan bir orduya er vermek böyleydi ve bunu bir töre olarak yaşıyordu Hun budun.

Bu kez başkaydı yolculuk. Çok başka... Yediden yetmişe bütün erler hazır olunca, hüznü, ancak gururlu bir yürüyüş kolu oluşmuştu.

Arabalar, yedek atları geriden gelecekti korunma içinde. Savaş zamanıydı ve ne olacağı belli olmazdı. Erler önden hızlı at sürdüler ki akın hazırlıklarına yetişsinler.

Hun eri hiçbir gidişe akın gidişi kadar önem vermez. Hiçbir gidişte akın gidişi kadar acele etmezdi.

Bu nedenle er zamanda ulaştılar Ötüken Yış'a.

Otuz gün kadar sürdü hazırlıklar. Her bir er kendi orunca yer tuttu Hun ordusunda. Bu ordu yenilmezdi. Bu orduyu Mete Tanhu kurmuştu. Bu orduyu şimdi Kiok Tanhu yönetiyordu. Bu ordu eşsizdi. Bu ordunun önüne çıkacak ordu yoktu. Bu ordu yenmek için, almak için, kalmak için kurulmuştu. Gerekirse yakmak için, yıkmak için, yok etmek için...

Çin, titremeye başlamıştı. Korkunun ölümü önleme yetisi yoktu. Çin yanlışı yapmış, kıyını hazırlanmıştı. Şimdi birkaç koldan akın kılınacaktı Çin'e.

Kararı Kiok Tanhu vermişti. Erler nedenlerle, gerekçelerle ilgilenmiyorlardı. Onlar savaşmak için gidiyorlardı.

Yapılacak akının gücünü ve amacını kurulan ordunun büyüklüğü ile tahmin ediyorlardı. Sıradanlığın ötesinde bir hazırlık, Kiok Tanhu'nun kızgınlığının belirtisiydi. Ötüken Yış'ın dışında kurulan ordugâha gelenler, toplanacak kalabalığı açıklamak için bir ön bilgi olurdu. Öyle ki yalnızca yakından gelen erlerle elli bin olduklarına göre, bunun ardi yüz bini aşmaya doğru alabildiğince gidecekti.

Ordugâhta yeri ayrı olan Kartal Savaşçıları'nın eğitimi bütün hızıyla sürüyordu. Bir yandan da zaman buldukça

oğuşlarını ziyaret ediyorlardı. Gün yaklaştıkça azalıyordu geliş gidişler. Bir anda kalkıp gitme buyruğunu bekliyorlardı.

Bu arada Çinli çaşıtlar, yapılan hazırlıkları Çin'e duyurmuş olmalıydılar. Bu bile kurtuluşu ya da daha az zarar olacağını göstermezdi Çin için.

Günün ışıması ile kaldığı çadırın dışından adının seslenilmesini duyması bir oldu.

"Gökberk Yiğit!"

Uyanmıştı, ancak adını seçemedi başlangıçta ve aldırmadı. Ardından yeniden, yeniden duyunca heyecanlandı. Yoldaşları da meraklanmışlardı ki onun ardından dışarı çıktılar. Hizmet kadınlarından biriydi gelen. Kapları, uyaları orada olmadığına göre başkası duyum getiremezdi ya. İçi yandı Gökberk'in. Çok önemli bir derdi olmasaydı Almıla bunu yapmazdı.

Koşturdu kadının yanına.

"Ne var? Ne oldu? Almıla Hatun'a..."

"Muştı!"

Kadın, Gökberk'in telaşını görünce sözünü geciktirmenin zararını anlamıştı. O da tek geçerli yolu seçmişti.

"Muştı mu?"

İlk usa düşen, en doğru beklenendi. Çok uzun bir zamandır beklenen... Çadırlarının mutluluğunu artıracak armağan...

Bunu anlayıp yüzü ışıdı Gökberk'in.

"Yoksa..."

"Tanrı sana bir bala..."

Hunlar haykırınca dağlar sallanır derler. Bir kurt uluması doldurur Gök'ü. Hele bu Hun, bir Kartal Savaşçısı ise...

Çadırlarından dışarı uğradı sevinç haykırışını duyanlar. Anladılar ki bir er muştulanmış. Karşılıklar verip ona ortak oldular, kim olduğunu bilmeden. Sesler seslere karıştı. Ormanda avlanan kurtlar anladılar ki soycullarının sesidir. Onlar da katıldılar bu kutlu muştuya. Ses öylesine yayıldı ki dostların yüreğine ışık, yağların yüreğine karanlık doldu. Atası, eçileri, kap ve uyasından erler kısa zamanda duyum alıp geldiler. Onu kutladılar.

İzin almaya koştu Gökberk!

"Onbaşım, hele bir koşu!.."

Gülümsemeler içinde, "Var git! Hatununu kutla, ancak er dön geriye. Akınımız var, biliyorsun!" dedi onbaşı.

Doğacak balasına sevinen Gökberk'e o an sorsalardı "Balan mı akın mı?" diye, düşünmeden karşılık verirdi, "Akın!"

Hunların usu akın...

Çünkü akın, toprakları yurt, uzakları yakın kılar!

Almıla ilk kez ayakta karşılayamadı erini. Gebeliğin ilk etkisi ile güçsüz düşmüş, döşeğe uzanmış... Oysa onun atının toynak sesini bile tanırdı!

Yine de doğruldu yerinde, bekledi.

Gökberk ötelerden adını sesledi.

"Almıla..."

Sevginin çiçekleri açtı çadırın içinde. Gökberk onlara

basmadan ilerleyip sarıldı hatununa. “Kutlu olsun balamız!” dedi, “Tanrı seni var etsin!”

“Sen var ol erim! Her daim başımda ol!”

“Sen kamlara danışır, fal açtırırsın kız mıdır, oğul mudur? Zamanım dar. Seni bırakıp gitmek zor ama...”

“Olur mu hiç,” diye çıkıştı Almıla, “Akın kılındığında, sevgiyi öldüreceksin ki yağılara karşı güçlü olasın!”

Yeni ve uzun bir ayrılığa daha hazırды.

İki yanağından, bir alnundan öptü evdeşini.

“Kız olursa adı Aybilge olsun, oğlan olursa adını kendi alsın! Balamız budunumuza kut versin!”

Bu kadardı kalabilmesi. Hemen geriye döndü.

Akın olunca Hun’u başka bir iş bekletemez.

Döndüğünde ordugâhta bir kutlama toyu kurulmuştu.

İlk balasıydı ya, onun verdiği değerce değer verecekti yoldaşları da. Onluğu, onu at üzerinde karşıladı. Neşe içinde oyunlar kuracaklardı ki...

Buyruk geldi:

“Yarın yola çıkılacak!”

Böylece daha başlamadan sonra erdi bala toyu.

Atlara bakılacak, yolluklar hazırlanacak, yükler gözlenecek; yaylar, oklar, kılıçlar kargılar, kalkanlar son kez gözden geçirilecek...

Gün doğmuş, Kiok Tanhu, ak savaş giysilerini kuşanmış, güneşe dönüp üç kez eğilerek saygı sunmuş, ardından atına binmiş, yanına oğlu Künçin’i, Uluayguçisi Guray Apa’yı almış, börülerinin arasında yola çıkmıştı. Tuğ, onun

ardından ezgilerle, davul sesi Gök'ü tutarak yürürken, hemen ardında Kartal Savaşçıları yerlerini almışlardı. Ötüken Yiş'lı budun iki yanlı dizilmiş; kadınlar, kızlar, çocuklar, balalar; erlerini, kandaşlarını, atalarını akına uğurlarken, yaşı geçkin, artık savaşamayacak erler hüznüle, ama yürekten alkışlamışlardı ordularını.

Almıla oradaydı. Gidenler arasında erini seçmeye çalışıyordu. Sonunda gördü, adını sesledi...

Sonrası uzaktan uğurlaşmalar...

Büyük ordu yola çıkmış, çoğalarak ilerleyecek ve Çin'e kıyın kesecekti. Kiok Tanhu'yu kızdırmışlardı. Şimdi bu kızgınlığın odunda onlar yanacaktı.

Bu orduyu kimse durduramazdı.

Çin'den, Kiok Tanhu'ya gönderilen konçuyun yanında gelen bir bölün⁹⁴ olan, ancak Hun olmaya karar verip kendini beğendirerek Kiok Han'dan ayguçı orunu alan Yüeh, Çin elçilerine, "O zaman geldiğinde ekinlerinizin Hun atlarının toynakları altında ezildiğini, kentlerinizin tutuştuğunu göreceksiniz!" demişti.⁹⁵

Bu söz tutuluyordu.

Sonunda yüz kırk bini buldu er sayısı. Böyle birlikte gitmek olmazdı. Birliklere ayrıldılar. Beş ayrı ordu, beş ayrı yandan daldılar Çin'e. Yüksek Çin duvarını aşmak alışkanlıklarıydı. Ne kadar yüksek ne kadar uzun olsa da...

⁹⁴ Bölün: Vezir.

⁹⁵ Bakınız: Mete Han'ın Oğlu Kiok Han, adlı kitabım.

Kiok Tanhu, Kartal Savaşçıları tümeni ve daha yirmi bin erle, karayandan girmiş, kızılıyana doğru ilerliyordu. Öncüler, hemen yakınlarında kırk bin çerilik bir Çin ordusunun varlığını duyurdular. Kiok Tanhu savaş düzeni için buyruk verecekti ki Kartal Savaşçıları tümeninin başı olan yiğit ordubaş görüşme diledi tanhudan.

“Ulu tanhu, buyruk ver bu orduyu ben, Kartal Savaşçıları ile vurayım. Size unutulmaz bir savaş gösterisi sunalım. Bütün acun görsün erlerinizin nasıl savaştığını.”

On bin Kartal Savaşçısı, kırk bin Çin çerisi...

Bu dileği geri çevirmedi Kiok Tanhu.

“Varın gönlünüzce savaşın!” dedi.

Börülerini, kalan erlerini alıp yüksekçe bir yere çekildi. Çin ordusu beklenecek, savaşın düzlükte yapılması sağlanacaktı. Bir yanda on bin Kartal Savaşçısı, son buyruklarını alırken, diğer yandan birdenbire düzliğe girdi Çinliler.

Şaşırdılar.

Karşılarında küçük bir birlik, diğer yönde ise kıyıya çekilmiş, izlemeye durdukları belli olan diğer erler. Tam orta yerde ak at üzerinde ak giysileri ile Kiok Tanhu’yu görünce bir an ne düşüneceklerini bilemediler. Artları kesilmemişti. Bu da kaçış yollarının açık olduğunu, bunun bir pusu olmadığını, değişik bir savaş olduğunu anlatıyordu. Hun budunun ne denli mert savaşçılar olduğunu biliyordu ordunun başındaki Çinli sanggün. Yağları karşılarındaydı ve sayıları, kendilerinin dörtte biri kadardı. Diğerleri ne olursa olsun bu mert savaşa katılmayacaklarını belli ediyorlardı.

Neden?

Biraz daha yaklaşınca anladılar nedenini. Karşılarında ünü büyük Kartal Savaşçıları vardı.

Bilinen söz!

“Bir Kartal Savaşçısı, on Çinliye bedeldir!”

Böyle idi, ama çağı gelince bir ulu liderin, bu sözü daha da ötelere taşıyacağını “Bir Türk acuna bedeldir!” diyeceğini elbette bilmiyorlardı.*

Cesur bir yağıydı Çinli sanggün. Ün kazanmak istiyordu. Kiok Tanhu ona bir fırsat tanımıştı. Bugün onun günü olabilirdi. Buyruğunda kırk bini de deneyimli, seçme bir ordu vardı. Geri çekilirse, kaçarsa ya da teslim olursa bunu kimseye anlatamazdı. Lakin uygun bir savaş yolu bulur da bu on bin kadar Kartal Savaşçısı'nı yenerse, belki de bir çağ değişecekti Çin'de.

Hunların nasıl savaştığını biliyordu. Uzaktan ok salarak yaklaşıp sonra geri çekilerek, onların kendilerini kovalamasını bekleyeceklerdi. Eğer çerisini tutar ve Hunların yaklaşmasını sağlarsa, yani bir yakın savaşta işleri çok kolay olabilirdi.

Ordubaşlarını topladı. Yapılması gerekeni anlattı.

“Ne olursa olsun, Hunların ardına düşmeyeceğiz. Onları kovalamaya kalkmayacağız. Kendimizi kalkanlarımızla koruyacağız ve onları kılıç, kargı savaşına zorlayacağız. Bakalım Kartal Savaşçıları yayları işe yaramayınca ne yapacaklar?”

Ordubaşlar bu buyruğu iletiler çeriye. Başlarına geçip yönetmeye hazırlandılar.

* Büyük Atatürk'ün ünlü sözü hatırlatılmıştır: “Bir Türk cihana bedeldir!”

Kartal Savaşçıları'nı yöneten tümenbaşı değişikliği fark etti. Çin ordusunun yerleşimini, savaş durumunu görünce binbaşılarını uyardı.

"Bu kez değişik bir savaş olacağına benzer. Erlerinizi uyarın. Yağının hareketlerine karşı dikkatli olsunlar. Yine ok salarak yavaşacağız. Geri çekildiğimizde yine eskisi gibi davranacağız. Ancak bu yayılma durumu Çinlilerin bizi kovalamayacağı anlamına geliyor. Bu durumda yakın savaş için gereken ne ise o yapılacak!"

Kartal Savaşçıları yay ustaları...

Saldırı savaşlarının değişmez yeneni...

Ya yakın savaş...

Çin sanggünü bilmiyordu ki Kartal Savaşçıları her durumda iyi savaşır.

Tümenbaşı buyruk verdi! Atlarını ağırdan koşturmaya başladı Kartal Savaşçıları. Buyruklara, seslere, borulara uygundu hareketleri. Bu sırada yine beklenmedik bir iş oldu. Tuğ, yüksek sesle ezgiler vurmaya başladı. Çin çerisi etkilendi bu durumdan. O yandan bir saldırı olacak korkusuna kapıldı. Oysa Kiok Tanhu kararını vermiş, buyruklamıştı. Bir Hun tanhusu asla sözünden dönmezdi.

Tuğ'un ezgileri Gök'e uzanırken güz güneşi bütün ışıklarını sunuyordu yere. O da bu görkemli kavganın her anını görmek arzusundaydı.

Hayır, birdenbire saldırmadı Kartal Savaşçıları. Atlarını dörtteal sürerek salmadılar. Onun yerine yavaş bir koşu ile yaklaşıp Çinlilerin ne yaptığını görmek istediler. Sonra aniden hızlanıp saldırdılar. Ok saldılar durmadan. Kalkan-

larının ardında gizlenen Çinliler bu oklardan korunmaya çalışsa da etkin bir isabetten kurtulamadılar.

Gökberk sırasında, verilen buyrukla yayılan onluğunun en sonunda... O günün değişik olacağı sanki en başından belliydi. Düşüncelerini savaş üzerine yoğunlaştırmaya çabalasa da Almıla'yı, doğacak balasını düşünmeden edemiyordu. Kim bilir kaç er benzer düşünceler içindeydi. Özlemler unutulmuş gibi yapılısa da en olmadık zamanda kendisini belli ediyordu. Bu akın, doğacak balası içindi. Yapacağı her vuruşu ona adamıştı.

Buyruklar ve uyarılar savaşın çok değişik olacağı yönündeydi. O da kılıç kılıca bir savaş özelemiştir. Çok ender olurdu bu savaş ve anlatisi bitmezdi. Çünkü eşsiz yiğitlikler, destansı hareketler görülürdü.

Önce yavaşça sürdüler atlarını, ardından hızlandılar. Ok yağdırmaya başladıklarında Çinliler çaresizdi.

Çin çerisinin ok etkisi uzaklığına yaklaşıp dek sürdü saldırıları. Ardından durdular. Çin ordusunda çok ölen olmuş ancak yerlerinden kıpırdamamışlardı. Anladılar ki onları izlemeyecekler.

O halde...

"Çin ordusunu hedef yeri belirleyin! Uzaktan nişan alıp, teker teker düşürün!"

Tümenbaşı bilgeliği ile vermişti bu kararı. Erlerini kırdırmaya hiç niyeti yoktu. Eğer Çinliler gelmiyorlarsa okları onlara giderdi.

Gökberk, öncesinde, Almıla'nın yurduna giderken

benzer bir savaş kıldıklarını hatırladı. Demek ki böylesi durumlarda hep benzer davranmak gerekiyordu.

Bundan sonrası savaş değil eğlenceydi sanki. Hoş, savaş, Hun için hep eğlenceydi ya. Yan yana gelmiş, yaklaşık sıralanmış Kartal Savaşçıları, üç yüz adımdan, Çin yaylarının ok yetiştiremeyeceği uzaklıktan nişan alıp Çinli avlıyorlardı. Yarışıyorlar, imleiyorlar, iddiaya giriyorlardı. Gülüyorlardı bunu yaparken. Kalkanları yetmiyordu Çinlilere. Çoğu delinip geçit veriyordu. Çin sanggünü ne yapacağını şaşırılmış, av olmuş çerisini kurtarmak için buyruk verip duruyordu. Ama yararsızdı buyrukları. Güçsüz Çin yayları ancak iki yüz adıma kadar ulaştığı için ok salmanın da bir anlamı yoktu.

Üç bin kadar Çinli olduğu yerde öldü. Çin okları Kartal Savaşçıları'na erişemedi. Artık kahkahalar duyuluyordu yüksekçe yerde savaşı izleyen Hun ordusundan da. Yürekten alkışlıyor, övüyorlardı yoldaşlarını.

Nasıl olduysa birden bir boru sesi yükseldi. Kiok Tanhu, Kartal Savaşçılarına saldırı buyruğu vermişti. Nedeni bilinmese de tümenbaşının bu buyruğu yerine getirmesi gerekiyordu. Belki de Kiok Tanhu onun, yakın savaşta yönetim becerisini görmek dilemişti.

Buyruk alındı. Bütün Kartal Savaşçıları gibi Gökberk de hazırlandı. Tümenbaşı yarıp geçmeyi, Çin ordusunun ardına sarkmayı buyuruyordu. Oradan geri dönülecek ve yeniden vurulacaktı Çinliler. Hun ordusu daha önce kim bilir kaç kez denemişti bu savaş yolunu. Kısa kargılarını ellerine almışlardı. Yaşın gibi dalacaklar, çakın gibi yakacaklar, delip geçeceklerdi Çin ordusunu.

“İleri!”

Öylesine sert bir saldırıydı ki çoğu yadag olan Çin çerisi, Hun atlarının toynakları altında ezildi adeta. Ancak çok kalabalıktılar. Yalnız yakalanan Kartal Savaşçılarını çevrelerinde bir anda onlarca Çinli bulup vuruşaya girmek zorunda kalıyorlardı. Düzen aksamış, yarıp geçme tamamlanamamıştı. Oysa savaşlarının özü buydu. Bunu yapamazlarsa zora düşeceklerdi.

Gökberk, Çin ordusunu aşip öte yana geçebilen az sayıda erden biriydi. Atını döndürdüğünde gördü ki yoldaşları zordadır. Hele ki onluğunun, Onbaşı Basır'ın sıkıntıda olduğunu fark edince buyruk beklemeden daldı o yana. Hem de gelişini haykırışı ile duyurdu.

Bu sırada Tuğ, sert vurgularla veriyordu sesini. Savaşta ne oluyorsa ona göre değişiyordu ses.

Kiok Tanhu bir an için gözde savaşçılarının sıkıntısını görüp pişman oldu saldırı buyruğuna. O, savaşmak isteyenlere savaş için fırsat vermiş, ancak ordusu zora düşmüştü. Bu savaşa katılamazdı. Buyruğundaki orduları ileri süremezdi. Eğer durum düzelmezse, tümenbaşı erlerini yönlendiremezse Kartal Savaşçılarını yok olacaktı. Sıkıntı içindeydi. Yanındaki ulularla konuşuyor, kendine kızılıyordu.

“Neden savaşı tümenbaşına bırakmadım?”

Bir yandan da diyordu ki, “Ben de aldım aynı eğitimi. Kartal Savaşçılarını kurtulup Çin ordusunu perişan edeceklerdir. Yoksa...”

Yoksa güven kalmazdı Kartal Savaşçıları'na. Sıradanlaşırldı.

Çevreleri sarılan Kartal Savaşçıları büyük bir hızla savaşıyor, daha önce eğitimlerini aldıkları gibi bu durumdan nasıl çıkacaklarını biliyorlardı. Önce çemberi kırdılar. Sonra yeniden sıralanıp Çinli öldürmeye başladılar. Yaralananlar, uçmağa varanlar çoktu, ancak onlar da çok öldürüyorlardı. Öyle ki kırk bin Çin çerisinden on bini çoktan tamuyu bulmuştu.

Gökberk, sol elinde kargısı, sağ elinde kılıcı, dizginlerini eyerinin köpcüğüne sarmış, atını dizleri ile yöneterek savaşıyordu. Zaman zaman güçlü sağ bacağını kullanıyordu. Her hamlesi bir Çinli demekti.

Artık rahatlamışlardı. İleri geri çıkış da başlamıştı. O ilk anlardaki sıkıntı sona ermişti. Söz atmaya, birbirlerinin yaptıklarını övmeye, yermeye başlamışlardı. Bu da töredendi.

Zaman zaman acı sözler duyuluyordu.

“Basır Onbaşı düştü!”

Bu acı duyum hüzün getirse de onu düşünecek halde değildiler. Neredeyse pek çok onlukta eksilmeler vardı ve savaş sürüyordu.

Tümenbaşı, ileri buyruğu verdiğinde ilk saldırı yerine dönmüşler, adeta büyük bir eser gibi alandaki kanlı görüntüyü izliyorlardı. Yeniden eski yolu deneyecekler artık dağılan Çin ordusunu uzaktan oklayacaklardı. Öyle yaptı-

lar. Hem at sürüp hem ok saldılar. Sonra geri çekildiler. Sonra yeniden...

Neredeyse yarısı kırılmış Çin ordusuna bu kez yeniden daldılar. Yakın savaşın en güzel sunusunu yapıyorlardı. Tükenmişti Çinliler. Savaşma istekleri kalmamış, üstelik sanggünleri ölmüştü.

İlk kılıcı indiren, bir im gibiydi. Bir anda kılıcını atıp diz çöken Çinli sayısı arttı ve kısa zamanda savaşan Çinli kalmadı.

Kartal Savaşçıları kazanmıştı.

Üç bin iki yüz er yitirmişti Kartal Savaşçıları. Buna karşılık yirmi binden fazla Çinli öldürmüş, kalanı da tutsak alınmıştı. Tutsaklar bağlanıp geriye gönderildi. Her biri için kurtulmalık bedel istenecekti.

Kiok Tanhu mutluydu çünkü en güvendiği erleri kendilerinden çok daha kalabalık bir orduya karşı gerekeni yapmışlardı.

Uçmağa varan yiğitler de gereği için Ötüken Yış'a gönderildi ki Gök'e uğurlansınlar.

Akın sürecekti. Hun ordusu Çin içlerinde bir birleşip bir dağılarak savaşacak, Çin'i yaptıklarına pişman edecekti.

Tam iki ay durmadan savaştilar. Güz serinliği iyice kışa dönünce geri dönme zamanının geldiğini anladılar. Alacaklarını almışlardı. Çokça esir, bol doyumluk ve ulca. Çin için yeterli bir kıyındı ve asla unutulmayacaktı.

Kiok Tanhu geri dönüş buyruğunu verdiğinde geldik-

lerinden daha varsıldılar. Yanlarında zanaatkâr, tarıgcı,⁹⁷ iş görür bir sürü Çinli köle getiriyorlardı.

Bu savaş Gökberk'in atası Kutıs'nın son savaşı oldu. Oldukça yorulmuş, elinde kılıç uçmaklığa varamadığı için yazgısına kızgın, ancak gururla dönüyordu yurduna. Gökberk onu, eşlerini bir zaman yanında konuk tutmak istediye de kalmadılar. Bir an önce özlem duydukları yurtlarına at süreceklerdi. Öylece uğurlaştılar Gökberk ile. Onun yurdu, çadırının ve oğuşunun bulunduğu Ötüken Yış'taydı.

"Bir dahaki akına!"

Böylesi bir dilekti. Neler olacağına Tanrı karar verirdi.

Öncüler, ordunun geri dönüşünü çok önceden duyurdu buduna. Karşılama törenleri ve toylar kurulmuş, önceden uçmağa varanlardan sonra ölenlere de yoğ kılınmış, yeni acılar, yeni hüznler ve kavuşma umutları bir arada yeşermiştii.

Ötüken Yış'a sık sık duyum salınsa da yine de merak büyüktü. Herkes akın hakkında bilgi almak istiyordu. Dönerler, zamanlarının bir kısmını anlatılara ayırmak zorundaydılar.

Almıla karşıladı Gökberk'i. O, ilk olarak büyümeğe başlayan karnına baktı Almıla'nun.

"İyi misin?"

"İyiyim, ya sen!"

⁹⁷ Tarıgcı: Çiftçi.

Yaraları vardı ya zaten yarasız er kalmamıştı orduda. Yaranın küçük ya da büyük olması konuşulurdu. Bundan sonrası otacılara düşecekti.

Bütün kavuşmalar güzeldir!

Bütün kavuşmalar sevgi taşır içinde...

Bu nedenle güzeldir.

Sürekli akın...

Baharın ortalarında geldi Aybilge. Anasının güzelliğini almış, atasından da izler taşıyordu. Dostları sevinçle karşılayıp armağanlarla, şöenlerle üleştii bu güzel doğumu. Genç evdeşlerin çadırları şen oldu.

Böylece Gökberk'in hayatına biri daha girmişti. Atalık orununu yüklenmişti. Almıla zaman zaman yurdunun özlemine çekse de kızına sarılıp avunuyordu. Gökberk onu en kısa zamanda yurdunu ziyarete götüreceğini söylüyordu.

Almıla'nın Gökberk'u yeni yurduna iyice alışmıştı. Budunun ortak değeri olup çıkmıştı. Onu herkes seviyordu.

Son akından sonra değışiklikler olmuştu Kartal Savaşçıları içinde. Gökberk, onbaşı olarak atanmış, uçmağa varan yiğit onbaşısı Basır'ın yerini almıştı. Onu sürekli anar, yaptığı iyilikleri asla unutmazdı. O, örnek aldığı, benzemek istediğı değerli bir ordubaşı.

Akında çok er yitirmişlerdi. Kırılan erlerin yerine baharda yeniden seçki kılınmış, yeni seçme erler alınmıştı Kartal Savaşçıları ordusuna. Bunlar arasında Gökberk'in obasından iki yoldaşı da vardı. Sonunda başarmışlar, Gökberk'in ardından obalarını onurlandıran iki Kartal Savaşçısı daha yetiştirmişlerdi. Bunun ardı gelecekti çünkü

savaşçılarının önünde iyi örnekler vardı ve yollarını izlemek yeterliydi.

Akınların sonu gelmiyordu.

Kiok Han'ın buyruğu ile yeniden akın kılındı ve Çin od içinde kaldı. Yakıldı, yıkıldı. Hun devletine yağılığın kıyınını yeniden ödedi. O kadar perişan oldu ki barış isteyen elçileri üst üste Ötüken Yış'a gelmeye başladı. Ancak bir yandan da yağılığını sürdürüyordu, yapısından gelen alışkanlıkla. Bu da Kiok Han'a güven vermiyordu. Güvensizliğin sonucu ise akındı. Sürekli akın...

Aynı çağlarda Almıla ikinci kez gebe kaldı.

Yine bir akın öncesiydi.

Kiok Tanhu, Çin'i dize getirmek adına büyük bir akın için daha buyruk kılmişti. O güne dek toplanan en kalabalık Hun ordusu toplanmış, bu kez üç koldan Çin'e akmaya başlamışlardı. Duvar yine Çin'in hiçbir işine yaramamıştı.

Kiok Tanhu merkezde, ana kolun başındaydı. Bu işe kesin bir çözüm bulmak istiyordu. Çin, atası Mete Han'a teslim olduğu gibi teslim olmalıydı. Ardında acunun yenilmez birliği Kartal Savaşçıları; karşısına çıkan orduları perişan ederek ilerliyorlardı. Çin Huang-di'si korkuya kapılmış, bu kez başkentinin de tehlikede olduğunu düşünerek geri çekilmekten başka çözüm bulamamıştı.

Barış isteği ile gelen elçileri inatla kabul etmiyordu Kiok Tanhu. Barış olduğunda barışı bozanların, çayıtları ile devletini karıştırmak isteyenlerin şimdiki düşünceleri umurunda değildi. O istemedikçe barış olmayacaktı.

Çin sanggünleri artık savaşmaktan yorulmuşlar, Hunların yenilmeyeceğini anlamışlardı. Karşılarına Kartal Savaşçıları tümeni çıktığında hemen kaçmak ya da pusatlarını atarak tutsaklığı kabul etmek seçiminden birini yapıyorlardı.

Karşı çıkanlara ise asla acınmıyordu.

Şensi ili içlerinde ilerliyordu Hun ordusu. O bölgede huang-dinin görkemli bir sarayı bulunmaktaydı. Huang-di ne olursa olsun kentin ve sarayının korunmasını buyurduğu için yüz bin çerilik Çin ordusu orada hazır bulunuyordu.

Gözcüler bu bilgiyi getirdiler.

Kiok Tanhu'nun buyruğunda yalnızca kırk bin er vardı. Tehlikeye girmek istemeyen tanhu hemen yakındaki ordularına buyruk salmış ve hızla o yana gelmelerini istemişti. Bu sırada Çinliler oyalanacaktı. Ne kaçmalarına izin verilecekti, ne de Hun ordusu geri çekilecekti. Çin ordusuna gereksiz bir utku şerefi verilmeyecekti. Çünkü Çinliler, Hunların geri çekilmesini bile utku sayıyorlardı.

İki ordu karşı karşıya geldiğinde Çin sanggünü bu orduyu yenebileceği düşüncesine kapılmıştı. Bunun için saldırı buyruğu vermeye hazırlanırken Hun ordusunda beklenmedik bir hareketlilik oldu.

Kartal Savaşçıları ön saflara çıktılar. Çinlileri oyalama görevi onlara verilmişti. Kendilerini ortaya koyarak yeni bir destan yazacaklar, tanhunun dilediği zamanı kazandıracaklardı. Yapacakları savaş oyunları ile sağlayacaklardı bunu.

Kartal Savaşçıları'nı karşılarında görünce Çinlilerin savaşma istekleri kırılmış ve duralamışlardı. On bin Kartal Savaşçısı, yüz binlik orduyu savaşmadan yenmiş gibiydi.

İki ordu arasında iki bin adımlık bir uzaklık korunuyordu. Asla fazla yaklaşılmayacak, fazla da uzaklaşılmayacaktı.

Kartal Savaşçıları oyunlarına başladılar.

Bir garip savaş kurgusuydu. Çinliler, Kartal Savaşçıları'nın ne yapmak istediklerini anlamaya çalışıyorlardı. Şaşkınlıkla izliyorlardı olanları. Önlem almış, her an ok yağmuru gelecek diye de bekliyorlardı.

Kartal Savaşçıları, karşılarında, değişik savaş oyunları kuruyordu. Onluk, yüzlük, binlik birlikler olarak, bir tek kişiymiş gibi gösteri yapan Kartal Savaşçıları bu yaptıkları ile yağılarını da hayran bırakıyorlardı kendilerine.

Sık sık şu ses duyuluyordu Çin tarafında.

"Bunlar kişiöğlu olamaz! Bunların yaptığını kişiöğulları yapamaz!"

Giyileri, pusatları, donanımları, atları, her şeyleri farklı olduklarının, üstün olduklarının göstergesiydi ya, bir anda dağılıp inanılmaz bir hızla toplanan, bir anda ilerleyip bir anda geri çekilen, sonra başka bir oyuna geçen savaşçıların yaptıkları öylece izleniyordu. Çinlilerin bekledikleri saldırı ise bir türlü gerçekleşmiyordu. Hunların savaş için bu kadar beklemeyeceğini, işin içinde başka bir iş olduğunu düşünüyorlardı. Ama saldırıya da cesaret edemiyorlardı.

Birdenbire hızla geri çekildi Kartal Savaşçıları. Bu kez tek tek erler çıktı ortaya. Atlarının üzerinde o güne kadar görülmedik ustalıkta oyunlar sergilemeye başladılar. Çin-

lilerin hiçbirinin usundan benzer oyunlara soyunmak ve onlara karşılık vermek geçmiyordu. Deneseler de zaten beceremezlerdi.

Eğer savaşmak zorunda kalmasalardı bu güzel gösteriye doyamazlardı ya. Onlardan övgü ve alkış alırdı Kartal Savaşçıları.

Çin sanggünü daha önce benzer düşüncede olanlara katılmıştı oyunları izlerken.

“Şunlardan birkaçını tutsak etsek. Onları konuşursak, bu işi nasıl yaptıklarını öğrenecek. Onlardan yararlanıp bu şekilde erler yetiştirecek.”

Birkaç tutsak almak... Birkaç Kartal Savaşçısı'nın Çin'e bağlanmasını sağlamak... Çin hunag-disinin de en büyük düşüydü bu. Bunun için büyük çabalar harcanmış, ancak başaramamıştı. Yine de ardı bırakılmamıştı bu düşün. Onların düşüncesince bir gün Kartal Savaşçıları'nın gizi mutlaka çözülecekti ve o gün Çin için uğurlu bir gün olacaktı.

Tek tek gösteri yapan erler çekilince bir yüzlük Kartal Savaşçıları birliği hareketlendi. Yüz er birlikte oyun kurmaya başladılar. Bu sırada artık sabrı taşan Çin sanggünü ordusuna ilerleme buyruğu verdi. Yüz bin çerilik Çin ordusunun hareketlenmesi ile oyun kuran yüz Kartal Savaşçısı'nın geri çekilmesi beklenirdi. Ancak onlar hiçbir şey olmamış gibi sürdürdüler oyunlarını ta ki geri çekilme borusunun sesi gelene dek...

Görünen oydu ki Çin ordusu ilerliyor, Hun ordusu savaşmıyor, geri çekiliyordu. Çoğu yadag çerinin ve atlı arabaların yer aldığı Çin ordusu ilerlerken ağır, atlı Hun

ordusu çekilirken hızlıydı. Ancak Hunların çekilmeleri, çekip gitme amaçlı değildi. Bir zaman gerileyip, duruyorlardı. Çinliler ne olduğunu bir türlü anlayamıyorlardı.

Savaşı Kiok Tanhu yönetiyordu. Buyrukları doğrudan o veriyordu.

Bir zaman sonra hızlandı Çinliler. Hun ordusunu kuşatmaya karar vermişlerdi, eğer Kiok Tanhu buna izin verirse.

O anda bir boru sesi duyuldu. Hun ordusu geri çekilmeye son verip Çin ordusunun üzerine doğru akmaya başladı. Ardından da ok yağmuru. Şaşırdı Çinliler.

Ne olmuştu da aniden saldırı başlamıştı?

Onların bilgisi yoktu ama Kiok Han, yaşın hızıyla hareket eden on binerlik iki tümeninin yakında olduğunu, gelmekte olduklarını öğrenmişti. Ulaklar bu duyumu getirince beklemeye gerek görmemiş, Çin ordusunu yenecek, tamamıyla yok edecek güçte olduğunu düşünüp saldırı buyruğu vermişti. Artık Hun'un en çok sevdiği şenlik, toy, şölen başlayacaktı:

Savaş...

Çinliler çok geçmeden, "Keşke oyunlar sürseydi de savaş olmasaydı" diye düşüneceklerdi.

Günbatımına daha çok vardı ve Çin ordusu perişan edilmişti. Kalanlar kaçıyordu. Kente girilmesini buyurdu Kiok Tanhu.

"Diz kırana, baş eğene kıymayın!"

Savaş bitmiş, gerekenlerin yapılma zamanı gelmişti.

Huang-di We'nin büyük, görkemli, varsl bir sarayı vardı kentte. Ordusu bu nedenle kenti korumaya durmuş, ancak başarılı olamamıştı. Sarayın içinde ne varsa alınmasını buyurdu Kiok Tanhu. Ardından sarayın yakılması buyruğunu verdi.

“Diğer evlere dokunmayın. Yalnızca sarayı yakın!”

Bu yangının Çin budun üzerindeki etkisini biliyordu. Sarayına sahip çıkamayan bir huang-di ne işe yarardı?

Saray alaz alaz yanmayı sürdürürken, kendilerine gerekenleri almış, kentten çekiliyordu Hun ordusu. Yanlarında tarım yaptıracakları, hizmetlerinde kullanacakları tutsaklar, bol doyumluk ve ulca ile...

Kiok Tanhu orada bulunmasını yeterli görüp ordusu ile Ötüken Yış'a çekilirken akının sürmesini buyurmuştu.

“Kartal Savaşçıları'mla bütün ordum, bu çağı Çin için unutulmaz kılın. Çin Huang-di'si We, bu mevsimi asla unutmasın! Önünüze çıkan sarayları yakın. We, oturacak saray bulamasın!”

Buyruk gereğince durmadan akın yapıldı. Çin od olup yandı. Hun buduna boyun eğmemenin, buyruk dinlemeden kırımını yaşadı. İlk karlar düşmeye başladığında gelecek akın zamanına kadar son verildi akınlara.

Utkulu ordu başkentte törenle karşılanacak ve günlerce süren toy ile kutlanacaktı utkuları.

Kiok Han erlerine ödülleri, orunlar verecek, has ordu hariç diğerleri yurtlarına gönderilecekti.

Yine iki bin er azalmıştı Kartal Savaşçıları. Bunu karşılamak üzere orunlar alttan gelip hak edenlerle karşılancak, yeni seçkilerle Kartal Savaşçıları on binliği tamamlanacaktı.

Kavuşmanın güzelliğinde...

Almıla'nın dileği bu kez bir oğlan vermektir. Hun töresi gereği karnı hiç boş kalmayacak, çoğalmak zorunda olan budunun buyruğunda hep çift canlı gezecekti. Dillerde destan olan sevdaları artarak sürüyor, akın çağında iken sessiz yırlarla anılıyordu Gökberk.

Almıla bir savaşçı eşiydi. Ne fazla ağlayabilir ne de özlemine çok dile getirebilirdi. O yalnızca beklerdi. Beklerdi ki eri dönsün. Döndüğü gün toydur, dönmezse...

Kızı, Gök курт'u ve Almıla... Ötüken Yış'ta beklerler Gökberk savaşırken. Onlar için savaşmaktadır. Yurt ve budun için...

Hiçbir Hun kadını bu gerçeği öncellemez. Eri gelecektir. Gelmezse, Gök'e uçmuşsa...

"Yazgı!"

Kış, güzel görüntülerle süslemişti Ötüken Yış'ı. Varsılık içindeki Hunlar zamanlarını kendi işlerinde geçiriyorlardı. Kartal Savaşçıları için ise eğitim yine öncelikliydi.

Zorlu bir kış günü doğumu iyice yaklaşan Almıla bir dilek sundu erine.

"Beni ava götür!"

Eski deli günlerini özlemişti. Av yapmak, önlenemez duruma gelen bir gebelik dileği olmuştu. Gebe kadınlar sı-

radan şeyler isterken, Almıla av yapmak istiyordu. Günlerdir içinde bir büyük özlemle diliyordu bunu. Ulu kamlar, Gök'ün kutlu erleri, bir oğulları olacağını muştulamışlar, ebe kadınlar günlerin sayılı olduğunu bildirmişlerdi. Evdeşini kırmak, üzme istemeyen Gökberk sorularını onu incitmeden sormaya çalışarak, korkularını dile getiriyordu.

"Ata binmek... Seni yormasın Almıla!"

"Ne olursa olsun! Varsın yorsun!"

"Ya balamız, o..."

"Hun eri at üzerinde doğsa gerek. Bir sakıncası olmaz!"

Duyguları en üst sınırdı Almıla'nın. "Hayır!" cevabını kabul etmeyeceğini açık etmişti. Gökberk Almıla'nın dileğinden dönmeyeceğini anladı.

"Tamam! Hazırlan!"

Benzerleri ayakta duramazken, döşeklerden çıkamazken, doğurması yakın Almıla ata binip ava çıkacaktı. Çaresiz kalan Gökberk ona hayır diyememişti.

Kızları Aybilge'yi dostlarına emanet ettiler av dönüşüne dek.

İsteyen, böylesi bir çağrıyı bekleyen kadın ne kadar da çoktu! Almıla "Ben ava gidiyorum!" diye duyurunca, önce şaşkınlık, ardından da ona katılımlar olmuştu.

Birçok kadın, kız av için aday çıktılar, "Ben de geleceğim!" diyerek. Çoğu erli hatun, erlerini de razı ettiler.

Ertesi gün, gün doğumuna anlaştılar. Heyecanla, umutla hazırlandılar.

Otuz kadın, bir o kadar da er ava giderken yoldaşları

onları ilgi ile izliyor, alkış sözleri ile uğurluyorlardı. Değişik bir ilgi vardı onlara karşı. Almıla'nın cesareti övülüyordu.

Avcıların dönüşlerini beklemeye başladılar ki hem olanlardan bilgilenmek, hem de gelecek av etinden üleş hakkı almak dileğindediler.

Belki de toy kılınır, hep birlikte yenilirdi av etleri.

Dağlara doğru at sürerken Almıla ve Gökberk yan yanaydı yine. Almıla incinecek diye korkan Gökberk sık sık durumunu sormaktaydı. Oysa Almıla çok mutluydu. Kar içinde iz bırakarak, iz sürerek ilerlediler. Gökkurt da neşelenmiş, yakınlarında, karın içinde koşturup duruyordu. Onun en sevdiği mevsimdi.

Erlere hatunlarına av için görev dağılımı gereğini hatırlattılar. Dediler ki: "Biz av sürelim, çevirelim, siz de vurun!"

Bu görev üleşimine kim ne diyecekti? Hepsi onayladı öneriyi.

Böylece yer bellediler av vurumunda. Hatunlar orada bekleyeceklerdi. Yanlarında da üç er olacak, onlara yardım edecekti.

Diğer erler avın ardına koşturdular. İçlerinde Gökberk de vardı. Küçük bir av gücü olduğu için elbette çok uzaklaşamadılar ormanın içinde.

Bu arada küçük bir konak yeri oluşturmuşlar, od alazlamışlardı. Almıla da odun başına yerleşmişti. Keyifle, heyecanla sürüyordu av.

Konak yerinde bir ara beklenmedik bir seslenme yükseldi. Hatunlardan birinin heyecanlı sesi...

“Gökkurt!”

Ayaklandı konak yerindekiler. Gösterilen yere başlarını çevirdiler. Olmadık zamanlarda olmadık imler veren orman, onlara bir tansık hazırlamıştı. Gerçekten bir Gökkurt çıkmıştı ortaya. Kutlu bir rastlantı olsa gerekti. Kurt kaçmıyor, ürkmüyor, öylece bekliyordu.

Duruşu, bakışı, rengi Almıla'nın kurduna öylesine benzerdi ki. Gözler bir ona bir diğerine kayıyor, bir tansığa taniklık ediyordu. Ne yapacaklarını, ne diyeceklerini bilemiyorlardı.

Almıla bir an kendi kurdu ile karşılaştırdı. Erkek kurtlara has kuyruğu yoktu bu kurdun. Dişi bir Gökkurt'tu. Heyecanlandı Almıla. Usu, yeni bir başlangıcın ön saflarında olduğunu söylüyordu ona. Bir yandan da kendi kurduna bir zarar gelir diye telaşlanıyor ve onu tutmaya çabalıyordu. Sımsıkı yakalamıştı boynundan. Bırakmıyordu. O da direnmiyordu başlangıçta. Ancak yazgının o gün ne üzerine kurgulandığını kimse bilemezdi.

Dişi Gökkurt, üzerinde toplanan bütün ilgiye rağmen ayrılmamıştı olduğu yerden. Rahatsız olmamıştı. Kaçmıyordu. Öylece bekliyor, bir şeylerle ilgilendiğini belli ediyordu. Almıla'nın Gökkurt'u kıpırdanmaya başlamıştı. Uludu uzun uzun, ama bir başka ulumaydı bu kez. Daha öncekilere benzemeyen. Almıla şaşırılmıştı. Dişi Gökkurt karşılık verdi ona. Bir çağrı gibi. Bir anda sahibinin ellerinden kurtuldu, koştu Almıla'nın kurdu. Dişi kurt kaçır gibi yapmış, o da ardına düşmüştü. Almıla yerdeydi. Seslendi, haykırdı, çağırdı ama Gökkurt'u durduramadı. Sanki ne zamandır bu çağrıyı bekliyordu. At üzerinde olsaydı Almıla

da katılırdı bu koşuya ve neler olduğunu görür, anlardı. Ancak karnındaki ağırlık buna engeldi.

Kimse bir şey yapamamıştı onun çağrularına rağmen. Gökkurt gitmişti. Şaşkınlık sürüyordu.

Almıla doğrulup birkaç adım atmıştı ki sancı içinde yere çöktü. Derin bir feryat... Kadınlar koşurdular yanına.

“Geliyor! Bala geliyor!”

O heyecan içinde doğum başlamıştı. Hiç beklenmedik zamanda ve beklenmedik yerde! Önce bir telaş oldu, sonra uslu ve deneyimli kadınlar işe el attılar.

“Bu bala kutlu bala!” dedi bir kadın, “Av sürerken ve Gökkurt’un kutu ile geliyor. Kamların demesi çıkar da oğlan olursa bu nice bir kut olacak!”

Böyleydi Hun budun. Her güzel, her değişik olaydan kut çıkarır, bununla destanlar yazardı.

Uygun bir yere aldılar Almıla’yı. Bütün kadınlar çevresinde çember oldular. Şimdi ilk yapılacak iş anayı ve doğacak balayı kurtarmaktı. Bu sırada sürülen av hayvanları yaklaşmaktaydı. Sesleri duyuluyordu. Ne doğum beklerdi şimdi ne de av. Öyleyse ne yapacaklardı.

Hemen iş bölümü yaptılar aralarında.

“Genç olanlar av yapacak! Daha yaşlılar doğuma yardım edecekler!”

Erlere ise duruma göre ava karışacaklardı. Onlara şimdilik fazla bir iş düşmüyordu.

Bütün bunlar olurken Gökberk’in duyumu yoktu olan bitenden. O, av sürme derdindeydi.

Koşuşturma, av ve doğum...

Üstelik Gökkurtların buluşup çiftleşme raksı...

Hepsi bir araya gelmişti.
İmlenecek bir zamandı.

Ter içinde kalmıştı Gökberk. Büyük de haz alıyordu yaptığından. Öte yanda olanlardan bilgisi yoktu. Olsaydı eğer orada durmazdı. Bir görev almış, en iyisini yapma çabasında koşturuyordu. Becerikli, deneyimli kişilerle kısa zamanda epeyce av çevirmişlerdi. Av sonunda kurulacak şölen için heyecan içindeydiler.

Almıla, ormanın içinde, karların üzerinde, olmadık zamanda doğuruyordu. O anda bile kaçan Gökkurt'unu düşünüyor, zaman zaman dönüp dönmediğini soruyordu.

“Bırak şimdi Gökkurt'u,” diyordu kadınlar, “Sen doğurmana bak. Nasılsa Gökkurt'un döner gelir!”

Bozkırın özü olan Hun budunun kadınları için pek alışılmadık iş değildi böylesi doğumlar, ancak üstü üstüne olanlar etkileşimi yükseltmişti. Almıla'nın ilk doğumu olmaması korkuları yeğnik tutsa da tedirginlik had safhadaydı.

Neydi bu üst üsteliğin nedeni?

Yazgı ne anlatmak istiyordu!

Av sürme işi tamamlanmış, beş er çevirme için orada bırakılmış, kalanlar av sahasına dönüyorlardı. Yüksek ağaçların altında esen yelin serin, ama mutluluk veren etkisi ile ilerlerken, onlara doğru at süren yoldaşlarını gördüler. Merak bir yana telaşlandılar, çünkü av sırasında başa olmadık işler gelebilirdi.

At süren er, onları görüp hızla yaklaşırken uzaktan seslendi.

“Gökberk Yiğit, Gökberk Yiğit!”

Değişik bir şey olduğunu anlayan Gökberk’in usuna elbette Almıla geldi. Telaşlanıp hatununu sordu.

“Almıla!”

Bu ses haykırışla çıktı Gökberk’in ağzından. Yoldaşları durmuş, neler olduğunu anlamaya çalışıyorlardı.

“Muştı!”

O zaman güzeldi duyum.

Gökberk seslendi atlıya:

“On at!”

Bir muştı için on at çok değerli bir armağandı, ancak Gökberk için Almıla söz konusu olunca acun dururdu.

Tam önünde çakıldı atının atı. Gülerek baktı Gökberk’in gözlerine. Sonra on ata hatta daha fazlasına degecek muştuyu verdi.

“Bir oğlun oldu!”

Gökberk’in sevinç haykırışı ormanı çınlattığında yoldaşları onu kutlamak adına atlarıyla oyuna başlamışlardı.

Artık duramazdı Gökberk. Av umurunda bile değildi. Hızla koşturdu atını Almıla’yı ve oğlunu görmeye.

Hem oğlunu, hem lohusa Almıla’yı kötü ruhlardan korumak adına önlemler alınmış, bulup buluşturulup birer göz imli üzerlik takılmıştı üzerlerine. Zorlu bir doğumdan çıkan Almıla Hatun örtünün altında dinlenirken, bulunan en yakın suda yunan, buz gibi suyun etkisi ile feryat edip ağlayan oğlan, kürklere belenmiş, anasının yanına veril-

mişti. O anasının göğsünden ilk sütünü içerken Gökberk yetiştirdi. Mutluluk onundu. Gök'e uçmuş, yere inmiş, yeneden havalanmak üzereydi neredeyse. Kartaldı ya!

Koştı Almıla'nın yanına.

Bu arada av sürüyor, görevli hatunlar, erler ok yağıdırıyorlardı. Diller durmuyordu. O gün olanlar yineleniyor, kut dilenip sorgulanıyordu. Almıla oğlunu doğurduktan sonra Gökkurt'unu sormuş, onun dönmediği söylenince üzölmüştü.

"Bugün bir oğul kazandım ama Gökkurt'umu yitirdim."

Birbirlerine karşılık değildi ama bir değışik kurgu olduğu açıktı.

Güzel bir av olmuştu. Anlatacak çok şeyleri vardı. Avda doğan oğlanın kutunu konuşuyorlar, aniden ortaya çıkan Gökkurt ile kaybolup giden Almıla'nın Gökkurt'ı hakkında beklentilerini dillendirip aynı sonucu çıkarıyorlardı.

"Hemen adlanmalı bu oğlan. Bunca im boşa değildir! Bunca olan rastlantı değildir."

Bir ad almalıydı Gökberk'in oğlu. Onun beklememesi, bu kutların mutlaka değerlendirilmesi gerekiyordu.

Nasıl bir ad verilecekti?

Bu adı kim koyacaktı?

Ya dönünce bir ulu kama danışmalıydılar ya da orada kendileri bir ad bulmalıydılar. Yola çıkmak için Almıla Hatun'un bir zaman dinlenmesi gerekiyordu ki av da sürmekteydi.

O işler başkaydı, av işi başka. Av beklemezdi, diğer iş de beklemezdi. Ancak önceliği ava vermişlerdi. Oklarını salsanların her biri benzer dileği seslendiriyordu.

“Almıla için!”

“Yani doğan bala için!”

“Gökberk için!”

Verimli bir av oldu. Bu da oğlanın kutuna yoruldu. “Bu oğlan kutlu!” sözü dillerden düşmez oldu. Sonunda yaşı biraz geçkince bir Kartal Savaşçısı dayanamadı. “Gökberk’in oğlu kutlu doğduysa adı da ‘Kutlu’ olsun!” deyiverdi. Böylesi bir söz etme yetisini kendinde gören er kırılmazdı artık.

Oracıkta verildi oğlanın adı. Bu adı bulan er, oğlanı başının üzerine alıp üç kez seslendi.

“Kutlu! Kutlu! Kutlu!”

Almıla ile Gökberk’in oğlu Kutlu!

Büyük bir od yakıldı. Av etleri pişirilmeye başlandı. Av şöleni, Kutlu’nun ad şöleniydi aynı zamanda.

Onlara kalsa orada birkaç gün konaklarlar, av yapmayı sürdürürlerdi, ancak lohusanın ve balanın bir an önce çadırını bulması gerekiyordu. Almıla’yı nasıl taşıyacakları konusu pek düşünülmedi. Benzer sorunlarla yaşamaya alışkın bozkırlılar hemen iki ağaçtan ve av kürklerinden iki atın arasına korunaklı bağlantı ile taşıyıcı kurdular. İki ata iki er oturacak, dikkatle taşınacaktı Almıla. İki at arasında kurulan taşınakta yurda dönülecekti.

Bu arada Almıla Gökkurt'unu sorup duruyordu. Gökberk'e yalvarıyordu.

"Bana kurdumu bul!"

Olanlar yaşandığında Gökberk orada bile değildi. Ancak yapacağı bir şey de yoktu.

"Beklemek durumundayız. Dönüp gelecektir."

Bu sözler Almıla'yı teskin etmiyordu. Üzüldüğünde ağlamak gibi bir alışkanlığı yoktu onun. Yoksa gözyaşlarını durduramazdı. Gökkurt'un önünde sonunda geri döneceğinin söylenmesi, üzüntüsünü yok etmiyordu.

Dişisinin ardından giden Gökkurt geri dönmedi.

Tanrı, Almıla'nın Gökkurt'unu almış, ona bir Gökkurt vermişti.

Almıla, Gökkurt'u gelir de onları bulamaz diye oradan ayrılmak istemiyordu. Ancak biliyordu ki orada daha fazla kalması ormanın kötü ruhlarını etkiler ve balasına kötü bir şeyler olabilir. Lohusalığı sona erdiğinde geri dönüp Gökkurt'unu aramayı dileyerek; aslında içinden gelen bir sesle onu bir daha göremeyeceğini, yanında alıkoyamayacağını bilerek oradan ayrılmaya itiraz etmedi.

Geldiklerinden bir fazla kişi ile artarak dönüyorlardı yurtlarına. Gökkurtları eksik olsa da... Bu birbirine bağlı tansık gibi olaylar onları etkilemişti.

Beklenmedik zamanlarda olan doğumlar hep iyi anılır, doğan balanın budununa büyük yarar sağlayacağı düşünülürdü.

Hafiften kar yağıyordu. Hava soğuktu, ama onlar değişik duygular ve beklentiler içinde avdan dönüyorlardı.

Tek düşünceleri bir an önce ana ve oğulu rahata kavuşturmaktı.

Gökberk, ne denli talihli olduğunu düşünüyordu. Ne düşlediyse gerçekleşmişti.

“Tanrı gözden saklasın!”

Çin boyun eğdi...

Dostuna dosttur, ancak yağısına acımasızdır Hun budun. Hele oyunlara girene, töresini yok etmeye, ona boyun eğdirmeye çalışana... Kıyın kesmeyi görev bilir ve bundan hiçbir zaman vazgeçmez.

Çin yanlışı yapmıştı.
Kıyını ağır oluyordu.

O bahar ve sonrasında gelen pek çok baharlardan başlayarak akının uygun olduğu zaman boyunca, Hun ordusu durmadan aktı Çin'e. Yaktı, yıktı, aldı, götürdü. Tutsaklarını, ihtiyacı olan hizmet kişilerini Çin'den temin etti. Öylesine varsılladı ki en sıradan Hun erinin buyruğunda bile mutlaka birkaç on Çinli tutsak, hizmet eri olarak görev yapar oldu.

Sonunda Huang-di We anladı bu gidişin Çin'in tükenişine olduğunu. Yeriden elçiler gönderip aman diledi. Yalvararak bağışlanmasını, yeniden barış sağlanmasını istedi Kiok Tanhu'dan. Gönderdiği bitiginde barış için her şeye razı olduğunu belli ediyordu.

"Atanız Mete Tanhu ile uzun süren bir barış yapmıştık. Neden sizinle de barış içinde olmayalım?" diye başlamıştı

gönderdiği bitiğine, "Siz ne buyuruyorsanız o olsun!" anlamına gelen sözler yazmıştı.

Bu arada artık karşısına büyük ordular çıkaramayan Çin için, ordusunun başında savaşmaktan vazgeçmişti Kiok Tanhu. Bütün boyları akında özgür bırakmış, Çin'in durmadan rahatsız edilmesini, huzursuz edilmesini buyurmuştu.

Çin Huang-di'si barış için yalvarırken, Hun orduları Çin içlerindeydi hâlâ. Canları ne isterse onu yapıyorlardı.

Kiok Tanhu, Çin'in barış teklifini bu kez geri çevirmemiş ancak onaylamamıştı da. Akın zamanı bitmeden bunu yapmayacağını budunu biliyordu. Barış, en ağır koşulların kabulü ile mümkün olacaktı. Bunun zamanına da yalnızca Kiok Han karar verecekti.

Gökberk Onbaşı, yeni Kartal Savaşçıları'nı eğitmek amacını öncelleyen tümeni ile Çin'e akındaydı. Usu, yine gebe olan Almıla'da kalsa da artık eskisi kadar merak etmiyordu. Bu üçüncü doğum olacaktı ve fallar yine bir oğlan balayı imliyordu.

Almıla'nın Gökkurt'u bir daha geri dönmemişti. Bütün aramalara rağmen ona denk gelen de olmamıştı. Eşleşen iki Gökkurt ortadan kaybolup gitmişlerdi. Almıla uzun bir zaman beklemiş, üzölmüş, ama sonra o da kabul etmişti gerçeği.

Almıla, balalarıyla uğraşırken Gökkurt'u unutmaya başlamıştı. Başka da çaresi yoktu.

Gençliğini savaşlara adanmış olan Kartal Savaşcısı Gök-

berk çadırını, Almıla'yı, balalarını ancak kışın ağır durumu söz konusu olup, akınlar sona erince, yurduna dönünce görebiliyordu. "Akın gelmesin" diyemeyen Almıla, bahar gelmesin, diyerek gizliyordu özlemeye tutkusunu.

Kızı Aybilge dört yaşına, oğlu Kutlu üç yaşına bastığında bile aynı sevgi dileği ile dua ederdi.

"Bahar gelmesin!"

Ya da en azından geç gelsin de erine azıcık doysun yiğit Hun hatunu. Aynı özlemi daha başlamadan duyan oncası vardı ki akınsız olmayacağını, erlerini çadırda tutmalarının mümkün olmadığını bile dilerlerdi bunu.

"Bahar gecikse!"

Bahar gecikmezdi. Karlar eriğinde, dağlar yol verdiğiğinde Kiok Tanhu buyurur, Kartal Savaşçıları yola çıkardı. Ta ki mevsim yeniden kışa dönene dek!

Tümeni, akına Hun yurdu Ordos'tan başlamıştı bu kez. Yeni erler geride tutularak, deneyimliler ön saflarda hem ustalık, hem ordubaşlık ederek akındaydılar. Öylesine bol doyumluk almışlardı ki bunları yüz er ile Ötüken Yış'a göndermek durumunda kalmışlar, bu da oğuşları ile duyumlaşmanın gerekçesi olmuştu. O zaman gelen bitigle öğrenmişti atasının uçmağa vardığı duyumunun geldiğini. O halde bu akını onun ruhu için kılacaktı. Kazarılan bütün utkuları onun ruhuna armağan edecekti.

Saldığı her oku dualıyor, "Kutu, Atam Kutsı için" deyip uğurluyordu.

Çin'in barış isteği, savaşmama arzusu onu hiç ilgilendirmiyordu. O buyruk eriydi. Ne buyrulursa...

Akın buyurulmuştu!

Kiok Tanhu, Mete Tanhu'nun oğlu her türlü övgüye, alkışa layık bir handı ki onun buyruğu gelince duran, kendisini bilmeyendi.

Bir han ki yağıları bile sayar, saygıyla anar; öylesinin hem buduna yararı vardır hem yurduna.

Surların ardında gizlenmeye çabalayan kişioğullarının varlığı ile kendini kent belleyen bir yerdeydiler yine. Yalnızca bir tümen er bu kenti alıp almayacaklarına karar vermekteydiler. Binbaşıları, yüzbaşıları seslemiş, buyruklamış, onlar ellibaşılara buyruklarını vermişler, ellibaşılar da onbaşıları almışlardı karşılarına. Kartal Savaşcısı töresi gereği atlarının üzerinde ellibaşıyı dinlerken, konuşma izni diledi Gökberk Onbaşı!

"Ellibaşım bir sözüm vardı!"

"Konuş!"

"Diğer onbaşı kandaşarımla iddialaştım ki ben bu kaleyi bir başıma alabilirim, eğer izniniz olursa!"

"Ne? Sen ne diyorsun onbaşı? Koca surları bir başına aşıp kaleyi teslim mi alacaksın?"

"Evet! Eğer izin olursa!"

Dört onbaşı bir gece önce konuşmuşlar, Gökberk böylesi bir iddiada bulunmuş ve ortaya, kazananın alması için beşer at koymayı teklif etmişti.

"Nasıl başaracaksın bunu?" diye sormuştu bir onbaşı.

"Çok kolay! Söz ile!"

Gökberk uslu bir erdi. O güne dek yaptıkları ile erliğini kanıtlamıştı. Çinlilerin savaşmaktan bıktığını, bu işi sa-

vaşsız çözme dileğini biliyordu. Hele Kiok Tanhu'nun kapısında diz çöken barış elçilerini duydukça artık akınların sona ereceğini düşünüyordu.

"Eğer Çin Huang-di'si savaşmak istemezse, erler neden savaşsın?"

Bugün Kartal Savaşçıları'nın içlerinden çıkan biri, Kiok Tanhu, Hun tahtına oturmuş, savaşı seven han, akın durmasını buyurmuştu. O nedenle savaşmak için sabırsızdı Kartal Savaşçıları.

Han savaşçıysa budun savaşır!

"Eğer kalenin surlarına yaklaşırsam, olanları anlatırsam, savaşa gerek kalmadan kapılar açılır!" diye düşünüyordu Gökberk.

İş ki kendi ordubaşlarını ikna edebilsin.

Ellibaşı dinledi Gökberk'i. Başını salladı durdu. Sonra kararını açıkladı.

"Varıp bunu yüzbaşıma danışayım!"

Ellibaşının söylediklerine usu yatan yüzbaşı, biraz şaşkın olsa da uslu bir Kartal Savaşçısı'nın varlığı ile gönendi. O da binbaşıya götürdü dileği. Binbaşı kısa bir zaman düşünüp tümenbaşına taşıdı konuyu. O da izin verdi Onbaşı Gökberk'in denemesine.

Duyulunca, ordu içinde her kafadan bir ses çıkmış, sonucu beklemek için heyecan artmıştı. Bu arada kaledekiler de neden saldırı olmadığı kuşkusunda öylece bekliyorlardı. Kaleyi saran birliğin Kartal Savaşçıları olması zaten yeterince yıkım olmuştu üzerlerinde.

Beyaz bir bayrak alıp kargısına sardı Gökberk. Atına atladı. Yavaşça sürdü atını. Büyük bir saldırı beklerken yalnızca bir elçi gelmesi şaşırttı kaledekileri. Telaşlandırdı da. Çinliler güçsüz yaylarına ok sürüp çevreyi, uzakta bekleyen tümeni kontrol ederek beklemeye başladılar.

Gökberk bir zaman daha yaklaşp kale kapısına yirmi adım kala durdu. Böylece görüşmek için birilerinin gelmesini beklediğini belli etmişti. O, kararını hemen vermiş ve gereğini yapmıştı, ancak kaledekiler aynı kararlılığı göstermiyorlardı. Dışarı çıkmak yürek istiyordu ve bu yürek yoktu hiçbirinde.

Sonunda bir karara vardılar ki aşağıya Hun dilinde seslendiler.

“Kimsin? Ne istiyorsun?”

Cevap verdi Gökberk:

“Yetkin biri gelsin karşıma. Söyleyeceklerim var!”

Yeniden konuşmalar, danışmalar ve beklemler. Bir türlü verilemeyen karar.

Sonunda kapı açıldı. Kuyaglar içinde üç Çinli at üzerinde çıktı önce. Artlarında yüz kadar yadag çeri... Bir başına gelen Gökberk içindi bütün bu hazırlık.

Üç atlı yan yana durup bir el imi ile dilmacı⁹⁸ seslediler yanlarına. Aslında üçü de Hun dilini iyi bilirdi, ancak böylesi durumlarda özellikle kendi dillerini kullanmayı, dilmacı çevirtmeyi seçiyorlardı ki bir üstünlük bellesinler.

Bir adım önde duran kişi kentın ilbayı,⁹⁹ diğeri yardımcıısı, öbürü de yargıçtı. İlk sözü ilbayın yardımcıısı etti.

⁹⁸ Dilmaç: Tercüman.

⁹⁹ İl bay: Vali.

“Burada ne işiniz var? Bizden ne istiyorsunuz?”

Gökberk bir dilmaca bir de kuyaglar içindeki üç Çin soylusuna baktı. Sonra aldırılmaz bir şekilde, “Sizin canınızı kurtarmak istiyorum!” dedi güvenle. Ardından sürdürdü sözlerini.

“Bizim neden burada olduğumuzu biliyorsunuz. Bakın bu tamgaya!”

Göğsündeki kartal pençesini imliyordu. O imlemese de görmüşlerdi nasılsa. Ancak bu vurgu öylesine etkili oldu ki ilbay unuttu Çin dilini ve Hun dilinde konuşmaya başladı.

“Gördüm!” dedi bıkkın bir sesle, “Burada ne için bulduğunuzu da biliyorum. Ancak duyduğuma göre Yüce Huang-di barış istemiş Kiok Tanhu’dan. Buna rağmen buralara kadar ordu çıkarılması, akınların sürmesi us alacak gibi değil. Bizden ne istiyorsunuz?”

“Kenti!”

Bu kadar!

Güçlü olanın fazla anlatılara ve açıklamalara ihtiyacı yoktur. Bir tek sözcük çok şeyi anlatır bir anda.

“Benim on bin erim var!” diyerek büyüklenme çabası gösterdi ilbay, “Eğer saldırırsanız karşı koyacağız ve...”

“...ve yenileceksiniz!” diye tamamladı Gökberk, “Çünkü biz, yenilmez Kartal Savaşçıları’yız. Bizim karşımızda hiç şansınız yok. Mutlaka sizi öldürecek ve kente gireceğiz!”

Bir anda yüzlerinde renk kalmadı üç soylunun. Üstten konuşmanın gereksizliğini anlamışlardı. Yüksek ses tonlarını kesmenin zamanının geldiğini düşünüyorlardı. Söylemleri değişmişti.

“Yüce efendi!” diye sözüne başladı ilbay. Yararı söz konusu olunca karşısındakinin bir Hun onbaşı olması önemli değildi.

“Yüce efendi! Ne dilerseñiz verirsek, bizi bağışlar mısınız?”

Gökberk Onbaşı, Hun dilini en az kendisi gibi güzel konuşan, aslında buna zorunlu olan ilbaya güldü. Onun karşısındaki değişimi tuhafına gitmişti. Şaşkın gözlerle kendisini izleyen yoldaşları, neler olduğunu merak ediyorlardı mutlaka. Gökberk ise işi alaya vardiñmiş, Çinlilerin zavallılıklarına gülüyordu. Sonunda birden ciddileşip yağılarını tedirgin etmeyi seçti.

“Bu kente gireceğiz!” diye kesin buyruğunu bildirdi, “Siz kapıları sonuna kadar açacak ve Kiok Tanhu’nun Kartal Savaşçıları’nı törenle karşılayacaksınız. Buna zorunlusunuz. Ardından, ne istersek vereceksiniz. Salmanızı her yıl hazır edeceksiniz. Böylece kentiniz kalacak, budunuzunuz yaşayacak. Şunu da ekleyeyim ki eğer bunları hemen yapmazsanız, öleceksiniz!”

Bir an sessizlik oldu. Ardından soru...

“Kente girdiğinzizde bizi öldürmeyeceğinizi nereden bileceğiz!”

Kızdı Gökberk.

“Bir Hun eri sözünü tutmuyorsa kanı şüphelidir!”

Düşüñmeleri için biraz zaman tanıdı. Cevabı orada alması gerektiğini, Kartal Savaşçıları’nun sabırsızlandığını bildirdi. Oyalamak zararlarıydı.

Üç Çinli soylu kendi dillerince tartıştılar kısa bir zaman. Sonra başları yerde durdular. İlbay konuşmaya baş-

ladı. Bu kez Çin dilindeydi sözleri ve dilmaç çeviriyordu. Böylece bir küçük pay almak istiyorlardı ortamdan.

“Kiok Tanhu’nun Kartal Savaşçıları’nı sarayımda ağır-
lamaktan onur duyarım!”

İtiraz etti Gökberk.

“Sarayda olmaz. Açık alanda... Kiok Tanhu’nun buy-
ruğu ile bütün sarayları yakacağız!”

Ardından döndü ve ağır ağır ordusuna doğru at sürdü. Onlarla uğurlaşmayı bile gereksiz görmüştü.

Heyecanla bekliyordu tümenbaşı. Gökberk’in rahatlı-
ğını, ağır ağır at sürüşünü görünce kızdı ve seslendi.

“Koştur atını. Neler olduğunun merakındayız...”

Sözünü tamamlamamıştı ki sesler yükseldi ardından.

“Kale kapıları açılıyor!”

Bu sırada buyruğu yerine getiren Gökberk hızlanmış
ve tam önüne gelmişti tümenbaşının.

“Tümenbaşım” dedi, “Kale buyruğunuzdadır!”

Elbette önlem almadan daldılar kapıdan. Önce bir
yüzlük birlik girip güvenliği sağladı. Ardından...

Gökberk destan olmak yolundaydı.

Anlatılar birbirini tamamlamış, bir yiğit Kartal Savaş-
çısı’nın yaptıkları dilden dile yayılmıştı. Bu yiğidi tanımak,
kim olduğunu bilmek için sorgular başlamıştı. Duyum çok-
tan Ötüken Yış’a ulaştırılmıştı. Koca kenti bir başına teslim
alan ve salmaya bağlayan yiğit elbette anlatılası bir yiğitti.

Akınlar sürdü. Varsıllık aktı Ötüken Yış'a. Üst üste gelen elçiler bu kez benzer sözleri dile getiriyorlardı.

"Ulu tanhunun, akınla elde ettiklerinin, edeceklerinin fazlasını biz ona kendimiz verelim. Yeter ki ölmeyelim! Kentlerimiz yakılıp yıkılmasın. Arada dostluk olsun!"

Çinlinin dostluğu ne kadar olursa...

Oysa Kiok Tanhu kışın gelmesini, ordularının akın dönemi sonunda yurda dönmesini buyurmuştu. Çin huang-disinin dilekleri sıradandı ve yalnızca tanhunun dediği olurdu.

İlk kar düştüğünde, bütün Hun orduları geri çağrıldı.

Kiok Tanhu övgü dolu bir bitig salmıştı.

"Bunca kıyın, bunca ders yeter! Ötüken Yış, utkulu ordumu törenle karşılama hazırlığında..."

Bu onur yıllardır durmadan akın kılan, Hun budunu yüceltmek için savaşan erler içindi. Aynı zamanlarda Kiok Tanhu Çin'e barış koşullarını ilettiler. Bir yanlı barışın bütün koşulları Çin'in vermesi, Hunların alması üzerineydi. Her istediğini alan Kiok Tanhu'ya karşılık barışı kazanan Huang-di Wen, budununa şu muştuyu veriyordu.

"Hunların ulu tanhusu ile barış yaptım. Artık akın olmayacak. Hunlar duvarı aşmayacak. Biz de duvarı aşıp öteye geçmeye kalkmayacağız. Bu kuralı bozan Çinli ölecektir."

Bu duyuruda yazılanlar içinde verilenler yazmıyordu elbette.

Barış, Çin buduna olduğu kadar Hun buduna da yara-

yacaktı. oğalmak, çalışmak ve diğer yanlara da düzen vermek için.

Acunun en güçlü devleti, ordularını güçlü, sözünü yapılır kılmak zorundaydı.

Çağrı...

Ulu Mete Tanhu'nun oğlu Ulu Kiok Tanhu uçmağa vardı.¹⁰⁰ Zaman etkisini kurgulamış, yazgı buyruklamış, Tanrı'nın dediği olmuştu.

Büyük yas duyuruldu Hun ilinde.

Üstte Gök, altta yağız yer ve arasında Hun budun, ağladı. Yazgıya karşı koymak kimin haddine.

Hun tahtına oğlu Künçin Tanhu oturdu. Hun budun kutlu çağlar sürecekti onun çağında da. İyi yönetenler sayesinde devlet yükselişini sürdürecekti.

Gökberk ve Almıla'nın oğuşu genişledi, arttı. Üç oğulları, iki kızları ile yaşarlarken, onların büyümelerini gözlerlerken, kendilerinin de yaş almalarını yaşadılar birlikte.

Aybilge on yaşındaydı.

Kutlu dokuz yaşında...

Taşkın altı yaşında...

Altay beş yaşında...

Gölegen üç yaşında...

Zaman herkes için tükeniyor, tüketiyordu. İş, zamanın

¹⁰⁰ Kiok Tanhu'nun ölüm tarihi MÖ. 160 olarak bilinmektedir.

hakkını vermekteydi. Gökberk, yaşadığı bunca zaman için şu sözü etmeye hakkı olan kişilerdendi.

“Yaşadığım çağ boyunca gereğini yaptım!”

Kartal Savaşçıları içinde yüzbaşı orunu almak öylesine zorludur ki. Öylesine bir yiğitlik, savaş deneyimi ve erlik ister ki...

Gökberk hakkı ile aldı bu orunu. Bileğinin, yüreğinin hakkı ile kazandı. Yüzbaşı olduğunda, yoldaşları bu kararın doğru olduğunu onayladılar. Onu yürekten kutladılar.

Oğullarını da birer Kartal Savaşçısı olarak yaşatmak, yetiştirmek için büyük uğraş vermekteydi Gökberk. Onları daha şimdiden bu kutlu görev için hazırlamaktaydı.

Kartal Savaşçıları'nın ünü artmış, acun onların adı ile titrerken, yağları da çoğalmıştı. Çin Başbölünü Chao-TS bu gizi çözmeyi tek amaç edinmişti kendisine. Daha önce bunu deneyenlerin başarısızlıklarına aldırılmıyordu. Önünde sonunda bir yol bulunacağını düşünüyordu. En azından bir tek Kartal Savaşçısı'nın canlı yakalanması için buyruk vermiş, büyük ödüller koymuştu ortaya. Bu işi başaran kişi, ulusunun kahramanı olarak geçecekti kayıtlara.

Bu dilek bütün Çin ordularına buyruk olarak iletilmişti. Nerede bir iz bulsalar, nerede azlık bir Kartal Savaşçısı birliği olduğunu öğrenseler hemen ardına düşüyorlardı ordular. Oysa barış vardı.

Kartal Savaşçıları da barış sürerken inadına Çin duvarını aşılıyor, Çin'e girip kişiöğullarına korku salıyorlardı. Umurlarında bile değildi Çin orduları. Umurlarında olan, destanlarının yaşaması ve sürmesiydi.

Çin Huang-di'si Wen ölmüş, Çin tahtına Ching oturmuştu. Kiok Tanhu'nun uçmaklığını fırsat bilerek ağır yaptırımlarından kurtulma çabası ile salma ödemeyi geciktiriyordu. O böyle yapınca da barıştan söz edilemeyecekti. Çin, barışı ve koşullarını bozan taraf olursa bu, kendi bileceği işti.

Künçin Tanhu yeniden akın buyruğu vermişti. Sözüünü tutmayan Çin'e bir gözdağıydı bu. Hun ordusu küçük birlikler halinde Çin'e akmaya başladı. Bunun üzerine Huang-di Ching yeniden büyük armağanlar göndererek gönül almaya çabalamış, ancak akınların önüne geçilemeyeceğini de hesaba katmıştı. Büyük ordular hazırlıyordu. Onun da derdi Kartal Savaşçıları'ydı.

Böylece değişik bir savaş dönemi başlamıştı barış içinde. Hem barış vardı, hem akın vardı. Hem de Çin'in kancık pusuları vardı. Ancak tanhu, akın için büyük ordu çıkarmıyor, huang-di de ona karşı büyük ordularla karşı çıkmıyordu. Sınır boylarında bir kovalamacadır sürüp gidiyordu. Çin sanggünleri sınır sakında orduları ile doluyorlar, Hunlar da küçük birliklerle sınırlarını koruyorlar, üstelik dileyince Çin'e akın kılıyorlardı.

Yaşı ermişler arasındaki Yüzbaşı Gökberk, baharın orta çağlarında, yüzlüğü ile Çin sınırında bir sak görevi almıştı. Pek önemsememişti ki sıradan bir işti. Benzer görevleri yüzlerce kez yaptığı için de rahattı.

Devletin varlığını gösterme yoluydu bu sak görevleri. Sınır boyunca at sürmek ve kendini göstermek üzerine kuruluydu. Gerekecekçe savaşa girilmiyordu. Kimi zaman

Çin orduları ile karşılaşıyordu. Bu durumda yapılan ya birbirlerini görmezden gelmek ya da güçlerini denemek için küçük savaşların yapılmasıydı. Elbette hep Çinliler zarar ediyor ve kaçıyorlardı.

Kimi zamanda akın yapıp kentlere giriliyor, ulca ve doyumluk elde edilip geri dönülüyordu. Çin orduları bu akınları durdurmak, engellemek için dolanıp duruyorlardı sınırda. Ancak Hun ilinin sınırlarından içeriye asla çeri sokmamaya, tanhunun şiddetini çekmemeye dikkat ediyorlardı. Akın yapan Hun birlikleri yakalanabilirse, Çin sınırı içinde yakalanmalıydı ki bu da çok güçlü.

Er zamanda kalktı Gökberk.

Varsıl çadırında çok sayıda hizmet kişisi seferber olmuş, Almıla Hatun erini görevine yolcu etmek için hazırlanmış, beş yavrusunu da atalarını yolcu etsinler diye uyandırmıştı. Böylesi devriye sakları ve akın öncesi bu uğurlaşma töreni töre olmuştu aralarında. Görevin zor ya da kolay olması önemli değildi. Önemli olan Gökberk'in pusatlanıp, atına atlayıp gitmesiydi ve onu beklemektir.

Gökberk, Almıla'nın güzel gözlerine bakarak sabah aşını yedi. Ardından kalkıp kuyaglandı, kuşandı. At uşağı er, atını getirdi. Son kez pusatlarını kontrol etti. Atı ile konuştu, onun durumunu gözledi. Artık yola çıkmaya hazırıldı.

Sıra ile duran oğullarını, kızlarını esenledi. Her birini diğerlerine emanet etti. En sonunda Almıla'ya sarılıp uğurlaştı.

Hüzün vardı ve engellenemezdi, çünkü ayrılık vardı. Ancak ağlamak olmazdı. Bu yolu kendi seçenler, yazgıya en başında boyun eğenlerdi onlar. Kartal Savaşçısı evdeşi, her akın öncesi dulluğu kabul etmiş hatun demekti. Her geri dönüş bu nedenle toy olurdu.

“Yurdumuzu koru erim!”

“Çadırımı koru hatunum!”

“Çok geç kalmazsın değil mi?”

“Görevim bitince dönerim!”

Bu kadar...

Atının üzerinde, ardında yüz er, Çin sınırına doğru ak-maktalar. Vay ki karşı çıkıp sınırı geçme cüreti gösterene...

Bir yaşınla başlayan, Gök'ün armağanı ile kutlanan yaşam değişiminde, şimdi bir Kartal Savaşçısı yüzbaşısı olarak budununa hizmeti sürdürüyordu Gökberk. Çin sınırına göreve gidiyordu. Sıradan bir sak görevine...

Ancak onun usunda başka şeyler vardı. O gün sıradan bir gün olsun, sınırı dolanıp dönsün istemiyordu aslında. Değişik bir şeyler yapmak düşmüştü yüreğine. Çinlilere bir ders vermek ne güzel olurdu. Kaç gün süreceği belli olmayan görevini alışılmıştan kurtarmak onun yetisindeydi.

Çin ordusunun ünlü başsangünü Li Kuang-li sık sık yineliyordu buyruğunu:

“Bir Kartal Savaşçısı'nı sağ yakalayın. Onun kişiöglü olduğunu görelim, gösterelim. Bütün buduna kanıtlayalım. Bu destanı sona erdirelim. Eğer duyum alırsanız ki bir te-kini bile yakalamak mümkündür, hemen bana duyurun!”

Bütün gücünü kullanacaktı o zaman. Ne gerekirse yapacaktı. Elbette kendi sınırları içinde. O da tanhuyu kızdırmaya cüret edemezdi.

Yıllardır süren avın başarısız olması çok kızdırıyordu Çinlileri. Çeri arasında da Kartal Savaşçıları'nın kişioğlu olmadığına dair ileri sürülen savlar gittikçe güçleniyordu. Bunun çözümü bir tekini canlı yakalamak ve gizi çözmektir. Yıllardır bu isteniyor, bu bekleniyordu.

Çin'in en büyük özelliği sabrıydı. Beklemesiydi. Asla vazgeçmemesiydi.

Geçmişte bir başına bir kenti almakla ünlenen Gökberk Yüzbaşı, sak görevini akına çevirmek, yüzlüğü ile bir kente girmek düşüncesine tutsak olmuştu. Çin sınırında dolanırken usuna girmişti bu dilek. Neden yeniden denemesindi?

Yoldaşlarına danıştı dileğini. Yetki onundu. O buyurduğunda yüz eri ardından gidecekti.

"O halde karşımıza çıkan ilk kente girelim!"

Sınırı aştıklarında, yakalayıp sorguladıkları bir Çinli en yakın kenti imlemişti onlara. Sınıra oldukça uzaktı. Yakında daha küçük yerleşimler vardı ama Gökberk bir kente girmek istiyordu.

Böylece akın hedefi olarak Çin sınır kenti Sang-chün'ü seçti. Yüz erle bu kente girebileceğini düşünüyordu. Belki de yine ikna gücüyle kapılarını açtırabilirdi. Kartal Savaşçısı olmanın gücünü ve etkisini kullanabilirdi.

Kente yaklaşırken çok uzaklardan görülmüşdü yüz Kartal Savaşçısı. Surlardan duyurulmuş, kapılar kapatılmış

ve kent savunmaya geçmişti. Oysa kente girmenin birçok yolunu biliyordu Gökberk. Çevreyi dolaşmak, uygun yeri bulup saldırmak onun becerisiydi.

Sang-chün İlbay'ı uslu bir kişiydi. Kartal Savaşçıları'ndan duyumdar olur olmaz hemen ulak çıkarmış, Başsanggün Li Kuang-li'ye olanları duyurmuştu.

"Yüz kadar Hun Kartal Savaşçısı kentimin kapılarında!"

Biraz dayanabilirse yardım geleceğini biliyordu. Zaten kalabalık olmayan bu birliği oyalamak, zaman kazanmasına yetecekti. Kendisinin buyruğunda da çok fazla çeri yoktu ama surları sağlam ve yüksekti. Dayanabilirdi.

Dayanamadı ilbay. Yüzlüğü ile kente girmeyi ve alacağını almayı başardı Gökberk. Yeni bir destan yazmıştı. Yirmi iki erini uçmağa uğurlamış, sonra da günün batmasını beklemeden Hun sınırına yönelmişti.

O sırada ardına düşen kalabalık bir Çin ordusundan bilgisi yoktu.

Ulağın gidişi ile olanlardan duyumdar olmuştu Li Kuang-li ve bir binlik çeri hazırlayıp artlarına düşmüştü. Amacı belliydi. Önüne fırsat çıkmıştı.

"Bir Kartal Savaşçısı'nı canlı yakalamak!"

Başsanggün Li Kuang-li bin çerilik bir güçle Gökberk'i izliyordu. İz süren erler, acele etmeden ilerleyen Kartal Savaşçıları'nın gidiş yönünü, onların bütün gizlenme çabalarına rağmen anlamışlardı. Şimdi o iz üzerindediler.

"Kaç er var birlikte!"

“Yüz kadar olsa gerek!”

“Öyleyse bir binlikle onların hakkından gelir, birkaçını tutsak alırım!”

Bunu başarmak için doğrudan saldırmayı elbette göze alamayacaktı Li Kuang-li. Uygun zamanı ve durumu bekleyecekti. On katı olan güç fazlalığı bile utku getirmeyebilirdi.

Kartal Savaşçıları doğayı okuyan savaşçılar... Kısa zamanda anladılar değişik bir şeylerin olduğunu. Deneyimli Yüzbaşı Gökberk, artçı er çıkardı ki neler olduğuna bakılsın.

Kısa zaman sonra gelen duyumlara göre önlem alma gereği doğmuştu.

İzleniyorlardı.

“Kalabalık bir Çin ordusu ardımızda. Aramızdaki uzaklığı koruyarak izliyorlar bizi. “

Gökberk Yüzbaşı önemsemedi bu durumu. Durumunu ve yerini bildikleri yağının bir zararı olmazdı. Onların hareketini izlerler ve önlem alırlardı. Çinliler onlara saldırmayı göze alamazlardı.

“İzlesinler bakalım ne olacak?”

Aynı anlarda Sang-chün İlbayı da elli çerilik bir ordu çıkarmıştı Kartal Savaşçıları'nın ardından. Bunlar başka yönden ilerliyorlardı, Başsanggün Li Kuang-li'nin binliği de başka yönden. Elli çeri atlıydı, başsanggünün birliğinin çoğu yadag. Atlı elli çerinin amacı yalnızca Kartal Savaşçıları'nı izlemek ve bilgi toplamaktı. Saldırmaya onlar da cesaret edemezlerdi.

Böylesi anlarda kalabalık yağının izlemesinden kurtulmak için küçük birliklere ayrılırdı Kartal Savaşçıları. Böylece hedef şaşırılır, artlarına düşen ordunun bölünmesi sağlanırdı. Sınırda bildikleri yollardan geçip giderlerdi.

Yüzbaşı Gökberk ellibaşılarını, onbaşılarını topladı ve buyruklarını sıraladı. Öncelikle savaşa girmemek, eğer savaşmak kaçınılmazsa Kartal Savaşçıları'nın büyük çoğunluğunu sağ olarak kurtarmaktı amacı. Ayrıca elde ettiği ulcayı da kaptırmak istemiyordu. Akın hakkı, onların hakkıydı. Bunun için içlerinde bir ellibaşı beş onbaşı olmak üzere toplam elli erini en hızlı atlarla sınıra gönderdi. Elde edilen ulca ve doyumlukta onlarla birlikte gönderildi ki emeğin ve akının hakkı yitirilmesin. Bu sırada kalan erleri ile yürüyüşünü yavaşlatıp, izleyen yağının dikkatini üzerine çekti.

Geride yirmi sekiz er kalmışlardı. Onlar için de uygun bir düzen kuracaktı elbette. Bu dağlar onun bildiği dağlardı. Bu yollar durmadan geçtiği yollardı.

Bir yüzbaşı önce erlerini kurtarmayı seçer, en son kendisini düşünürdü. Ancak görünürde bir tehlike yoktu. Olanlar her zaman yaşamaları ihtimalinde olan işlerdi.

Bir zaman daha ilerlediklerinde, gönderdiği elli er için hiçbir tehlike kalmadığını anladı. Yağlıları kendi ardındaydı. Bu da düzeninin tuttuğunu gösteriyordu. Aynı yolu yeniden deneyebilirdi.

Bütün erlerine sağ yakalanmama buyruğu vererek onlardan yirmisini daha ayırıp değişik yönlerden sınıra gönderdi ki binlik ordu ile izleyenler ne yana gideceklerini şaşırınsınlar. Ne yapacaklarını bilemesinler.

Yirmi eri de kurtulmuştu.

Yanında yalnızca yedi er kalmıştı Gökberk'in. Kendisi ile birlikte sekiz kişilik bir küçük ordu...

Böylece gizlenmesi, dağlarda saklanması kolay olacaktı. Yağıları onları asla bulamayacaklardı.

Bütün bunları yaparken, düşünürken kısa bir zaman önce vurduğu kentten artlarına düşen elli çeriden hâlâ bilgisi yoktu Gökberk'in. Asıl büyük ordudan gizleniyorlardı ki bunu da başarı ile yapmışlardı. Li Kuang-li'nin bin çerilik ordusu izlerini yitirmişti.

Son bir deneme daha yapacaktı güvende olmak için.

Hemen arkalarında bulunan dağa dönmeyi uygun gördü Gökberk Yüzbaşı. Bunu aştıktan sonra, oradan yenden yön değiştireceklerdi. Bilmediği, ilbayın buyruğundaki elli Çin çerisinin o dağın ardında olduğuydu.

Binlik Çin ordusundan kurtulacaklardı böylece. Onların o yana gittiğini kesinlikle düşünemezdi sanggün.

"Kurtuluşa çok az kaldı!"

Gökberk Yüzbaşı ve yedi eri dağı aşar aşmaz, hiç beklemedikleri şekilde atlı elli Çin çerisi ile karşılaştılar. Bu bir rastlantıydı. Hesapta olmayan bir karşılaşmaydı. Hem de en olmadık yerde, bir vadinin içinde...

Savaş kaçınılmazdı. Üstelik sekiz Kartal Savaşçısı için elli Çinli hiçbir şeydi. Ancak Gökberk Yüzbaşı her ihtimali düşünerek beş erini daha kurtarmayı ve oradan göndermeyi seçti. Kendi atı ve iki erinin atı yaralıydı. Atları sağlam olan erler kolayca kaçabilirlerdi.

Elli çeriye üç er ile saldırmak ve destan yazmak ne büyük onur olacaktı.

Uçmaklık yüklü de olsa büyük bir destan...

Buyruğunu verdi Gökberk Yüzbaşı. Atları sağlam olan beş eri ayırdı. Atı yaralanan ikisini yanında tuttu.

“Yazgının buyruğu böyle. Siz beşiniz, hemen yolu değiştirip sınıra doğru yola çıkın. Biz sizin kaçışınızı örter, bunlardan kurtulur, ardınızdan geliriz. Atlarımız yaralı olduğu için hızlı yol alamayız. En doğrusu bu.”

Yanında elli çeri bulunan ilbay, beş erin uzaklaşıp yalnızca üç Kartal Savaşçısı'nın kaldığını görünce hem şaşırды, hem sevindi. Üstelik atlarının yaralı olduğunu da fark etmişti. Bundan sonrası kolaydı. Önce üçünü yenerler, en az birini sağ tutarlar, sonra da gerek kalırsa diğer beşinin ardına düşerlerdi.

Çerisine saldırı buyruğu verdi.

Oysa Gökberk de iki eri ile elli Çinliyi yeneceğini hesaplamıştı. Tanrı'nın verdiği güçle çok kolay görünmüştü gözüne.

Hem uçmaklık neydi ki?

Bir anda buyruk verdi iki erine. Saldırıya geçen elli Çinli neye uğradığını anlayamadan ok yağmuru içinde kaldılar. İsbetli atışlarla ilk anda yirmi Çinli öldürüldü. Sonra bir onlu daha. Henüz Çin yaylarının ok menziline girmemişler, Çinlilerin yarısından fazlasını yok etmişlerdi.

Gökberk mutluydu. Onu izlemeye cesaret eden Çinlilere gerekli kıyını kesmişti.

İlbay da bir Hun okuyla yaralanmıştı. Usuna gelen buyruk, bilinen buyruktu.

“Kaçın!”

Başka bir buyruğu düşünememişti bile. Az önce usunda olan utku isteği yok olmuştu. Bunlar kişioğlu olmazdı.

En önde kendisi, yarasını tutarak kaçıyordu.

Elli Çin çerisini kolayca dağıtan üç yiğit, arkalarından gülüyorlardı. Rahatlamışlardı. Şimdi ağır ağır yollarına giderlerdi.

“Böyle bir kavga, daha önce oldu mu bilmem!” diyordu Gökberk, “Elli atlı Çinli nasıl da kırıldı!”

Erleri daha da cesaretli konuşuyorlardı.

“Kaçanları izleyelim mi yüzbaşım? Hepsini yok edelim mi?”

“Gerek yok. Durumlarına bakarsak zaten korkularından ölecekler gibi...”

Keşke öyle yapsalardı.

Belki izleselerdi, yazgılarını değiştirmek mümkün olurdu.

İzlemediler. Yollarını sürdürmeyi seçtiler.

İlbay nasıl bir korkuyla kaçmışsa durmamış, ancak usunda başka bir düşünce belirmişti. O hızla Başsangün Li'ye ulaşmıştı.

Li, elinden kaçırdığı Kartal Savaşçıları için üzülmekteydi. Öyle de emindi ki onları yakalayacağından. O sırada gelen ilbay yeni bir ümit oldu.

“Kartal Savaşçıları...”

Korku içindeydi ilbay. Olanları anlatmaya çalışıyordu ancak yalnızca üç Kartal Savaşçısı'na yenildiğini gizliyor, elli erinin çoğunun kırıldığını, canını zor kurtardığını söyleyemiyordu.

“Kartal Savaşçıları ile savaştık. Onlardan üç er kaldı. Yaralandığım için onları izleyemedim yazık ki!” diyerek kendisini kahraman duyuruyordu ve ekliyordu, “Atları da yaralı!”

Li Kuang-li, üç Kartal Savaşçısı sözünü duyunca heyecanlandı. Birini olsun sağ yakalarsa... Çoğu yadag olan savaşçılarına buyruk verip bilinen kaçış yollarına yerleştirdi.

“Buralardan kimsenin geçmesine izin vermeyin!”

Atlı olan yüz çerisini ayırdı.. Üç Kartal Savaşçısı'nın atları yaralıysa üçü birden kaçamazdı.

Haklıydı sanggün. Daha da kötüsü vardı. İki atı da ölmüştü Kartal Savaşçıları'nın. Tek atlarını arklarına almışlar, yadag olarak ilerlemeye çalışıyorlardı. Dağı aşmışlardı. Onları izleyen elli Çinliyi kaçırmışlardı. Kalabalık Çinli ordusu ise izlerini yitirmişti.

Bu durumda çekinecekleri bir durum yoktu.

Gökberk'in iki eri imleştiler. Aynı görüşte oldukları konusunda anlaştilar. Birisi konuşmak için izin istedi.

“Yüzbaşım!”

Söyleyeceği bir şeyler vardı.

“Söyle!” dedi Gökberk.

“Üç eriz ve yalnızca bir at var. O da yeterince güçlü değil, üstelik sizin atınız. Ama en azından birimizin bu durumdan kurtulmasını sağlar.”

“Öyle,” dedi Gökberk. “En az birimiz rahatça yol alabiliriz!”

“Bu durumda,” dedi er, “Sizin öncelikle sınıra ulaşmanız gerek yüzbaşım. Biz ağır ağır yol alırız. Nasılsa Çin-

lilerden kurtulduk. Siz atı alın ve gidin! Bizi bırakın. Merak etmeyin, kurtulamazsak da gereğini yapar, Çinlilerin eline sağ geçmeyiz!”

Acı acı güldü Gökberk.

“Var ol!” dedi ere, “Sözlerin beni gönendirdi. Sizin ne denli yiğit, ne denli fedakâr erler olduğunuzu bir kez daha anladım. Ancak bilmediğiniz bir konu var. Ben bugüne dek hiçbir yoldaşımı yolda koymadım, terk etmedim.”

“Ama yüzbaşım!”

“Aması yok! Gidiyoruz işte. Biz yazğıya inanırız. Ben erlerimi bırakıp giden biri olarak anılacağıma, uçmaklığı her zaman yeğlerim. Hem merak etmeyin, Çinlilerin usu çalışmaz. Korkaktırlar. Bizi yakalayamazlar. Umudunuzu asla yok etmeyin!”

Çinlilerin onca inatla artlarına düşeceklerini düşünmüyordu Gökberk Yüzbaşı. Oysa çoktan artlarına düşmüşlerdi. Bu kez yüz atlı...

İl bay, üç Kartal Savaşçısı'nı gördüğü yeri tarif edince hemen o yana at sürmüştü Başsangün Li'nin buyruğundaki yüz atlı. Oraya geldiklerinde Kartal Savaşçıları çoktan gitmişlerdi. Orada yalnızca iki at ölüsü kalmıştı.

Ancak iz sürenler bir at ve üç erin ayak izini bulmakta zorlanmadılar.

“Çok uzakta olamazlar. Davranın!”

Atsız olmasalardı, yadag kalmasalardı yüz Çin çerisi de onları yakalayamazdı. Yakalasa da savaşmayı sürdürürlerdi.

Yadag Kartal Savaşçısı, yarım savaşçıydı. Atı olmayan

bir Kartal Savaşçısı yay kullanmakta ve savaşmakta zorlanırdı.

Bütün ömrü at üzerinde geçen bir erin yadaglığı çekmesi zordu.

O halde...

"Yakaladım," dedi sanggün, "Mutlaka birini sağ yakaladım!"

Bir at ve üç Kartal Savaşçısı...

Hızlı hareket edemiyorlardı. Çin başsanggünü önlerinin kesilmesi ve kuşatılması buyruğu vermişti.

Kartal Savaşçıları Çinlileri gördüler.

Kuşatma başladığında Gökberk fark etti ki işleri zora düştü. Kısa bir an düşündü. Bu işi nasıl çözecekti? Yapılacak bir iş kalmıştı. İki erini kurtarmak... Az önce onlar atı alıp gitmesini istemişlerdi Oysa bunu o yaptıracaktı erlerine.

Buyruk verdi.

"İkiniz ata binin ve var gücünüzle sürün. Şu yarı aştığınızda kurtuldunuz demektir. At o kadar dayanacaktır. Ben size zaman kazandırırım."

Uçmaklığı seçiyordu Gökberk ve asla başka bir çözüm kabul etmiyordu.

İki er yalvarıyorlardı.

"Sen git yüzbaşım. Sen daha değerlisin. Bir Gökberk Yüzbaşı olmak kolay mı? Bizler sıradan erleriz. Ne olur sen git. Biz seni gölgeleyelim! Sana zaman kazandıralım!"

"Olmaz!"

Buyruğu kesindi.

“Hemen gidin!”

Oysa onların da zamanları yoktu. Önleri çoktan kesilmişti. Yine de buyruğa uydular ve ata bindiler.

Birkaç yüz adım ancak gidebildiler.

Önce atları sonra kendileri oklandı.

Çinliler, geride bir tek sağ Kartal Savaşçısı kaldığını görünce, düşlerinin gerçek olduğunu düşünmüşler ve onlara kıymışlardı.

Bir tek Gökberk Yüzbaşı kalmıştı. Erlerinin uçmaklığını görmüş...

Artık yapacağı bir iş vardı. Elindeki oklar tükenene dek savaşacak, Çinli öldürecek, sonra kendi hançeri ile canına kıyacaktı.

Asla onu canlı yakalayamayacaklardı.

Bir kayanın ardına geçti. Yayına ok yerleştirdi...

Nişan aldı!

Tam o sırada gördü Gökkurt'u. Almıla'nın yiten kurdu. Ağaçların ardından çıkıp gelivermişti. Üstelik yalnız da değildi. Ardına düştüğü dişi kurt ve beş yavru Gökkurt daha vardı yanında.

Yanına yaklaştı Gökkurt.

Hem şaşırmış, hem de sevinmişti Gökberk. Bu ne kutlu bir olaydı böyle. Yazgılarının çakışmasını yeniden yaşıyordu.

“Bana yine yardıma mı geldin?” diye sordu Gökberk.

“Evet” dedi kurt dile gelip, “Sana yardıma geldik! Gök kutunca ödüllendirilen Gök'ün berkittiği yiğidi yalnız bırakır mıyız?”

Gülümsedi Gökberk. Usuna Alması, yavruları düştü.

“Senin de beş yavrun olmuş! Benim de Almam ve beş yavrum var!”

“Biliyorum,” dedi Gökkurt, “Merak etme, onlara kavuşacaksın. Haydi, davran Kartal Savaşçısı! Seni kimse yakalayamaz. Senin kanatların var! Sen seçilmiş, Gök’ten kut almış bir kişisin! Hun Kartal Savaşçısı’sın!”

Sonra...

Sonrasını kim merak eder ki bunca yaşananın ardından?

Bu destanın sonu hep merak edilecektir.

O gün ne oldu?

Çinliler bir Kartal Savaşçısı'nı sağ yakalayabildiler mi?

Yoksa Kartal Savaşçısı kendi canına kıyıp töreye mi uydu?

*Ya da birdenbire ortaya çıkan Gökkurtlar Yüzbaşı Gökberk'i kurtardılar mı? Onu Almıla'sına ve beş yavrusuna kavuşturdu-
lar mı?*

Bu sorunun kaynaklarda elbette bir cevabı var!

Ama biz söylemeyeceğiz!

Gökkurt bir düştür.

Düşsel anlatıların gereği...

*Değil mi ki Türkler Gökkurt'tan türemişler ve Ergene-
kon'dan bir Gökkurt'un yol göstermesi ile çıkmışlar!*

AHMET HALDUN TERZİOĞLU

1960 yılında, Trabzon'un Beşikdüzü ilçesine bağlı Takazlı Köyü'nde doğdu. İlk, orta, lise öğrenimini, öğretmen olan babasının görev yaptığı değişik kentlerde tamamladı. Üniversite öğreniminin ardından devlet memuru olarak Türkiye'nin pek çok kentinde görevlerde bulundu ve 2006 yılında kendi isteği ile emekliye ayrılarak kendisini tamamen yazmaya adadı.

Yazarlığa makaleler ve mesleki yazılarla başlamıştır. Siyasi çalışmaları, sloganları, afiş düzenlemeleri ve projeleri ile kişi, kamu-özel kurum ve kuruluşlara katkılarda bulunmuştur. Bir dönem mesleki bir derginin yayın kurulunda görev almış, köşesinde sürekli makaleler yazmıştır. Kuruluşlara yönelik özel çalışmalar yapmış; yazıları, fikirleri ve projeleri ilgililerce değerlendirilmiştir. Pek çok dergi ve kitabın düzenlemesine ve çıkarılmasına katkı sağlamıştır. Tanıtıcı film senaryoları yazmış, bunların hazırlanmasında görev almıştır. İlgili alanını Türk tarihi ve mitolojisi üzerine yoğunlaştıran yazarın kitapları 2004 yılından itibaren yayınlanmaya başlamıştır.

2007 Yılı Mustafa Necati Sepetçioğlu Tarihi Roman Yarışması'nda, "Alp Er Tunga" isimli tarihi romanı ile "**Birincilik Ödülü**" kazanan yazarın ayrıca tiyatro, hikâye ve makale yarışmalarında çok sayıda ödülleri bulunmaktadır. Ödüllü eserleri değişik kitaplarda yer almıştır.

Mersin'de yaşayan yazar, eserler vermeyi sürdürmektedir.

YAYINLANAN ESERLERİ

ROMANLAR:

GÖK TANRI'NİN ÇOCUKLARI

OĞUZ HAN

HÜZÜN

BİZİ FIRTINA VURDU

GÜLLERİN SOLDUĞU GÜN

TÜRK KİMMERLER/ KİMMERYA

BAKAN BEY'İ VURDULAR

TEOMAN HAN
METE HAN
KİOK HAN
REİSİM ÇATLI/ BOZKURLARIN KANUNU
CENGİZ HAN / GÖK MOĞOLLARIN BAŞBUĞU
TOMRİS HAN / SAKALARIN KADIN HAKANI
ALAMUT'UN PİRİ/ HASAN SABBAAH
ALP URUNGU
KÜR ŞAD/ AŞINA CHİE SHİH SHUAI
AKSAÇLILAR MECLİSİ/ DEVLETİN BEKÇİLERİ
SELÇUK BEY/ BİR DEVLETE AD VEREN ATA
TUĞRUL VE ÇAĞRI BEY/ DEVLET YOLUNDA
ALP ER TUNGA / SAKA HANI
ALPARSLAN / ZAFERLER ÇAĞI
DARAĞACINDA BİR BOZKURT
PROVOKATÖR
ÇİÇİ HAN / BAŞEĞMEYEN GÖK SOYLU HUN HAKANI
HAREM AĞASI
GÖKTÜRKLER
MOĞOL
KOMANDO
AKSAÇLILAR MECLİSİ / VURGUN
YALAN KURGUSU / YAĞIZ OĞLAN
HUN KARTAL SAVAŞÇISI / GÖKBERK İLE ALMILA
KAHRAMANLAR ÇANAKKALE'DE

HİKÂYE KİTABI:

SEVDA ÜZERİNE MEMLEKET HİKÂYESLERİ

TARİH ARAŞTIRMA KİTABI

HUNLAR DA ÇILGINDI/ HUN TÜRKLERİNİN ÇILGIN TARİHİ

www.ahmethaldunterzioglu.com

ahterzioglu@gmail.com

Alp Er Tunga...
Saka Türklerinin Büyük Hakanı...
Adına yakılan bir ağıtın, bir sagunun
günümüze kadar adını taşıdığı kahramanı

Türk Milleti çok büyük kahramanlar
yetiştirmiştir.
Bu, Türk Milleti'nin en büyük hasletidir.
Kahramanlar unutulmamalıdır!
Kahramanlar yaşamalı, yaşatılmalı,
hatırlanmalı...
Gelecek kuşaklara anlatmalı, tanıtmalıyız onları!
Çünkü bir millet, ancak kahramanlarıyla yaşar!
Kahramanları yaşadıkça yaşar!
Nesiller, onları örnek aldıkça yaşar!

Alp Er Tunga...
Büyük Türk Kahramanı...
Bu kitap, onun çok az bilinen hayatına ışık
tutsun, unutulmasın, adı yalnızca bir ağıt, bir
sagu içinde kalmasın diye yazılmıştır!
Tarihe, gerçeklere, bilgilere sadık kalınmıştır!



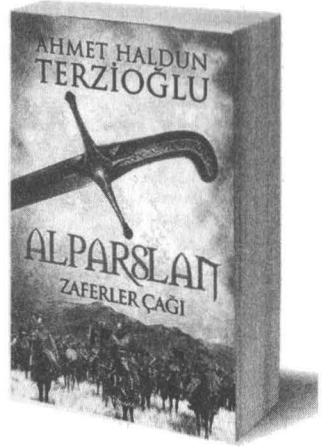
Biz kılıç ehliyedik, onlar kelim ve din ehli.
Biz kılıcımızla, onlar yürekleriyle cihatta...
Ayrı ayrı yola çıktık, yollarımız burada kesişti.
Çünkü aynı yöne gidiyorduk.
"Rum'al!"
"Neden?"
"Türkmen'e hazırlamak için!"

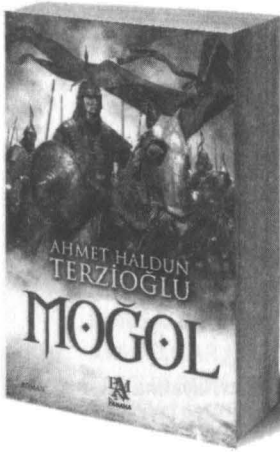
"Nasıl oluyor da bu kadar kolay değişiyor her şey?
Bizi kabullenmekte zorlanmıyor bu topraklar."
Azim ve inanç...
Başımızdaki sultana güven...
Türkmen'in umudu Sultan Alparslan.

Ölüme sevinilir mi? "Biz seviniriz."
Ölüme gülünür mü? "Biz güleriz."
Sınır koyulacaksa biz koyanz.
"Buradan bu yan Türk yurdu, girilemez!
Girmek isteyen, karşısında bizi bulur."

Sürekli eksildik, ama sayımız arttı durdu.
Şehit olanın yerine yenisi geldi.
Daha çok geldi, hep geldi.
Bu büyük ulusun ölmeye hazır o kadar çok eri var ki.
Belki de en büyük şans bu! Başka hiçbir ulusta
olmayan...

Sancaklarımız dalgalanıyor Malazgirt Ovası'nda.
Bundan böyle hep dalgalanacak.





Gününü yaşarken bir yavru karacadır Moğol.
Toy ve şölen günlerinde genç bir taydır.
Ne zaman ki savaş gelip çatar, vahşi bir doğan
olur Moğol. Yağlıların üzerine bir yaşın gibi atılır.
Gün gelir yaşlı bir kurt benzeri pusuda gizlenir.
Geceleri baykuş gibidir, uyumaz!
Moğol değişkendir çünkü bozkırın ürünüdür.
Onun yaşamı bozkıra denk olmalıdır.
Avcıdır Moğol. Bu korkusuz avcı, sürülerinin
ardından göçer. Kolayca kurulup sökülen
yurtları ile dilediği yerde konaklar.
Onlar karanlık gecelerin kurdudurlar.
Gündüzün aydınlığında kara karga gibi
alıcılardır. Savaşta, durmazlar, yağlı karşısında
çehreleri hiç değişmez, korkusuzdurlar.
Asla hanlarına ikiyüzlülük etmezler...
Tanrı, Moğol'u savaşçı yaratmıştır.
Oyle bir savaşçı ki... Moğol, bozkırın efendisidir.
Ancak düşler tutar gücünü.
Düşlere sığınır ve bekler.
Eğer ruhu doymazsa
kavga edecek, savaşacak birilerini arar.
Bu birileri en yakınında da olsa fark etmez.

Çiçi Han...

Baş eğmedi. Hiçbir güç onu özgürlüğünden
vazgeçiremedi.

Çin'e bağlanmayı reddetti. Kandaşı Hohanyeh Han ise
Çin'e bağlanmayı onursuzluk saymamıştı.

Çiçi Han ona karşı çıktı, savaştı.

Sonrasında...

Atası Mete Han'ın izinde çizmeye çalıştı yazgısını.

Onun düşlerine tutundu.

Önce günbatısına yönelecek, ordu toplayıp
güçlenecek ve kutlu başkent

Ötüken Yıyı geri alacaktı.

Günbatısını yeni bir ülkü olarak sundu budununa.

Acuna bakışını ve göç yönünü değiştirdi.

Yerleşip tutunmak, kök salmak ve bir daha yerinden
kopmamak adına bir kale yaptırdı.

Düşleri uğruna büyük bir adım daha atmıştı ancak...

Çiçi Han'dan çok korkmuştu Çin.

Çin, gündeğusunun en ucundaydı. Çiçi Han ise
devletini günbatısında kurmuştu. Şayet güçlenirse,

gündeğusuna döner ve Hunlar için yeni bir
Mete Han dönemi başlatabilirdi. Destanları Hunlar

yazardı. Çin ise bu destanlardan korkardı.

Bir destanla başlamıştı her şey!

Bir koca budun, varoluş nedenini bu destana bağlamıştı.

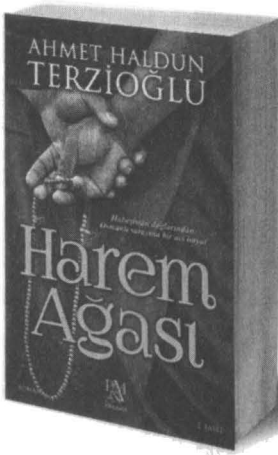
Çiçi Han yeni bir destan oldu düşleriyle.

Budunu, bu destana tutundu.

Bugün bu toprakları yurt tutuyorsak ve özgürsek,

Baş eğmeyen Çiçi Han'ın destanı yazıldığı içindir!





Habeşistan dağlarında doğan bir kara çocuğun, Osmanlı sarayına, oradan hareme doğru yönelen acı dolu yolculuğunun hikâyesi...

Damgasız, özgür doğmuştu. Ailesinin sevdiği, umut beslediği bir çocuktuk. En sevdiği yer orman, işi de avlanmaktı. Erkekti Guban. Avcıydı. Babasının orman ve av arkadaşıydı. Ailesinin, kabilesinin övündüğü gençlerden biri, güçlü bir savaşçı olacaktı. Kabilesinin güzel, alımlı genç kızlarının gönlüne girecek, evlenecek, çocukları olacaktı. Bunların hiçbiri olmadı. Haremde görevli bir hadım, bir 'karaağa' olarak sürdürdü hayatını

Bir zamanlar sahibi yoktu Guban'ın. Ailesi, sevenleri vardı. Guban, damgalandığı gün insanlıktan çıkışının işaretini de almıştı. O artık bir köleydi.

Koptu ve yere düştü organ... Organ ölmüştü.

Yazık ki Guban yaşıyordu. Başındaki kıvrım kıvrım saçlarının en ucuna kadar hissetti acıyı. Ayak

parmaklarının en ucuna kadar... Ellerindeki

parmaklarının en ucuna... Acı vücuduna yayılmış,

vücudu acı olmuştu. Acımayan hiçbir yeri kalmamıştı.

Gözleri açılmıştı acıdan. Dili sarkmış, ağzı açık kalmıştı.

Sarsıldı. Sesi kısılmıştı attığı acı çığlıklardan.

Derin derin üfleyerek nefes alıyordu acısı denecekmiş gibi."Ölmek istiyorum! Ölmek..."

Guban, eski Guban olmayacak. Ona kimse erkek

demeyecek, ondan erkeklik beklemeyecek. Eksikli bir zavallı olarak sürdürmek zorunda kalacak hayatını.

Organsız, etkisiz ve yıkık...

Küçümsenerek bakılacak Guban'a.

Türk'üm hey!

Ne kutlu bir adla adlandırmış Tanrı seni!

Adınla övmüş ki övünesin diye!

Ne bekliyorsun, övün, hey!

Gök, sen övünesin diye, yüceliklerde!

Yer senin övüncünle iduk!

Güneş senin övüncüne tanık!

Ay senin övüncünle uyanık!

Hüküm Tanrı'nındır hey!

Ki Tanrı seninledir...

Eline yay, kargı, kılıç...

Binmeye Gök köklü at...

Keçeden yurt...

Uyasın diye, töre...

Başına ulu kağanlar...

İzinde yürümeye Bozkurt...

Ey Türk titre, özüne dön ve acunu tut!

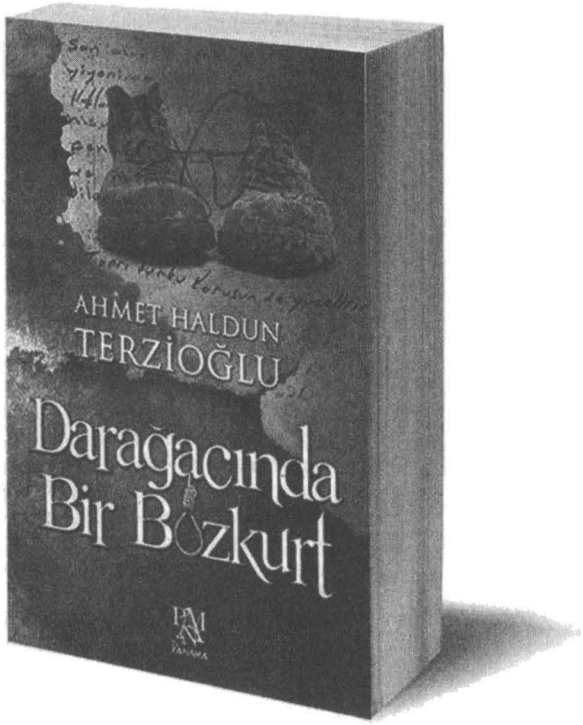
Ata oğlu ataç doğar.

Ana kızı anaç doğar.

Türk'ten Türk...

Bozkurt'tan bozkurt doğar!





Gecenin ötesine yankılanmıştı Mustafa'nın tekbir getiren sesi.

Duyanların yürekleri dağlanmıştı.

Yine de bir umut, sabahı bekliyorlardı.

Olanın, olmamış olması için dua ederek.

Sabah, yayıldı acı haber.

Canhıraş feryatlar yükseldi dost ağızlardan.

Hayır! İstediği bu değildi.

Tekbirler, Fatihalar eşlik etmeliydi yiğit Mustafa'ya.

Bir de isteği vardı...

"Ardımdan hatim indirin!"

Vasiyeti buydu Mustafa'nın!

Kur'an-ı Kerim, ruhların besleyicisi...

Kur'an-ı Kerim...

Bir devrin gerçeğiydi Komandolar...
"KOMANDO KAMPLARI" düş ürünü değildi...

Gerçektil!

Gurur duyulacak bir geçmişin ilk merhalesiydiler.

Makam ve siyaset için bir şey yapmadılar.

Görevlerini yapıp, bir kenara çekildiler.

Öyle gerekiyordu! Öyle oldu!

Unutmanın, unutturmanın, inkar etmenin anlamı yok!

Aksine sahip çıkmalı! Öğrenilmeli...

Amaç için ölmek güzel bir şey.

İdeal için ölenlere saygı duyuyorum.

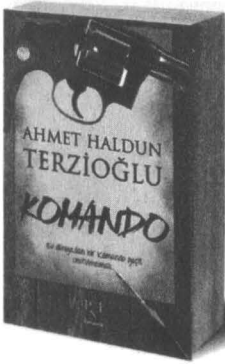
Çünkü, halis bir niyetin, kutlu bir ülkünün,

örnek bir mücadele gücünün ürünüydüler.

Gençler bizi öğrensin, bizim yanlışlarımızı yapmasın,

kavga etmesinler. İnanın ama asla kavga etmeyin.

Kimsenin fikrine de yumrukla karşılık vermeyin.



Bizler...

Aksaçlılar meclisine bağlı Türk Börü Birliği'nin erleri...

Devletin gizli kalmış ama en büyük destekçileri.

Sınırsız gücün temsilcileri.

Etkin ve güçlü yapının vurucu gücü.

Türk Börü Birliği'nin tek hedefi vardı: Türk yağlıları...

Tek görevi vardı: Onları yok etmek...

Bunun için çalışıyorduk. Bunun için buradaydık.

Bugün, o gün!

Bütün acunun, Türk'ü tanımak, bilmek istemeyen
ulusların büyük bir vurgun yiyecekleri gün.

Vurgun günü.

Tarihe geçecek ve unutulmayacak bir gün.

Asırlar geçse de anlatılacak.

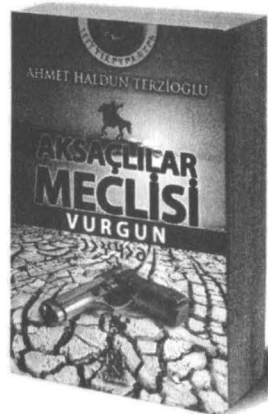
Bugün geldi.

Kıyım!

"Kıyacağız!"

"Hepsine kıyacağız!"

"Türk'e kıyanlara kıyacağız!"





AHMET HALDUN TERZİOĞLU

HUN KARTAL SAVAŞÇISI

GÖKBERK İLE ALMILA

Atını yorma. Güçten düşmesine fırsat verme.

Unutma, en yakın yoldaşın odur.

Atın yoksa sen bir hiçsin.

Yayını koru. Mutlaka yedek yay bulundur yanında.

Yayın yoksa sen bir hiçsin.

Hızını koru. Her sefer bir öncekinden daha hızlı,
daha hızlı olmak zorundasın.

Hızlı değilsen sen bir hiçsin.

Yanıdaki yoldaşındır. Sen ve yoldaşların birlikte güçsünüz.

Yoldaşın olmazsa sen bir hiçsin.

Kartal Savaşçıları, Hun ordusunun gizemli, güçlü, yiğit erleri.

Erlige soyunan her kişinin varmak istediği ufuk.

Teoman Tanhu'nun töresini kurduğu, Mete Tanhu'nun sağlam temellere dayandırdığı, her zaman savaşa hazır tutulan birlik.

Hun budunun en seçme erlerini barındıran savaş gücü. Yenilmez ordu. Çinlilerin ve bütün Hun yağılarının en büyük korkusu.

Kendince özel giysileri, başlıklarında taşıdıkları kartal tüyü ile diğerlerinden ayrılmalari, donanımlari, pusatları, imleri olan yapı.

Erleri seçkilerle belirlenen ve us almaz eğitimlerden geçen savaşçıların birliğı.

“Kim istemez ki onlardan olmayı?”


ISBN 978-605-9127-08-0





9 786059 127080

₺25.00



 / panamayayinevi

 / panamayayincilik

 / panamayayincilik

www.panamayayincilik.com